

Tilinpäätös 2019

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus	
1.1. Kaupunginjohtajan katsaus	3
1.2. Kaupungin hallinto	5
1.3. Talouden kehitys	7
1.4. Kaupungin strategia: toimenpiteet ja toteutuminen.....	10
1.5. Olennaiset muutokset kaupungin ja konsernin toiminnassa.....	11
1.6. Henkilöstö	13
1.7. Kaupungin ja konsernin tulos ja rahoitus	15
1.8. Riskit ja riskienhallinta.....	28
1.9. Lausunnot sisäisestä valvonnasta (kaupunki ja konserni)	30
1.10. Ympäristöntekijät	31
1.11. Näkymät.....	33
1.12. Tuloksen käsittely.....	33
2. Talousarvion toteutuminen (kaupunki ja konserni)	
2.1. Yhteenveto.....	34
2.2. Konsernitavoitteet ja niiden seuranta	35
2.3. Käyttötalouden toteutuminen ja talouden toteuma	39
Konsernipalvelut.....	39
Sivistysosasto	79
Sosiaali- ja terveysosasto	99
Ympäristösasto	117
2.4. Käyttötalouden toteutuminen määrärahojen sitovuustasolla 2019	133
2.5. Tuloslaskelma ulkoinen/sisäinen.....	134
2.6. Investointiosan toteutuminen 31.12.2019.....	135
2.7. Rahoituslaskelma	146
3. Tilinpäätös (kaupunki ja konserni)	
3.1. Tuloslaskelma.....	147
3.2. Tase	148
3.3. Rahoituslaskelma	150
3.4. Liitetiedot	151
4. Eriytetyt tilinpäätökset	
4.1. Vesilaitos	166
4.2. Työterveyshuolto	170
5. Allekirjoitukset ja merkinnät	
5.1. Tilinpäätöksen allekirjoitukset.....	171
5.2. Tilinpäätösmerkinnät	172
6. Luettelot ja selonteot	173

Kansikuva: Anna Moa Westerlund-Rönnerberg

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2019 tulos on negatiivinen, -5,4 miljoonaa euroa. Negatiivinen tulos johtuu kolmesta eri tekijästä.

1. Valtuuston hyväksymä talousarvio oli laadittu siltä pohjalta, että toiminnan tulos olisi -2 miljoonaa euroa negatiivinen.
2. Veroista ja valtionosuuksista saadut tulot toteutuivat yhteensä 1,8 miljoonaa euroa budjetoitua pienempinä.
3. Toiminnan nettokustannukset toteutuivat 1,6 miljoonaa euroa budjetoitua suurempina.

Kaupungin on lähivuosina kaikin tavoin vältettävä alijäämäisiä talousarvioita. Vuoden 2019 talousarvion ja tilinpäätöksen suuren epätasapainon vuoksi kaupunginvaltuusto päätti korottaa tulooveroprosenttia vuodelle 2020. Vuoden 2020 talousarvio on siten laadittu siltä pohjalta, että se osoittaa pientä ylijäämää.

Kaupunki tunnisti verotulojen menetyksen riskit elokuun 2019 alussa, jolloin Kuntaliitto antoi valtiovarainministeriön tuella kaupungin verotuloja koskevan ennusteen, joka poikkesi voimakkaasti niiden keväällä antamista aikaisemmista ennusteista. Aluksi verojen menetyksen syistä ei ollut yhteisymmärrystä, mutta pian kävi selväksi, että verouudistus ja verokorttimuutos aiheuttaisivat voimakkaan rytmihäiriön useiksi vuosiksi eteenpäin ja merkittävän verojen menetyksen loppuvuoden 2019 aikana. Miinustulokset kahden vuoden ajalta osoittavat, että käyttötalous ei enää ole tasapainossa, vaan kaupungin toiminta on nyt laajempaa kuin mitä vero- ja valtionosuusrahoituksella pystytään kattamaan.

Kahden vastuualueen, sosiaalipalvelujen ja perhepalvelujen, ylitysriskit oli tunnistettu jo kevään aikana ja kesän aikana riski kävi kuukausi kuukaudelta yhä ilmeisemmäksi. Elokuussa arvioitiin, että toiminnan pysyessä suunnitellunlaisena sekä verojen ja valtionosuuksien menetyksen ja yksittäisten vastuualueiden hyvin selvien ylitysriskien vuoksi kaupunki tekisi jopa -7 miljoonan euron negatiivisen tuloksen. Tämän seurauksena kaupunginhallitus päätti elokuussa 2019 välittömistä toimenpiteistä ja rajoituksista kaikilla vastuualueilla ylitysriskin pienentämiseksi. Rajoituksia noudatettiin koko syksyn ajan. Samalla kaupunginhallitus päätti syyskuussa, että kaupunginjohtaja käynnistää talouden tasapainottamisohjelman, jonka avulla kaupunki voi sopeuttaa toimintansa taloudelliseen kantokykyynsä vuosina 2020–2022. Kaupunginhallitus on kokouksessaan 30.3.2020 saanut tiedoksi ehdotuksen vuosien 2020–2022 talouden tasapainottamisohjelmaksi ja kaupunginvaltuusto käsittelee sitä toukokuussa 2020. Toteutuessaan tasapainottamisohjelman ja toimenpiteiden vaikutus vuosittaisiin nettokustannuksiin on 334 200 euroa vuonna 2020, 2 025 200 euroa vuonna 2021 ja 2 532 000 euroa vuonna 2022. Lisäksi kaupungin tulokseen kohdistuu vuonna 2022 noin 5 miljoonan euron positiivinen vaikutus, mikäli kaupunginvaltuusto päättää siirtää vesihuollon omaisuuden liiketoimintasiirtona Paraisten Kaukolämpö Oy:lle.

Tasapainottamisohjelman tarkoituksena on tasapainottaa kaupungin käyttökustannukset vastaamaan omaa kantokykyä. Nykyisessä koronaepidemiatilanteessa tasapainottamisohjelma on kuitenkin vaarassa jäädä riittämättömäksi, ja kaupungin on todennäköisesti tehtävä siihen lisäyksiä hyvin pian.

Tulopohja on vuosina 2016–2019 alkanut heikentynyt. Menojen ja tulojen epätasapaino on tuona aikana aiheutunut lähinnä kokonaisvero- ja valtionosuustulojen alenemisesta. Verotulot eivät kasvaneet lainkaan vuosina 2016–2018 ja vuodelle 2019 ennustettu kasvu jäi pääosin toteutumatta. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset ylittyivät vuonna 2019 erittäin voimakkaasti, mikä rasitti tulosta entisestään. Valtionosuusrahoitus on vuosina 2016–2019 supistunut noin 4 miljoonaa euroa samaan aikaan kun veroista saadut tulot ovat polkeneet paikallaan eivätkä ole kehittyneet samaan tahtiin palkkojen ja hintaindeksien kanssa. Kaupunki ennakoi vuoden 2020 talousarviossa veroista ja valtionosuuksista saatavien tulojen merkittävää kasvua. Huomionarvoista on, että nyt kun vuoden 2015 valtionosuusuudistuksessa suunnitellut supistukset on toteutettu, valtionosuuksia korjataan jälleen ylöspäin ja ne noudattavat tulevia indeksimuutoksia. Tilanne on nyt vuonna 2020 silti haastava johtuen toiminnan laajuudesta ja kustannuksista vuonna 2019.

Paraisten kaupungilla on muihin kuntiin verrattuna edelleen hyvä kokonaisrahoitus asukasta kohden. Tämä mahdollistaa edelleen hyvät palvelut. Parainen rankattiin yhdeksi maamme harvoista viiden tähden sivistyskunnista suuressa tutkimuksessa ja on saavuttanut huipputuloksia valtakunnallisissa ylioppilaskirjoitusten vertailuissa. Parainen panostaa edelleen enemmän perusopetukseen kuin muut kunnat ja kaupungit, ja meidän on tuotava tätä selvemmin esiin kaikissa yhteyksissä. Lähtötilanne on tässä mielessä hyvä.

Kaupungin on edelleen etsittävä aktiivisesti ja ennakkoluulottomasti kustannustehokkaita ratkaisuja toimintaansa voidakseen ylläpitää niukoin resurssein nykyisin tarjottavia hyviä palveluita. Rinnakkain tämän kanssa on tärkeää

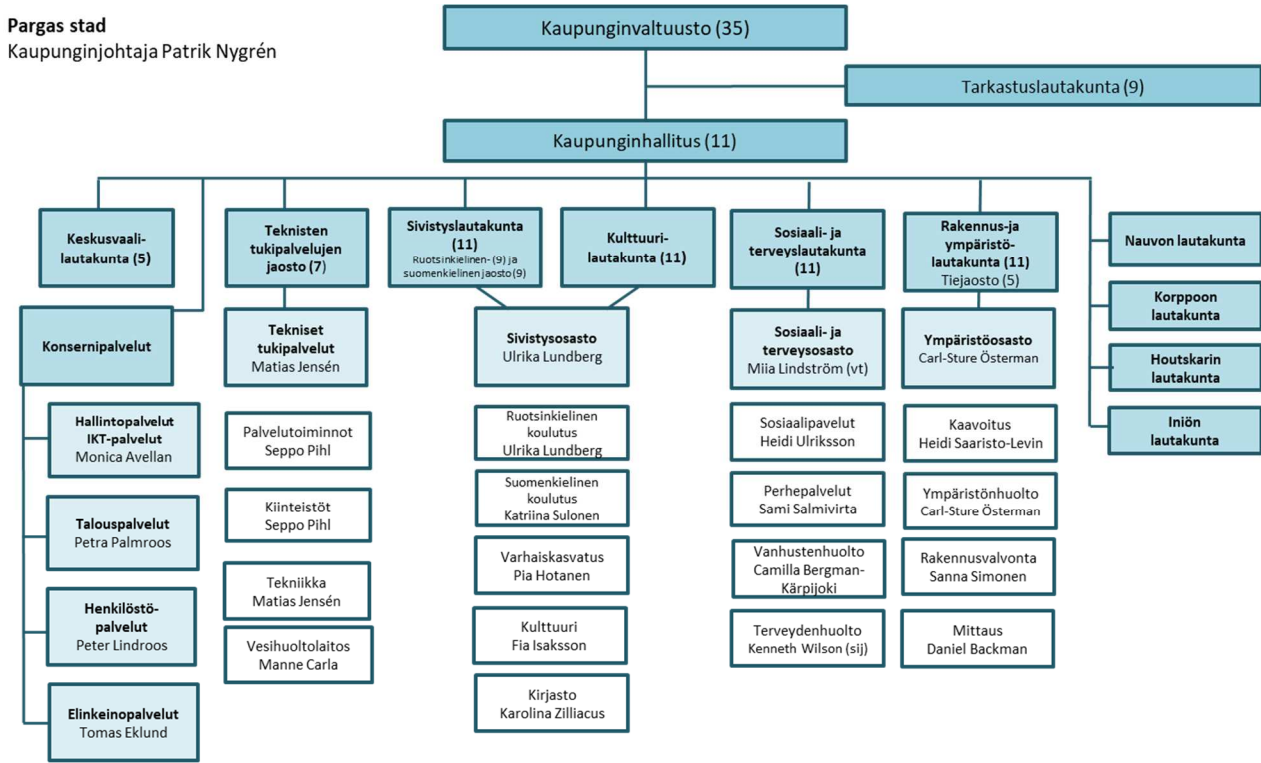
tarkastella laajemmin myös kaupungin toiminnan vaikuttavuutta; meidän on siirrettävä fokus vieläkin enemmän siihen, miten kuntalaiset asiakkaina, oppilaina ja asukkaina kokevat kaupungin palvelut. Hieman pienentynyt väestöpohja yhdistettynä väestön ikääntymiseen on kaupungille haaste. On tärkeää, että kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, jotka voivat lisätä nettomuuttoa, ja että voimme edelleen tarjota laadukkaita palveluja lapsiperheille. Tärkeää on niin ikään, että koko kaupungin ja varsinkin sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuskehitystä saadaan hillittyä. Syntyvyys on Paraisilla ollut jo jonkin aikaa laskussa ja tämän kompensoimiseksi tarvitaan huomattavaa nettomuuttoa. Se, että kaupungista saadaan houkuttelevampi entistä useammalle, on sen vuoksi yksi tulevien vuosien tärkeimmistä yksittäisistä tavoitteista ja yksi kaupungin strategian yleisistä tavoitteista. Kaupungin tulee edelleen lisätä vetovoimaisuuttaan sekä asukkaiden että yritysten näkökulmasta.

Maailma on nyt globaalin pandemian kourissa ja maamme hallitus on ryhtynyt tartuntojen leviämisen hillitsemiseksi toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat voimakkaasti kaikkien kotitalouksien, yritysten ja organisaatioiden toimintaympäristöön ja -edellytyksiin. Valmius toimia tehokkaasti valtakunnallisten linjausten mukaisesti tartuntojen leviämisen torjumiseksi ja tartunnan saaneiden hoitamiseksi on nyt kaupungin ensisijainen tavoite. Samalla kaupunki toimii nyt eristyksen vaikutusten lieventämiseksi. Koronaepidemiolla tulee olemaan merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, jotka vaikuttavat kaupungin verorahoitukseen, samalla kun epidemian torjuntatyöstä aiheutuu lisäkustannuksia. Kaupungin on kyettävä sopeutumaan kaikkiin tilanteisiin taloudellisesti kestäväällä tavalla, ja meillä on oltava kykyä sopeutua ja muuttua.

Patrik Nygrén
kaupunginjohtaja

1.2. Kaupungin hallinto

Hallinto-organisaatio ja virkamiesorganisaatio 2019

Kaupunginhallitus 2019

Varsinaiset jäsenet

Mikael Holmberg
Regina Koskinen
Helena Särkijärvi
Jeanette Laaksonen
Maria Lindell-Luukkonen
Kurt Lundqvist
Widar Nyberg
Markku Orell
Mona Rönholm
Nina Söderlund
Staffan Åberg

Puolue

Rkp
Rkp
Vihreät
Rkp
Sdp
Rkp
Sdp
Kok
Rkp
Vas
Rkp

ordförande
I vice ordf.
II vice ordf.

Henkilökohtaiset varajäsenet

Dick Abrahamsson
Kaija Hilke
Sanna Autio
Merja Fredriksson
Hanna Karlsson
Folke Pahlman
Kyösti Kurvinen
Harri Lehtinen
Maj Björk
Lotta Laaksonen
Olof Elenius

Kaupunginhallitus on kokoontunut 14 kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 288 pykälää. Kaupunginhallituksen kokouksissa esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Patrik Nygrén ja pöytäkirjanpitäjänä kaupunginlakimies Monica Avellan.

Kaupunginvaltuusto 2019

	<u>Puolue</u>			<u>Puolue</u>
Tarja Rinne	Rkp	puheenjohtaja		
Christer Friis	Rkp	I varapuh.joht.		
Mika Wallin	Vihreät	II varapuh.joht.		
Carita Henriksson	Sdp	III varapuh.joht.		
Petri Abrahamsson	Kok		Maria Lindell-Luukkonen	Sdp
Matti Agge	Kesk		Tom Lindholm	Sdp
Sanna Autio	Vihreät		Kim Lindstedt	Kok
Maj Björk	Rkp		Kurt Lundqvist	Sfp
Kurt Ekström	Rkp		Widar Nyberg	Sdp
Olof Elenius	Rkp		Markku Orell	Kok
Mia Forssell	Vihreät		Folke Pahlman	Rkp
Merja Fredriksson	Rkp		Mona Rönnholm	Rkp
Mikael Holmberg	Rkp		Rolf Schwartz	Rkp
Tomas Jansén	Rkp		Daniel Strömborg	Rkp
Tapio Karikko	Sdp		Helena Särkijärvi	Vihreät
Kaj-Johan Karlsson	Rkp		Nina Söderlund	Vas
Regina Koskinen	Rkp		Johanna Tengström	Rkp
Kyösti Kurvinen	Sdp		Laura Wickström	Rkp
Lotta Laaksonen	Vas		Staffan Åberg	Rkp
Harri Lehtinen	Kok		Totalt 35 medlemmar	
<u>Puolue</u>		<u>Kaupunginvaltuutettujen määrä</u>		
Svenska folkpartiet		18		
Socialdemokraterna		6		
Samlingspartiet		4		
Centern		1		
De gröna		4		
Vänsterförbundet		2		

Paraisten kaupunginvaltuusto on kokoontunut seitsemän kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 128 pykälää. Kaupunginvaltuuston kokouksissa pöytäkirjanpitäjänä on toiminut kaupunginlakimies Monica Avellan.

1.3. Talouden kehitys

Globaaliin talouteen ovat vuonna 2019 vaikuttaneet poliittiset kriisit liittyen esimerkiksi Brexit-neuvotteluihin sekä kauppasotien aiheuttama epävarmuus. Euroalueen talouden näkymiä on varjostanut Saksan talouskasvun hidastuminen. Joulukuussa inflaatio oli Suomessa 0,9 %, kun se euroalueella oli vastaavaan aikaan 1,3 %.

Valtiovarainministeriön joulukuussa 2019 antaman ennusteen mukaan Suomen talouskasvu on 1 % vuonna 2020, 1,1 % vuonna 2021 ja 1,2 % vuonna 2022.

Keskuspankit ovat jatkaneet rahoitusmarkkinoiden tukemista ostamalla lainoja, ja ohjaukskorke on vuonna 2019 pysynyt edelleen 0 %:ssa. Korkotaso on siten ollut koko vuoden ajan hyvin alhainen maailmanmarkkinoilla ja euroalueella.

Suomen positiivinen työllisyyskehitys jatkui myös vuonna 2019. Vuonna 2019 työllisyysaste oli 72,6 %, kun se vuonna 2018 oli 71,7 %. Työllisten osuus kaikista 15–64-vuotiaista oli 73,0 % joulukuussa 2019, kun se vuotta aikaisemmin oli 72,1 %. Työttömien määrä Suomessa vähenee ja sama trendi on nähtävissä Varsinais-Suomessa. Työvoiman ulkopuolella olevia henkilöitä oli 1 398 000 joulukuussa 2019. Se on 31 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Rakentamisen volyymi (m³) on laskenut valtakunnallisesti 4 % ja myös rakennuslupien määrä on vähentynyt 14 %. Paraisilla rakennuslupien määrä on noussut 17 % vuodesta 2018, kun taas rakennettujen neliöiden (m²) määrä on laskenut 4 %. Kaupungissa myönnettiin vuonna 2019 lupa 36 uutta loma-asuntoa, 27 uutta pientaloa, 35 liikerakennusta, 6 maatalousrakennusta ja 214 muuta rakennusta varten.

Keskeiset ennusteluvut

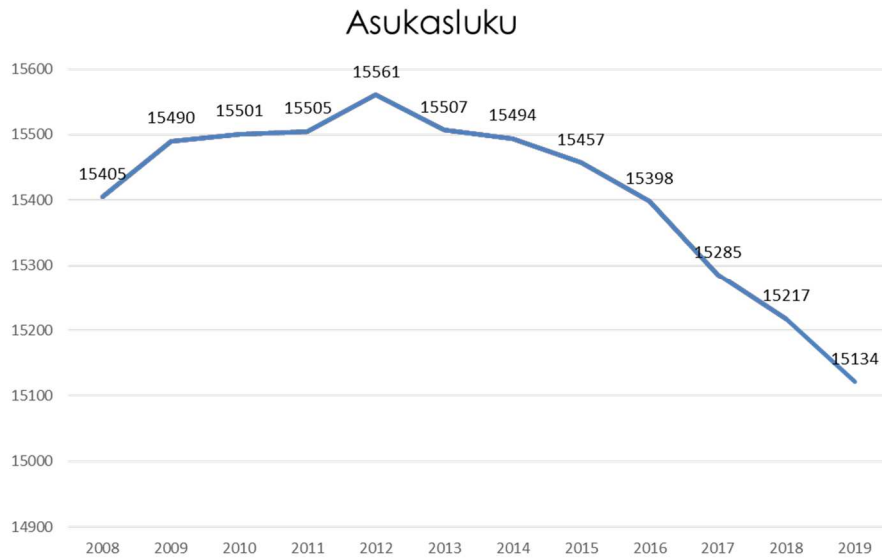
	2016	2017	2018	2019 ennuste	2020 ennuste	2021 ennuste
BKT, %-muutos	2,6	3,1	1,7	1,5	1	0,9
BKT, mrd. €	217	226	234	242	249	257
Vienti, %	3,7	8,8	2,2	2,4	2,4	2,1
Työllisyysaste, %	68,7	69,6	71,7	72,6	73	73,4
Työttömyysaste, %	8,8	8,6	7,4	6	6,3	6,2
Lyhyet korot (3 kk, Euribor), %	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 vuotta), %	0,4	0,5	0,7	0	-0,2	-0,1

Lähde: Valtiovarainministeriö (Taloudellinen katsaus, syksy 2019) / Tilastokeskus

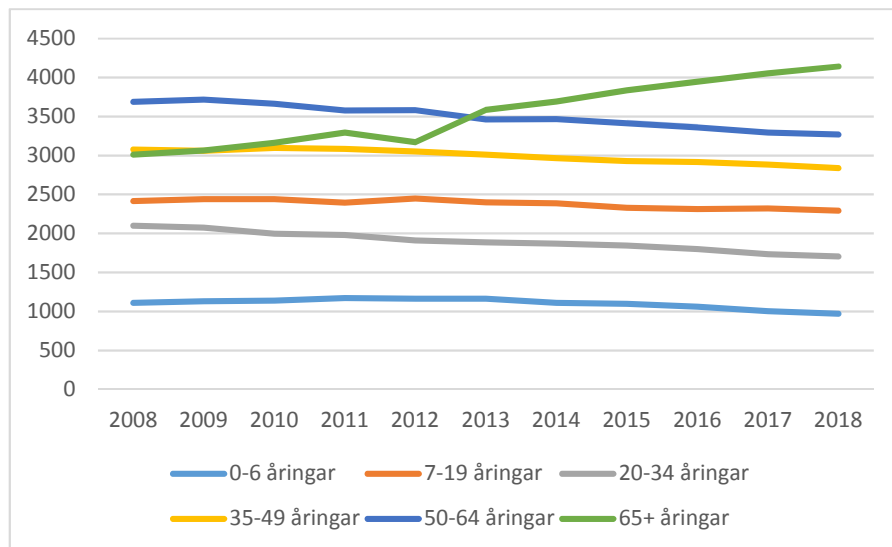
Kaupungin väestö

Kaupungin asukasluku on pienentynyt vuodesta 2012 joulukuuhun 2019 mennessä 15 561 asukkaasta 15 134 asukkaaseen (alustava tieto). Vuosina 2018–2019 asukasluku väheni 83 hengellä. Vuodesta 2012 lähtien asukasluku on vähentynyt vuosittain 13–113 hengellä. Väestökehitys on huolestuttava. Pienempi asukasluku merkitsee pienempiä verotuloja ja se puolestaan merkitsee sitä, että kaupungin toimintaa pitää sopeuttaa vallitseviin taloudellisiin edellytyksiin tulojen pienetessä.

Paraisten kaupungin asukkaat puhuvat 39 eri äidinkieltä. Muiden äidinkielten (eli jokin muu kuin ruotsi tai suomi taikka tuntematon) joukossa yleisimmät äidinkielet olivat arabia (89 henkilöä), viro (73), englantia (49), venäjä (47), thai (29), ukraina (24) ja saksa (21). Kaupungin asukkaista 54,8 %:n äidinkieli on ruotsi ja 41 %:n äidinkieli suomi.

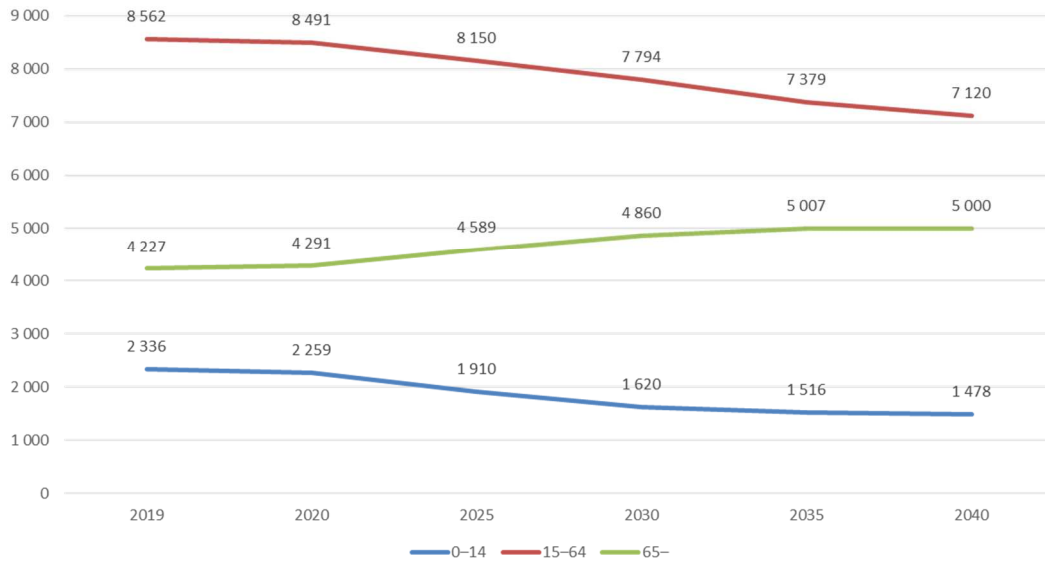

Vuodesta 2012 lähtien kaupungissa syntyneiden lasten määrä on kehittynyt negatiiviseen suuntaan ja samalla kaupungin ikääntyneen väestön määrä on kasvanut. Tämä suunta näyttää jatkuvan. Väestörakenne muuttuu ja yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa. Työikäisen väestön määrä vähenee jatkuvasti, mikä merkitsee Paraisten kaupungin taloudellisen huoltosuhteen heikkenemistä.

Kaupungin väestörakenteen muutos edellyttää myös kaupungin toimintarakenteiden uudistamista. Kaupungin on kehitettävä toimintaansa jatkuvasti vastaamaan kaupungin asukkaiden tarpeita. Suurimmat muutokset tulevat tapahtumaan sosiaali- ja terveydenhuollossa ja sivistyspuolella.

Ennuste 2019-2040

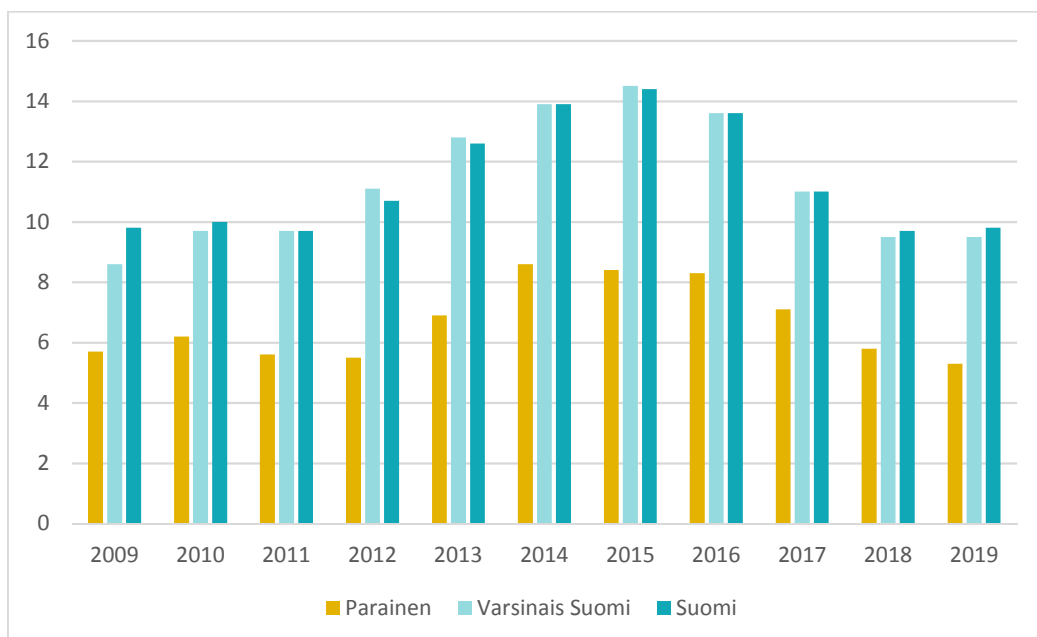

Työllisyys

Työllisyys ja tulojen kehitys vaikuttavat kaupungin talouteen. Kun eläkeläisten suhteellinen osuus väestöstä kasvaa, pienenee myös kunnan veropohja. Vuoden 2019 lopussa Paraisilla oli työkäisiä 6 875 ja heistä 5,3 % (365 kpl) oli työttömiä työnhakijoita. Työttömistä työnhakijoista miehiä oli 216 ja naisia 149.

Varsinais-Suomessa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa 9,5 % eli yhtä suuri kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin koko maassa keskimäärin (9,8 %). Varsinais-Suomen toiseksi alhaisin työttömyysaste oli Turunmaan saaristossa. Nuorisotyöttömyys väheni useimmissa Varsinais-Suomen kunnissa edellisvuoteen verrattuna. Sama koskee pitkäaikaistyöttömyyttä. Terveydenhuoltoon on suuri paine löytää työkykyistä henkilöstöä. Toimenpiteet, joihin kaupunki voi ryhtyä yrittäjyyden ja elinkeinoelämän edellytysten parantamiseksi ja turvaamiseksi kaupungissa, ovat tärkeitä kaupungin tulevalle kehitykselle.

Työttömyys prosentteina työvoimasta

1.4. Kaupungin strategia: toimenpiteet ja toteutuminen

Kaupungin strategia vuosille 2018–2022, ”Paraisien kaupunki – Luova saaristo”, koostuu kahdesta osasta. Ensimmäisessä osassa esitellään yleiset tavoitteet. Luova saaristo -teemalla kaupunki haluaa nostaa esiin vahvuuksia ja ominaisuuksia, jotka tekevät Paraisista ainutlaatuisen ja houkuttelevan paikan asua, työskennellä, yrittää ja matkustaa.

Otamme vastuun ongelmista ja ratkaisemme ne.

Parainen on kaupunki, jossa tartumme ongelmiin aktiivisesti ratkaistaksemme ne. Luovuus ongelmanratkaisussa merkitsee sitä, että emme anna vaikeuksien nujertaa meitä, vaan jatkamme työtä löytääksemme uusia, parempia ratkaisuja.

Uskallamme kokeilla.

Olemme uteliaita, eteenpäin pyrkiviä ja ennakkoluulottomia. Uskallamme ottaa riskejä ja kokeilla uusia tapoja tehdä asioita. Epäonnistuminenkin on ok. Ellei uusi tapa heti toimi, voimme hioa sitä, kunnes siitä tulee sellainen kuin pitääkin, tai voimme etsiä toisenlaisen ratkaisun. Odottaminen on harvoin ratkaisu mihinkään.

Uskallamme olla erilaisia.

Paraisilla on kaunein saaristo, kukaan ei pysty kilpailemaan siitä kanssamme. Luova saaristo merkitsee sitä, että uskallamme luottaa vahvuksiimme ja uskallamme olla erilaisia. Sen sijaan, että kilpailisimme muiden keskenään samanlaisten kaupunkien kanssa, me haluamme korostaa niitä asioita, jotka tekevät meistä erilaisen.

Luovuus elää ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa.

Luova saaristo on sitä, mitä tapahtuu täällä asuvien ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Parainen on kaupunki, joka tukee luovuutta, uusia ideoita, yrittäjyyttä ja yhdistystoimintaa. Kaikkea sitä, joka tuo kaupunkiin luovuutta ja elämää.

Olemme aina olleet luovia.

Saaristo on aina ollut luova. Luovuus on meillä verissä – ihmiset eivät olisi muuten selviytyneet saaristossa. Nyt luovuus löytää uusia ilmenemismuotoja ja Parainen on kaupunki, jossa aktiivisuus, monipuolinen yhdistystoiminta ja kyläyhteisöllisyys leimaavat elämää. Toivotamme kaikki uudet paraislaiset avosylin tervetulleiksi.

Tervetuloa kotiin – tervetuloa mukaan!

Haluamme toivottaa Paraisille tervetulleiksi kaikki, jotka tuntevat haluavansa olla mukana rakentamassa tätä kaupunkia yhdessä meidän kanssamme. Luova saaristo merkitsee sitä, ettei pidä odottaa pääsevänsä valmiiksi katettuun pöytään. Sen sijaan saat olla mukana rakentamassa unelmiasi kaupunkia yhdessä meidän kanssamme. Luomme edellytykset sille, että voit rakentaa Paraisista omanlaisesi.

Strategian toisessa osassa nostetaan esiin viisi strategista painopistealuetta, joihin sisältyy yhteensä 41 toimenpidettä. Nämä viisi strategista painopistealuetta ovat:

- Aktiivista vapaa-aikaa vihreässä kaupungissa
- Tänne on helppo tulla
- Yksilölliset palvelut
- Lisää kaupunkimaisuutta
- Lisää luovuutta ja yrittäjyyttä

1.5. Olennaiset muutokset kaupungin ja konsernin toiminnassa

Kaupungin johtoryhmän kokoonpano on ollut seuraava: kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, kaupunginlakimies Monica Avellan, elinkeinopäällikkö Tomas Eklund, talouspäällikkö Petra Palmroos, henkilöstöpäällikkö Peter Lindroos, kiinteistöpäällikkö Seppo Pihl, teknisten tukipalvelujen päällikkö Ted Bergman (13.8.2019 asti), opetuspäällikkö Ulrika Lundberg, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Miia Lindström ja ympäristönsuojelupäällikkö Carl-Sture Österman. Matias Jensén on toiminut teknisten tukipalvelujen päällikön sijaisena 25.6.2019-7.1.2020.

Hallintopalveluissa on aloitettu kokousmenettelyjen kehittäminen liittyen muun muassa vaikutusten ennakoarviointiin kunnallisessa päätöksenteossa (EVA) sekä valmistelijan ja esittelijän vastuisiin. Sisäinen koulutus valmistelijan ja esittelijän vastuista järjestettiin Komentosilta-salissa 14.2.2019. Vaikutusten ennakoarviointi on tärkeä elementti päätöksenteossa ja tukee kestäväää päätöksentekoa. Vaikutuksia tulee arvioida eri näkökulmista: vaikutukset kuntalaisiin, ympäristöön, henkilökuntaan ja organisaatioon, talouteen sekä lapsiin ja nuoriin. EVA:a on käsitelty johtoryhmässä, ja kaupunginhallitus hyväksyi 27.5.2019 §:ssä 120 ”EVA – Päätösten vaikutusten ennakoarviointi” -toimintaohjeen, jota on sovellettu 1.7.2019 alkaen.

Kaupungin tietoturva ja tietosuoja ovat olleet keskiössä vuonna 2019. Kaupunginjohtajan asettama tietoturva- ja tietosuojaryhmä on aloittanut työnsä. Paraisten kaupungin työntekijät, jotka työskentelevät tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvien asioiden parissa, osallistuivat syksyllä julkisen hallinnon kansalliseen kyberturvallisuusharjoitukseen TAISTO¹⁹:ään. Osallistujat kehittivät kaupungin tietoturvallisuuden hallintaa, johtamista ja viestintää tietoturvaloukkaustilanteissa, kuten kyberhyökkäyksissä. Harjoituksen aikana suunniteltiin tiedottamistoiminnassa jatkossa sovellettavia rutiineja. Osana vuoden 2019 toiminnan tilintarkastusta auditointiin kaupungin tietoturvan tasoa.

Kaupungin talousprosesseissa otettiin käyttöön kaupungin ennustetyöhön liittyvä sähköinen prosessi kaupungin osavuosisiraporttien yhteydessä. Kaupungin vaikea taloudellinen tilanne on ollut vuoden aikana keskiössä koko kaupungin toiminnassa. Lyhyen aikavälin säästötoimenpiteitä on toteutettu ja myös työ pitkän aikavälin talouden tasapainottamistoimenpiteiden parissa on käynnistynyt.

Sosiaali- ja terveysosasto on vuonna 2019 tavoitellut tasapainoa ja jatkuvuutta toimintaansa. Varsinkin perheyksikössä virat ja toimet ovat olleet täytettyinä aiempaa laajemmin, minkä ansiosta toimintaa on voitu kehittää ja asioita on saatu hoidettua aiempaa laajemmalla määrällä. Pula kelpoisuusvaatimukset täyttävistä lähihoitajista on sitä vastoin ollut huomattava sekä terveydenhuollossa että vanhustenhuollossa. Samaan aikaan toimintaa kehitetään uuden hallitusohjelman mukaisesti ja yhteistyössä Varsinais-Suomen muiden kuntien ja sairaanhoitopiirin kanssa.

Taloustilanne oli erittäin haastava, varsinkin syksyllä. Osasto suunnitteli ja toteutti lyhyen ja pitkän aikavälin säästötoimenpiteitä. Sosiaalipalveluyksikön tiloissa tapahtui vesivuoto ja tilat tyhjennettiin kesäkuussa loppuvuoteen asti samaan rakennukseen, jossa Paraisten terveyskeskus sijaitsee. Myönteistä kehitystä tapahtui vanhustenhuollossa, jossa kotisairaanhoido ja kotihoito yhdistettiin syyskuussa yhteiseksi yksiköksi ja työt järjestettiin uudelleen uudella tavalla. Ankkuritalo täytti syksyllä 10 vuotta ja sitä juhliittiin erilaisten lapsiperheille suunnattujen tapahtumien muodossa.

Sisäilmaongelmien takia kaupungin kiinteistöjen käyttö väheni vuonna 2019. Vuoden aikana käytöstä pois olleita sivistysosaston kiinteistöjä olivat Paraisten lukio, Skräbbölen parakki, Träsk skola, Sunnanberg skola ja Karusellen-päiväkoti. Paraisten lukio on toiminut vuoden aikana Axxellin rakennuksessa Vapparintiellä, Träsk skolan väistötilat ovat olleet Houtskarintien seurakuntakodissa ja Karusellen-päiväkoti on toiminut Nauvon kirjastossa. Kirjasto puolestaan on toiminut vuoden aikana Nauvon aluekonttorin tiloissa.

Asetettu kiinteistötyöryhmä on työskennellyt sivistyspuolen kiinteistöjen monitahoisten konseptisuunnittelukysymysten parissa vuonna 2019 kartoittaen vaihtoehtoja ja luoden pohjaa tulevia investointeja koskevan päätöksenteon tueksi. Työryhmä saattaa työnsä loppuun keväällä 2020.

Kyrkbackens skolan piha on uudistettu kokonaisuudessaan. Koulun piha houkuttelee sekä leikkimään että liikkumaan ja on tarkoitettu monipuoliseen toimintaan.

Paraisten keskustassa sijaitsevan Vapparintien liikekorttelin asemakaava hyväksyttiin ja rakennustyöt uuden tieliittymän muodostamiseksi Saaristotielle sekä uuden satama-alueen muodostamiseksi liikekeskuksen yhteyteen

voitiin aloittaa. Korppoon Verkanin asemakaavan muutos hyväksyttiin ja sen ratkaisut turvaavat myös vedensaannin. Jurmon maisemanhoitosuunnitelma valmistui. Kaavoitusyksikkö on toiminut edunvalvojana seudullisissa asioissa, kuten MAL-sopimus, maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelu ja Paraistenväylä, ja osallistunut aktiivisesti myös uusien Kirjalansalmen sillan ja Hessundin sillan suunnitteluun. Nauvon vierasvenesataman kokonaisuudistus jatkui vuonna 2019.

Kaupunginhallitus asetti keväällä 2019 ns. Kylätalo-hankkeelle referenssiryhmän, jonka tehtävänä oli antaa raportti hankkeen suunnittelu- ja neuvottelutilanteesta sekä taloudellisista kehyksistä ja vaikutuksista. Referenssiryhmä on kokoontunut syksyn 2019 aikana useita kertoja. Ryhmä on osallistunut eri kokoonpanoissa myös kahteen ekskursioon: toukokuussa ekskursio suuntautui Liminkaan ja syyskuussa Turkuun ja Järvenpäähän. Suunnittelutyö on tähän mennessä sisältänyt pääosin konseptisuunnittelua, kaavoitusta ja selvityksiä.

Vanhojen katuvalaisinten saneeraustyötä keskusta-alueilla on suoritettu suunnitellusti. Tavoite energiankulutuksen vähentämisestä näillä saneerauksilla on saavutettu ja yksittäisissä kohteissa energiankulutus on vähentynyt 30–70 %. Yhteensä energiantarve pieneni vuonna 2019 noin 20 % vuoteen 2018 verrattuna, mikä johtui osittain siitä, että katuvalot sytytettiin klo 6 ja sammutettiin viimeistään klo 23.30.

Mittausyksikkö on toiminnassaan pyrkinyt lisäämään yhteistyötä kaupungin elinkeinopalvelujen kanssa muun muassa teollisuustonttien ja myös koko Paraisten kaupungin markkinoinnissa. Mittaustoimisto on myös parantanut kaupungin karttapalvelua tuottamalla uutta materiaalia verkkosivuille.

Paraisten ilmanlaadun mittaaminen ja analysointi, kuten myös yhteistyö Valonian ja Saaristomeren biosfäärialueen kanssa jatkuivat. Ympäristönsuojelutoimisto järjesti Paraisten päivien yhteydessä nyt kuudentena perättäisenä vuonna yleisölle avoimet ympäristömessut, jotka vetivät suhteellisen hyvin väkeä.

Rakennusvalvonnassa rakennuslupa- ja toimenpidelupahakemusten määrä kasvoi edellisvuosiin verrattuna; vuonna 2019 lupia myönnettiin 1 241 kpl. Vuoden aikana myönnettiin 27 rakennuslupaa uusia omakotitaloja ja 36 rakennuslupaa uusia vapaa-ajanasuntoja varten.

Tilapankissa oli 11 kohdetta vuonna 2019. Tavoitteena oli saavuttaa tilapankin avulla säästöpotentiaali kiinteistömässä myymällä kohteita 600 000 euron arvosta. Vuonna 2019 myytiin yksi kohde 60 000 euron hintaan.

Kiinteistöjen siivous on kilpailutettu vuonna 2019 ja se hoidetaan ostopalveluna vuodesta 2020 alkaen. Siivouspalvelujen hankinta Paraisten kunta-alueelle, Nauvon aluekonttoriin, Nauvon terveysasemalle ja Framnäsiin sopimuskaudeksi 2020–2022 on saatettu päätökseen.

Vesihuoltolaitoksen osalta on käynnistetty yhtiöittämisselvitys vuonna 2019.

Vuoden aikana otettiin käyttöön Paraisten keskustan ja Turun keskustan välinen pikavuorobussi, perustettiin Spira-yritysverkosto ja jokaiselle kunta-alueelle asetettiin työryhmä, jonka tehtävänä on parantaa kaupungin ja yrittäjien välisiä suhteita. Matkailussa syvennettiin alueellista yhteistyötä erityisesti Kemiönsaaren, Visit Turun ja Visit Naantalin kanssa sekä valtakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä Visit Finlandin kanssa. Tiedonkulkua on parannettu entisestään esimerkiksi kuukausittaisten infokirjeiden muodossa sekä elinkeino- että matkailupuolella. Matkailupuolella otettiin käyttöön Doerz, joka tarjoaa yrittäjille kanavan myydä palvelujaan ja tapahtumiaan.

Suurimmat ulkoisesti rahoitetut hankkeet olivat uusi matkailuhanke Coastal Bootcamp (digikehittäminen, palvelujen paketointi, kestävä matkailu), St Olav Watervay (joka vihittiin käyttöön toukokuussa), KulTa-hanke (kuluttajat ruokatalouden keskiössä) ja Nauvon vierasvenesataman kehittäminen. Sivistystoimessa on edelleen onnistuttu saamaan ulkoista rahoitusta erilaisiin pedagogisiin kehittämishankkeisiin koko sivistystoimessa.

1.6. Henkilöstö

Paraisten kaupungin henkilöstöpalvelut laatii henkilöstöraportin, joka toimitetaan samanaikaisesti tilinpäätöksen kanssa. Raportti, joka noudattaa Kuntaliiton suosituksia henkilöstöresurssien kuvaamisesta ja arvioinnista, sisältää yksityiskohtaiset tiedot kaupungin henkilöstöstä, henkilöstön ikärakenteesta, osaamisen kehittamisestä, terveydestä sekä näihin liittyvistä kustannuksista. Henkilöstöraportissa kuvataan myös toimenpiteitä, joilla kaupungin henkilöstöpolitiikkaa ylläpidetään ja kehitetään henkilöstöstrategian tavoitteiden mukaisesti.

Suosittelun mukaisesti henkilöstömäärä ilmoitetaan sekä henkilöstömääränä 31.12.2019 että henkilötyövuosina. Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikaisen henkilön työpanos muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti (esim. osa-aikaisuus 50 %, koko vuoden työssä = 0,5 henkilötyövuosi). Osa-aikaisuus lasketaan työajasta.

Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden kalenteripäiviin (esim. työssä 1.3.–31.5. = $92 / 365 = 0,25$ henkilötyövuotta).

Edellä mainitulla tavalla lasketut henkilötyövuodet lasketaan yhteen. Henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi, jolloin ylittöitä tai muullakaan tavoin tehtyä normaalin työajan ylittävää työaikaa ei oteta laskennassa huomioon.

Talousarvion ja -suunnitelmaan on sisällytetty henkilötyövuosilaskelma, joka on perustunut talousarvion laatimisaikana voimassa olleisiin palvelussuhteisiin ja arvioon määräaikaisen henkilöstön, kuten sijaisten ja kausityöntekijöiden, tarpeesta. Henkilötyövuosien arviointi on erityisen vaikeaa sellaisen toiminnan kohdalla, jossa henkilöstökapasiteetti vaihtelee paljon vuoden aikana ja myös lyhytaikaisten sijaisten tarve vaihtelee.

Palvelussuhteet

	Män/miehiä	Kvinnor/ naisia	Sammanlagt/ yhteensä 2019	Anställda/ Työntekijöitä 2018	Ändring/ muutos 2019/2018
Ordinarie/vakituiset	138	728	866	850	1,9 %
Visstid/määräaikaiset	35	241	276	305	-9,5 %
Av vilka vikarier/joista sijaisia	9	116	125	148	-15,5 %
Sammanlagt	173	969	1142	1155	-1,1 %
Årsverk	185	907	1092	1085	0,7 %

Eri osastojen ja konsernipalvelujen vakainainen henkilöstö 31.12.2019

	2019	2018	2017	2016
Konsernipalvelut	44	44	42	105
Tekniset tukipalvelut*	56	56	53	
Sivistysosasto	381	380	383	378
Sosiaali- ja terveys	353	338	347	346
Ympäristösosasto	32	32	30	56
Yhteensä	866	850	855	885

*) Teknisiin tukipalveluihin sisältyy henkilöstö, joka ennen vuotta 2017 on työskennellyt konsernipalvelujen tai ympäristösosaston alaisuudessa.

Henkilötyövuodet

	2019	TA 2019	2018
Konsernipalvelut	52	45	54
Tekniset tukipalvelut*	66	64	70
Sivistysosasto	506	433	503
Sosiaali- ja terveys	433	397	425
Ympäristösosasto	35	33	33
Yhteensä	1092	972	1085

Henkilötyövuosien toteuma perustuu palkanlaskentaohjelman tietoihin (teoreettiset henkilötyövuodet vähennettynä palkattomilla vapailla). Vaikka yksiköt, joiden henkilöstö on suuri, ovat edelleen arvioineet kokonaishenkilötyövuosimäärän alakanttiin, henkilöstökapasiteetin kustannukset on pääsääntöisesti budjetoitu oikealle tasolle.

Henkilöstökulut

1 000 €	Toteuma 2019	Talousarvio 2019	Poikkeama %	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2017
Palkkakulut	40 221	40 029	0,5 %	39 126	38 713
Eläkekulut	8 529	8 231	3,6 %	8 413	8 526
% palkoista	21,2 %	20,6 %		21,5 %	22,0 %
Muut sivukulut	1 443	1 614	-10,6 %	1 537	1 716
% palkoista	3,6 %	4,0 %		3,9 %	4,4 %
Yhteensä	50 193	49 874	0,6 %	49 076	48 955

Sairauspoissaolot

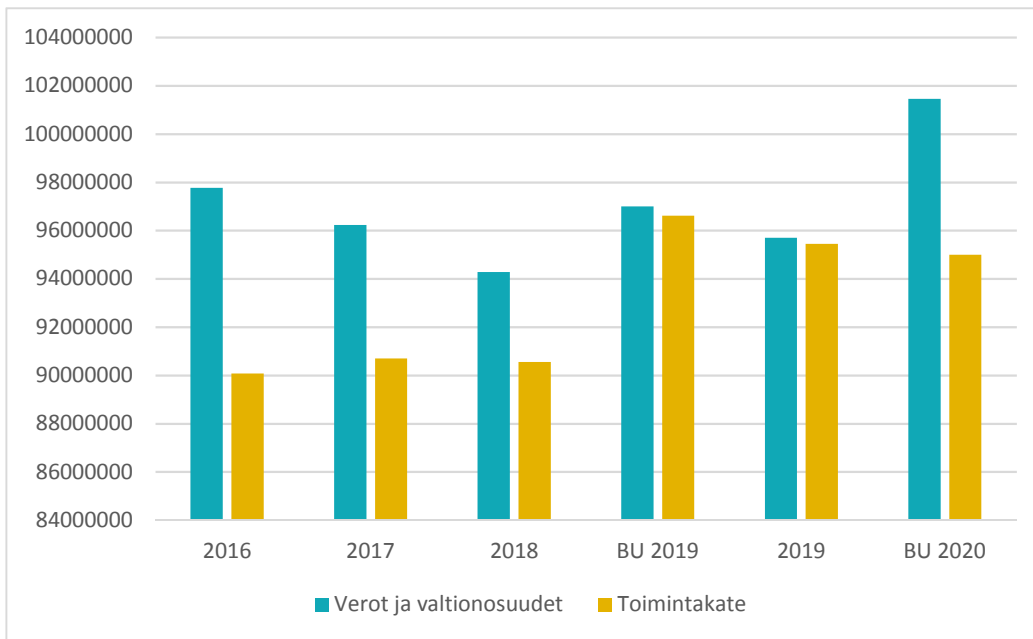
Sairauspoissaolot esitetään kalenteripäivinä siten, että yksi kokonainen poissaoloviikko on 7 kalenteripäivää, vaikka se pääsääntöisesti koostuukin 5 työpäivästä. Sairauspoissaolojen keskiarvo on laskettu henkilöstön lukumäärän 31.12. perusteella. Sairauspoissaolojen kuvaamiseksi paremmin suhteessa työpanokseen sairauspoissaolot kuvataan jatkossa suhteessa henkilötyövuosien määrään. Sairauspoissaoloja oli vuonna 2019 keskimäärin 16,6 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden (noin 11,9 työpäivää). Määrä on noussut hieman vuodesta 2018, jolloin se oli 15,5 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden (noin 11,1 työpäivää).

1.7. Kaupungin ja konsernin tulos ja rahoitus

Tuloslaskelma

Kaupungin toimintatuotot vuonna 2019 olivat kokonaisuudessaan 16 945 000 euroa. 436 000 euron kasvu vuoteen 2018 verrattuna pohjautuu siihen, että ulkoiset tuotot kasvoivat 2,6 % (1,96 %). Ulkoiset toimintatuotot kattoivat 15,1 % kuluista edellisvuosien tapaan (15,4 %). Kaupungin toimintakate (toiminnan nettomenot) oli 95 444 000 euroa (90 559 000 euroa) eli se kasvoi 5,4 %. Kokonaiskulut olivat 112 389 000 euroa eli ne kasvoivat 5 321 000 euroa vuodesta 2018. Henkilöstökulut olivat yhteensä 50 193 000 euroa, mikä on 44,7 % toiminnan kuluista. Henkilöstökulut nousivat 2,3 % vuoteen 2018 verrattuna. Ulkoiset ostopalvelut nousivat 51 168 000 euroon (47 444 000 euroa) eli lisäystä oli peräti 3 724 000 euroa (7,8 %). Toimintakatteen heikentyminen johti siihen, että kaikki vuoden aikana toteutetut investoinnit toteutettiin ulkoisella lainarahoituksella.

Toimintakate ja sen rahoitus (1 000 euroa)

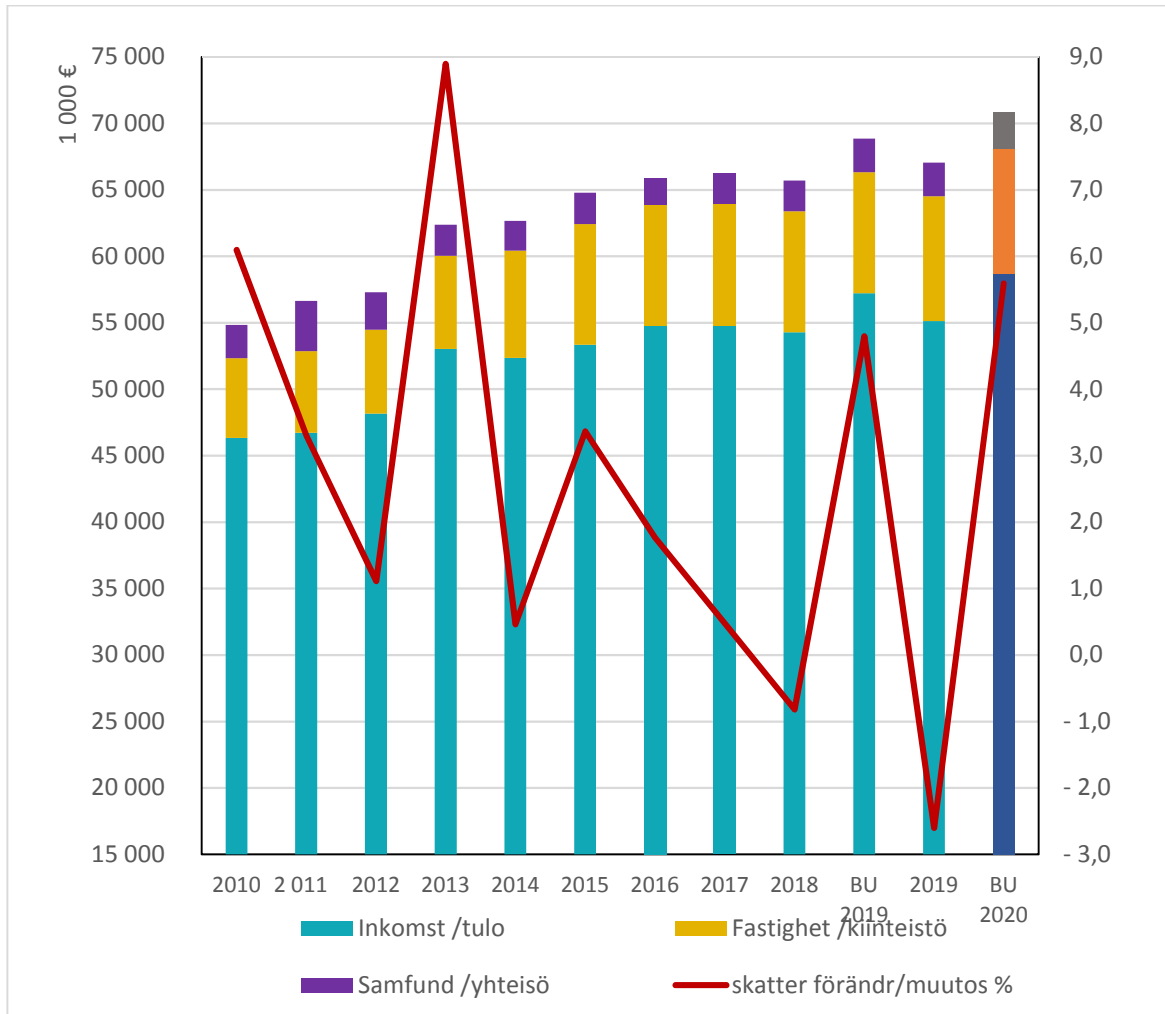
Verotulot ja valtionosuudet

Vuosi 2019 on ollut haastava verotulojen suhteen. Toisaalta verotulot eivät ole kehittyneet odotetussa tahdissa ja toisaalta kansallinen sähköinen tuloverorekisteri on aiheuttanut muutoksia verotulojen maksatuksiin ja niiden suuruuteen. Paraisten kaupungin kohdalla tämä johti noin 1,8 miljoonan euron tulojen menetykseen vuoden 2019 ennusteeseen verrattuna. Verotulot kasvoivat vuodesta 2018 yhteensä noin 1,4 miljoonaa euroa, prosentuaalisesti 2,07 %.

Verotulot 1 000€	2016	2017	2018	TA 2019	2019	Muutos 2018 - 2019	Muutos TA 2019 - 2019
Tulovero	54 746	54 787	54 276	57 207	55 114	838	-2 093
Kiinteistövero	9 156	9 190	9 109	9 121	9 399	290	278
Yhteisövero	2 014	2 254	2 304	2 511	2 534	230	23
Yhteensä	65 916	66 231	65 689	68 839	67 047	1 358	-1 792

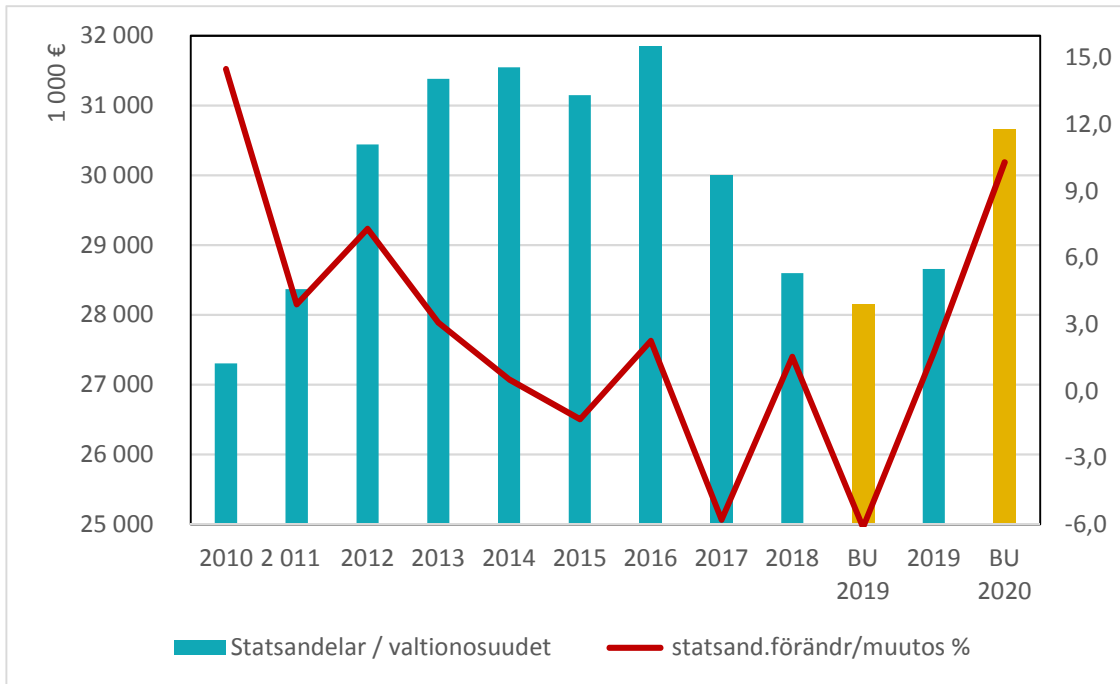
Kaupungin verotulot kasvoivat melko vakaasti aina vuoteen 2013 asti, jolloin veroprosenttia korotettiin 0,5 prosenttiyksikköä 19,75 %:iin. Tämän jälkeen tuloveron kehitys on pysähtynyt. Tulovero on ollut samalla tasolla vuodesta 2016 vuoteen 2019 asti lukuun ottamatta vuotta 2018 (jolloin tulovero laski). Kuntien talous näyttää vuoden 2020 osalta edelleen synkältä ja verokehitykseen liittyvä epävarmuus koko maassa johti siihen, että kaupunki nosti tuloveroprosentin 20,0 %:iin vuodesta 2020 lukien.

Kiinteistöveroprosentteja korotettiin vuonna 2015 – yleinen kiinteistöveroprosentti 1,35 %:sta 1,50 %:iin ja vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,47 %:sta 0,40 %:iin – minkä jälkeen ne ovat pysyneet ennallaan. Koska verotulot eivät kehittyneet vuoden aikana siinä määrin kuin odotettiin ja kustannusten voitiin samalla todeta nousevan, koko kaupungissa toteutettiin lyhyen aikavälin säästötoimenpiteitä syksyllä 2019. Näin haluttiin minimoida kaupungin odotettu suuri miinustulos. Negatiivinen verojen kehitys pohjautuu kokonaisuudessaan tuloveron kehitykseen. Vuonna 2019 tuloveroa kertyi lähes 2,1 miljoonaa euroa ennakoitua vähemmän. Kiinteistöveron merkitys kasvoi olennaisesti vuonna 2015, sen jälkeen tulot ovat olleet vakaalla tasolla. Kiinteistövero kasvoi 3,05 % vuoteen 2018 verrattuna. Yhteisövero noudatti ennustettua kehitystä.

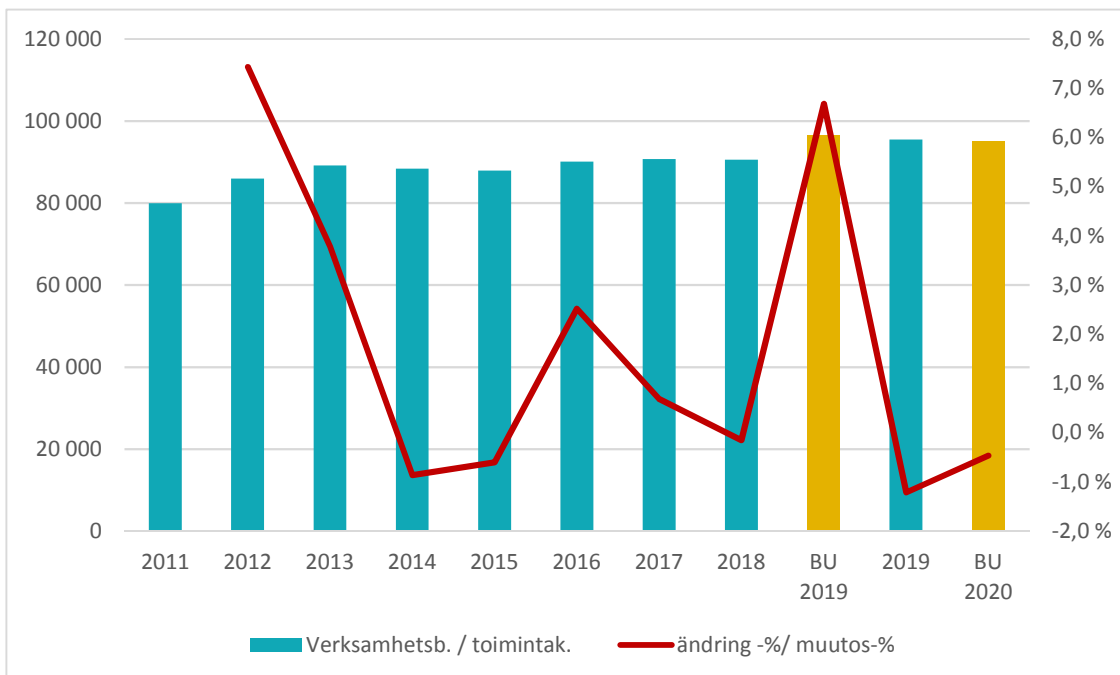

Vuodelle 2020 budjetoidut verotulot ovat runsaat 3,7 miljoonaa euroa suuremmat (+5,6 %) kuin vuoden 2019 toteuma.

Kuntien valtionosuus muodostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta. Valtionosuuksiin vaikuttaa myös pakolaistoiminnan laajuus. Vuoden 2019 valtionosuudet olivat 28 656 000 euroa (28 595 000 euroa) eli vuoden 2018 tasolla. Valtionosuudet kehittyivät positiivisesti vuoteen 2016 asti. Valtionosuusudistus johti siihen, että valtionosuuksista saatava rahoitus supistui kolmena uudistusta seuranneena vuonna, minkä seurauksena kunnallinen rahoitus on joutunut ahtaalle. Syksyn 2019 aikana maksettiin kompensatiota verotulojen menetyksestä ja kaupungin osalta se merkitsi 496 667 euron lisäystä valtionosuuksiin. Budjetoitu summa oli 28 160 000 euroa ja toteumaksi muodostui 28 656 000 euroa. Vuonna 2020 valtionosuuksien odotetaan nousevan noin 2 miljoonalla eurolla, mikä vastaisi vuoden 2012 tasoa.

Toimintakate oli -95 444 000 euroa (-90 559 000 euroa) eli se kasvoi 5,4 % (4 885 000 euroa).

Rahoitusmenot ovat vähentyneet viime vuosina vuosittain. Vuonna 2019 ne vähenivät 5,7 % ja olivat 677 000 euroa (718 000 euroa). Rahoituskuluihin sisältyy 92 000 euron korkosuojauskulut kaupungin osuudelle Turun Seudun Vesi Oy:n lainoista. Poistot olivat yhteensä 4 997 000 euroa (4 959 000 euroa). Tilikauden alijäämä oli 5 372 000 euroa (alijäämä 1 912 000 euroa).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	TA 2019	2019	TA 2020
Negatiivinen vuosikate	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	posit.	negat.	posit.
Tulovero-% vähintään 0,5-% yksikköä keskimääräistä korkeampi (erotus)	0,7	0,66	0,27	0,08	0,5	0,01	-0,09	-0,12	-0,12	-0,11	0	-0,13	0
Lainaa asukasta kohden vähintään puolet enemmän kuin kunnilla keskimäärin	40 %	25 %	26 %	36 %	12 %	4 %	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Omavaraisuusaste <50%	55,1 %	56,1 %	54,1 %	51,2 %	52,8 %	53,9 %	54,8 %	56,1 %	54,4 %	54,5 %	51,5 %	50,8 %	49,1 %
Suhteellinen velkaantuneisuusaste >50%	53,0 %	49,4 %	49,4 %	56,4 %	52,6 %	50,1 %	49,2 %	46,6 %	51,1 %	49,9 %	53,3 %	52,5 %	46,0 %
Taseeseen kertynyttä alijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä	ylijäämä

Konsernin toimintakate oli -92 988 000 euroa (-87 676 000 euroa) eli se pieni edellisvuodesta 5 312 000 euroa. Konsernin tulos on -5 450 000 euroa (-1 641 000 euroa) ja tuloslaskelma osoittaa -5 471 000 euron alijäämää (-1 695 000 euroa).

Konsernitasolla vuoden 2019 tase osoittaa 8 875 000 euron kertynyttä ylijäämää (14 393 000 euroa) eli vähennystä on 5 518 000 euroa. Konsernin omavaraisuusaste oli 45,7 % (48,8 %) ja suhteellinen velkaantuneisuusaste 51,0 % (49,7 %). Kaupunkikonserni täyttää näin ollen kaksi taseperusteista kriisikuntakriteeriä.

Tuloslaskelma 1 000 €	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Toimintatuotot	16 945	16 509	52 148	50 826
Toimintamenot	-112 389	-107 068	-145 158	-138 492
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			22	-10
Toimintakate	-95 444	-90 559	-92 988	-87 676
Verotulot	67 047	65 689	67 047	65 689
Valtionosuudet	28 656	28 595	28 656	28 595
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1	5	3	7
Muut rahoitustuotot	147	149	57	94
Korkokulut	-812	-863	-964	-1 023
Muut rahoituskulut	-14	-10	-18	-14
	-677	-718	-922	-936
Vuosikate	-418	3 005	1 794	5 672
Poistot ja arvonalennukset	-4 997	-4 959	-7 249	-7 322
Omistuksen eliminointierot			5	9
Tilivuoden tulos	-5 414	-1 954	-5 450	-1 641
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	42	42		
Tilikauden verot			-80	-82
Laskennalliset verot			47	22
Vähemmistöosuudet			12	6
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-5 372	-1 912	-5 471	-1 695
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot / Toimintakulut %	15,1 %	15,4 %	35,9 %	36,7 %
Vuosikate / Poistot %	-8,4 %	60,6 %	24,8 %	77,5 %
Vuosikate, €/ asukas	-28	197	118	371
Asukasmäärä	15 151	15 285	15 151	15 285

Tunnuslukujen kaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut

100xToimintatuotot / (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Tase ja tunnusluvut

Kaupungin ja kaupunkikonsernin tavoite – joka niiden tavoitteena tulee myös kuntalain mukaisesti olla – on talouden tasapainottaminen pitkällä aikavälillä. Jos kaupunki täyttää yhden tai useamman kriisikuntakriteerin, sen toimintavapaus sekä käyttötalouden että erityisesti investointimahdollisuuksien osalta kapenee. Tämä johtuu lähinnä kuntalain säädöksistä, joissa on lähtökohtana, että talous on tasapainotettava ja kertyneiden tulojen on katettava sekä käyttö- että investointikulut. Kriisikuntakriteerejä on sovellettu kuntakonsernin taseeseen ja tunnuslukuihin vuodesta 2017 alkaen. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Laki tuli voimaan 1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

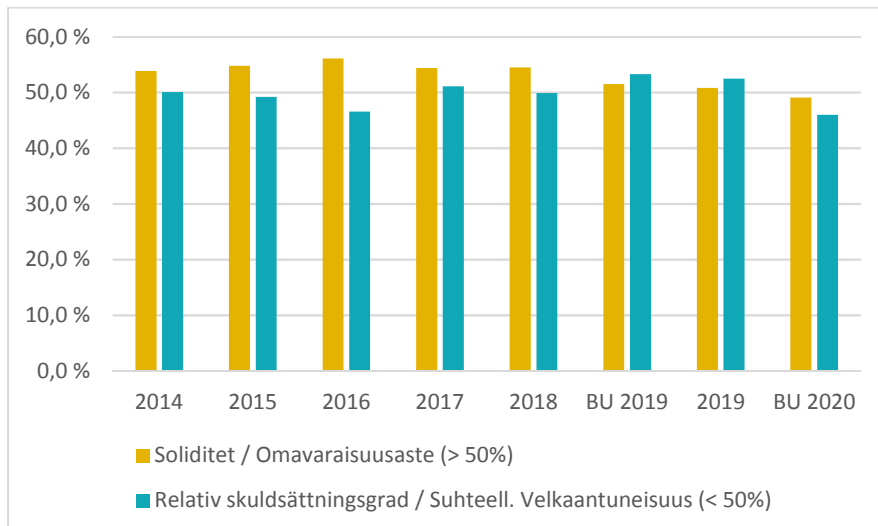
Yhden kriisikuntakriteerin mukaan kaupunkikonsernin omavaraisuusasteen on oltava yli 50 %. Omavaraisuus kuvaa sitä, kuinka paljon omaa pääomaa kaupungilla on suhteessa taseen loppusummaan. Mitä korkeampi omavaraisuus on, sitä parempi on organisaation asema rahoitusmahdollisuuksien muuttuessa odottamattomasti ja sitä vähemmän haavoittuvaisia kaupunki ja sen tytäryhtiöt ovat korkotasojen noustessa. Paraisten kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2019 oli 50,8 % (54,5 %). Konsernin omavaraisuusaste oli 45,7 % (48,8 %).

Velkaantuneisuusaste kertoo, kuinka suuri osa vuoden toimintatuloista tarvitaan kaikkien korollisten velkojen takaisin maksamiseen. Suhteellinen velkaantuneisuusaste vuonna 2019 oli 52,5 % (49,9 %), mikä täyttää kriisikunnalle asetetun tason. Kaupungin velkaantuneisuusasteen tulisi olla alle 50 %. Konsernin velkaantuneisuusaste oli 51,0 % (49,7 %).

Kaupunki täytti yhden rahoitukseen liittyvän kriisikuntakriteerin (suhteellinen velkaantuneisuusaste) ja konserni kaksi (omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuusaste).

Kaupungin lainakanta kasvoi 3,7 miljoonalla eurolla 41,3 miljoonasta eurosta 45,0 miljoonaan euroon. Pankkisaamisten määrä väheni 820 000 eurolla.

Kaupungin omavaraisuusasteen ja velkaantuneisuusasteen kehitys

Tase ja tunnusluvut

VASTAAVA	Kaupunki		Konserni	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
1 000 €				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
	116 466	118 059	130 980	133 125
Aineettomat hyödykkeet	420	302	668	555
Aineettomat oikeudet	0	0	23	23
Muut pitkävaikutteiset menot	420	302	645	532
Aineelliset hyödykkeet	98 184	100 047	124 076	126 511
Maa- ja vesialueet	15 149	15 069	15 759	15 620
Rakennukset	49 348	50 958	69 300	71 611
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 313	31 367	31 401	31 460
Koneet ja kalusto	714	1 274	3 338	4 276
Muut aineelliset hyödykkeet	10	10	1 417	1 427
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 649	1 370	2 861	2 116
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	17 863	17 709	6 236	6 060
Osuusyhteisöosuudet			189	177
Osakkeet ja osuudet	17 819	17 665	5 961	5 797
Muut lainasaamiset	44	44	35	35
Muut saamiset	0	0	50	51
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	197	217	619	606
Valtion toimeksiannot	0	0	107	194
Muut toimeksiantojen varat	197	217	512	412
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 254	8 948	15 798	15 476
Vaihto-omaisuus	160	164	560	619
Aineet ja tarvikkeet	160	164	556	616
Valmiit tuotteet	0	0	4	4
Ennakkomaksut	0	0	0	0
Saamiset	6 094	4 964	9 747	8 264
Myyntisaamiset	2 884	2 936	4 571	4 548
Lainasaamiset	16	16	16	16
Muut saamiset	1 070	823	1 633	1 366
Siirtosaamiset	2 124	1 189	3 527	2 334
Rahoitusomaisuusarvopaperit	7	7	258	287
Osakkeet ja osuudet	7	7	7	7
Muut arvopaperi	0	0	251	280
Rahat ja pankkisaamiset	2 993	3 813	5 233	6 306
	125 917	127 223	147 396	149 207

VASTATTAVAA

1 000 €

	Kaupunki		Konserni	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA	63 162	68 534	66 774	72 299
Peruspääoma	57 598	57 598	57 598	57 598
Peruspääoma säätiöissä	0	0	2	0
Muut omat rahastot	124	124	300	308
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10 812	12 725	14 346	16 088
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 372	-1 912	-5 471	-1 695
VÄHEMMISTÖSUUDET			443	441
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	759	800	0	0
Kertynyt poistoero	759	800	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	1 163	1 063	2 438	2 351
Pakolliset varaukset	1 163	1 063	2 438	2 351
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 744	1 490	2 177	1 886
Valtion toimeksiannot	0	0	107	194
Muut toimeksiantojen pääomat	1 744	1 490	2 070	1 692
VIERAS PÄÄOMA	59 089	55 336	75 565	72 230
Pitkäaikainen	12 475	14 703	21 295	24 501
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 341	14 552	21 013	24 138
Lainat julkisyhteisöiltä	28	41	73	109
Lainat muilta lainanantajilta	0	0	3	3
Saadut ennakot	8	11	8	11
Muut pitkäaikaiset velat	98	99	98	99
Laskennalliset verot			99	141
Lyhytaikainen	46 614	40 633	54 270	47 729
Joukkovelkakirjalainat	30 000	24 000	30 000	24 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 210	2 210	3 569	3 545
Lainat julkisyhteisöiltä	14	13	14	13
Lainat muilta lainanantajilta	366	467	0	0
Saadut ennakot	0	0	200	160
Ostovelat	5 666	5 552	7 629	7 080
Muut lyhytaikaiset velat	1 193	1 860	1 655	2 499
Siirtovelat	7 165	6 530	11 203	10 432
	125 917	127 223	147 396	149 207

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	50,8 %	54,5 %	45,7 %	48,8 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	52,5 %	49,9 %	51,0 %	49,7 %
Kertynyt ylijäämä (1000€)	5 440	10 812	8 875	14 393
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	359	707	586	1052
Lainakanta 31.12. (1000€)	44 959	41 283	54 672	51 809
Laina, €/asukas	2 967	2 701	3 609	3 390
Lainat ja vuokravastuut 31.12. (1000€)	46 059		61 242	
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	3 040		4 042	
Lainasaamiset 31.12. (1000€)	44	44	35 000	35 000
Asukasmäärä	15 151	15 285	15 151	15 285

Tunnuslukujen kaavat

Omavaraisuusaste %

 $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

 $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12.

Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakanta ja vuokravastuut 31.12.

Lainakanta + vuokravastuut

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

Jotta kaupungin rahoitus olisi pitkällä aikavälillä tasapainossa, vuosikatteen on oltava vähintään yhtä suuri kuin poistojen ja poistojen on oltava pitkällä aikavälillä yhtä suuria kuin investointien; tällöin tulot ovat riittäneet investointien rahoittamiseen eikä lisälainaa ole tarvittu.

Vuoden 2019 vuosikate oli -418 000 euroa ja nettoinvestoinnit olivat rahoitusosuuksien ja myyntitulojen jälkeen 3,4 miljoonaa euroa (4,6 miljoonaa euroa). Investoinnit jäivät budjetoitua pienemmiksi, koska usea pienempi hanke jäi toteutumatta suunnitellusti ja Paraisten lukion korjaus jäi kokonaan toteutumatta.

Kaupungilla on tavoitteena, että nettoinvestointeja saataisiin suunnitelmakauden kuluessa rajoitettua ja että ne olisivat noin 5–5,5 miljoonan euron tasolla. Investointien tulorahoitusprosentti oli -11,7 % (63,3 %). Kaupunki lisäsi lainakantaansa 3,7 miljoonalla eurolla (vähennystä 2,6 miljoonaa euroa). Kaupungin maksuvalmius riittää 9 päivän maksuihin (12 päivän). Taseeseen sisältyvien kassavarojen lisäksi kaupungilla on käytettävissään 1,5 miljoonan euron sekkiluottolimiitti.

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 4,6 miljoonaa euroa (6,1 miljoonaa euroa) ja investointien tulorahoitus 33,6 % (86,3 %). Konsernin lainakanta oli 54,7 miljoonaa euroa (51,8 miljoonaa euroa), lisäystä 2,9 miljoonaa euroa.

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

1 000 €	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	-418	3 005	1 794	5 672
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tilikauden verot			-80	-82
Tulorahoituksen korjauserät	-425	-111	-433	-440
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-4 266	-5 172	-6 071	-7 522
Rahoitusosuudet investointimenoihin	694	424	729	948
Käyttöomaisuuden myyntitulot	693	396	762	490
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-3 721	-1 457	-3 299	-935
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset	0	0	0	0
Antolainauksen vähennykset	0	0	0	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	502	1 227
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 224	-2 429	-3 685	-4 280
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	5 900	-191	5 902	-170
Oman pääoman muutokset	0	-5	0	-39
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	274	322	277	314
Vaihto-omaisuuden muutos	4	-25	71	-39
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-1 130	822	-1 485	536
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	78	512	615	291
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	2 902	-994	2 197	-2 161
Kassavarojen muutos	-820	-2 451	-1 102	-3 096
Kassavarat 31.12.	3 000	3 820	5 491	6 593
Kassavarat 01.01.	-3 820	-6 271	-6 593	-9 689
	-820	-2 451	-1 102	-3 096

Tunnusluvut

Investointien tulo-rahoitus %	-11,7 %	63,3 %	33,6 %	86,3 %
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	-7,2 %	41,9 %	19,9 %	52,3 %
Lainanhoito	0,13	1,18	0,59	1,26
Kassan riittävyys (pv)	9	12	13	16
Asukasmäärä	15 151	15 285	15 151	15 285

Tunnuslukujen kaavat

Investointien tulo-rahoitus%

100x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulo-rahoitus, %

100xVuosikate / (Investointien omahankintameno+Antolainojen nettolisäys+Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate

(Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut+Lainanlyhennykset)

>1 lainakannan vähentäminen

=1 tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon

<1 joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälaina

Kassan riittävyys (pv)

365 pv x Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kokonaistulot ja -menot	Kaupunki	
	2019	2018
1 000 €		
Tulot		
Toiminta		
Toimintatuotot	16 945	16 509
Verotulot	67 047	65 689
Valtionosuudet	28 656	28 595
Korkotulot	1	5
Muut rahoitustuotot	147	149
Tulorahoituksen korjauserät		
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-525	-212
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	694	424
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	693	396
Rahoitus		
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	5 900	0
Oman pääoman lisäykset	0	0
Kokonaistulot yhteensä	119 558	111 555
Menot	2019	2018
Toiminta		
Toimintakulut	112 389	107 068
Korkokulut	812	863
Muut rahoituskulut	14	10
Tulorahoituksen korjauserät	0	0
- pakollisten varausten muutos	-100	-100
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0	-1
Investoinnit		
Investointimenot	4 266	5 172
Rahoitus		
Antolainasaanusten lisäykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 224	2 429
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	191
Oman pääoman vähennykset	0	5
Kokonaismenot yhteensä	119 605	115 637

1.8. Riskit ja riskienhallinta

Kaupungin riskienhallintaa ohjaa valtuuston 14.3.2017 hyväksymä ”Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet”.

Ulkoisiin olosuhteisiin liittyvillä riskeillä voi olla laajoja paikallisia vaikutuksia. Kaupunki vahvisti vuonna 2018 Paraisten kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan. Se on laadittu viranomaisten tuella kansallisen varautumissuunnitelman ja valtioneuvoston hyväksymän ”Yhteiskunnan turvallisuusstrategian 2010” mukaisesti. Kaupungissa on kartoitettu kaupungin avaintehtävät ja niiden vastuuosastot. Valmiussuunnitelmatyö jatkuu toimialoittain niin, että kutakin toimialaa koskevat riskit ja avaintehtävät käydään läpi.

Avaintehtävät	Vastuu
Vesi- ja jätevesihuolto	Tekniset tukipalvelut
Esiopetus	Sivistysosasto
Perusopetus	Sivistysosasto
Laitosten ja koulujen ruokahuolto	Tekniset tukipalvelut
Tiettyjen kiinteistöjen ylläpito ja sähköhuolto	Tekniset tukipalvelut
Ympäristöterveydenhuolto	Ympäristöosasto
Jätehuolto	Ympäristöosasto
Kunnan operatiivinen johto ja luottamustoiminnot	Johtoryhmä
Tiedotus ja viestintä	Elinkeinopalvelut/tiedotuspalvelut
Palkkojen maksu aikarajojen sisällä	Henkilöstöpalvelut/talouspalvelut
Taloushallinto/maksutoiminnot aikarajojen sisällä	Talouspalvelut

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan tulee tuntea kaikki kaupungin toiminnassa työpaikoilla esiintyvät riskit. Kaikilla kaupungin työpaikoilla tehdään joka kolmas vuosi yleinen yhteinen riskiarviointi, mutta työsuojelun taholta korostetaan jatkuvan riskiarvioinnin merkitystä kaikilla työpaikoilla ja erityisesti silloin, kun henkilöstössä tapahtuu muutoksia tai työn luonne muuttuu. Arvioitavat riskialueet ovat ergonomia, psyykkiset ja sosiaaliset riskit, fysikaaliset, kemialliset ja biologiset riskit sekä tapaturmariskit. Jos riskejä havaitaan, työnantajalla on lain mukaan velvollisuus korjata ne mahdollisimman nopeasti käytettävissä olevin keinoin.

Kaupunki ja sen toiminta ovat alttiita myös muuntyyppisille lyhyen ja pitkän aikavälin riskeille. Hyvän riskienhallinnan lähtökohtana on riskien, niiden todennäköisyyksien ja vaikutusten kartoittaminen. Tämän analyysin perusteella riskit ja niiden hallinnan tarve priorisoidaan ja päätetään suojautumistoimenpiteet. Sen ollessa taloudellisesti aiheellista ja käytännössä mahdollista, riskit on katettava vakuutuksin, mutta esimerkiksi ulkoisiin uhkiin, yleiseen yhteiskuntakehitykseen tai kustannuskehitykseen liittyviä riskejä ei voida kattaa vakuutuksin. Tällaisia riskejä on hallittava toimintasuunnitelmien ja huolellisesti harkittujen prosessien ja ohjeiden avulla, kun niiden vaikutukset ovat merkittävät ja/tai riskin toteutumistodennäköisyys on suuri.

Kaupungilla on suuri käyttöomaisuusmassa, jota se käyttää toiminnassaan. Tämä omaisuus on suurelta osin vakuutettu täydestä arvosta. Kaikkeen toimintaan liittyy vastuukysymyksiä, jotka voivat johtaa merkittäviin kustannuksiin. Kaupunki on kattanut riskin vastuuvakuutuksin. Henkilökunnan lakisääteisten vakuutusten lisäksi kaupunki on ottanut vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen, matkavakuutuksen ja vastuuvakuutuksen kaupunginhallitukselle. Myös kaupungin eri toiminnoissa vapaaehtoisina toimivat ovat tapaturmavakuutuksen piirissä. Vakuutusten hallinnointi ja valvonta hoidetaan yhdessä kaupungin vakuutusmeklarin kanssa, joka hoitaa myös kaikkien vapaaehtoisten vakuutusten säännölliset kilpailutukset. Kaupunki kilpailutti kaikki vakuutuksensa syksyllä 2018 ja tämän tuloksena kaupunki vaihtoi vakuutusyhtiötä 1.1.2019 alkaen.

Yleinen korkotaso on pitkään ollut matala ja sen odotetaan pysyvän matalana vielä vuonna 2020. Tästä huolimatta voidaan kuitenkin todeta, että korkotason nousu suunnitelmavuosina on todennäköistä. Koska kaupungin velkaantuneisuusaste on korkea, korkoriski on merkittävä. Kaupungin rahoituspolitiikka ohjaa kaupungin varainhoitoa määrittelemällä tavoitteet, vastuut ja valtuudet, antamalla rahoitukselle suuntaviivat ja kehykset, säätelämällä riskinottoa ja selkeyttämällä rahoituksen riskinottovaltuuksia. Kaupungin korkosuojausta käsitellään tilinpäätöksen liitetiedossa 3.4.25.

Paraisten kaupungin tärkeimmät rahoitusriskit ja toimintasuunnitelmat ovat seuraavat:

Likviditeettiriski	Maksuvalmius ja jälleerahoitusriski	Kuntatodistusohjelma usean pankin kanssa mahdollistaa joustavan lyhytaikaisen rahoituksen markkinakorkotasolla
Luottoriski	Myyntisaatavat ja vastapuoliriski	Myyntisaatavat peritään tehokkaasti ulkopuolisen avun turvin. Vastapuoliriski katetaan säännönmukaisesti takauksin.
Markkinariski	Korkoriski ja rahoitustarjonta	Korkoriski on katettu korkosuojauksin. Kaupungin omavaraisuuden paraneminen helpottaa ulkoisen rahoituksen saamista.

Kaupungin rahoituspolitiikan periaatteet:

- Olemassa oleva lainakanta on aina suojattava vähintään 30 %:n ja enintään 90 %:n tasoon asti.
- Kaupungin on lainakannan suojaamiseksi hyväksyttävä ainoastaan lineaarisia, yksiselitteisiä ja konservatiivisia suojausinstrumentteja, joihin ei sisälly ennakoimattomia elementtejä. Tällaisia ovat esimerkiksi koronvaihtosopimukset, korkolattiat ja -katot, korko-optiot, optilliset koronvaihtosopimukset (swaptiot), kynnykselliset koronvaihtosopimukset tai näiden yhdistelmät. Johdannaisten on oltava yleisluonteisia ja ne on voitava kilpailuttaa. Kaikki johdannaiset on kilpailutettava vähintään kolmessa luottolaitoksessa.
- Mahdolliset muussa valuutassa kuin euroissa otetut lainat on suojattava aktiivisesti niin, että suojaus eliminoi valuuttariskin.

Kaupungin myyntisaatavat on perittävä tehokkaasti luottotappioiden välttämiseksi. Perinnän ja muistutusten lähettämisen hoitaa Lowell.

Tietotekniikka ja toimivat tietoliikenneyhteydet ja ohjelmistot ovat tärkeitä kaupungin kaikissa toiminnoissa, samaan aikaan kun korkeampi kompleksisuustaso yhdessä erilaisten yhteentoimivien IT-ohjelmien ja tietoturvan kanssa lisäävät kaupungin IKT-toimintojen toimivuuden haavoittuvuutta. IKT-yksikkö pyrkii pitämään tietoturvan ja tietoliikenneyhteydet kasvavia vaatimuksia vastaavalla tasolla. Yksiköt ottavat riskit huomioon järjestelmiä kehitettäessä ja uusia it-laitteita hankittaessa.

Kaupunki omistaa vanhoja kiinteistöjä, mikä merkitsee korkeita kunnossapitokuluja. Kartoittamalla kiinteistömäärän kunnan ja eri toimintojen tarpeet voidaan tehdä priorisointeja sekä korjaushankkeiden että uusien investointien suhteen. Suuri osa kaupungin kiinteistömäärästä on laajojen korjausten tarpeessa. Kaupunginhallitus on vuoden aikana asettanut viranhaltijoista ja poliitikoista koostuvan kiinteistötyöryhmän kaupungin koulukiinteistöjä varten. Sekä Houtskarissa että Paraisilla Koulukadulla on suuri paine löytää ratkaisu tulevaisuuden koulukiinteistömäärän suhteen. Koulukiinteistöjen kuntoon liittyvät ongelmat ovat merkinneet sitä, että kaupungin vuoden 2020 investointitalousarviota ja seuraavien suunnitelmavuosien investointisuunnitelmia laadittaessa tehdyt priorisoinnit ovat kohdistuneet pitkälti sivistystoimeen. Lisäksi on myös selvä tarve kehittää ja tarkoituksenmukaistaa sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjä palvelemaan nykypäivän vaatimuksia ja tarpeita vastaavaa toimintaa.

1.9. Lausunnot sisäisestä valvonnasta (kaupunki ja konserni)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 14.3.2017. Ohjeissa säädetään sisäisen valvonnan järjestämisvastuusta sekä sisäisen valvonnan ja tilivelvollisuuden tavoitteista. Ohjeisiin sisältyy:

- Soveltamisala ja suhde muihin ohjeisiin
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuunjako
- Riskien ja riskienhallinnan arviointi ja kartoittaminen
- Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin johto- ja ohjausjärjestelmässä sekä raportointi
- Arviointi ja selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä
- Väärinkäytösten ehkäisy ja tunnistaminen

Sisäisen valvonnan tavoitteena on lisätä todennäköisyyttä, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta ohjausta, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Osastopäälliköt ja toimialapäälliköt vastaavat itse sitovien tavoitteidensa seurannasta sekä käyttökattteen että ei-numeeristen tavoitteiden osalta. Talouspalvelut tukee tätä seurantaan, ja talousraportteja seurataan johtoryhmässä vastuualueiden ylitysriskien tunnistamiseksi varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena on tukea ja kannustaa yksiköitä niin, että ylityksiltä vältyttäisiin. Talouspalvelut on työskennellyt vuoden 2019 aikana aktiivisesti kaupungin muiden yksiköiden opastamiseksi ja kouluttamiseksi kaupungin sisäisten talousjärjestelmien käytössä.

Osastojen ja muiden kokonaisuuksien tavoitteena on, että jos jokin yksikkö on vaarassa ylittää talousarvionsa, muiden yksiköiden on pyrittävä sopeuttamaan toimintaansa niin, että kokonaisuus pysyisi talousarviossa. Samaa tiukkaa politiikkaa kuin talousarvion laatimisen yhteydessä on sovellettu myös ylitysriskeihin, ja yksiköt ovat ryhtyneet toimenpiteisiin pysyäksään niille osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Sitovia ei-numeerisia tavoitteita seurataan kolmannesvuosittain ja tilinpäätöksessä. Seuranta antaa hyvän kuvan tilanteesta ja mahdollistaa toimenpiteisiin ryhtymisen tarvittaessa.

Vuoden aikana todettiin ylitysriskejä useissa kaupungin toimintojen yksiköissä. Suurimmat riskit olivat sosiaali- ja terveysosastolla. Syynä ylitysriskeihin olivat lähinnä palvelujen ostot, mutta myös henkilöstökulut. Puolivuotisenusteen 2019 yhteydessä voitiin todeta, että sosiaali- ja terveysosaston ylitysriski oli lähes 2,9 miljoonaa euroa. Ylitystä syntyi lähinnä sosiaalipalveluissa, perhepalveluissa ja vanhustenhuollossa. Sosiaali- ja terveyslautakunta anoi siten 2 845 000 euroa lisämäärärahaa kattaakseen arvioidun ylityksen. Se ylitti alun perin hyväksytyt vuoden 2019 talousarvion peräti 5,6 %:lla. Myönnetyn lisämäärärahan ansiosta vuoden toteuma ei ylittynyt. Erikoissairaanhoidon talousarvio pohjautui sairaanhoitopiirin suunnitelmiin, ja vuoden aikana toimittiin määrätietoisesti hoitoketjujen saamiseksi toimimaan. Lopulliset kustannukset eivät nousseet vuodeksi 2019 budjetoituun summaan.

Kaupungin kiinteistömassaan liittyvät ongelmat aiheuttivat haasteita myös teknisille tukipalveluille, tarkemmin sanottuna kiinteistöyksikölle. Käyttökelvottomat kiinteistöt ja väliaikaiset kiinteistöjärjestelyt johtivat siihen, että kiinteistöyksikkö anoi 380 000 euron lisämäärärahaa. Sivistysosaston ruotsinkielisen ja suomenkielisen koulutuksen yksiköissä paine kohdistui henkilöstökuluihin. Varhaiskasvatusyksikön voitiin sitä vastoin todeta alittavan hyväksytyt talousarvion. Tuloksena oli sivistysosaston osalta yhteensä 239 000 euron lisämääräraha.

Verouudistukseen liittyneet valtakunnallisen tason haasteet aiheuttivat kunnissa epävarmuutta tuloverojen suhteen. Syksyllä 2019 ennusteet vaihtelivat paljon ja tiedot kuntien verotuloista muuttuivat poikkeuksellisen paljon. Paraisten kaupungin osalta vuosi 2019 merkitsi lähes 1,8 miljoonan euron verotulojen menetystä suhteessa budjetoituun summaan. Verotulot kasvoivat 2,07 % vuonna 2019 vuoteen 2018 verrattuna.

Pienentyneet tulot ja korkea kustannuskehityspaine yhdessä kaupungin lähtötilanteen eli 2 miljoonan euron miinusbudjetin kanssa johtivat siihen, että ennusteet osoittivat koko syksyn ajan kaupungille kokonaisuutena tuntuva miinustulosta (-5,8 miljoonaa euroa). Tämän miinustuloksen minimoimiseksi ryhdyttiin syyskuun alussa lyhyen aikavälin säästötoimenpiteisiin vuoden 2019 loppukuukausien ajaksi. Jatkuvat taloudenseurannat ja tietoisuuden lisääminen kaupungin taloustilanteesta olivat keskiössä koko syksyn 2019 ajan. Lisäksi aloitettiin pitkän aikavälin säästötoimenpiteiden suunnittelu tavoitteena laatia vuodeksi 2020 talousarvio, jonka tulos olisi positiivinen, sekä luoda tuleviksi suunnitelmavuosiksi tasapainoinen talous. Työ talouden tasapainottamisohjelman parissa jatkuu keväällä 2020.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan tehtävänä on vastata kuntakonsernin ohjauksesta ja operatiivisesta johtamisesta. Kaupunginjohtaja seuraa konserniohjauksen toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kaupunginhallitukselle.

Kaupungilla ja niillä konserniyhteisöillä, joissa kaupungilla on päätäntävalta, on samat ulkopuoliset tilintarkastajat. Tarkastuslautakunnalla on kaupungin konserniohjeiden nojalla oikeus saada tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä tytäryhteisöjen toiminnasta ja tilinpäätöksestä.

Jos tytäryhteisön tilintarkastaja ei puolla vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille, tytäryhteisön päättävässä toimielimessä toimiva kaupungin edustaja ei saa äänestää vastuuvapauden myöntämisen puolesta ennen kuin tarkastuslautakunta on käsitellyt asiaa ja päättänyt esittää vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

Kaupungilla on edustajat konserniyhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa, jotka ohjaavat kunkin yhtiön toimintaa ja taloutta ja ovat niistä vastuussa. Kaupungin tavoitteet tytäryhtiöille ja -yhteisöille sisältyvät kaupungin talousarvioon ja näiden seuranta sisältyy kaupungin tilinpäätösaineistoon. Kaupungin voimassa olevat konserniohjeet ovat vanhentuneet ja uudistamisen tarpeessa. Konserniohjeiden muokkaamisen yhteydessä konserniohjausta tullaan vahvistamaan kuntalain määräysten mukaisesti.

1.10. Ympäristöntekijät

Saaristo, meren läheisyys ja merellisyys ovat elementtejä, joita Parainen korostaa markkinoinnissaan vetovoimatekijöinä potentiaalisille uusille asukkaille, vapaa-ajanasukkaille ja satunnaisille kävijöille. Luonnon ja ympäristön merkitys saaristokaupungin imagolle ja vetovoimaisuudelle on suuri. Kaupungin strategian mukaan kaupunki haluaa kohottaa profiiliaan ympäristökysymyksissä, ottaa huomioon kestävän kehityksen ja edistää kestäviä kulutus- ja tuotantomalleja. Ympäristönäkökohdat otetaan huomioon päätöksissä, joita kaupunki tekee toiminnassaan.

Saaristomeren tila sekä Saaristomeren biosfäärialueen ja Saaristomeren kansallispuiston toiminta ovat Paraisille tärkeitä. Saaristomeren biosfäärialueen toiminnassa pyritään toteuttamaan kestävän kehityksen tavoitteita Agenda 2030 -ohjelman kautta.

Paraisten kaupunki on mukana valtakunnallisessa ”Ravinneneutraali kunta” -hankkeessa. Hankkeen keskiössä on Saaristomeren ja sen tavoitteita ovat ravinteiden tehokas käyttö ja kierrätys, kiertotalous ja kestävä elintarviketuotanto. Parainen on Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskuksen Valonian jäsen, ja Paraisten päivien yhteydessä järjestettiin nyt kuudentena perättäisenä vuonna yleisölle avoimet ympäristömessut. Kaupunki haki omistamansa maa-alueen, ”Paraisten orkidea-alueen”, perustamista luonnonsuojelualueeksi.

Kaupunki toimii aktiivisesti ja määrätietoisesti kestävän matkailun edistämiseksi. Kestävä matkailu on tällä hetkellä yksi matkailualan suurimmista trendeistä. Visit Finland on ottanut käyttöön Sustainable Travel Finland -ohjelman, jonka tarkoituksena on saada matkakohteet ja yritykset parantamaan kestävyysasioiden huomioon ottamista toiminnassaan. Paraisten kaupungin matkailuyksikkö osallistuu ohjelmaan yhdessä lähikuntien ja alueen organisaatioiden, kuten esimerkiksi Visit Turun ja Coastal Botcamp -hankkeessa mukana olevien kuntien kanssa. Kaupungin uudessa matkailuesitteessä kestävä matkailu tuodaan esiin aiempaa enemmän. Yhtenä osana kestävän matkailun luomisessa saaristoon on toiminta sesongin pidentämiseksi.

Kaupungin täysin omistama tytäryhtiö Paraisten Kaukolämpö Oy on iso lämmöntoimittaja, joka toimittaa lämmön kaupungin kiinteistöihin ja useimpiin Paraisten keskustan suurimpiin asuntoyhtiöihin ja liikekiinteistöihin. Paraisten Kaukolämpö Oy on kymmenen viime vuoden ajan työskennellyt aktiivisesti tehdäkseen lämmöntuotannostaan hiilineutraalia. Tällä hetkellä 97-98 % lämpöenergiasta tuotetaan hiilineutraaleilla energianlähteillä, kuten hakkeella ja hukkalämmöllä, mikä on Suomen mittakaavassa ehdotonta huippuluokkaa. Yhtiö on lisäksi panostanut aurinkoenergiaan, joka varsinkin kesäkuukausina kattaa osan yhtiön sähköntarpeesta. Näiden ympäristöinvestointien ansiosta hiilidioksidipäästöt ovat Paraisilla vuositasolla noin 10 000 tonnia pienemmät verrattuna tilanteeseen, jossa asiakkaiden kiinteistöt lämmitettäisiin öljyllä. Yhtiö panostaa jatkuvasti uusien, ympäristöystävällisten energianlähteiden selvittämiseen. Tällä hetkellä tulevana lämmönlähteenä tutkitaan geo-/maalämpöä.

1.11. Näkymät

Kaupungin toimintakulujen kehitystä ei vuoden 2017 jälkeen ole saatu pidettyä tasapainossa. Kaupungin verotulot ja valtionosuudet eivät ole kasvaneet samassa suhteessa kulujen kanssa. Kaupungin tulos on ollut negatiivinen sekä vuonna 2018 että vuonna 2019. Vuonna 2018 tulos oli -1,9 miljoonaa euroa ja vuonna 2019 se oli -5,4 miljoonaa euroa. Vuodeksi 2019 laadittiin -2 miljoonan euron miinusbudjetti, minkä lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollossa vuoden aikana ilmenneet suuret ylitykset (noin 2,8 miljoonaa euroa) ja verotulojen pieneneminen (1,8 miljoonaa euroa) johtivat siihen, että vuoden 2019 tulos muodostui erittäin negatiiviseksi.

Syksyn 2019 aikana käynnistettiin työ sekä lyhyen että pitkän aikavälin toimenpiteiden toteuttamiseksi kaupungin talouden saamiseksi tasapainoon tulevien toimintavuosien aikana. Kaupunginhallituksen 9.9.2019 pidetyssä kokouksessa päätettiin kaupungin sisäisistä lyhyen aikavälin toimenpiteistä vuoden 2019 alijäämän minimoimiseksi. Kesäkuun ennuste osoitti -5,8 miljoonan euron tulosta. Syksy jatkui turbulenttina myös verotulojen osalta. Keskeinen syy koko maan alhaisempiin verotuloihin on valtakunnallinen verokorttiuudistus. Tuleverorekisterin muutokset aiheuttivat kaupungille epävarmuutta ja saamatta jääneitä tuloveroja. Puolivuotisennusteessa verotulojen menetykseksi arvioitiin -1,4 miljoonaa euroa, mikä osoittautui olevan alakanttiin ja lopulliseksi verotulojen menetykseksi muodostui -1,8 miljoonaa euroa.

Suomen kuntien talous on erittäin tiukilla. Ikääntynyt väestö Suomessa lisääntyy ja lapsia syntyy yhä vähemmän. Asukasluvun lasku suhteessa kuntien ylläpitämään palveluverkkoon aiheuttaa epätasapainon vallitsevaan tilanteeseen. Tämä koskee myös Paraisten kaupunkia. Kaupungin pienenevä asukasluku ja väestörakenteen muutokset edellyttävät, että kaupunki pystyy sopeuttamaan toimintansa vallitseviin olosuhteisiin.

Se, miten tuloverot kehittyvät vuonna 2020, on vielä epävarmaa. Epäselvää on, vaikuttavatko vuonna 2019 syntyneet verotulojen menetykset ja verotulojen rytmihäiriö vuoteen 2020. On olemassa riski, että vuoden 2019 alhainen verotulotaso vaikuttaa negatiivisesti vuoteen 2020.

Koronavirus ja sen leviäminen vuoden 2020 alussa on ravistellut maailman taloutta. Viruksesta aiheutuvilla taloudellisilla vaikutuksilla tulee olemaan seurauksia sekä paikallisella että kansainvälisellä tasolla. Maailman talouden tulevasta kehityksestä vallitsee poikkeuksellinen epävarmuus. Tämä tulee vaikuttamaan myös kaupungin talouden kehitykseen.

Kuntien sopeutumiskyvyllä on suuri merkitys siinä, miten toiminta saadaan muutettua vallitseviin olosuhteisiin. Kuntien on tarkistettava nopeasti palveluketjujaan ja -verkkojaan sekä yhteistyötapojaan eri palveluntuottajien ja toimijoiden kanssa.

Tämä yhdessä kaupungin ikääntyvän kiinteistökannan kanssa asettaa kaupungille sekä toiminnallisia että taloudellisia haasteita. Tulevina vuosina kiinteistöihin kohdistuu suuria investointipaineita sekä sivistystoimessa että sosiaali- ja terveystoimessa. Koska sote-uudistuksen lopullista rakennetta ei ole ratkaistu, vallitsee epävarmuus siitä, miten uudistus kokonaisuudessaan tulee vaikuttamaan kaupungin toimintaan ja kiinteistökantaan.

1.12. Tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamisesta.

Paraisten kaupungin tilikauden tulos osoittaa -5 414 085,50 euroa.

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että poistoeroa vähennetään 41 679,59 euroa ja että tilikauden 5 372 405,91 euron alijäämä siirretään edellisten tilikausien ylijäämään.

2. Talousarvion toteutuminen (kaupunki ja konserni)

2.1. Yhteenveto

Vuodelle 2019 budjetoitu alkuperäinen toimintakate oli 93 396 000 euroa. Vuoden aikana tehtiin talousarviomuutoksia, joiden jälkeen budjetoitu toimintakate oli 96 612 000 euroa. Toteutunut toimintakate oli 95 444 000 euroa, kun se vuonna 2018 oli 90 559 000 euroa. Toimintakate kasvoi siis 4 885 000 euroa eli 5,4 %.

Koko organisaatio	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	10 932 383	10 717 575	-36 447	10 681 128	10 776 044	100,9
Maksutuotot	6 321 413	6 457 900	30 000	6 487 900	6 467 402	99,7
Tuet ja avustukset	1 765 476	1 494 566	-36 700	1 457 866	1 871 096	128,3
Muut toimintatuotot	15 215 017	14 932 334	254 808	15 187 142	15 231 772	100,3
Toimintatuotot	34 234 288	33 602 375	211 661	33 814 036	34 346 314	101,6
Henkilöstökulut	-49 075 657	-49 565 819	-397 936	-49 963 755	-50 192 959	100,5
Palvelujen ostot	-53 352 499	-54 830 702	-2 753 487	-57 584 189	-57 062 358	99,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 787 129	-5 935 746	-153 708	-6 089 454	-6 035 901	99,1
Avustukset	-3 010 464	-2 960 421	-19 235	-2 979 656	-2 992 858	100,4
Muut toimintakulut	-13 567 939	-13 705 596	-103 454	-13 809 050	-13 506 080	97,8
Toimintakulut	-124 793 689	-126 998 284	-3 427 820	-130 426 104	-129 790 157	99,5
Toimintakate	-90 559 400	-93 395 909	-3 216 159	-96 612 068	-95 443 843	98,8
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 763 689	-4 700 000	0	-4 700 000	-4 996 557	106,3
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-95 323 089	-98 095 909	-3 216 159	-101 312 068	-100 440 400	99,1

Sekä vastualueet itse että talouspalvelut seuraavat vuoden mittaan talousarvion määrärahojen käyttöä ja mahdollisia ylityksiä. Talousarvion määrärahojen ollessa niukat odottamattomat tapahtumat voivat johtaa ja usein johtavatkin ylitysriskeihin. Ylitysriskejä todettiin vuoden mittaan useissa yksiköissä, ja suurimmat riskit olivat seuraavissa yksiköissä: kiinteistöt, ruotsinkielinen koulutus, suomenkielinen koulutus, sosiaalipalvelut, perhepalvelut, vanhustenhuolto ja terveydenhuolto.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden aikana seuraavat talousarviomuutokset:

Talouspalvelut, tulojen nosto Vapparintien liikekorttelista saatujen myyntivoittojen johdosta, 267 841 euroa.

Keskushallinto, lisämääräraha Pif-Centeriä varten (investointitalousarvion määrärahasiirto käyttötalousarvion), 20 000 euroa.

Tekniset tukipalvelut, lisämääräraha kiinteistöyksikölle odottamattomia remontteja ja kiinteistöjärjestelyjä varten sekä kaupungintalon vesivuodon johdosta, 380 000 euroa.

Sivistyslautakunta, lisämääräraha ruotsinkieliselle ja suomenkieliselle koulutukselle, 239 000 euroa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta, lisämääräraha sosiaalipalveluille, perhepalveluille, vanhustenhuollolle ja terveydenhuollolle, 2 845 000 euroa.

Sekä sivistys- että sosiaali- ja terveysosaston lisämäärärahat liittyivät sekä henkilöstökuluihin että ostopalveluihin. Kaikkein suurimmat ylitykset syntyivät palvelujen ostoista. Ostopalvelujen toteuma muodostui 2,2 miljoonaa euroa (4,07 %) suuremmaksi kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Erikoissairaanhoidon käyttöä vuodelle 2019 arvioitiin vähemmän, minkä seurauksena toteuma jäi 308 773 euroa alle myönnetyn talousarvion.

Kaupunki on vuoden aikana saanut hyvin ulkoista rahoitusta erityyppisiin kehittämishankkeisiin.

2.2. Konsernitavoitteet ja niiden seuranta

Kaupunginvaltuusto on 27.4.2010 hyväksynyt konserniohjeet, joiden mukaan kaupunki ohjaa tytäryhteisöjään ja sääntelee kuntakonsernin sisäistä yhteistyötä. Konserniohjeissa on esitetty konserniyhteisöjen velvollisuudet, ja ohjeet on annettu tiedoksi tytäryhteisöjen päättävissä elimissä istuville kaupungin edustajille. Konsernitavoitteet kaupunginvaltuusto on hyväksynyt talousarviossa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymät yleiset konsernitavoitteet:

1. Tytäryhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista.

Strategiaa ollaan juurruttamassa niin kaupungin omaan organisaatioon kuin tytäryhteisöihin. Tytäryhteisöjen toiminta tukee lähinnä asumiseen liittyviä kunnan strategisia tavoitteita: vuokra-asunnot, lämmöntuotanto ja vapaa-ajantoiminta Paraisten kunnanosassa.

2. Kaupungin konserniohjeet otetaan kaikilta osin huomioon tytäryhteisöjen toiminnassa ja kaupungin toteuttamassa yhtiöiden ohjauksessa ja lisäksi varmistetaan, että ohjeet ovat tytäryhtiöiden ja niiden johdon käytettävissä.

Konserniohjeet on annettu tiedoksi tytäryhteisöille ja niiden päättävissä elimissä istuville kaupungin edustajille.

3. Konserniyhteisöt ja kuntayhtymät toimivat taloudellisesti itsensä kannattavasti ja niiden tulee Paraisten kaupungin tavoin tehostaa toimintaansa jatkuvasti.

Ks. tuloskehitys tämän luvun lopussa olevasta konserniyhteisötaulukosta.

4. Paraisten kaupunki määrittelee ammattimaisuuden ja toimialaosaamisen kriteerit valittaessa kaupungin edustajia tytäryhtiöihin ja valittavien edustajien tulee täyttää nämä vaatimukset.

Vuoden aikana yhtiöiden hallitukseen on valittu uudelleen vanhoja jäseniä ja myös uusia edustajia. Pyrkimyksenä on, että hallituksissa on tasapainoinen sukupuolijakauma ja että eri kunnanosat ovat edustettuina.

5. Tytäryhteisöt pyrkivät minimoimaan lainarahoituksen, ja kaupungin talouspalveluja konsultoidaan ryhdyttäessä mahdollisiin operaatioihin ulkoisen rahoituksen saamiseksi.

Ks. lainarahoituksen kehitys ja kaupungin takaukset yhtiöiden vastuusitoumuksiin tämän luvun lopussa olevasta konserniyhteisötaulukosta.

6. Kuntakonsernin tavoitteena on, että omavaraisuusaste on yli 50 % ja velkaantuneisuusaste alle 50 %.

Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste heikkeni ja oli 45,7 % (48,8 %). Myös suhteellinen velkaantuneisuusaste heikkeni ja nousi 51,0 %:iin (49,7 %). Molemmat tunnusluvut täyttävät näin ollen kriisikuntakriteerit. Useimpien kaupungin tytäryhtiöiden omavaraisuusaste täyttää tavoitteen, mutta suurten kuntayhtymien alhainen omavaraisuusaste vaikuttaa negatiivisesti koko kaupunkikonsernin omavaraisuusasteeseen. Ks. taulukko sivu 38.

7. Konserniohjeet päivitetään niin, että niissä otetaan huomioon kuntalain muutokset ja tarve pitää tytäryhtiöiden ja kaupungin taloudet läpinäkyvästi erillään toisistaan siitä huolimatta, että yhteistyötä samalla kehitetään.

Sekä kaupunki että konserni ovat konserniohjeiden päivittämisen tarpeessa. Kaupungin konserniohjeiden uudistamistyö tullaan aloittamaan vuonna 2020 yhteistyössä kaupungin tytäryhtiöiden kanssa. Konserniohjeiden uudistamisen tarkoituksena on selkeyttää ja päivittää tytäryhtiöiden hallitusten työjärjestystä.

Konserniyhteisöjen erityiset tavoitteet vuonna 2019

- **Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy -konserni**

- Hallinnoitavien huoneistojen käyttöaste vuoden aikana on vähintään 90 %.

Toteuma: Hallinnoitavien huoneistojen käyttöaste on vuoden 2019 aikana ollut 93,03 %.

- Konsernin tavoitteena on turvata riittävä vuokra-asuntotarjonta kaikissa kunnanosissa.

Toteuma: Yhtiö on menneinä vuosina investoinut uudisrakennuksiin sekä Korppoossa (entinen aluekonttori, 11 asuntoa) että Houtskarissa (uusi kolmen huoneiston rivitalo). Fastighets Ab Brinkhaga -tytäryhtiössä jatketaan remontteja riittävän vuokra-asuntojen määrän varmistamiseksi Nauvossa. Helmikuussa 2020 jätettiin ARA:lle hakemus uusien huoneistojen rakentamisesta Paraisille. Iniössä kysyntä ja tarjonta kohtaavat hyvin. Paraisten kaupunki on remontoinut Iniössä entisen päiväkodin huoneistoksi, mikä on lisännyt tarjontaa myös siellä.

- Kaikkien tytäryhtiöiden juokseva taloudenpito on kestävä.

Toteuma: Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy anoi Paraisten kaupungilta osakepääoman korottamista 200 000 eurolla voidakseen investoida Fastighets Ab Brinkhagan rakennuksiin. Rakennuksissa on suuri korjaustarve. Paraisten kaupunki ei kuitenkaan myöntänyt kyseistä korotusta, mutta Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy myönsi tytäryhtiölleen Fastighets Ab Brinkhagalle 120 000 euron osakepääoman korotuksen remonttien jatkamista varten.

Bostads Ab Verknäs sijaitsee sotilasalueella ja vuokrasopimus puolustusvoimien kanssa päättyi vuonna 2018. Yhtiö on kesästä 2018 lähtien vuokrannut huoneistojaan suoraan sotilasalueella toimiville henkilöille. Yhtiön rakennuksen tulevaisuus on hyvin epävarma.

Sekä Bostads Ab Nagu Millenniumin että Bostads Ab Houtskärs Strandbrinkin talous on vakaa.

- Emoyhtiö toimii sisäisenä tukijana, mikäli tytäryhtiöillä on lyhytaikaisia rahoitusongelmia.

Toteuma: Yhtiön tytäryhtiöillä ei ole ollut lyhytaikaisia rahoitusongelmia, mutta Fastighets Ab Brinkhaga tarvitsee tukea tuleviin remontteihinsa.

- Konsernirakennetta yksinkertaistetaan mahdollisuuksien mukaan (fuusio).

Toteuma: Vuonna 2019 on yritetty neuvotella Rapala Oyj:n kanssa Fastighets Ab Brinkhagan osakkeiden ostosta 100 prosentin omistusosuuden saamiseksi yhtiöstä, mikä mahdollistaisi fuusion. Rapala Oyj omistaa tällä hetkellä 6,9 % Brinkhagan osakkeista, mutta yhtiö ei ole halukas myymään niitä.

- **Paraisten Vesi Oy**

- Yhtiö lakkautetaan.

Toteuma: Paraisten Vesi Oy:n omistaja Paraisten kaupunki teki yhtiön yhtiökokouksessa päätöksen yhtiön asettamisesta selvitystilaan 1.1.2020.

- Altaan vedenpinnan tason ohjausta yksinkertaistetaan ja kustannustehostetaan.

Toteuma: Yhtiön ja Paraisten kaupungin välillä on 19.12.2019 allekirjoitettu sopimus Paraisten Vesi Oy:n vastuiden siirtämisestä. Paraisten kaupunki on vastuiden siirtämisen jälkeen tutustunut siihen, miten altaan ja Byängsbäckenin hoitoa voitaisiin yksinkertaistaa ja tehostaa hoidolle asetettujen ehtojen mukaisesti.

- **Paraisten Kaukolämpö Oy**

- Osinkoa jaetaan mahdollisuuksien mukaan – huomioiden kunnan investointi yhtiöön, yhtiön investointisuunnitelmat ja osakeyhtiölain määräykset.

Toteuma: Yhtiön hallitus on päättänyt ehdottaa yhtiökokoukselle 50 000 euron suuruista osinkoa toimintavuodelta 2019. Toimintavuoden 2020 talousnäkyviä pidetään haasteellisina lämpimän talven johdosta. Yhtiön pitää lisäksi vahvistaa kassansa voidakseen rahoittaa osan suurehkosta 2-3 miljoonan euron investoinnista, jolla korvataan fossiilisten polttoaineiden käyttö ympäristöystävällisemmällä lämmöntuotantoprosesseilla.

- Yhtiön roolia aurinkopaneelien avulla toteutettavassa energiahuollossa kehitetään.

Toteuma: Yhtiö on päättänyt, ettei se investointi aurinkovoimaloihin niiden heikon kannattavuuden vuoksi. Sen sijaan yhtiö kohdentaa kehittämisresurssinsa tutkiakseen mahdollisuuksia investoida Lehtiniemen alueelle sijoittuvaan geolämpölaitokseen.

- Kaukolämpöyhtiön hakkeen huoltovarmuutta parannetaan.

Toteuma: Kaukolämpöyhtiön haketoimittaja Metsä ja Energia Hemmilä Group on vuonna 2019 aloittanut hakevarikkonsa rakentamisen Lehtiniemen biolämpökeskuksen naapurikortteliin. Hakevarikko odotetaan saatavan täysimittaiseen käyttöön vuoden 2020 aikana. Tämä parantaa yhtiön hakkeen huoltovarmuutta huomattavasti.

- **Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy**

- Yhtiön tavoitteena on kiinteistön monipuolinen käyttö, korkea käyttöaste ja tehokas kunnossapito.

Toteuma: Liikuntahallin, kulttuurisalin, nuorisotalon ja kuntosalin käyttöaste on ollut edelleen korkea.

Tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden kehitys ja taloudellinen asema 31.12. (1 000 €)

Tytäryhtiö	Omistussuus		Tulos		Lainakanta		Yhtiön oma-varaisuus 2019	Investoinnit 2019	Kaupungin takaukset 2019
	Suora %	Konserni %	2019	2018	2019	2018			
Paraisten Kaukolämpö Oy	100,0	100,0	318,8	326,0	656,9	1 332,0	79,0 %	134,2	656,9
Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy	84,7	84,7	-28,0	-30,9	50,0	100,0	97,1 %	2,6	0,0
Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy	100,0	100,0	-29,4	81,7	1 026,8	1 075,7	75,7 %	34,7	821,4
FAb Brinkhaga	0,0	91,7	0,0	26,2	807,0	848,0	41,7 %	0,0	202,8
BAb Nagu Millennium	0,0	66,6	-2,5	-0,7	63,0	89,5	91,3 %	0,0	64,0
BAb Korpo Verknäs	0,0	100,0	0,0	0,0	45,3	68,0	60,4 %	0,0	36,5
BAb Houtskärs Strandbrink	0,0	100,0	0,0	0,3	0,0	0,0	99,4 %	0,0	0,0
Paraisten Vesi Oy	100,0	100,0	-57,7	-46,4	0,0	0,0	95,7 %	0,0	0,0
Osakkuusyhtiöt ja -yhtymät (päättävalta 20-50%)									
Ab Paris Oy	35,1	35,1	-17,4	-41,2	186,5	215,5	50,4 %	5,0	173,7

Kuntayhtymien ja muiden osaomistettujen yhtymien vaikutus kunnan 2019 konsernitilinpäätökseen (1 000 €)

Kuntayhtymä	Osuus %	Toimintakate	Kauden tulos	Lainakanta	Omavaraisuusaste
Varsinas-Suomen Sairaanhoidopiiri	3,61	1 469,9	11,2	6 112,3	33,9 %
Kårkullan kuntayhtymä	4,15	74,8	7,9	1 166,4	22,8 %
V-S Erityishuoltopiiri	0,91	18,3	6,1	159,8	22,2 %
V-S liitto	3,47	24,8	24,7	0,0	13,1 %
Peimarin kouluskuntayhtymä	4,89	40,0	5,6	0,0	92,5 %

2.3 Käyttötalouden toteutuminen ja talouden toteuma

VAALIT

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Petra Öhman, valmistelusihteeri

Vaalit	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	26 396	80 000	0	80 000	52 741	65,9
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	26 396	80 000	0	80 000	52 741	65,9
Henkilöstökulut	-27 219	-80 107	0	-80 107	-51 632	64,5
Palvelujen ostot	-4 602	-17 860	0	-17 860	-13 848	77,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 900	-1 460	0	-1 460	-1 212	83,0
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-134	-60	0	-60	-10	16,7
Toimintakulut	-33 854	-99 487	0	-99 487	-66 702	67,0
Toimintakate	-7 459	-19 487	0	-19 487	-13 962	71,6
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-7 459	-19 487	0	-19 487	-13 962	71,6

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vuonna 2019 järjestettiin eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit.

TILINTARKASTUS

Tarkastuslautakunta

Carita Henriksson, puheenjohtaja

Tilintarkastus	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Henkilöstökulut	-10 119	-12 409	0	-12 409	-11 638	93,8
Palvelujen ostot	-31 100	-43 600	0	-43 600	-34 835	79,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-0	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-11	
Toimintakulut	-41 219	-56 009	0	-56 009	-46 484	83,0
Toimintakate	-41 219	-56 009	0	-56 009	-46 484	83,0
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-41 219	-56 009	0	-56 009	-46 484	83,0

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Ammattitilintarkastajat ovat suorittaneet kaupungin hallinnon ja talouden (vuoden 2019 tilinpäätöksen) tarkastuksen. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat arvioineet kaupunginvaltuuston asettamien sitovien tavoitteiden toteutumista.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tarkastuslautakunnan arviointikertomusta käytetään hyväksi kaupungin johtamisessa ja arviointityöstä on hyötyä organisaatiolle.	Raportointi (arviointikertomus) ja siitä seuraavat toimenpiteet	Raportointi tuo lisäarvoa hallinnolle.	Arviointikertomus ja tilintarkastuskertomus on toimitettu. Kaupunginhallituksen antamien vastineiden perusteella voidaan todeta, että arviointikertomusta käytetään toiminnan kehittämiseen.
Valtakunnallisen arviointisuosituksen noudattaminen tarkastuslautakunnan työssä.	Suosituksen soveltaminen	Suositusta käytetään arvioinnin apuvälineenä.	Suositusta on noudatettu tarkastuslautakunnan työssä.

Suoritteet ja mittarit

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas	3,13	2,85	2,67	3,64	3,07
Tarkastuspäivien lukumäärä	44,8	42	44,65	45	44,5

KESKUSHALLINTO

Kaupunginhallitus

Hallintopalvelut

Monica Avellan, kaupunginlakimies

Keskushallinto	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	6 620	1 800	0	1 800	7 289	404,9
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	2 509	2 000	0	2 000	9 940	497,0
Toimintatuotot	9 129	3 800	0	3 800	17 229	453,4
Henkilöstökulut	-709 965	-773 504	0	-773 504	-765 232	98,9
Palvelujen ostot	-357 743	-337 653	0	-337 653	-398 390	118,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 494	-19 976	0	-19 976	-19 693	98,6
Avustukset	-24 117	-26 000	-20 000	-46 000	-53 058	115,3
Muut toimintakulut	-108 095	-107 149	0	-107 149	-97 475	91,0
Toimintakulut	-1 209 414	-1 264 282	-20 000	-1 284 282	-1 333 847	103,9
Toimintakate	-1 200 285	-1 260 482	-20 000	-1 280 482	-1 316 618	102,8
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 072	-7 072	0	-7 072	-7 072	100,0
Laskennalliset erät	58 761	56 496	0	56 496	56 496	100,0
Nettokulut yhteensä	-1 148 596	-1 211 058	-20 000	-1 231 058	-1 267 194	102,9

Talouden toteuma

Keskushallinnon budjetoitu toimintakate on ylittynyt noin 35 000 eurolla.

Toimintatuottojen ylittyminen johtuu lähinnä siitä, että paperikopioiden myynti on ollut huomattavasti budjetoitua laajempaa, sekä siitä, että kaupunki on saanut 6 110 euron oikeudenkäyntikorvauksen prosessista, jossa kaupunginlakimies on edustanut kaupunkia.

Toimintakuluissa suurimpien ylitysten syyt ovat seuraavat: Budjetoinnissa ei ollut otettu huomioon konsulttipalvelujen ostoa talouspäällikön ja teknisen päällikön rekrytoinnissa. Myös kaupungin asianhallintajärjestelmän ylläpitomaksuihin ja kaupungin eri yhteistyöjärjestöille maksamiin jäsenmaksuihin varatut määrärahat oli arvioitu liian pieniksi toteutuneeseen nähden. Matkakulut ovat ylittyneet 7 000 eurolla muun muassa siksi, että Kylätalo-työryhmä on tehnyt matkoja Kylätalon toteuttamisedellytysten selvittämiseksi ja että viiden kaupungin kokous Femstadsmötet tänä vuonna järjestettiin Maarianhaminassa. Lisäksi kiinteistötyöryhmä on kokoontunut melko usein syksyn 2019 aikana, mistä siitäkin on aiheutunut tavanomaista enemmän matkakuluja.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Keskushallinto on pyrkinyt kaupungin luottamuselinten kokousaikataulujen parempaan yhteensovittamiseen ja sen myötä tasaisempaan asioiden käsittelyvirtaan. Lähtökohtana on ollut, että kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen kokousten aikatauluttaminen tehtiin niin hyvissä ajoin syksyllä 2018, että muut toimielimet saattoivat sovittaa kokouspäivänsä tähän aikatauluun, jotta kokoustyöskentely saadaan toimimaan mahdollisimman jouhevasti. Tämä ei ole toteutunut toivotussa laajuudessa, ja kielenkääntäjillä ja muilla tekstejä käsittelevillä on edelleen kokousasiaruuhkia. Kokousten tasainen aikataulutus edistää asioiden käsittelyä, ja keskushallinto jatkaa muihin hallintoyksiköihin vaikuttamista niin, että kokousten aikataulutus saataisiin tasaiseksi ja tehokkaaksi.

Yhtenä toiminnan painopisteenä on vuonna 2019 ollut tietoturvallisuuden ja tietosuojan kehittäminen. Toisena painopistealueena on ollut kaupungin strategian "Yksilölliset palvelut" -painopistealueeseen sisältyvän strategisen "Kaikki yhdeltä luukulta" -toimenpiteen toteuttaminen.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston vuoden 2019 kokousten varhaisemmalla aikatauluttamisella hallintopalvelut pyrkii kaupungin luottamuselinten kokousaikataulujen parempaan yhteensovittamiseen, tasaisempaan asioiden käsittelyvirtaan ja nopeampaan päätöksentekoon koko kaupungin luottamusorganisaatiossa.	Seuranta tekemällä lautakuntien, jaostojen ja kaupunginhallituksen puheenjohtajille, esittelijöille ja pöytäkirjanpitäjille kysely elokuussa 2019.	Vähintään puolet niistä, joilta asiasta kysytään, on sitä mieltä, että luottamuselinten asioiden käsittelyvirta on parantunut vuonna 2019.	
Digitalisaation lisääminen asiakasprosessien ja -viestinnän parantamiseksi sekä sen mahdollistaminen, että asiakkaat voivat hyödyntää kunnallisia palveluja yksilöllisesti.	Hallintopalvelut palkkaa digikehittäjän syksyllä 2019. Organisaatiossa on silloin työn alla sekä "Kaikki yhdeltä luukulta" että "Asukkaita kuullaan ja osallistetaan" -hankkeet. Digikehittäjän työkenttänä on koko kaupungin organisaatio, mutta hän saa alkuvaiheessa kaksi konkreettista hanketta kehittämistyöhönsä.	Digikehittäjä, tiedotuspäällikkö ja asianomainen yksikköpäällikkö kehittävät yhteistyössä "Kaikki yhdeltä luukulta" -hankkeeseen liittyviä digipalveluja pilottina muiden digipalvelujen kehittämiseksi.	
Kaupungin tietoturva ja tietosuoja ovat jatkuvan seurannan ja kehittämisen kohteena. Kaupunginjohtaja nimittää tietoturva- ja tietosuojaryhmän, joka koordinoi toimintaa kaupunginhallituksen 10.9.2018 hyväksymän tietoturva- ja tietosuojapolitiikan mukaisesti. Ryhmällä on myös kokonaisvastuu tietoturvaa ja tietosuojaa koskevasta tiedottamisesta.	IKT-palvelut yhdessä tietosuojavastaavan kanssa tekee vuosittain kartoituksen tietoturvasta ja tietosuojasta kaupungin organisaatiossa kaupungin johtoryhmän hyväksymän toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimintasuunnitelmaehdotuksen laatii tietosuojavastaava.	Kaikki hallintoyksiköt ovat tietoisia siitä, mitä tietoturva ja tietosuoja niiltä edellyttävät.	

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kaupunginjohtaja	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kaupunginlakimies	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Arkistosihteeri	1,0				
Tiedonhallinta-asiantuntija		1,0	1,0	1,0	1,0
Johdon sihteeri	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kielenkääntäjä	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Hyvinvointikoordinaattori				1,0	1,0
Hankekoordinaattori	0,5	0,5	0,3		
Valmistelusihteeri				0,3	0,3
Hallintoassistentti	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Digikehittäjä				0,3	
Vahtimestari	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Henkilötyövuodet yhteensä	8,1	8,1	7,9	9,2	8,9
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Toistaiseksi	9	9	9	9	8
Määräaikaiset	0	0	0	2	2
Yhteensä	9	9	9	11	10

Suoritteet ja mittarit

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kaupunginvaltuusto	8	8	9	8	7
Kaupunginhallitus	14	16	17	16	14
Jaosto	5	5	9	8	10
Nettokustannus/asukas, €	71,00	72,57	78,52	79,23	83,64

IKT

Kaupunginhallitus
Hallintopalvelut
Monica Avellan, kaupunginlakimies
Kai Kalliolevo, IT-käyttöpäällikkö

Ikt	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	601 900	643 790	0	643 790	635 692	98,7
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	601 900	643 790	0	643 790	635 692	98,7
Henkilöstökulut	-271 626	-269 438	0	-269 438	-260 269	96,6
Palvelujen ostot	-346 185	-382 786	0	-382 786	-396 763	103,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 975	-24 951	0	-24 951	-7 497	30,0
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-34 712	-32 413	0	-32 413	-32 688	100,8
Toimintakulut	-662 498	-709 588	0	-709 588	-697 218	98,3
Toimintakate	-60 598	-65 798	0	-65 798	-61 526	93,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 116	-22 876	0	-22 876	-28 936	126,5
Laskennalliset erät	20 140	17 459	0	17 459	17 459	100,0
Nettokulut yhteensä	-54 573	-71 215	0	-71 215	-73 003	102,5

Talouden toteutuma

Arvoitua korkeammat palvelujen ostot selittyvät kasvaneilla lisenssikuluilla, erityisesti Microsoftin osalta. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -kategorian hankinnat olivat puolestaan arvoitua pienemmät. Tämä johtuu siitä, että suunniteltua palvelulinfran ulkoistusta ei päästy aloittamaan vuonna 2019.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminnan painopistealueina ovat olleet mm. IT:n henkilöstöressurssien joustavampi ja tehokkaampi käyttö yli sektorirajojen, työasemapalveluiden kehittäminen sekä tietoturvaan ja tietosuojaan panostaminen.

Tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä politiikkoja ja ohjeistuksia päivitettiin vastaamaan nykypäivän vaatimuksia. Kaupunginjohtajan nimeämä tietuoja- ja tietoturvaryhmä aloitti toimintansa. Microsoftin vakiointisopimuksessa siirryttiin pilvipohjaiseen M365-malliin. Teleoperaattorin vaihtoprojekti käynnistyi syksyllä. Kaupunki osallistui 2M-IT:n yhteiskilpailutukseen koskien työasemapalveluita.

Henkilöressurssien riittävyys palveluntuotannon vaatimuksiin nähden on aiheuttanut haasteita johtuen erilaisista poissaoloista ja sijaisten perehdyttämisestä tehtäviinsä.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
IT-yksikön henkilöressurssien uudelleenorganisointi.	Mahdollistetaan IT-osaajien joustavampi käyttö yli sektorirajojen, erityisesti poikkeustilanteissa. IT-henkilöstön kulut jaetaan koko organisaatiolle, ilman jakoa hallinto vs. koulut.	Uutta käytäntöä aletaan soveltamaan heti vuoden alusta.	Tukiresursseja on pyritty käyttämään joustavammin yli sektorirajojen. Resurssivajeesta johtuen tavoite on osoittautunut haastavaksi.

Työasemien hankkiminen palveluna.	Kilpailutuksen voittanut toimittaja hoitaa työasemien esiasennuksen, toimituksen asiakkaan työpöydälle, kytkemisen verkkoon, vanhan laitteen kierrätyksen sekä pakkausmateriaalin poiston. Palvelusta maksetaan laitekohtainen kuukausimaksu sisältäen palvelut. Laitteista ja palveluista päästään vaivattomasti eroon esim. sote-uudistuksen tullessa voimaan.	Palvelu otetaan tuotantokäyttöön sosiaali- ja terveystalouden osalta vuoden ensimmäisellä neljänneksellä.	Minikilpailutus kolmen puitesopimuksen toimittajan kesken tehtiin vuodenvaihteessa. Palvelun tuotantokäyttö siirtyy vuodelle 2020.
Windows Server 2008 - palvelimien päivitys uusimpaan tuettuun versioon.	Valmistaudutaan Windows Server 2008-palvelinversion tuen päättymiseen tammikuussa 2020 päivittämällä palvelimet uusimpaan tuettuun versioon.	Päivityssuunnitelma tehty vuoden ensimmäisellä puoliskolla ja päivitykset toteutettu viimeistään syksyllä.	Joitain palvelimia on edelleenkin päivittämättä, johtuen sekä ohjelmistotoimittajista että omien resurssien vähäisyydestä.
Tiedostopalveluiden siirtäminen pilvipalveluihin soveltuvin osin.	Siirretään käyttäjien kotihakemistot vanhalta tiedostopalvelimelta Office365-pilvipalveluun. Näin varmistetaan tiedon helpompi ja turvallinen saatavuus eri tilanteissa, päätelaitteissa ja verkoissa.	Kotihakemistot siirretty vuoden loppuun mennessä.	Office 365 -käyttäjien perinteiset kotihakemistot on osittain korvattu OneDrive-palvelulla. Yhteisiä verkkoresursseja on siirretty Teams-palveluun. Projekti jatkuu edelleen ja tulee kestämaan pitkään.
Windows 10 - päivitysprojekti.	Edelleen käytössä olevat Windows 7 -työasemat päivitetään Windows 10 -versioon. Windows 7:n tuki päättyy tammikuussa 2020.	Kaikki Windows 7 -työasemat päivitetty uuteen versioon vuoden loppuun mennessä.	Iso määrä työasemia edelleen päivittämättä vuodenvaihteessa. Tavoite ei tule toteutumaan määräaikaan mennessä.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
IT-käyttöpäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
ATK-suunnittelija	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
IT-tukihenkilö	4,0	4,0	4,0	4,0	3,9
Henkilötyövuodet yhteensä	6,0	6,0	6,0	6,0	5,9
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Toistaiseksi	6	6	6	6	5
Määräaikaiset	0	0	0	0	1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	6	6	6	6	6

Suoritteet ja mittarit

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Service deskissä luotujen tapahtumien määrä	1261	1252	915		860
Service deskissä ratkaistujen tapahtumien määrä	1130	1137	1084		477
Nettokustannus/asukas €	-3	-3	-2	-3	-4
Asiakastyytyväisyysindeksi (1 - 5)	3,57	3,63	3,64		3,64

HENKILÖSTÖPALVELUT

Kaupunginhallitus

Konsernipalvelut

Peter Lindroos, henkilöstöpäällikkö

Henkilöstöpalvelut	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	113 013	119 000	0	119 000	130 990	110,1
Muut toimintatuotot	10 580	12 000	0	12 000	10 675	89,0
Toimintatuotot	123 593	131 000	0	131 000	141 665	108,1
Henkilöstökulut	-408 048	-486 751	0	-486 751	-452 487	93,0
Palvelujen ostot	-420 027	-419 619	0	-419 619	-363 554	86,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 496	-19 700	0	-19 700	-19 770	100,4
Avustukset	-2 750	0	0	0	-3 750	
Muut toimintakulut	-44 902	-50 238	0	-50 238	-61 854	123,1
Toimintakulut	-889 223	-976 308	0	-976 308	-901 415	92,3
Toimintakate	-765 630	-845 308	0	-845 308	-759 750	89,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 587	-7 587	0	-7 587	-7 587	100,0
Laskennalliset erät	21 900	25 675	0	25 675	25 675	100,0
Nettokulut yhteensä	-751 317	-827 220	0	-827 220	-741 661	89,7

Talouden toteuma

Henkilöstökulut toteutuivat talousarvion mukaisesti. Ostopalvelujen käyttö oli sitä vastoin budjetoitua vähäisempää. Hieman alle 90 %:n toimintakate selittyy osittain sillä, että varoja, jotka oli budjetoitu kaupungin palkanlaskentaohjelman päivittämiseen, ei käytetty suunnitellusti vuonna 2019, koska ohjelman päivitys lykkäytyi. Virkistys- ja liikuntatoiminnan ostopalvelut, jotka ylittyivät vuonna 2018, eivät vuonna 2019 toteutuneet sillä tasolla kuin oli arvioitu vuoden 2019 talousarviossa. Talousarviossa on silti oltava riittävästi varoja henkilöstöhuollon ja virkistystoiminnan ylläpitämiseen sovitulla tasolla. Kustannuksia on vaikea arvioida tarkkaan, koska ne riippuvat myös henkilöstön omasta aktiivisuudesta esimerkiksi virkistysuunnitelmien ja muun me-henkeä tukevan toiminnan suhteen. Myös työterveyshuollon nettokustannukset alittivat talousarvion.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Henkilöstöpalvelujen toiminnan tunnuslukuja kuvataan tarkemmin erillisessä henkilöstöraportissa. Henkilöstöstrategian painopistealueet tukevat kaupungin strategian toteutusta. Rekrytoinneissa on hyödynnetty entistä enemmän ulkopuolisia resursseja. Johtamisen laatua ylläpidetään ja kehitetään ulkoisen ja sisäisen täydennyskoulutuksen sekä jatkuvan konsultoinnin avulla. Erityisesti painotetaan muutosta ja työyhteisöllisyyttä tukevia toimenpiteitä. Esimiehet organisaation eri tasoilta ovat saaneet koulutusta ja ohjausta konkreettisten menetelmien käyttöön kommunikaation ja osallisuuden parantamiseksi. Yksikköraajat ylittävään yhteistyöhön kannustetaan. Työsuojeluun ja riskien kartoittamiseen liittyvää osaamista levitetään workshoppeissa ja koulutustilaisuuksissa.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Uusi rekrytointistrategia koko kaupungille	Rekrytointistrategia sisältää konkreettiset periaatteet virkojen ja työsuhteiden haettaviksi julistamisesta. Haastattelu-	Rekrytointistrategia prosesseineen ja ohjeineen hyväksytty ja otettu käyttöön	Kuntarekry-ohjelman käyttöä on lisätty. Uudet esimiehet ovat saaneet koulutusta rekrytointiasioissa.

	ja valintaprosesseissa huomioidaan kaikkien yksiköiden yksilölliset tarpeet. Tiedoksiantoperiaatteet ovat selkeät ja konkreettiset.		Strategiaa täydennetään vielä vuonna 2020 kaikkien esimiesten koulutuksen yhteydessä.
Osallisuuden ja työyhteisöllisyyden edellytysten kehittäminen	Dokumentoidut periaatteet hyvästä vuorovaikutuksesta työpaikoilla. Esimiehille tarjotaan mahdollisuuksia kehittää johtamistaan muun muassa workshopeissa, joissa käsitellään ohjauskeskusteluja, puheeksi ottamista, psykososiaalisen kuormituksen riskien vähentämistä ym. Kehitetään kokouksia ja kehittämispäiviä niin, että ne tarjoavat mahdollisuuden aitoon vuoropuheluun.	Workshopien osallistujamäärä. Henkilöstöbarometrin tulokset.	Osallistamisen ja luottamuksen teemapäivänä esimiehet saivat koulutusta erilaisten aktiivisen kuuntelemisen, palautteenannon ja vuoropuhelun välineiden käyttöön. Vuoden 2019 henkilöstöbarometrin mukaan johtamisen laatu on lisääntynyt. Aiheesta ohjauskeskustelut ja toimiva vuoropuhelu on järjestetty useita ohjausryhmiä. Työpaikoille on koulutettu omia työpaikkaohjaajia.
Esimiesten osaamisen kehittäminen työehtosopimus-, työlainsäädäntö- ja työsuojeluasioissa	Säännölliset info- ja keskustelutilaisuudet ajankohtaisista sopimusasioista. Workshopit yhteisistä toimintamalleista.	Vähintään neljä tilaisuutta vuodessa	Kaupungintalolla järjestettiin työsuojelumessut. Kaikilla kunta-alueilla järjestettiin yhteensä kuusi workshopia työsuojelusta ja riskien kartoittamisesta. Psykososiaalisen kuormituksen hallintamallia on päivitetty. Sopimus- ja työehtoasioista järjestettiin teemapäivä.
Joustavuuden, aloitteellisuuden ja luovuuden edellytysten lisääminen	Mallit, joilla tuetaan ja palkitaan osasto-, yksikkö- ja toimialarajat ylittävää toimintaa ja virkistystä	Hyväksytyt, käyttöön otetut ohjeet ja periaatteet	Henkilöstöhuollon ja virkistystoiminnan periaatteita ja hakumenettelyä on päivitetty. Yksikkörajat ylittävää toimintaa kehittävien ja tukevien toimintamallien soveltamiseen kannustetaan.
Henkilöstöön liittyvän tiedon tulee olla paremmin esimiesten saatavilla.	Kehitetään ja otetaan käyttöön täydentävä HR-järjestelmä, joka tuo avainluvut ja muun HR-	Tarpeen kartoittaminen vuonna 2019, uuden ohjelmiston hankkiminen viimeistään vuonna 2020	Pegasos-palkanlaskentaohjelma vaihdetaan uuteen versioon vuonna 2020.

	tiedon (palkat, kehitys, osaaminen, kehityskeskustelut ym.) esimiesten saataville.		
Henkilöstöpalvelut ottaa käyttöön henkilöstötietojärjestelmän, johon tulevat tiedot koko henkilöstöstä.	Henkilöstötietojärjestelmä, joka sisältää ohjaukselle tarpeellista tietoa henkilöstöstä ja sen osaamisesta, on kaikkien esimiesten käytettävissä	Järjestelmä on käytössä 2020	Palkanlaskentaohjelman uusi versio otetaan käyttöön vuonna 2020. Samassa yhteydessä hankitaan tarvittavat moduulit, joiden ansiosta esimiehillä on mahdollisuus käsitellä henkilöstöä koskevia tunnuslukuja itse.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Henkilöstöpäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Henkilöstösihteeri	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Työsuojelupäällikkö	0,5	0,5	0,6	1,0	1,0
Palkanlaskija	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Työsuojeluvaltuutettu				1,14	0,9
Henkilötyövuodet yhteensä	7,5	7,5	7,6	9,14	8,9
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Toistaiseksi	7	7	7	7	7
Määräaikaiset	0	0	1	1	1
Yhteensä	7	7	8	8	8

Suoritteet ja mittarit

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas	-43,31	-43,40	-47,10	-48	-50,00

TALOUSPALVELUT

Kaupunginhallitus

Konsernipalvelut

Petra Palmroos, talouspäällikkö

Talouspalvelut	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	19	0	0	0	7 325	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	3 194	
Muut toimintatuotot	217 151	250 000	267 841	517 841	520 890	100,6
Toimintatuotot	217 170	250 000	267 841	517 841	531 409	102,6
Henkilöstökulut	-399 489	-364 356	0	-364 356	-346 103	95,0
Palvelujen ostot	-564 931	-584 776	0	-584 776	-590 888	101,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 694	-7 300	0	-7 300	-4 171	57,1
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-57 510	-61 269	0	-61 269	-48 989	80,0
Toimintakulut	-1 032 623	-1 017 701	0	-1 017 701	-990 151	97,3
Toimintakate	-815 453	-767 701	267 841	-499 860	-458 742	91,8
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 533	-1 529	0	-1 529	-1 533	100,3
Laskennalliset erät	29 844	27 180	0	27 180	25 377	93,4
Nettokulut yhteensä	-787 142	-742 050	267 841	-474 209	-434 898	91,7

Talouden toteuma

Hyvä toimintakate perustuu osittain toteutuneisiin myyntivoittoihin ja osittain alempiin palkkakuluihin, jotka johtuvat siitä, että kaikki toimialan palvelussuhteet eivät ole olleet vuoden aikana täytettyinä. Palvelujen ostot ovat ylittyneet sen vuoksi, että kaupunki teki vuoden aikana yhdessä Kuntamaiseman kanssa taloudellisen vertailuanalyysin kaupungin vuoden 2018 tilinpäätöslukujen pohjalta. Kustannukset on kokonaisuudessaan kirjattu palvelujen ostoihin.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Talouspalvelut on työskennellyt vuoden aikana aktiivisesti yhteistyössä kaupungin muiden yksiköiden kanssa kaupungin sisäisten talousprosessien parissa. Työkuorma on ollut toimialalla suuri, koska henkilöstövahvuus ei ole ollut täysilukuinen. Syksyn aikana myös Nauvon aluekonttorin väliaikaiset kiinteistöjärjestelyt ovat vaikuttaneet päivittäiseen työhön. Vuoden aikana keskiössä ovat olleet kaupungin taloudelliset edellytykset ja tasapainoisen talouden aikaansaaminen ottaen huomioon, millaiset kaupungin taloudelliset edellytykset ovat tulevaisuudessa. Uuden kansallisen tuloverorekisterijärjestelmän käyttöönotto on aiheuttanut kaupungille haasteita. Kaupungin taloustoimintojen ja sähköisten prosessien kehitystyö on jatkunut vuoden aikana. Ensimmäiset testaukset tilastotietojen raportoimiseksi sähköisesti Valtiokonttorille on toteutettu ja työ jatkuu vuonna 2020.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Lisätään yksiköiden hankintaosaamista.	Hankintakoulutusta saaneiden henkilöiden määrä	Kaikki hankintoja tekevät ovat saaneet peruskoulutuksen.	Kaikille uusille työntekijöille, jotka työskentelevät kaupungin hankinta-asioiden parissa, on annettu vuoden aikana henkilökohtaista opastusta.

Kehitetään taloushallintoon liittyviä prosesseja.	Tehtyjen muutosten määrä ja muutosten vaikutus koko organisaatioon	Talouspalvelujen kapasiteetti riittää (sijaisten avulla), ja koko kaupungista säästyy vähintään yksi henkilötyövuosi.	Koko kaupungissa on otettu käyttöön uudet sähköiset taloudenseurantaprosessit kolmannesvuosiraportoinnin ja talousarviotyöskentelyn osalta.
---	--	---	---

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Taluspäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Asiantuntijat	5,3	5,0	4,6	3,6	3,4
Taloussihteerit	2,0	2,0	2,7	2,3	2,0
Henkilötyövuodet yhteensä	8,3	8,0	8,3	6,9	6,4
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Toistaiseksi	8	7	7,77	7	6
Määräaikaiset	0	0	0,53	0	0,4
Yhteensä	8	7	8,3	7	6,4

Suoritteet ja mittarit

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus talouspalveluista / asukas	-72,18	-75,42	-53,35	-66,38	-30,28
Ostolaskujen määrä	32 516	33 133	31 118	33 000	31 354
Myyntilaskujen määrä	63 318	64 029	63 069	63 000	63 415
Muiden tilitapahtumien määrä	13 522	15 101	16 613	14 000	14 131

ELINKEINOELÄMÄ

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Einkeinoelämä	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	60 959	54 000	0	54 000	44 069	81,6
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	500	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	110 923	131 500	0	131 500	123 647	94,0
Toimintatuotot	172 382	185 500	0	185 500	167 716	90,4
Henkilöstökulut	-382 467	-441 997	0	-441 997	-393 771	89,1
Palvelujen ostot	-262 668	-235 788	0	-235 788	-205 927	87,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 777	-10 800	0	-10 800	-6 357	58,9
Avustukset	-300	-300	0	-300	-1 006	335,2
Muut toimintakulut	-380 520	-414 727	0	-414 727	-419 127	101,1
Toimintakulut	-1 039 731	-1 103 612	0	-1 103 612	-1 026 187	93,0
Toimintakate	-867 349	-918 112	0	-918 112	-858 471	93,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-198 591	-182 161	0	-182 161	-213 195	117,0
Laskennalliset erät	154 167	187 790	0	187 790	186 006	99,1
Nettokulut yhteensä	-911 772	-912 483	0	-912 483	-885 659	97,1

Talouden toteuma

Toimintakate on budjetoitua parempi. Elinkeinopuolella henkilöstökulut ovat pienemmät johtuen osin siitä, että henkilöstökuluja on voitu siirtää hankkeisiin, ja osin siitä, että yksi hanketyöntekijä on siirretty sisäisesti talouspalveluihin. Matkailupuolella on tehostettu toimintaa ja saavutettu esimerkiksi tuntuvaa säästöä painatus- ja matkakuluissa. Tuotot ovat hieman vähentyneet, yritysten saaminen mukaan yhteisiin markkinointipanostuksiin on haasteellista.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Varsinais-Suomen yhteisen saaristokonseptin kehittäminen on edistynyt positiivisesti ja hyvää yhteistyötä on tehty ennen kaikkea Kemiönsaaren, Turun, Naantalien ja Salon kanssa. Yhteistyö näkyy konkreettisesti esimerkiksi messuilla ja markkinointimateriaalissa sekä kansainvälisessä markkinoinnissa yhdessä Visit Finlandin kanssa. VisitParainen-konsepti on käytössä ja yritykset voivat myydä aktiviteettejaan, elämyksiään ja tapahtumiaan verkossa Doerzin kautta. Palvelujen paketointityö jatkuu, yritysten kehittämiseksi on järjestetty workshopeja ja uusia paketteja on luotu. Tiedottamista matkailualan yrityksille on kehitetty muun muassa kuukausittaisen infokirjeen muodossa. Panostus aktiiviseen messuille ja myyntipäiville osallistumiseen on jatkunut.

Parainen-Turku-pikavuorobussi on saanut erittäin myönteistä palautetta. Työ yrittäjäystävällisen ilmapiirin edistämiseksi on jatkunut muun muassa siten, että kunta-alueille on asetettu työryhmät, jotka työskentelevät yrittäjille tärkeiden asioiden parissa. Panostus yrittäjyyskasvatukseen jatkuu, Get the Dealin ja Business Racen kustannuksia ei voida valitettavasti enää allokoida hankkeisiin, vaan ne rasittavat toimialan talousarviota. Yrittäjien aamukahvilaisuuksia järjestetään säännöllisesti ja ne ovat keränneet hyvin kuulijoita. Panostus tiedottamiseen jatkuu säännöllisten infokirjeiden ja erilaisten some-kanavien aktiivisen käytön muodossa. Spira-yritysverkosto on päässyt toden teolla käyntiin ja sen kautta järjestettiin muun muassa pidetty johtajuuslounas syksyllä.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Olellainen informaatio aina yrittäjien saatavilla	Aamukahvi- ja muiden tilaisuuksien määrä Infokirjeiden määrä Yrityskäyntien määrä Elinkeinoelämää käsittelevien artikkeleiden määrä Nyttissä	Vähintään 4 vuodessa Vähintään 6 vuodessa Vähintään 30 Vähintään 6	5 yrittäjäkahvitilaisuutta + useita muita infotilaisuuksia. 14 infokirjettä. 63 yrityskäyntiä. 8 artikkelia Nyttissä.
Luova yrittäjyys ja verkostoituminen	Infoiltojen, workshopien ja foorumeiden järjestäminen painopisteenä yhteistyön vahvistaminen, inspirointi ja innostaminen	Vähintään 8 vuodessa	Yhteensä 11 kpl; viimeisen vuosikolmanneksen aikana keskustelutilaisuus Korppoossa 9.9., johtajuuslounas 22.10. ja Kiihdyttämö 24.10.
Yrittäjyyskasvatuksen korostaminen opetuksessa	Yrittäjyyskurssien määrä kouluissa Yrittäjyyteen kytkeytyvien tapahtumien määrä (esim. Get the Deal, Business Race)	Vähintään 2 Vähintään 2	Business Race pidettiin huhtikuussa ja Get the Deal lokakuun lopussa.
Kaupungin intressien tehokas ja pitkäjännitteinen esille tuominen saaristoa ja varsinkin saaristoliikennettä koskevilla asioilla	ELY-keskuksen ja Varsinais-Suomen liiton kanssa pidettyjen kokousten ja käytyjen neuvottelujen määrä	Vähintään 5	Useita kokouksia ELY-keskuksen kanssa, esimerkiksi syksyllä 4 kpl yhteysalusliikenteestä. Tärkeitä asioita vuoden aikana olivat muun muassa postinjakelu, kiinteistöveroitus sekä mahdollinen talviaikataulujen käyttöönotto lauttaväleillä, joilla tähän asti on liikennöity ilman aikataulua.
Nykyisten ja perusteilla olevien yritysten kehittämismahdollisuuksien turvaaminen	Uusien matkailuyritysten määrä vuodessa	Vähintään 2	8 uutta yritystä vuoden alusta lukien.
Näkyminen matkailukohteena kotimaisessa ja kansainvälisessä mediassa	Matkailuun liittyvien artikkeleiden/blogijulkaisujen määrä kotimaisessa ja ulkomaisessa mediassa	20	Noin 18 artikkelia saaristosta kotimaisissa ja kansainvälisissä medioissa.
Matkailun digipalvelujen kehittäminen	Tapahtumien ja palvelujen digitaalisen myyntikanavan käyttöön ottaminen	Koulutusta järjestetty ja tuote toiminnassa ennen kesää 2019	Doerz on otettu käyttöön ja se sisältää yli 20 erilaista tuotetta. Kehitetään koko ajan.

Alueellisen matkailuyhteistyön vahvistaminen	Vuotuinen pääesite julkaistaan turunmaalaisena yhteistyönä. Uusi turunmaalainen sisärajaportaali "VisitSkärgården".	Kemiönsaaren kanssa yhteistyössä toteutettava pääesite valmis vuoden 2019 matkamessuihin mennessä. Portaali valmis kesään 2019 mennessä.	Pääesite yhdessä Kemiönsaaren kanssa: jakelu on tänä vuonna sujunut hyvin. Myönteistä palautetta. Kansainvälistä markkinointia seudun muiden kuntien ja Visit Finlandin kanssa.
Virallisten yöpymisvuorokausien sekä Saariston Rengastien ja Pikku Rengastien matkailijoiden määrän lisääntyminen	Yöpymisvuorokausien määrä Kävijöiden/pyöräilijöiden määrä	Lisäystä 5 %	Yöpymiset ajanjaksolla 1-11/2019 +5 % verrattuna samaan ajanjaksoon vuonna 2018. Rengastiet: yhteensä yli 48 000 kävijää, lisäystä 14 % vuodesta 2018. Tänä vuonna ennätysmäärä pyöräilijöitä, Iso Rengastie +16 %, Pieni Rengastie +22 %.
Matkailumarkkinoinnin kehittäminen	Infokirjeen käyttöön ottaminen	8 vuodessa	Matkailuyrityksille lähetetyt uutiskirjeet, 1 uutiskirje kuukaudessa. Digitaalinen markkinointi: kaupungin some-kanavien käyttö on lisääntynyt keskimäärin 20 %.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Elinkeinohenkilöstö	1,4	1,4	2,4	2,4	2,4
Hankekoordinaattorit	1,2	1,4	1,4	1,4	1,0
Matkailuhenkilöstö	2,8	2,8	3,8	3,8	4,0
Henkilötyövuodet yhteensä	5,4	5,6	7,6	7,6	7,4
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Toistaiseksi	7	7	8	9	8
Määräaikaiset	0,5	0,5	0,5	0,5	0,8
Yhteensä	7,5	7,5	8,5	9,5	8,8

Suoritteet ja mittarit

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Neuvonta, osallistujia	150	150	360	500	470
Uusia/aloittavia yrityksiä	70	80	94	80	85
Tukihakemuksia, neuvonta	8	8	7	6	5
Yrityskäynnejä	20	20	84	60	63
Rekisteröityjä yöpymisiä	66 231	66 192	56 479	62 000	59 405
Matkustajia, Iso Rengastie	17 768	19 075	17 580	19 850	21 089
Matkustajia, Pieni Rengastie	21 764	22 922	24 575	26 000	27 008
Nettokustannus/asukas		-56,08	-53,48	-60,33	-57,09

VIESTINTÄ

Kaupunginhallitus
Elinkeinopalvelut
Anne-Maarit Itänen, tiedotuspäällikkö

Viestintä	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	20 757	15 162	0	15 162	22 728	149,9
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	57	0	0	0	256	
Toimintatuotot	20 814	15 162	0	15 162	22 984	151,6
Henkilöstökulut	-292 843	-276 730	0	-276 730	-279 524	101,0
Palvelujen ostot	-176 117	-180 350	0	-180 350	-196 376	108,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 604	-8 200	0	-8 200	-20 910	255,0
Avustukset	-300	0	0	0	-200	
Muut toimintakulut	-65 436	-55 591	0	-55 591	-55 881	100,5
Toimintakulut	-557 300	-520 871	0	-520 871	-552 890	106,1
Toimintakate	-536 486	-505 709	0	-505 709	-529 906	104,8
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	33 183	27 691	0	27 691	27 488	99,3
Nettokulut yhteensä	-503 303	-478 018	0	-478 018	-502 418	105,1

Talouden toteuma

Palvelujen ja materiaalin ostoista aiheutuneet kustannukset ovat ylittäneet budjetin noin 24 000 eurolla, johtuen mm. etäkokouslaitteistojen hankinnasta aluekonttoreihin sekä ICT-palvelujen budjettiylityksestä.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vuoden 2019 markkinointitoimenpiteisiin on kuulunut mm. Turun Rakenna ja Sisusta -messuille osallistuminen, Aurinkokaari-kampanjasivuston lanseeraus (tonttimarkkinointi), mainonta Turun alueen bussien ulkosivuilla ja sisädigitauluissa, kilpailuja sosiaalisessa mediassa, hakukone-, display- ja FB/IG-mainontaa, radio Novan Unboxing-tapahtumaan osallistuminen sekä ilmoituksia alueellisissa lehdissä. Lisäksi Paraistenväylän kampanjasivustoa on päivitetty.

Tapahtumamarkkinointia on tehty mm. Paraisten päivillä; siellä markkinoitiin mm. matkailun uutta Doerz-sivustoa ja vanhemmille henkilöille tarkoitettua maksutonta it-tukipalvelua "Recycle IT".

Kaupungin uusi verkkosivusto lanseerattiin marraskuussa. Sivuston kehitystyö ja testaus jatkuvat vuoden 2020 aikana.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tehokas viestintä ja markkinointi. Kaupungin ja sen palvelujen tunnetuksi tekeminen potentiaalisten muuttajien, kuntalaisten, vapaa-ajanasukkaiden ja henkilöstön keskuudessa.	Tiedotuslehti Nyttin ilmestymiskerrat/vuosi. Kotisivuilla toteutettava tyytyväisyyskysely tiedotuslehti Nyttistä. Tykkääjä- ja seuraajamäärä sosiaalisessa mediassa.	8 kpl/vuosi. Arviot voittopuolisesti tyytyväisiä. Facebook 5 000, Twitter 650 ja Instagram 1 700. Yhteensä 1 300 julkaisua.	8 kpl. Tyytyväisyyskysely toteutetaan keväällä 2020 samanaikaisesti kuin kysely kaupungin uudesta verkkosivustosta.

	Julkaisujen määrä sosiaalisessa mediassa.		Facebook 5 329, Twitter 714 ja Instagram 1 948. Yhteensä 346 julkaisua.
Kotisivujen luettavuuden, saavutettavuuden ja interaktiivisuuden kehittäminen / tiedotuslehti Nyttin luettavuuden kehittäminen.	Sähköisten palvelujen kehittäminen kaupungin verkkosivuilla. Kävijämäärä kaupungin kotisivuilla/vuosi. Kotisivuilla ja intranetissä toteutettava tyytyväisyyskysely.	520 000 kävijää/vuosi. Arviot voittopuolisesti tyytyväisiä.	Kävijämäärä 473 644. Kaupungin uusi verkkosivusto lanseerattiin loppuvuodesta 2019. Tyytyväisyyskysely toteutetaan keväällä 2020.
Hyvä näkyvyys joukkotiedotusvälineissä.	Artikkeleiden, uutisten ja ohjelmakatkelmien lukumäärä.	3 750 kpl/vuosi.	5 171 kpl.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Viestintäpäällikkö	1	1	1	1	1
Tiedotussihteeri/Asiakasneuvoja	5,8	5,8	4,5	4,5	4,5
Puhelunvälittäjä	1	1	1	1	1
Henkilötyövuodet yhteensä	7,8	7,8	6,5	6,5	6,5
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Toistaiseksi	8	8	8	8	8
Määräaikaiset	1	1	0	1	1
Yhteensä	9	9	8	9	9

Suoritteet ja mittarit

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Tiedotuslehti Nytt	8	8	8	8	8
Kävijämäärä verkkosivustolla	572 557	514 419	496 738	520 000	473 644
Artikkeleiden lukumäärä mediassa	1665	3695	5373	3750	5171
Tykkääjämäärä Facebookissa	3359	4163	4829	5000	5329
Nettokustannus/asukas, €	-32,68	-36,2	-35,09	-33,08	-34,98

LÄHIPALVELUT

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Lähipalvelut	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Henkilöstökulut	-13 270	-11 664	0	-11 664	-12 266	105,2
Palvelujen ostot	-2 087	-4 200	0	-4 200	-2 502	59,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 039	-1 040	0	-1 040	-1 497	144,0
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-78	-440	0	-440	-45	10,3
Toimintakulut	-16 473	-17 344	0	-17 344	-16 310	94,0
Toimintakate	-16 473	-17 344	0	-17 344	-16 310	94,0
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-16 473	-17 344	0	-17 344	-16 310	94,0

Talouden toteuma

Talousarvio pysyi asetetuissa kehyksissä.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Aluelautakunnat pitivät vuoden aikana yhteensä 15 kokousta.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Aluelautakunnat kokoontuvat säännöllisesti käsittelemään kunta-alueen lähipalvelujen kannalta merkityksellisiä asioita. Lautakunnat tekevät myös aloitteita ja antavat lausuntoja.	Kokousten määrä	3–5 kokousta/vuosi/lautakunta	Lautakunnat ovat pitäneet kokouksia säännöllisesti ja yhteensä ne ovat pitäneet 15 kokousta.

Mittarit ja suoritteet

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas	-1,33	-1,21	-1,08	-1,13	-1,08

MAATALOUS

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Maatalous	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Henkilöstökulut	-9 220	-10 084	0	-10 084	-9 916	98,3
Palvelujen ostot	-71 929	-81 131	0	-81 131	-76 963	94,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-266	0	0	0	-22	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-5 386	-5 260	0	-5 260	-5 262	100,0
Toimintakulut	-86 801	-96 475	0	-96 475	-92 163	95,5
Toimintakate	-86 801	-96 475	0	-96 475	-92 163	95,5
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	3 298	3 517	0	3 517	3 517	100,0
Nettokulut yhteensä	-83 503	-92 958	0	-92 958	-88 646	95,4

Talouden toteuma

Toimintakate on runsaat 4 000 euroa budjetoitua parempi.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Maataloushallinto siirtyi Paimion kaupungin alaisuuteen vuosien 2012 ja 2013 vaihteessa. Maataloussihteerit palvelevat edelleen Paraisilla, mutta 1.1.2013 alkaen ostopalveluna.

Mittarit ja suoritteet

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas	-5,96	-5,82	-5,68	-6,31	-6,08

HANKKEET

Kaupunginhallitus

Elinkeinopalvelut

Tomas Eklund, elinkeinopäällikkö

Hankkeet	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	69 539	60 000	0	60 000	73 578	122,6
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	562 643	482 266	0	482 266	607 757	126,0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	426	
Toimintatuotot	632 182	542 266	0	542 266	681 761	125,7
Henkilöstökulut	-501 100	-391 115	0	-391 115	-499 662	127,8
Palvelujen ostot	-172 316	-190 952	0	-190 952	-246 852	129,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 434	-51 359	0	-51 359	-50 950	99,2
Avustukset	-91 149	-96 820	0	-96 820	-106 520	110,0
Muut toimintakulut	13 109	-101 115	0	-101 115	-45 966	45,5
Toimintakulut	-796 888	-831 361	0	-831 361	-949 949	114,3
Toimintakate	-164 707	-289 095	0	-289 095	-268 188	92,8
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	9 233	19 688	0	19 688	19 688	100,0
Nettokulut yhteensä	-155 474	-269 407	0	-269 407	-248 500	92,2

Talouden toteuma 2019

Toimintakate on budjetoitua parempi. Kustannukset ovat olleet korkeammalla tasolla, mutta niin ovat olleet myös tuotot. Talousarviossa lähtökohtana on ollut hankkeiden 75 prosentin tukiprosentti ja monissa tapauksissa tukiprosentti on ollut parempi, mikä vaikuttaa tulokseen positiivisesti.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toimintavuoden alussa hankekoordinaattoreita oli kaksi. Kevään aikana toinen siirtyi sisäisesti talouspalveluihin, kun taas toinen vaihtoi työpaikkaa loppuvuodesta. Tästä syystä on palkattu uusi hankekoordinaattori, joka aloitti työnsä kaupungissa 1.12.2019.

Kaksi hanketta sai vuonna 2019 Leader-rahoitusta. Yhden hankkeen rahoitti Euroopan sosiaalirahasto. Opetushallitus myönsi rahoitusta usealle sivistysosaston hankkeelle. Yksi hanke sai rahoitusta myös Erasmus+-ohjelmasta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto myönsi rahoitusta kahdelle kirjaston toimintaan liittyvälle hankkeelle.

- Biosfääri 2030
- Kiertokulkumatka
- STEM Roots
- Kalastaja ja kala
- Tervetuloa kotiin
- Osastojen hankerahoitus
- JOPO – syvennettyä yhteistyötä Etelä-Suomessa (sivistysosasto)
- STEM Roots (sivistysosasto)
- LOJOPO 2 (sivistysosasto)
- Elinvoimainen saaristolukio (sivistysosasto)
- Tutor Syd 3.0 (sivistysosasto)
- Paraisten kaupungin kerhotoiminnan kehittäminen (sivistysosasto)
- Kielipolku i Pargas – Språkstig Paraisilla (sivistysosasto)

- PSG – framtidens gymnasium (sivistysosasto)
- Lärande utan gränser (sivistysosasto)
- Koko Parainen lukee (kirjasto)
- Kirjasto on auki! (kirjasto)

Strategian mukaiset hankkeet: 5 kpl. Hankkeiden omarahoitusosuus (strategian mukaiset hankkeet): 14 %. Osastojen hankerahoitus: 11 kpl.

Henkilöstö

Vakinaiset työntekijät on merkitty elinkeinoelämän kohdalle, hanketyöntekijöiden määrä vaihtelee.

Mittarit ja suoritteet

	2016	2017	2018	2019
Strategian mukaiset hankkeet	4	5	13	5
Hankkeiden omarahoitusosuus	10 %	15 %	22 %	14 %
Osastojen hankerahoitus	5 hak. / 2 hyv.	4 hak. / 4 hyv.	7 hak. / 7 hyv.	11 hyväksyttyä

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas	-11,11	-11,15	-10,77	-18,91	-17,70

TEKNISET TUKIPALVELUT (ilman vesihuoltolaitosta)

Kaupunginhallitus/Teknisten tukipalvelujen jaosto

TEKNISET TUKIPALVELUT YHTEENSÄ	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu TA 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	5 150 532	5 341 077	0	5 341 077	5 080 717	95,1
Maksutuotot	31	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	2 820	0	0	0	1 800	
Muut toimintatuotot	12 628 051	12 571 705	0	12 571 705	12 319 874	98,0
Toimintatuotot	17 781 434	17 912 782	0	17 912 782	17 402 391	97,2
Henkilöstökulut	-2 513 591	-2 766 401	30 235	-2 736 166	-2 551 914	93,3
Palvelujen ostot	-8 539 716	-8 534 446	-396 235	-8 930 681	-8 727 672	97,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 539 908	-2 632 487	-10 000	-2 642 487	-2 742 461	103,8
Avustukset	-141 730	-125 000	0	-125 000	-112 258	89,8
Muut toimintakulut	-617 450	-614 634	-4 000	-618 634	-583 943	94,4
Toimintakulut	-14 352 394	-14 672 968	-380 000	-15 052 968	-14 718 249	97,8
Toimintakate	3 429 039	3 239 814	-380 000	2 859 814	2 684 142	93,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 733 410	-1 691 663	0	-1 691 663	-1 777 548	105,1
Laskennalliset erät	-6 244 920	-6 321 822	0	-6 321 822	-6 144 707	97,2
Nettokulut yhteensä	-4 549 290	-4 773 671	-380 000	-5 153 671	-5 238 114	101,6

TEKNINEN HALLINTO

Kaupunginhallitus/Teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Matias Jensén, vt. tekninen päällikkö

Tekninen hallinto	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	1 200	1 200	0	1 200	1 200	100,0
Toimintatuotot	1 200	1 200	0	1 200	1 200	100,0
Henkilöstökulut	-229 481	-310 445	0	-310 445	-239 020	77,0
Palvelujen ostot	-1 079 737	-1 110 407	0	-1 110 407	-1 106 606	99,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-226	-250	0	-250	-2 328	931,3
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-37 837	-37 593	0	-37 593	-37 060	98,6
Toimintakulut	-1 347 281	-1 458 695	0	-1 458 695	-1 385 015	94,9
Toimintakate	-1 346 081	-1 457 495	0	-1 457 495	-1 383 815	94,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-78 883	-78 794	0	-78 794	-78 778	100,0
Laskennalliset erät	20 045	20 045	0	20 045	20 045	100,0
Nettokulut yhteensä	-1 404 919	-1 516 244	0	-1 516 244	-1 442 548	95,1

Teknisten tukipalvelujen hallinnossa on henkilöstövajetta pitkäaikaisten poissaolojen (sairauslomien) takia. Yhdyskuntainsinööri on hoitanut teknisen päällikön virkaa sen jälkeen kun määräaikainen kahden vuoden jakso, joksi ajaksi tekninen päällikkö oli palkattu, päättyi. Uusi tekninen päällikkö on palkattu ja hän aloitti työnsä 7.1.2020.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Kansliatoimintojen eri toiminnot on kartoitettu.	Päivitetyt tehtäväkuvaukset, joihin on kirjattu yhteiset ja henkilökohtaiset työtehtävät	Kaikilla on päivitetty tehtäväkuvaus, joka kuvastaa uudenlaista jaettuihin tehtäviin perustuvaa työskentelytapaa käsittäen myös kiinteistöpuolen, teknisen yksikön, palvelutoimintojen ja vesihuoltolaitoksen kansliatoiminnot.	Kansliatoimintoja selvitetään vuonna 2020. Hallinnollinen sihteeri on palkattu helmikuusta 2020 lukien ja hänellä on keskeinen rooli kansliatoimintojen kehittämisen ja johtamisen organisoinnissa.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Tekninen päällikkö		0,38	1	1	0,6
Kanslisti			2,4	2,4	2,0
Hallinnollinen kanslisti					
Henkilötyövuodet yhteensä		0,38	3,4	3,4	2,6
Henkilöstön lukumäärä 31.12					
Toistaiseski				4	2,6
Määräaikainen					
Yhteensä				4	2,6

Mittarit

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Pelastuspalvelun kustannus, €/asukas			87,12	96,07	82,05

KIINTEISTÖT

Kaupunginhallitus/Teknisten tukipalvelujen jaosto
Tekniset tukipalvelut
Matias Jensén, vt. tekninen päällikkö
Seppo Pihl, kiinteistöpäällikkö

Kiinteistöt	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	210 485	178 460	0	178 460	214 642	120,3
Maksutuotot	31	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	1 732	0	0	0	1 800	
Muut toimintatuotot	12 604 785	12 553 005	0	12 553 005	12 298 063	98,0
Toimintatuotot	12 817 034	12 731 465	0	12 731 465	12 514 506	98,3
Henkilöstökulut	-901 737	-927 383	0	-927 383	-873 959	94,2
Palvelujen ostot	-2 580 583	-2 273 256	-366 000	-2 639 256	-2 859 917	108,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 034 050	-2 191 465	-10 000	-2 201 465	-2 121 225	96,4
Avustukset	0	0	0	0	-42	
Muut toimintakulut	-296 426	-363 149	-4 000	-367 149	-331 941	90,4
Toimintakulut	-5 812 796	-5 755 253	-380 000	-6 135 253	-6 187 084	100,8
Toimintakate	7 004 237	6 976 212	-380 000	6 596 212	6 327 422	95,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-360 014	-369 373	0	-369 373	-381 936	103,4
Laskennalliset erät	-6 338 331	-6 403 987	0	-6 403 987	-6 218 624	97,1
Nettokulut yhteensä	305 892	202 852	-380 000	-177 148	-273 138	154,2

Talouden toteuma

Pääomatulojen kertymää ei arvioida, koska ne eivät vaikuta toimintaan, vaan niiden kohdistus on konsernitasolla.

Käyttötalouden tulokertymän suuruusluokaksi muodostuu 6,204 M€ alittaen budjetoidun noin 31 000 €. Menokertymä on suuruusluokkana 6,18 M€ ylittäen budjetoidun noin 52 000 €.

Käyttötalouden meno- ja tulokertymät ovat suuruusluokkana tasapainossa keskenään poikkeaman ollessa positiivinen +18 000 €.

Kaupungintalon vesivahingon korjaustyö vakuutuskorvausten ulkopuoliselta osalta ja koulukeskuksen hankesuunnittelukustannukset ovat aiheuttaneet budjetoituihin kustannuksiin ylityksen suuruusluokkana 65 000 €.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Teknisten tukipalvelujen kiinteistöt-toimiala vastaa kaupungin omien rakennettujen kiinteistöjen (92 586 m²) sekä niiden piha-alueiden hoidosta, korjaamisesta ja rakennustoiminnasta. Poikkeuksen muodostavat vesihuoltolaitoksen ja jätehuollon rakennukset, jäähalli, PUNT ja Skyttalan museo.

Kiinteistöjen käyttötehokkuuden nostaminen muuntojoustavuuden ja yhteisten tilojen avulla antaa mahdollisuuden hoitaa tarvittava kiinteistömäärä laadukkaasti. Rahoituksen kohdistus pienempään massaan auttaa sisäilmaongelmien hoidossa.

Kohdennetulla tutkimustoiminnalla kohdistetaan korjaustoiminta oikeisiin kohteisiin tutkimusraporttien avulla, jolloin voidaan poistaa käytöstä epäkurantit ja terveydelle haitalliset rakennukset.

Koulukeskuksen hankesuunnittelu on edennyt vaiheeseen, jossa usean vaihtoehdon kautta ollaan kahden eri päävaihtoehdon mukaisessa valintatilanteessa.

Träskin koulun sulkeminen on aiheuttanut haasteen suunnitella uudet tilat. Suunnittelu on edennyt ja mahdollisuuksina vanhan koulun korjaaminen, uuden rakentaminen tai nykyiseen päiväkotirakennukseen laajentaminen.

Operatiivisen toiminnan poikkeama on kaupungintalon vesivahinko, jonka korjaaminen on aiheuttanut budjetin ylityksen ja muuttanut aikataulutusta.

Granlund Manager -kiinteistöhallintaohjelma on otettu käyttöön oman organisaation laajuudessa 2019.

Houtskarın ent. terveystalo myytiin, kolme kiinteistöä ostettiin perusteena tonttimaan omistaminen ja ParKino purettiin. Vapparintien korttelin omakotitalot siirtyivät maakauppojen yhteydessä liikekorttelialueeksi, jolloin alueella olleet rakennukset purettiin. Kiinteistömässän volyymimuutos on suuruusluokkana -1400 m².

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Kiinteistöt ovat käyttöasteeltaan tehokkaita tiloja, joissa on terveellistä ja myös viihtyisää oleskella ja työskennellä.	Julkiset tilat, m ² /asukas Toimintaseisokit kaupungin kiinteistöjen aiheuttamien terveysvaarojen vuoksi	5,09 m ² /asukas (5,18 m ² / 2018) Ei toimintaseisokkeja	5,16 m ² /asukas Poikkeama +4 kohdetta
Kiinteistöjen tekninen kunto yksilöidään, säilytetään tai sitä parannetaan pitkällä aikavälillä päämääränä kaupungin palvelutuotannon edellytysten turvaaminen.	Kuntotutkimukset/PTS-suunnitelmat	Tutkittu osuus 71 % kiinteistömässasta ml. päivitykset	Tavoite 71 % saavutetaan.
Energiasäästö ja automaation avulla päivystyksen määrän vähennys, Houtskarın hakelaitos ulkoistus.	Sähköenergian kulutus m ² /vuosi Automaatioinvestointien säästöt minimoituna kiinteistöhoitona ja päivystystarpeena	-1,2 % -7 %	Sähköenergia: 3,2 %, tavoitetta ei saavuteta. Automaatioinvestointi: -4,0 %, tavoitetta ei saavuteta.
Vaihtoehtoisten ekologisten energialähteiden käyttö kaupungin kiinteistöissä.	Yksilöityjen vaihtoehtoisten energialähteiden aktivointi kaupungin kiinteistöissä	Yhden vaihtoehtoisen energialähteen käyttöönotto	Ei kohdetta vuodelle 2019. Valmistelu v. 2019: Nauvon aluekonttori, toteutus 1/2020.
Nauvon toiminta-alueella kiinteistöt ja siivouspalvelu toteutetaan kustannustehokkaampana yhtenä toimintakokonaisuutena.	Valmistelussa v. 2019 Toteutus v. 2020 Edelleen kehittäminen v. 2021	Kustannustehokas toiminta, €/m ² Asiakastytyväisyys/palaute	Kiinteistöjen siivous kilpailutettiin 2019 ja vuodesta 2020 alkaen toimii ostopalveluna.

Henkilöstö

Työvuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kiinteistöpäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Tekninen isännöitsijä	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Rakennusmestari	1,5	1,5	1,18	1,5	1,0
Rakennuttaja,- ja ylläpitoinsinööri	0,0	0,0	0,6	1,0	1,0
Vastaava kiinteistönhoitaja	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Johtava kiinteistönhoitaja,-huoltomies	0,6	1,05	1,00	1,42	1,07
Kiinteistönhoitaja-huoltomies,TP2019 2,60 ei täytetty	7,66	7,04	5,51	5,53	5,96
Kirvesmies, 1 ei täytetty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanslisti	2,97	3,1	4,16	0,0	0,0
Kiinteistösihteeri	0,0	0,0	0,0	1,0	0,75
Projektisihteeri	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0
Yhteensä	16,73	16,69	16,45	15,45	14,78
Määräaikaiset					
LVI-rakennuttaja	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0
Kiinteistösihteeri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,15
Kiinteistönhoitajat	0,00	0,0	1,0	1,3	0,87
Sijaistavat kiinteistönhoitajat	0,89	0,5	0,8	0,8	1,0
Muu henkilökunta	1,42	1,23	1,05		0,08
Yhteensä	2,31	1,73	2,85	2,6	2,1
Työvuodet yhteensä	19,04	18,42	19,30	18,05	16,88
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
toistaiseksi	17	16	17	14	16
määräaikaiset	3	2	6	4	4
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	20	18	23	18	20

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Pääomavuokra, € / m ²		5,89	5,69	5,78	5,68
Korjausvastuu, €/m ²	0,70	0,62	0,73	0,72	0,72
Käyttövuokra, € / m ²	4,25	4,45	3,88	4,67	3,88
Volyyimi, m ²	96 959	94 365	93 948	93 582	92586

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
nettokustannus/asukas €	360,92	368,54	383,67	378,67	417,47

Tilapankki

Tilapankki	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	1 750	0	0	0	4 089	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	20 528	17 000	0	17 000	15 891	93,5
Toimintatuotot	22 279	17 000	0	17 000	19 980	117,5
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0	
Palvelujen ostot	-10 792	-20 115	0	-20 115	-60 626	301,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 475	-53 269	0	-53 269	-68 542	128,7
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	-2 950	0	-2 950	-8 788	297,9
Toimintakulut	-56 267	-76 334	0	-76 334	-137 956	180,7
Toimintakate	-33 988	-59 334	0	-59 334	-117 977	198,8
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 002	-5 424	0	-5 424	-5 145	94,8
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-51 991	-64 758	0	-64 758	-123 121	190,1

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Tilapankkikohteita ovat Sateenkaaren G-talo, Mossalan entinen koulu, vanha neuvola, Suntain rannan makasiini/puutarhavarasto, Solvik Granvikissä, Käldingen koulu ja varasto, Houtskarinen entinen terveystalo (myyty 9.9.2019), Jehovan todistajien entinen valtakunnansali, Nauvon Kunnantupa, Lyckebo Houtskarissa, Nilsbyn vanha koulu, Houtskarinen kirjasto, päiväkotikiikkorinne, Paraisten Vanha kunnantupa, Sunnanbergin koulu, Skräbbölen parakki, Paraisten lukio+Storgård ja Träskin koulu.

Tilapankin toteutumisaste on suuruusluokkaa 180 %. Tilapankin kustannukset kasvavat summaan 138 000 €.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tilapankin avulla saavutetaan säästöpotentiaali kiinteistömassassa.	Kiinteistöjen myynnin avulla saavutetaan säästöt kiinteistöjen käyttöbudjettiin ja saadaan myyntituloa.	Vuoden 2019 aikana myytävät kiinteistöt / käyttöbudjetti -11 000 euroa, myyntitulokertymä +0,6 M€	Käyttöbudjetti -10 600 € ja myyntitulokertymä +60 000 €. Myyntikohteet: Paraisten teollisuushalli/Pargas Ax Oy, Parainen, valmistelussa Houtskarinen ent. terveystalo, Houtskari, myyty 9.9.2019 Napas Rosklax, sauna, 3 ha, Korppoo, valmistelussa

			<p>Paraisten Vanha kunnantupa, Parainen, valmistelussa</p> <p>Sininen talo, Parainen, valmistelussa</p> <p>Keltainen talo, Parainen, valmistelussa</p> <p>Houtskarın kirjasto, Houtskari, aktiivinen myynti</p> <p>Mossalan ent. koulu, Houtskari, valmistelussa</p> <p>Käldingen ent. koulu, Nauvo, selvityksen alainen</p> <p>Päiväkoti Peikkorinne, Parainen, aktiivinen myynti</p> <p>Nauvon kunnantupa, Nauvo, selvityksen alainen</p>
--	--	--	---

PALVELUTOIMINNOT

Kaupunginhallitus/Teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Matias Jensén, vt. tekninen päällikkö

Palvelutoiminnot	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	4 517 469	4 642 674	0	4 642 674	4 473 114	96,3
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	529	
Toimintatuotot	4 517 469	4 642 674	0	4 642 674	4 473 643	96,4
Henkilöstökulut	-476 906	-442 744	0	-442 744	-446 177	100,8
Palvelujen ostot	-3 882 739	-4 033 013	0	-4 033 013	-3 846 051	95,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 467	-42 503	0	-42 503	-26 487	62,3
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-110 456	-105 842	0	-105 842	-85 222	80,5
Toimintakulut	-4 503 567	-4 624 102	0	-4 624 102	-4 403 937	95,2
Toimintakate	13 901	18 572	0	18 572	69 705	375,3
Suunnitelman mukaiset poistot	-43 876	-43 876	0	-43 876	-43 876	100,0
Laskennalliset erät	70 280	62 120	0	62 120	53 872	86,7
Nettokulut yhteensä	40 305	36 816	0	36 816	79 701	216,5

Talouden toteuma

Tuotot ja menot alittavat talousarviokehysten. Nettotulos positiivinen suurusluokassa +70 000 €.

Ruokapalvelun tulos positiivinen +65 000 € ja siivouksen osuus +5 000 €. Annosmäärät talousarvion tasolla.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Ruokapalvelu

Ruokapalveluiden aterioiden määrä seuraa budjetoitua. Kokonaismäärää on vähennetty vuoden 2019 budjetoinnissa. Laadun saavuttaminen määrittelyjä vastaavaksi edellyttää seuranta ja yhteistyötä toimittajan kanssa. Budjettikautena tavoitteena on suunnitella edullinen, mutta kattava laadun valvontatoiminta, jonka avulla voidaan puuttua poikkeamiin. Kaarean toiminta kaupungintalon Kapyysissä päättyi 20.12.2019. Aroma-ohjelman käyttöönoton valmistelu on aloitettu. Jatkossa tilaukset tehdään käyttäjän yksiköstä suoraan toimittajalle. Laskutus ohjautuu suoraan tilaajalle yksikkökohtaisesti.

Siivous

Siivoustoiminnan ostopalvelun kilpailutuksen tuloksena Coor Service Management Oy jatkaa Paraisten alueella ja uutena kohteena Nauvon terveysasema. Erilliskohteissa Paraisilla toimii Kuuraa-Yhtiöt Oy. Omasta henkilöstöstä eläköityi syyskuussa 1 henkilö.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Ohjausryhmä toimii.	Ohjausryhmän säännölliset kokoukset	Vakiintuneet toimintamallit, kokoukset vuosineljänneksittäin	Toteutuneet tavoitteen mukaan.
Laatutaso	Asiakastyytyväisyyskysely, Happy or Not	65 % tyytyväisyystaso	Malmkullan sekä Houtskarissa Fridhemin, päivähoidon ja Träskin laadunarvioinnin keskiarvo oli 3,13 asteikolla 1-4.
Ruuan hävikin mittaaminen	Seurantajärjestelmät	Lautashävikki alle 10 g/lautanen Tarjoiluhävikkimittari saatetaan toimintaan ja asetetaan tavoitetaso vuodelle 2020.	Seurantaa jatketaan.
Tulevien vaihtoehtojen selvittäminen siivouksen osalta	Tulevaisuuden muutoksiin joustavasti ja nopeasti reagoiva organisaatio	Kustannustehokas toiminto, tyytyväiset asiakkaat sekä henkilökunta	Siivoushankinta, Paraisten alue ja Nauvon aluekonttori, terveysasema ja Framnäs, sopimuskaudelle 2020-2022 valmis.
Asiakastyytyväisyys	Kyselyt, 2 kpl/vuosi	70 %	Kyselyä 2/2019 ei tehty, koska aikaisemmat vastausprosentit ovat olleet hyvin alhaisia. Uudistetaan kyselyä, jotta saataisiin kattavampi tulos.
Laadunvalvonta, ajanmukaisen digitaalisen palautejärjestelmän käyttöönotto	Laatukierrokset, poikkeamat	Sopimuksen mukainen	Poikkeuksia yksittäisissä kohteissa.
Reklamaatioiden käsittely	Korjaavien toimenpiteiden toteutus	Ylläpitosiivoustehtävät vuorokauden kuluessa. Harvemmin tehtävien töiden osalta sovitun aikataulun mukaan.	Pääosin toteutunut. Yksittäisiä poikkeuksia.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Ruokapalvelupäällikkö	1	1	0	0	0
Ruokapalveluesimies	5	3,18	0	0	0
Ruokapalveluvastaava	5	3,99	0	0	0
Dieetikokki	1	0,67	0	0	0
Kokki	20,6	17,01	0	0	0
Ruokapalvelutyöntekijä	11	7,53	0	0	0
Kesätyöntekijä/KVTEL	0,17	0,25	0	0	0
Siivoustyönjohtaja	1	1	1	1	1
Siivoushenkilökunta	9,97	9,28	8,70	7,75	8,8
Henkilötyövuodet yhteensä	54,74	43,91	9,70	8,75	9,8
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Toistaiseksi	39	6	5	5	6
Määräaikaiset	19	11	13	8	13
Yhteensä	58	17	18	13	19

Suoritteet ja mittarit

	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Ruokapalvelu					
Kustannus/asukas	215,14	211,60	211,60	220,25	207,87
Työsuoritteita/vuosi	1007465	1007500	0	0	732135
Suoritteen keskihinta	3,29	3,24	0	0	
Siivous					
Kustannus/asukas	83,59	80,03	83,04	82,27	82,81
€/m ² /kk	1,92	1,82	1,88	1,89	1,92
Siivousala	55 825 m ²	56 067 m ²	55 992 m ²	55 710 m ²	53 781 m ²
Palvelujen ostot Parainen €/m ² /kk	1,48	1,41	1,55	1,50	1,56
Siivousala	39 288 m ²	39 441 m ²	39 366 m ²	39 276 m ²	37 581 m ²
Siivous saaristossa €/m ² /kk	2,97	2,79	2,68	2,83	2,75
Siivousala	16 537 m ²	16 626 m ²	16 626 m ²	16 434 m ²	16 200 m ²

TEKNINEN YKSIKKÖ

Kaupunginhallitus/Teknisten tukipalvelujen jaosto

Tekniset tukipalvelut

Matias Jensén, yhdyskuntainsinööri

Tekninen yksikkö	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	420 827	519 943	0	519 943	388 872	74,8
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	1 088	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	1 538	500	0	500	4 191	838,1
Toimintatuotot	423 453	520 443	0	520 443	393 063	75,5
Henkilöstökulut	-905 467	-1 085 829	30 235	-1 055 594	-992 758	94,0
Palvelujen ostot	-985 866	-1 097 655	-30 235	-1 127 890	-854 472	75,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-426 689	-345 000	0	-345 000	-523 879	151,8
Avustukset	-141 730	-125 000	0	-125 000	-112 217	89,8
Muut toimintakulut	-172 732	-105 100	0	-105 100	-120 932	115,1
Toimintakulut	-2 632 483	-2 758 584	0	-2 758 584	-2 604 256	94,4
Toimintakate	-2 209 030	-2 238 141	0	-2 238 141	-2 211 193	98,8
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 232 635	-1 194 196	0	-1 194 196	-1 267 814	106,2
Laskennalliset erät	3 086	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-3 438 579	-3 432 337	0	-3 432 337	-3 479 007	101,4

Talouden toteuma

Hulevesimaksusta kertyväksi budjetoitu tulo ei toteudu vuonna 2019, koska kaupunginvaltuusto hyväksyi taksan joulukuussa. Toiminta on ollut vahvistettujen tavoitteiden mukaista ja talouden toteuma noudattaa laadittua talousarviota.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toimintaan sisältyy katujen ja liikennealueiden kunnossapito ja rakentaminen, katuvalot, hulevesi, satamat ja vesiväylät, yleiset puisto- ja viheralueet, uimarannat sekä kentät ja liikuntapaikat. Toimintaan sisältyy myös jätehuolto siltä osin kuin tehtäviä ei ole siirretty Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:lle tai tehtävät eivät kuulu kaupungin valvontaviranomaiselle.

Yksikön tavoitteena on rakentaa vahva ja mukautuva organisaatio yksikön toiminnan pohjalta siten, että henkilöstö ja kalusto ovat yhteiset ja kunnossapitopalvelut hankitaan yhteisesti.

Vuonna 2018 käynnistetyn ja toimintansa aloittaneen Parfixin lähtökohtana on korjata nopeilla toimenpiteillä erilaisia pieniä puutteita ja vikoja katukuvassa. Tärkeä osa toimintaa on myönteisen näkyvyyden luominen yhteisössä ja sosiaalisessa mediassa sekä kaupungin imagon kohottaminen. Työllistettävien henkilöiden työllistämiseen on selvä tarve, ja Parfix tarjoaakin merkityksellistä tekemistä osana toimintaansa.

Toiminta on ollut vahvistettujen tavoitteiden ja strategisten toimenpiteiden mukaista.

Yksikkö, joka on kaupungin kasvot ulospäin, toteuttaa suunnitelmia ja pitää kunnossa yleisiä alueita, jotka tuottavat kuntalaiselle ja kävijälle viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Yksikön toiminta on harkittua ja suunnitelmallista ja se tukee kaupungin visioita kaupungin kehittämisestä, elinvoimaisuudesta ja hyvän asumisen edellytyksistä. Yksikkö käy avointa vuoropuhelua kuntalaisten kanssa.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Turvallisuuden ja vaarallisimpien liikennealueiden kartoittaminen ja parantaminen korjausrakentamisen ja tarkoituksenmukaisen kunnossapidon avulla	Raportoitujen tai käsiteltyjen tapaturmien määrä	Ei yhtään kadun kunnosta tai kunnossapidosta aiheutunutta henkilövahinkoihin johtanutta onnettomuutta	Tammi-joulukuun aikana on ilmoitettu kolmesta henkilövahinkoihin johtaneesta onnettomuudesta. Tavoitetta siitä, että henkilövahinkoihin johtavia onnettomuuksia ei tapahdu yhtään, ei saavutettu.
Kilpailukykyisten ja taloudellisesti itsensä kannattavien, asiakkaiden tarpeita vastaavien vuokravenepaikkojen tarjoaminen	Vuokrausaste Tulo-/menoverailu	Vuokrausaste vähintään 85 % venepaikoista laituria kohden Tulot kattavat investointi-, käyttö- ja ylläpitokustannukset.	Vuokrausaste oli 89 %. Toiminta on itsensä kannattavaa.
Kaikkien vanhojen elohopeavalaisinten saneeraus ja vaihto kolmen vuoden kuluessa tavoitteena huolto-/ylläpitotarpeen ja energiankulutuksen vähentäminen	Energialaskelma saneerauskohdetta kohden	Laskennallisen energiantarpeen pieneneminen vähintään 30 %	Vanhojen katuvalaisinten saneeraustyö keskusta-alueilla on suoritettu suunnitellusti. Tavoite energiankulutuksen vähentämisestä näillä saneerauksilla on saavutettu ja yksittäisissä kohteissa energiankulutus on vähentynyt 30-70 %. Yhteensä energiantarve pieneni vuonna 2019 noin 20 % vuoteen 2018 verrattuna, mikä johtui osittain siitä, että katuvalot sytytettiin klo 6 ja sammutettiin viimeistään klo 23.30. Tavoitetta kokonaisenergiankulutuksen vähentämisestä vähintään 30 %:lla ei saavutettu.
Yksikön kaluston käytön koordinointi ja tehostaminen. Yksikön henkilöstöressurssien koordinointi.	Yksikön työnjohtajien antamat arviot ja palaute	Henkilöstön kokonaiskuvan parantaminen yksikön toiminnasta ja päällekkäisten toimintojen löytäminen. Yksikön kaluston käytön lisääntyminen ja kaluston tasaisempi laatu.	Yksikön henkilöstön ja kaluston koordinointi on jatkunut.
Eniten käytetyt ja keskeisimmät viheralueet	Työskentely puistoluokituksen	Kunnossapitokustannus 0,70 €/m ² . Viheralueilla ei tapahdu onnettomuuksia.	Yhdestäkään onnettomuudesta ei ole raportoitu. Yleisissä

ovat kävijöille viihtyisiä ja turvallisia.	mukaisesti toiminnan tehostamiseksi. Käyttöasteen kartoittaminen kävijämäärälaskurin avulla.		leikkipuistoissa ja yleisillä viheralueilla on suoritettu turvallisuustarkastuksia ja niiden turvallisuusasiakirjoja on päivitetty. Rakennettujen yleisten viheralueiden kunnossapitokustannus oli 0,49 €/m ² , puistometsien 0,003 €/m ² , leikkipuistojen 1,29 €/m ² ja uimarantojen 0,69 €/m ² .
Lapsiperheet viihtyvät kaupungin turvallisissa ja miellyttävissä leikkipuistoissa.	Valvontaviranomaisten antamien huomautusten määrä	Leikkipuistoissa ei tapahdu onnettomuuksia. Ei yhtään huomautusta valvontaviranomaisilta.	Leikkipuistojen kunnan kartoitus- ja parannustyö on jatkunut ja jatkuu vuonna 2020. Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto on käsitellyt leikkipuistoja koskevan toimintasuunnitelman. Yhdestäkään onnettomuudesta ei ole raportoitu.
Sekä paikalliset asukkaat että matkailijat käyttävät ahkerasti kaupungin turvallisia uimarantoja.	Valvontaviranomaisten antamien huomautusten määrä	Uimarannoilla ei tapahdu onnettomuuksia. Ei yhtään huomautusta valvontaviranomaisilta.	Virallisten uimarantojen tarkastukset on suoritettu direktiivien mukaisesti. Ei poikkeamia.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet, toistaiseksi	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kaupungininsinööri	0,29	0,4	0	0	0
Hallinnollinen assistentti / hankekoordinaattori (määräaikainen)				1	0,6
Ylläpitöinsinööri				1	0,6
Yhdyskuntainsinööri		1	1	1	0,6
Teknisen päällikön sijainen					0,4
Kaupunginrakennusmestari	0,99	1	0,83	0,67	0
Suunnitteluavustaja		0,3	0,3	0,3	0,3
Rakennusmestari	0,17	0	0	0	0
Kuljettaja	4	4	3,92	4	3,3
Katutyönjohtaja					0,7
Asentaja	1	1	1	1	1
Kanslisti	0	0	0,24	0	0
Toiminnanjohtaja, Parfix			1	1	1
Huoltomies, Parfix			0,58	1	1
Kaupunginpuutarhuri	1	1	0,08	0	0
Kaupunginpuutarhurin sijainen			0,92	1	1
Viherpalvelusuunnittelija					

Arboristi			0,3	0	0
Puutarhuri				2	1,6
Puistotyönjohtaja	1	1	0	0	0
Puistotyöntekijä	5	5	4	3	3
Johtava kentänhoitaja	1	1	1	1	1
Kentänhoitaja	2	2	2	2	2
Hankeassistentti, hulevesi			0,5	0,7	0,2
Projekti-insinööri, hulevesi					0,5
Putkimestari, hulevesi				0,3	0,3
Määräaikaiset					7,6
Henkilötyövuodet yhteensä	16,45	17,7	17,67	20,97	26,70
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Toistaiseksi	16	16	17	21	18
Määräaikaiset					2
Yhteensä	16	16	17	21	20

Suoritteet ja mittarit

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Nettokustannus, €/asukas	81,8	95,2		146,43	144,5

VESIHUOLTOLAITOS

Kaupunginhallitus/Teknisten tukipalvelujen jaosto
Tekniset tukipalvelut
Manne Carla, kaupungininsinööri

Vesihuoltolaitos	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	3 297 238	2 880 968	0	2 880 968	3 121 144	108,3
Maksutuotot	582	1 000	0	1 000	67	6,7
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	1 800	
Muut toimintatuotot	996 748	911 000	0	911 000	1 047 081	114,9
Toimintatuotot	4 294 568	3 792 968	0	3 792 968	4 170 092	109,9
Henkilöstökulut	-975 215	-826 245	0	-826 245	-741 545	89,7
Palvelujen ostot	-662 005	-544 830	0	-544 830	-710 312	130,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-497 475	-548 500	0	-548 500	-546 898	99,7
Avustukset	-25 000	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-685 157	-665 242	0	-665 242	-677 178	101,8
Toimintakulut	-2 844 851	-2 584 817	0	-2 584 817	-2 675 933	103,5
Toimintakate	1 449 717	1 208 151	0	1 208 151	1 494 159	123,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 161 201	-1 171 287	0	-1 171 287	-1 201 326	102,6
Laskennalliset erät	13 771	5 947	0	5 947	5 947	100,0
Nettokulut yhteensä	302 287	42 811	0	42 811	298 780	697,9

Talouden toteuma

Vesihuoltolaitoksen voitto poistojen ja rahoituserien jälkeen oli 298 780 euroa. Toimintakate oli 1 494 159 euroa, mikä oli n. 24 % yli budjetoidun arvon. Paremmen tuloksen syynä on liian pieniksi budjetoidut tuotot (toteuma 110 %) sekä säästöt henkilöstökuluissa (toteuma 90 %).

Vesihuoltolaitoksen tulosta rasittaa edelleen poistoeriin sisältyvä hulevesiverkon poistosumma. Kyseiset poistot tullaan siirtämään kaupungin tekniselle yksikölle vuoden 2020 aikana (jäännösarvo taseessa noin 2,9 miljoonaa euroa).

Investointien käyttöaste laski alle 60 %:iin ja monia tärkeitä vesihuoltohankkeita jäi toteuttamatta. Suurin syy alhaiseen resurssien käyttöön oli se, että teknisten tukipalvelujen jaosto päätti 5.11.2018, että ennen hankkeen kilpailuttamista tulee tehdä perusteellinen ja laaja markkinatutkimus puhdistamon laajennuksen nykyisen markkinahinnan selvittämiseksi. Laajennusosan olisi alkuperäisten suunnitelmien mukaan pitänyt valmistua vuoden 2019 lopussa. Muut investointihankkeet viivästyivät teknisten tukipalvelujen henkilöstöjärjestelyjen ja virkavapaiden vuoksi.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on toimittaa kuluttajille hyvälaatuista talousvettä häiriöttä sekä puhdistaa jätevettä lupaehtojen mukaisesti.

Rahoituksellisesti vesihuoltolaitos pyrkii siihen, että se on itsensä kannattava ja että toiminta-alueen jokaisen osan käyttötalous osoittaa positiivista tulosta poistojen ja rahoituskulujen jälkeen. Voitto Paraisten toiminta-alueella kompensoi saaristo-osissa toiminnasta syntyviä tappioita, varsinkin Korppoon toiminta-alueella tappiota voidaan pitää huolestuttavan suurena sen ollessa vuositasolla noin 171 000 euroa. Sekä Korppoossa että Houtskarissa toiminnan tuotot ovat liian pienet, jotta ne riittäisivät kattamaan edes kyseisten toiminta-alueiden käyttökulut. Vesihuoltolaitoksen on suunniteltava ja toteutettava toimenpiteitä, jotka vähentävät vesihuoltotoiminnan tappioita saaristo-osissa.

Vesihuoltolaitos tukee kaupungin strategiaa asumisen osalta rakentamalla toiminta-alueen uusille asuinalueille talous- ja jätevesiverkot. Vesihuoltolaitos tarjoaa asiakkailleen sähköisiä palveluja asiakasportaalin kautta. Asiakasportaalin palveluvalikoimaa kehitetään jatkuvasti.

Liikevaihdon jakaumassa vesihuoltolaitos pyrkii siihen, että 2/5 kerätään perusmaksuista ja 3/5 käyttömaksuista. Toimintavuonna 2019 jakauma oli seuraava: perusmaksut vastasivat noin 1/4 ja käyttömaksut noin 3/4 liikevaihdosta.

Norrbyn jätevedenpuhdistamon saneeraus valmistuu vuonna 2020. Teknisten tilojen ja toimiston rakentaminen Norrbyhyn valmistuu ennen vuoden 2020 loppua. Viemäriverkon tarkastuskaivojen saneeraus jatkuu.

Saaristossa vesihuoltolaitos jatkaa Nauvon puhdistamon päivittämistä palvelujen turvaamiseksi. Saariston kaikissa kolmessa puhdistamossa jatketaan laitosten etäohjauksen mahdollistavan prosessiautomaatiikan kehittämistä. Myös saariston putkiverkkoja saneerataan tarpeen mukaan pienellä määrärahalta.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Voimassa olevien direktiivien STM 1352 mukaisen talousveden tarjoaminen vesihuollon toiminta-alueiden asukkaille.	Ei poikkeamia voimassa olevista direktiiveistä STM 1352 Parainen Nauvo Korppoo Houtskari	kpl 0 0 0 0	a-luokka b-luokka, poikkeamat 0 2 0 3 0 13 0 3
Vesihuoltolaitoksen toimitusvarmuuden parantaminen vähentämällä talousvesivuotoja.	Laskuttamaton talousvesi, % Parainen Nauvo Korppoo Houtskari Verkosta vuotava talousvesi Parainen	% 20 8 8 8 m ³ /km putkea 1 000	% 21,3 11,8 9,9 28,9 1 403 m ³ /km/vuosi
Jätevedenpuhdistamojen puhdistustuloksen parantaminen vähentämällä pintavesivuotoja viemäriverkkoihin. Paremmiin toimivat puhdistamot myötävaikuttavat asukkaiden lähiympäristön vesistöjen puhtauteen.	Pintavesivuodot viemäriverkkoon, % Parainen Nauvo Korppoo Houtskari Saneerattuja viemärikaivoja, kpl Parainen	% 50 33 33 33 kpl 100	% 55,7 36,4 57,8 37,0 38 kpl
Yövarallaolon vähentäminen saariston toiminta-alueilla	Käyttökustannuksista säästävää summaa vuodessa	20 000 euroa/vuosi	Teknisten tukipalvelujen toimiala ei ole käynnistänyt hanketta.

vesihuoltolaitoksen talouden kohentamiseksi.			
--	--	--	--

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	B2019	2019
Työvuodet vakituiset					
Kaupungininsinööri	0,6	0,6	1	0,125	0,3
Vesihuoltopäällikkö	0	1	1	1	0,5
Hankeinsinööri	1	-	-	-	0,3
Prosessiinsinööri	0	0,5	1	1	1
Putkimestari	1	1	1	0,7	0,7
Talousassistentti	0,3	0,3	0,5	1	1
Suunnitteluavustaja	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Kartoittaja/työnjohto	1	1	1	1	1
Automaatioasentaja	-	1	1	1	1
Asentaja	2	1	1	1	0
Johtava huoltomies	0,6	0,1	0,5	0,5	0,5
Huoltomies	2,5	1	2	2	2
Käyttöpäällikkö	1	1	1	1	1
Prosessinhoitaja	4	3,5	4,25	1	2
Tarkastusinsinööri	0,05	0,05	-	0	0
Yhteensä	16,35	13,35	16,95	12,25	12
Määräaikaiset					
Projektiavustajat	1	0,5	0,5	0,3	0,3
Kesätyöntekijät	-	0,5	0,5	-	
Johtava huoltomies	0,5	0,5	-	-	
Huoltomies	-	1	-	-	0,3
Laitosmies	-	-	-	-	
Yhteensä	1,5	2,5	1	0,3	0,6
Työvuodet yhteensä	17,85	15,85	17,95	12,55	12,6
Henkilöstö 31.12					
Vakituiset	13		15	15	15
Määräaikaiset	1		2	1	0
Yhteensä	14		17	16	15

SIVISTYSOSASTO

Sivistyslautakunta

SIVISTYS YHTEENSÄ	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu TA 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	374 508	378 398	0	378 398	441 305	116,6
Maksutuotot	1 253 585	1 211 700	0	1 211 700	1 328 875	109,7
Tuet ja avustukset	354 614	252 000	0	252 000	323 784	128,5
Muut toimintatuotot	206 716	121 000	0	121 000	192 824	159,4
Toimintatuotot	2 189 423	1 963 098	0	1 963 098	2 286 787	116,5
Henkilöstökulut	-20 216 830	-20 116 934	-215 000	-20 331 934	-20 785 469	102,2
Palvelujen ostot	-8 370 290	-8 267 377	-140 000	-8 407 377	-8 440 365	100,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-930 913	-1 067 990	11 000	-1 056 990	-846 585	80,1
Avustukset	-866 914	-902 675	105 000	-797 675	-784 312	98,3
Muut toimintakulut	-7 163 318	-7 097 818	0	-7 097 818	-6 990 753	98,5
Toimintakulut	-37 548 265	-37 452 794	-239 000	-37 691 794	-37 847 484	100,4
Toimintakate	-35 358 842	-35 489 696	-239 000	-35 728 696	-35 560 697	99,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 174 812	-1 154 738	0	-1 154 738	-1 274 501	110,4
Laskennalliset erät	3 708 983	3 718 271	0	3 718 271	3 583 609	96,4
Nettokulut yhteensä	-32 824 671	-32 926 163	-239 000	-33 165 163	-33 251 588	100,3

VARHAISKASVATUS

Sivistyslautakunta

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Pia Hotanen, varhaiskasvatuspäällikkö

Varhaiskasvatus	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	79 468	70 000	0	70 000	42 725	61,0
Maksutuotot	1 018 152	933 000	0	933 000	1 036 585	111,1
Tuet ja avustukset	5 265	0	0	0	2 500	
Muut toimintatuotot	3 310	0	0	0	6 065	
Toimintatuotot	1 106 195	1 003 000	0	1 003 000	1 087 875	108,5
Henkilöstökulut	-5 580 834	-5 524 248	0	-5 524 248	-5 654 472	102,4
Palvelujen ostot	-2 708 865	-2 729 982	0	-2 729 982	-2 686 207	98,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-186 794	-228 505	11 000	-217 505	-123 943	57,0
Avustukset	-516 836	-550 000	105 000	-445 000	-441 107	99,1
Muut toimintakulut	-1 040 882	-1 016 130	0	-1 016 130	-1 042 408	102,6
Toimintakulut	-10 034 210	-10 048 865	116 000	-9 932 865	-9 948 137	100,2
Toimintakate	-8 928 015	-9 045 865	116 000	-8 929 865	-8 860 263	99,2
Suunnitelman mukaiset poistot	-204 973	-187 611	0	-187 611	-201 679	107,5
Laskennalliset erät	514 909	511 589	0	511 589	511 943	100,1
Nettokulut yhteensä	-8 618 079	-8 721 887	116 000	-8 605 887	-8 549 999	99,4

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Kiinteistöt ovat edelleen olleet varhaiskasvatukselle suuri haaste. Peikkorinteen päiväkoti lopetti toimintansa elokuussa 2019. Nauvon Karusellen-päiväkoti on tyhjennetty ja se toimii kirjasto- ja nuorisotiloissa. Ongelmia on myös kiinteistössä, jossa päiväkoti Merituuli toimii. Suunnitelmissa oli siirtää toiminta pois kiinteistöstä syksyn kuluessa, mutta väistötiloja ei ole löydetty. Kartoitus nykytilanteesta ja ennusteet varhaiskasvatuksesta on tehty ja työtä yhteisen kiinteistöselvityksen parissa jatketaan yhdessä koulupuolen kanssa.

Sivistysosasto otti elokuussa käyttöön yhteisen toimintasuunnitelmansa, joka perustuu kaupungin strategiaan. Toimintavuoden yhteisenä painopistealueena oli kestävä elämäntapa. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on uudistettu ja otettu käyttöön elokuussa 2019. Uusi toimintavuosi käynnistyi varhaiskasvatuksen sekä suomen- ja ruotsinkielisten koulujen henkilöstön yhteisellä Make IT -koulutuspäivällä.

Kotihoidontukea ja yksityisen hoidon tukea saavien perheiden määrä on vähentynyt, mikä merkitsee noin 100 000 euroa budjetoitua vähemmän maksettuja tukia. Samaan aikaan varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrä on ollut suunniteltua ja budjetoitua suurempi.

Varhaiskasvatus on saanut valtionavustusta Kiertokulkumatka ekologiseen oppimisympäristöön -hankkeelle.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Digiosaamisen kehittäminen	Henkilöstön it-osaamista arvioidaan digiosaamiskyselyn avulla. Koko henkilöstölle tarjotaan täydennyskoulutusta ja koulutusta.	Toiminnassa käytetään erilaisia digityökaluja, kuten kameraa, videota ja tablettia. Henkilöstö käyttää sisäiseen viestintään Google Drivea. Koulutus ja täydennyskoulutus henkilöstölle.	Toiminnassa käytetään erilaisia digityökaluja. Henkilöstö käyttää sisäiseen viestintään ja pedagogiseen dokumentointiin Google Drivea. Koulutusta on järjestetty tarpeen mukaan. Koko henkilöstö osallistui 9.8. varhaiskasvatuksen ja koulujen yhteisille Make IT -messuille (digiosaaminen).
Sivistysosaston kielistrategian jalkauttaminen varhaiskasvatukseen monikielisyttä painottaen	Vähintään kolme eri ryhmää pilotoi pienryhmä- tai kerhotoimintaa jollain muulla kielellä kuin ruotsiksi tai suomeksi.	Pienryhmä- tai kerhotoiminnan tarjoaminen myös jollain muulla kielellä kuin ruotsiksi ja suomeksi.	Moomin Languagea (pedagogista materiaalia) on kokeiltu pienryhmätoiminnassa kahdessa päiväkodissa (englanti ja suomi). "Päiväkotimummo" on pitänyt yhdessä päiväkodissa pienryhmätoimintaa englanniksi ja toiset päiväkodit ovat antaneet lapsille pieniä "kielen siemeniä" muun muassa espanjaksi ja arabiaksi. Tukiviittomia ja kuvakommunikaatiota käytetään useimmissa toimipaikoissa ja niitä kehitetään koko ajan. Kaikki varhaiskasvatuksen piirissä olevat lapset ovat saaneet kielisuihkuja ruotsiksi ja suomeksi. Työ varhaiskasvatuksen ja koulujen yhteisen kielipolun toteuttamiseksi on aloitettu.
Lapset ovat määritelleet "saariston ja saaristokulttuurin" ja määritelmää käytetään	Lasten määritelmä saaristosta ja saaristokulttuurista	Saaristolabra vierailee toimipisteissä. Sadutus	Kalakamujen kiertue vieraili kaikissa toimipaikoissa ja lisäksi luotiin Saaristokulttuurilabra.

varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmassa.		Päättäjäs- ja/tai elokuvafestivaali	Sadutusta käytettiin menetelmänä lasten ajatusten selvittämiseksi. Neljä Saaristokulttuurilabrasettiä on aloittanut matkansa varhaiskasvatuksessa. Tietosuoja-asetukseen liittyvien haasteiden vuoksi päätettiin, ettei elokuvafestivaalia järjestetä. Lasten kanssa luotiin sen sijaan reseptikirja: Kalakamat kokkailevat - saaristoruokaa lapsille! Reseptikirja on nyt kaikissa lapsiryhmissä.
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Jokaisella kunta-alueella järjestetään kuntalaisille vähintään yksi keskustelutilaisuus.	Kaikilla kunta-alueilla järjestetään keskustelutilaisuuksia toiminnasta.	Huoltajille tehtiin kysely maaliskuussa 2019 ja kyselyn tulos on esitelty sivistyslautakunnalle. Keskustelutilaisuuksia ei ole pystytty toteuttamaan suunnitellusti johtuen kiinteistöasioista, jotka ovat vieneet paljon aikaa koko vuoden ajan.

Henkilöstö

Työvuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Hallinto	2,9	3	3,5	3,5	3,5
Pedagoginen henkilöstö	52,6	57,2	46,2	42,6	47,6
Muu henkilöstö	120,3	113,9	111	95,9	107,8
Työvuodet yhteensä	175,8	174,1	160,7	142	158,9
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
toistaiseksi	145	143			
määräaikaiset	25	27	n.a.	n.a.	
Yhteensä	170	170	n.a.	n.a.	n.a.

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
0–6-vuotiaiden lasten määrä	1 054	1 004	982	1 037	905
Kunnallisessa päivähoitossa, %-osuus 0–6-vuotiaista	72 % (754)	74 % (747)	76 % (751)	74 %	78,2 % (708)
Yksityisessä päivähoitossa, %-osuus 0–6-vuotiaista	1 % (11)	0,9 % (9)	0,5 % (5)	1 %	0,4 % (4)
Kotihoidon tuella, %-osuus 0–6-vuotiaista	13 % (140)	10 % (105)	9 % (86)	14 %	8 % (72)
Mittarit					
nettokustannus/asukas €	540	578	584	592	585
kustannus/0–6-vuotias lapsi	7 914	8 865	9 092	8 723	9 790

RUOTSINKIELINEN KOULUTUS

Sivistyslautakunnan ruotsinkielinen jaosto

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Ruotsinkielinen koulutus	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	101 909	83 102	0	83 102	83 018	99,9
Maksutuotot	63 341	95 000	0	95 000	89 743	94,5
Tuet ja avustukset	65 573	18 000	0	18 000	67 501	375,0
Muut toimintatuotot	106 630	69 900	0	69 900	97 828	140,0
Toimintatuotot	337 452	266 002	0	266 002	338 090	127,1
Henkilöstökulut	-7 936 611	-7 967 018	-120 000	-8 087 018	-8 183 824	101,2
Palvelujen ostot	-2 563 618	-2 434 722	-140 000	-2 574 722	-2 595 981	100,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-339 981	-335 450	0	-335 450	-320 614	95,6
Avustukset	-31 230	-30 500	0	-30 500	-32 000	104,9
Muut toimintakulut	-3 165 128	-3 243 556	0	-3 243 556	-3 191 766	98,4
Toimintakulut	-14 036 568	-14 011 246	-260 000	-14 271 246	-14 324 186	100,4
Toimintakate	-13 699 116	-13 745 244	-260 000	-14 005 244	-13 986 096	99,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-549 030	-546 094	0	-546 094	-624 430	114,3
Laskennalliset erät	1 674 249	1 755 552	0	1 755 552	1 703 755	97,0
Nettokulut yhteensä	-12 573 897	-12 535 786	-260 000	-12 795 786	-12 906 772	100,9

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Sunnanbergs skola on toiminut kevätlukukauden alusta lähtien seurakunnan leirikeskuksesta Koupossa. Träsk skola on tyhjennetty ja koulu toimii seurakuntakodissa Näsbyssä. Kiinteistötyöryhmä jatkaa työtään lähinnä Koulukadun koulujen konseptisuunnittelun parissa ja pohtien Träsk skolan tulevaisuutta.

Ruotsinkielinen koulutus on kevään aikana saanut Opetushallitukselta joukon avustuksia opetuksen kehittämiseen, kuten esimerkiksi alueelliseen tutoropettajaverkostoon, digitaalisen oppimisympäristön kehittämiseen, lukion kehittämiseen ja yhdessä suomenkielisen koulutuksen kanssa kielipolun muodossa toteutettavaan kaksikielisyystyöhön. Työ hankkeiden parissa on nyt aloitettu.

Työ sivistysosaston strategisen toimintasuunnitelman parissa on saatettu päätökseen. Suunnitelma on painettu ja jaettu kaikille henkilöstön jäsenille syyslukukauden alla. Suunnitelma on ollut pohjana opettajien keskustellessa yhteisestä painopistealueesta, kestävästä elämäntavasta.

Rehtorit ovat vuonna 2019 osallistuneet ryhmänä Åbo Akademin elinikäisen oppimisen keskuksen CLL:n Framtidsdalen-johtamiskoulutukseen, joka on 15 opintopisteen laajuinen täydennyskoulutus.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Sivistysosaston kielistrategian jalkauttaminen opetukseen monikielisyyttä painottaen	Kieltenopetuksen varhentamisen mallit ja siihen liittyvä täydennyskoulutus Koulujen väliset yhteistyöhankkeet ja oppilasvaihto Koulujen yhteiset kurssit	Aloitetaan vieraiden kielten opetuksen varhentamisen suunnittelu. Aloitetaan uusi kielirajan ylittävä yhteistyöhanke. Rehtoreiden, opettajien ja oppilaskuntien yhteiset kokoukset.	1.-2. vuosiluokan A1-kielen eli suomen kielen opetussuunnitelma on hyväksytty ja otettu käyttöön. Parainen osallistuu CLL:n 'Språkkistan'-hankkeeseen, jossa kunnat ovat saaneet tukea opetussuunnitelmatyöhönsä ja voineet vaihtaa kokemuksia ja mielipiteitä muiden kuntien kanssa. Työ Paraisten oman kielipolun toteuttamiseksi on niin ikään aloitettu, Opetushallituksen myöntämän taloudellisen tuen turvin. Kaksi opettajaa työskentelee osa-aikaisesti yhteisen polun toteuttamiseksi varhaiskasvatuksesta lukioon. Koulujen on tarkoitus kielipolun avulla saada konkreettisia vinkkejä ja ideoita kielirajan ylittävään työhönsä. Kiinnostusta vieraita kieliä kohtaan on selvitetty kyselyn avulla. Rehtorit, opettajat ja oppilaskunnat ovat pitäneet yhteisiä kokouksia.
Oppilaiden ja opettajien digiosaamisen lisääminen	Opettajien it-osaamista arvioidaan digiosaamiskyselyn avulla. Kaikille opettajille tarjotaan täydennyskoulutusta ja ohjausta.	Opettajien it-osaaminen parantuu vuoden aikana. Kaikki opettajat osallistuvat it:n käytön täydennyskoulutukseen.	Sekä opettajien että oppilaiden it-osaamista on mitattu kyselyn avulla. Tulokset osoittavat, että opettajat tarvitsevat lisää etenkin ohjelmoinnin täydennyskoulutusta. Opettajien täydennyskoulutuspäivänä 9.8. järjestettiin messut, joilla oli kaikille opettajille tarkoitettuja työpajoja nimenomaan ohjelmoinnista ja digitalisaatiosta. It-pedagogi ja tutoropettajat ovat syksyn aikana kiertäneet kouluissa tukemassa ja auttamassa opettajia it-asioissa.

Koulut korostavat toiminnassa kestävä elämäntavan tarvetta ja panostavat aktiivisesti ympäristökasvatukseen.	Kouluille laaditaan yhteinen ympäristökasvatussuunnitelma. Henkilöstölle tarjotaan ympäristökasvatuksen täydennyskoulutusta.	Kaikki koulut ottavat käyttöön ympäristökasvatussuunnitelman.	Koko sivistysosaston yhteinen painopistealue on tänä toimintavuonna kestävä elämäntapa. Keväällä 2019 laadittu ja ruotsinkielisessä jaostossa 23.4.2019 hyväksytty ympäristökasvatussuunnitelma on otettu käyttöön kouluissa syyslukukauden alusta lähtien.
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Huoltajille tehdään asiakastytyväisyyskysely. Kuntalaisille järjestetään keskustelutilaisuuksia toiminnasta.	Asiakastytyväisyys on keskimäärin yli 3 asteikolla 1–5. Kaikilla kunta-alueilla järjestetään ainakin yksi keskustelutilaisuus.	Huoltajille tehtiin kysely maaliskuussa 2019. Tulosta on analysoitu ja se on esitelty ruotsinkieliselle jaostolle. Tulos osoittaa, että huoltajat ovat erittäin tyytyväisiä koulujen toimintaan. Kuntalaisille suunnattuja keskustelutilaisuuksia ei ole pystytty toteuttamaan niin systemaattisesti kuin oli kaavailtu johtuen kiinteistöasioista, jotka ovat vaatineet paljon aikaa.
Saariston Kombin toiminnan edelleen kehittäminen	Käyttöön otetaan uusi arviointimalli.	Enemmän tyytyväisiä kurssilaisia.	Uusi arviointimalli on kehitetty ja otettu käyttöön. Uuden mallin avulla saadaan monipuolisempaa ja relevantimpaa tietoa toiminnan kehittämistä varten.

Henkilöstö

Työvuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Hallinto	11	9,8	10,7	10,7	9,7
Opetus	128,2	133,3	129,1	122,6	129,7
Oppilashuolto	30,9	33,2	30,3	29,7	31,1
Työvuodet yhteensä	170,1	176,3	170,1	163,0	170,5
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
toistaiseksi	130	131			
määräaikaiset	49	42			
Yhteensä	179	173	n.a.	n.a.	n.a.

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Oppilaita esikoulussa	116	100	114	107	121
Oppilaita perusopetuksessa	966	977	972	957	964
Vuosiviikkotunnit perusop.	2 337,5	2 331,5	2 352,5	2 373,5	2 301
Oppilaita lukiossa	177	162	148	150	161
Vuosiviikkotunnit lukiossa	302	287,2	298,2	298,2	296

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Perusopetus					
Kustannus / asukas	631	713	738	741	765
Kustannus / oppilas	10 094	11 233	11 601	11 843	12 016
Kustannus / vuosiviikkotunti	4 213	4 707	4 793	4 755	5 034
Vuosiviikkotunnit / oppilas	2,40	2,4	2,42	2,48	2,39
Eriyisen tuen oppilaat, %	8 %	9 %	9 %	9 %	9 %
Ryhmäkoko ka	14,86	15	15	15	15
Koulukuljetusoppilaat, %	34 %	34 %	34 %	34 %	34 %
Kuljetuskust. / kaikki oppilaat	676	614	660	640	709
Lukio					
Kustannus / asukas	77	85	81	81	81
Kustannus / oppilas	6 705	8 106	8 346	8 285	7 625
Kustannus / vuosiviikkotunti	3 737	4 572	4 142	4 167	4 147
Vuosiviikkotunnit / oppilas	1,79	1,77	2,01	1,99	1,84

SUOMENKIELINEN KOULUTUS

Sivistyslautakunnan suomenkielinen jaosto

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Katriina Sulonen, opetuspäällikkö

Suomenkielinen koulutus	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	138 225	156 796	0	156 796	198 511	126,6
Maksutuotot	163 109	136 000	0	136 000	195 939	144,1
Tuet ja avustukset	67 624	5 000	0	5 000	44 469	889,4
Muut toimintatuotot	32 052	6 600	0	6 600	19 433	294,4
Toimintatuotot	401 009	304 396	0	304 396	458 351	150,6
Henkilöstökulut	-5 656 520	-5 514 513	-95 000	-5 609 513	-5 846 406	104,2
Palvelujen ostot	-1 782 749	-1 756 811	0	-1 756 811	-1 856 362	105,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-221 800	-240 135	0	-240 135	-192 839	80,3
Avustukset	-14 075	-9 300	0	-9 300	-8 040	86,5
Muut toimintakulut	-1 711 679	-1 644 786	0	-1 644 786	-1 620 563	98,5
Toimintakulut	-9 386 824	-9 165 545	-95 000	-9 260 545	-9 524 209	102,8
Toimintakate	-8 985 814	-8 861 149	-95 000	-8 956 149	-9 065 858	101,2
Suunnitelman mukaiset poistot	-246 417	-251 717	0	-251 717	-276 920	110,0
Laskennalliset erät	924 125	918 183	0	918 183	842 587	91,8
Nettokulut yhteensä	-8 308 106	-8 194 683	-95 000	-8 289 683	-8 500 191	102,5

Talouden toteuma

Suomenkielisen koulutuksen vuoden 2019 talousarvion ylitys on 102 521 euroa, 1,1 %. Talousarvion ylitykseen ovat vaikuttaneet seuraavat asiat: Sijaiskulut ovat olleet ennakoitua huomattavasti suuremmat. Opettajien palkkakustannuksia on lisännyt Paraisten lukion siirtyminen väistötiloihin Vapparintielle. Tämän myötä osalle opettajista on maksettu ns. kiertävän opettajan työn lukeminen opetusvelvollisuuteen (OVTES, osio B, § 18). Työterveyslaitokselta tilattua työyhteisöselvitystä ei ole voitu huomioida, kun on laadittu vuoden 2019 talousarviota. Kouluruokailun sekä koulukuljetusten kustannukset ovat olleet arvioitua suuremmat.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Loppusyksyllä Opetushallitus hyväksyi lukion valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet. Tämän myötä opetussuunnitelmatyö ja uudisrakentamiseen liittyvä suunnittelutyö jatkui. Rehtoreiden osallistaminen suunnittelutyöhön todentui esim. siten, että heitä kannustettiin yhteiseen pohdintaan opetustilojen määrästä. Lukion toiminta, yhteistyössä Axxellin kanssa, jatkui Vapparintiellä. Sivistystoimen kielistrategiaa työstettiin Opetushallituksen rahoittamalla hankkeella "Språkstig Paraisilla - Kielipolku i Pargas". Prosessi jatkuu koko vuoden 2020 ja kohdistuu varhaiskasvatuksesta perusopetuksen päättöluokkiin asti. Perusopetuksessa arvioitiin vuosiluokkien 1-6 paikallisen opetussuunnitelman tavoitteiden toteuttamista. Opetussuunnitelman arviointityö jatkuu vuoden 2020 aikana kohdistuen vuosiluokkiin 7-9. Kombiin kehitetty uusi palautekäytäntö on toimiva. Palauteet helpottavat toiminnan kehittämistä.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Oppimisen monipuolinen arviointi perusopetus- ja lukiolain sekä opetussuunnitelman edellyttämällä tavalla.	Oppimiskeskustelut ja numeroarviointi vahvistavat oppilaiden osaamisen arviointia. Opettajien	Arviointipäivä kaikissa perusopetuksen kouluissa. Lukiossa arviointitapojen monipuolistaminen ja koeviikkojen keventäminen	Arviointikeskustelut ja arviointipäivä ovat vakiintuneet käytäntöön. Lukiossa koeviikkojen poistuminen ennakoitiin hyvin

	arviointiosaaminen vahvistuu.	siten, että arviointi on osa kurssien opetusta.	sitä pedagogista arviointiajattelua, mitä elokuussa käyttöön otettava opetussuunnitelma edellyttää.
Oppilaiden ja opiskelijoiden kokonaisvaltainen hyvinvointi koulun yhteisöllisen toimintakulttuurin keskiössä.	Oppimisympäristöt ovat pedagogisesti toimivia, viihtyisiä ja turvallisia.	Yhteisöllisen oppilashuollon rooli vahvistuu. Kouluruokailun merkitys koulun yhteisöllisen toimintakulttuurin edistäjänä vahvistuu ja oppilaiden osallisuus kouluruokailun kehittämisessä lisääntyy.	Ilmettä piristävät infotaulut on tilattu ja taulujen ilme on suunniteltu yhteistyössä viestintätoimiston kanssa. Kouluruokailusta keskustellaan ja yhteiset pelisäännöt on luotu toimijoille eri kouluissa.
Monikielisuuden ja kieliryhmien välisen yhteistyön vakiinnuttaminen.	Oppilaiden kielivalinnat monipuolistuvat.	Lukioiden osittain yhteinen kurssitarjotin, kaksikielisyys Hankkeiden jatkumo Koivuhaka-Malms, ruotsin kielen varhentaminen (Nilsby ja Koivuhaka). Koulujen yhteiset rehtori- ja opettajapalaverit 2-3 kertaa vuodessa.	Kielipolkua aloitettiin työstämään elokuussa ja prosessi jatkuu vuoden 2020 ajan.
TVT-strategian jalkautuminen. Opettajien osaamisen vahvistaminen.	Opettajat käyttävät ohjelmia monipuolisesti. Sähköinen kysely opettajien osaamisesta.	Digitaalisten opetusohjelmien ja oppimateriaalien käyttö kaikissa oppiaineissa lisääntyy ja oppimisprosessien digitaalinen dokumentointi lisääntyy.	Elokuussa pidetty koulutuspäivä vahvisti opettajien osaamista sekä yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Digitutorien työ jatkuu.
Kombi-toiminnan edelleen kehittäminen.	Kurssiarviointien uudistaminen.	Sujuva vuorovaikutus asiakkaiden, opiskelijoiden ja kansalaisopiston välillä	Arviointi on vakiintunut osa Kombin kursseja.
Osallistaminen ja osallistuminen toiminnan kehittämiseen tavoittaa kaikki toimijat varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen asti.	Kysely ja keskustelevat tapaamiset.	Kyselyn vastauksissa saavutetaan vähintään taso 3 (asteikolla 1-5).	

Henkilöstö

Työvuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Hallinto	10,4	9,9	11,2	11	11,5
Opetus	79,7	77,1	73,5	69	73,9
Oppilashuolto	17,2	17,5	18,5	21,8	19,6
Työvuodet yhteensä	107,3	104,5	103,2	101,8	105,0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
toistaiseksi	80	79			
määräaikaiset	22	23			
Yhteensä	102	102	n.a.	n.a.	n.a.

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Oppilaita esikoulussa	73	72	68	66	67
Oppilaita perusopetuksessa	628	644	646	633	638
Vuosiviikkotunnit peruosop.	1 503	1 477	1 504	1 504	1 444
Oppilaita lukiossa	82	82	72	78	69
Vuosiviikkotunnit lukiossa	213	213	213	213	203
Kansalaisopiston tunnit	2 981	9 000	8 854	9 000	9 039
Opiskelijat (brutto)	1 539	3 000	5 916	3 000	5 925
Opiskelijat (netto)	1 104	3 000	2 629	5 000	2 619
Mittarit					
Perusopetus					
Nettokustannus/asukas €	389	437	449	445	458
Kustannus/oppilas	9 584	10 311	10 634	10 744	10 882
Kustannus/vuosiviikkotunti	4 005	4 552	4 568	4 522	4 808
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,39	2,27	2,33	2,38	2,26
Erityisen tuen oppilaat, %	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %
Ryhmäkoko ka.	14,27	15,9	15	15	15
Koulukuljetusoppilaat, %	42 %	40 %	36 %	36 %	36 %
Kuljetuskust./kaikki oppilaat	607	603	652	617	765
Lukiokoulutus					
Nettokustannus/asukas €	46	49	49	48	45
Kustannus/oppilas	8 719	9 626	10 379	9 859	9 986
Kustannus/vuosiviikkotunti	3 357	3 525	3 508	3 427	3 394
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,60	2,73	2,96	2,73	2,94
Kombi					
Nettokustannus/asukas €	33	36	38	40	39
Kustannus/opiskelija	1 115	102	99	123	100
Kustannus/tunti		66	66	69	66

KULTTUURI

Kulttuurilautakunta

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Ann-Sofie Isaksson, kulttuuripäällikkö

Kulttuuri	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	29 841	42 500	0	42 500	91 772	215,9
Maksutuotot	8 984	47 700	0	47 700	6 581	13,8
Tuet ja avustukset	33 400	56 000	0	56 000	41 259	73,7
Muut toimintatuotot	57 305	38 500	0	38 500	57 102	148,3
Toimintatuotot	129 530	184 700	0	184 700	196 714	106,5
Henkilöstökulut	-512 854	-571 992	0	-571 992	-552 052	96,5
Palvelujen ostot	-622 211	-628 630	0	-628 630	-611 253	97,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-49 072	-69 200	0	-69 200	-48 692	70,4
Avustukset	-304 773	-312 875	0	-312 875	-303 165	96,9
Muut toimintakulut	-800 621	-760 800	0	-760 800	-707 692	93,0
Toimintakulut	-2 289 531	-2 343 497	0	-2 343 497	-2 222 854	94,9
Toimintakate	-2 160 002	-2 158 797	0	-2 158 797	-2 026 140	93,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-148 019	-146 246	0	-146 246	-146 322	100,1
Laskennalliset erät	332 204	273 048	0	273 048	268 219	98,2
Nettokulut yhteensä	-1 975 816	-2 031 995	0	-2 031 995	-1 904 242	93,7

Talouden toteuma

Kulttuuriyksikön toimintakate vuonna 2019 on 93,7%. Syynä tähän ovat muun muassa budjetoitua suuremmat tuotot ja se, että Lyan-nuorisotalon vuokra oli reilusti pienempi, koska Nauvon päiväkotikäyttää osaa nuoristotiloista. Säästöohjelman takia yhdistyksille maksettiin vähemmän avustuksia, hankintoja siirrettiin seuraavalla vuodelle ja henkilöstöä kannustettiin työskentelemään osa-aikaisesti ja ottamaan palkatonta työvapaata.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toimintatapana on jo pidemmän aikaa ollut se, että tapahtumia luodaan yhdessä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa. Näin tavoitetaan enemmän ihmisiä, saadaan enemmän näkyvyyttä, laajennetaan tarjontaa ja opitaan tuntemaan toisten vahvuudet, heikkoudet ja toimintatavat. Pidemmän päälle tämä syventää yhteistyötä. Esimerkkejä tästä ovat Musiikkia maaliskuussa -konserttisarja, lasten kesätoiminta, BossaJazz-festivaali, Kulttuuriparlamentti-kulttuurifestivaali ja Saaristo Trail -liikuntatapahtuma.

Työ terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi taiteen ja kulttuurin keinoin on nyt kehitysvaiheessa. Yhteistyö vanhustenhuollon kanssa on käynnistynyt kulttuuriyksikön aloitteesta ja tarkoitusta varten on muodostettu toimiva yhteistyöryhmä. Kulttuurikaveritoiminta on vakiintunut vuoden aikana. Kulttuurikaverit ovat vapaaehtoisia, jotka voivat olla avuksi, jos nuoret haluavat osallistua kulttuuritapahtumiin. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa sovelletaan nyt toista vuotta. Suunnitelman on määrä taata, että kaikki lapset ja nuoret pääsevät tutustumaan eri taide- ja kulttuurimuotoihin kouluvuosiensa aikana Paraisilla.

Vuoden 2019 aikana on rakennettu padelkenttä ja pulkkamäki Paraisille sekä Nauvon koulun piha. Liikunnanohjaaja on aktiivisesti mukana yhteistyössä terveydenhuollon kanssa aikuisten liikuntaneuvonnassa. Tarkoituksena on kannustaa riskiryhmiin kuuluvia aikuisia liikkumaan ja ohjata heitä mukaan erilaiseen toimintaan. Muilta osin on panostettu lapsiin ja nuoriin, jotka eivät osallistu ohjattuun liikuntaan.

Henkilökuntaa kannustetaan toimimaan moniammatillisissa verkostoissa sekä kaupungin sisällä että yhdessä ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Myös verkostot lähikuntien kanssa ovat tärkeitä.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Osallisuuden ja kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön edistäminen	Yhdistystapaamiset ja yhteistyöt Avoimet kuntalaistilaisuudet	Toteutetut yhteistyöhankkeet Yhdistystapaamiset, käyttäjä-/kuluttajatilaisuudet Käyttäjä-/kuluttajatutkimus netissä	Vuoden aikana on toteutettu noin 20 kulttuurin, liikunnan ja lasten ja nuorten toiminnan yhteistyöhanketta eri yhdistysten, seurojen, organisaatioiden ja yritysten kanssa. Yhteistyöhankkeet ovat vaihdelleet yksittäisistä tapahtumista pidempikestoisiin yhteistyöhankkeisiin. Kuntalaiset ovat voineet osallistua toiminnan suunnitteluun suunnittelukokouksissa, workshoppeissa ja suoraan tapahtumissa, kuten kiertokävelyillä ja yhteisötaidehankkeissa.
Ennaltaehkäisevän toiminnan vahvistaminen	Terveydenedistämistoiminta Yhteistyö kaupungin muiden yksiköiden kanssa	Liikuntaneuvonnan kehittäminen henkilöille, joilla on kohonnut terveystarve Yhteistyön kehittäminen varhaiskasvatuksen kanssa lasten liikkumisen ilon tiimoilta Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelman edelleen kehittäminen "Kulttuuria kaikille" -toimintamallien työstäminen yhteistyössä vanhustenhuollon ja muiden toimijoiden kanssa	Aikuisten liikuntaneuvonta yhteistyössä terveyskeskuksen kanssa on vakiintunut. Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelmaa on sovellettu. Tarkoituksena on, että kaikki lapset ja nuoret saavat tasavertaiset mahdollisuudet tutustua eri kulttuuri- ja taidemuotoihin. Vanhustenhuollon ja kulttuurin yhteistyöryhmä Kulttuuria kaikille on jatkanut työtään. Kulttuurikaveritoiminta on vakiintunut vuoden aikana (noin 25 vapaaehtoista toimijaa).
Nuorten kannustaminen ja tukeminen aloitteiden tekemisessä ja halukkuudessa ottaa vastuuta toiminnoista	Nuorisovaltuusto ja avoimet nuorisofoorumit Uudet toimintamuodot	Nuorten aloitteet Mopotoiminnan kehittäminen yhdessä nuorten kanssa	Avoimia nuorisofoorumeita on pidetty kaikissa kunnanosissa useita kertoja vuoden aikana. Kaikki nuoret voivat osallistua tapaamisiin ja olla mukana suunnittelemassa paikallista toimintaa. Nuoret ovat vapaa-aikaohjaajien tuella

			<p>suunnitelleet ja toteuttaneet monta tapahtumaa ja reissua.</p> <p>Nuorisovaltuusto on kokoontunut säännöllisesti ja antanut lausuntoja muutamissa asioissa. Nuorisovaltuuston ääntä voitaisiin edelleen vahvistaa osana kunnan hallintoa.</p> <p>Syksyllä on käynnistetty tyttöryhmien toiminta, vapaa-aikaohjaajien läsnäoloa Paraisten yläkouluissa on lisätty. Moponuorten kanssa yritetään ylläpitää yhteyksiä.</p>
Yhteiskunnan kulttuurisen monimuotoisuuden huomioiminen	Uudet toimintamuodot	<p>Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelman ohjelma</p> <p>Tapahtumat</p>	<p>Vuoden aikana on järjestetty konsertteja ja muita tapahtumia kansainvälisen ja monikulttuurisen tarjonnan lisäämiseksi.</p> <p>Elokuussa on järjestetty kymmenpäiväinen nuorisovaihto Erasmus-ohjelman kautta saadulla rahoituksella.</p> <p>Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa on suunniteltu ja toteutettu latinalaisamerikkalaisen musiikin (mm. bossa nova) festivaali. Festivaali on tällä hetkellä ainoa laatuaan Suomessa.</p>

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kulttuuripäällikkö	1	1	1	1,0	1
Museohenkilöstö	1,4	1,9	1,4	1,7	1,7
Suunnittelija			0,4	0,4	0,4
Vapaa-aikasihteeri	1,5	1,9	2	2,0	2
Liikunnanohjaaja				0,5	0,5
Vapaa-aikaohjaaja, nuorisotyöntekijä	5	4,9	4,2	5,0	4,6
Kulttuurituottaja	0,8	0,8	0,7	0,8	0,6
Liikuntapaikka- ja kenttähenkilöstö	3,5	2,6	1		
Kanslisti	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Teknikko, vahtimestari	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5
Hanketyöntekijät	1,4	2,9	0,8	1,0	0,6
Siviilipalvelusmies	0,7	0,5	0,8	0,7	0,7
Palkkatuella palkatut			1		
Henkilötyövuodet yhteensä	16,2	17,4	14,1	14,0	12,9
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Vakituiset	13	9	10	12	10
Määräaikaiset	4	8	11	9	5
Yhteensä	17	17	21	21	15

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Nuorisotilojen kävijämäärä	5 260	7 200	7 100	6 500	6 100
Kaupungin järjestämien tapahtumien kävijämäärä	15 995	17 050	16 025	16 500	16 190
Museoiden kävijämäärä	3 700	3 700	3 550	4 500	4 000
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	155 000	160 000	160 000	160 000	160 000
Mittarit					
Kustannus/asukas	112	133	141	141	134

KIRJASTO

Kulttuurilautakunta

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Karolina Zilliacus, kirjastopäällikkö

Kirjasto	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	5 596	4 000	0	4 000	4 214	105,4
Maksutuotot	0	0	0	0	29	
Tuet ja avustukset	2 740	0	0	0	4 960	
Muut toimintatuotot	4 750	6 000	0	6 000	12 396	206,6
Toimintatuotot	13 086	10 000	0	10 000	21 599	216,0
Henkilöstökulut	-530 011	-539 163	0	-539 163	-548 715	101,8
Palvelujen ostot	-108 881	-105 032	0	-105 032	-105 313	100,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-133 219	-191 700	0	-191 700	-157 697	82,3
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-445 008	-432 546	0	-432 546	-428 302	99,0
Toimintakulut	-1 217 119	-1 268 441	0	-1 268 441	-1 240 026	97,8
Toimintakate	-1 204 033	-1 258 441	0	-1 258 441	-1 218 427	96,8
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 373	-23 070	0	-23 070	-25 149	109,0
Laskennalliset erät	263 496	259 899	0	259 899	257 106	98,9
Nettokulut yhteensä	-966 910	-1 021 612	0	-1 021 612	-986 471	96,6

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Houtskarın kirjasto muutti aluekonttoriin kesäkuussa ja muuttui ns. omatoimikirjastoksi, jota voi elektronisen laitteiston ansiosta käyttää myös silloin, kun paikalla ei ole henkilökuntaa. Käyntimäärä on kolminkertaistunut vuoteen 2018 verrattuna. Nauvon kirjasto muutti elokuussa väliaikaisesti aluekonttoriin päivähoitotoiminnan muuton vuoksi. Kaupungintalolla toukokuussa tapahtuneen vesivahingon seurauksena suurin osa kirjaston työhuoneista oli poissa käytöstä koko loppuvuoden ajan.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Uudet ja monipuoliset palvelut alle kouluikäisille lapsille	Uudet toimintamuodot Yhteistyön vahvistaminen vanhempien, varhaiskasvatuksen, neuvoloiden ym. kanssa	Osallistujamäärä Tapahtumien määrä	Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja Ankkuritalon henkilöstön kanssa on jatkunut koko vuoden. Olemme järjestäneet perheille suunnattua ohjelmaa, muun muassa seitsemän perhelauantaita, joihin on kuulunut erilaista vaihtelevaa ohjelmaa. Lisäksi olemme järjestäneet ohjelmaa koulujen lomien aikana sekä satutunteja.

Kuntalaiset ovat osallisina kirjaston toiminnassa.	Kuntalaisille järjestetään keskustelutilaisuuksia toiminnasta. Kirjastotoimintaa esitellään pop up -tilaisuuksissa.	Kaikilla kunta-alueilla järjestetään ainakin yksi keskustelutilaisuus.	Kun Houtskarın kirjasto muutettiin omatoimikirjastoksi, asukkaille tehtiin kysely ja varattiin mahdollisuus ottaa yhteyttä suoraan kirjastoon. Nauvon kirjaston muuton yhteydessä järjestettiin asukkaille avoin tilaisuus. Kirjastolla oli yhdessä kulttuuriyksikön ja aikuisopiston kanssa pop up -tilaisuus Paraisten päivien aikana.
Uusi palvelumuoto, joka mahdollistaa sen, että ne, joilla ei ole mahdollisuutta tulla kirjastoon, saavat kirjaston aineistoa kotiinsa	Kysely palvelun käyttäjille Palvelun käyttäjämäärä	Palvelua varten tarvittava materiaali on hankittu. Kotipalvelun kanssa pidetään kokouksia palvelun suunnittelemiseksi.	Uusi palvelu on käynnistynyt ja sitä markkinoidaan jatkuvasti. Kirjastolla on tällä hetkellä kourallinen palvelua käyttäviä asiakkaita ja kiinnostusta on ollut.
Entistä useammat käyttävät verkkokirjastoa ja sen toimintoja.	Tilastot verkkokirjaston käyttäjä- ja kävijämääristä Kysely käyttäjille	Ainakin 50 % kaikista aineistovarauksista ja laina-ajan jatkamisista tapahtuu verkkokirjastossa.	60 % kaikista varauksista ja lainojen uusimisista tapahtuu verkkokirjastossa. Kaikille asukkaille on tiedotettu verkkokirjaston toiminnoista ja asiakkaita kannustetaan käyttämään verkkokirjastoa. Käynnit verkkokirjastossa ovat vuonna 2019 lisääntyneet noin 10 prosentilla.
Monikielisyys ja kulttuurinen monimuotoisuus toiminnassa	Uudet toimintamuodot Palvelun käyttäjämäärä	Sellaisten tapahtumien määrä, joissa huomioidaan monikielisyys ja kulttuurinen monimuotoisuus	Olemme vuoden aikana järjestäneet perhekahvilan, perheluantain, satutunnin, askartelutoimintaa ja kielikahvilan, joissa on huomioitu monikielisyys ja kulttuurinen monimuotoisuus. Olemme vuoden aikana tiedottaneet kirjaston palveluista muillekin kieliryhmille kuin ruotsin- ja suomenkielisille. Olemme lainanneet aineistoa Helsingin monikielisestä kirjastosta ja sijoittaneet sitä kirjaston avohyllyille.

Henkilöstö

Työvuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kirjastopäällikkö	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kirjastonhoitaja	7,2	6,3	4,6	5,0	5,2
Palvelusuunnittelija			0,6		1,0
Kirjastovirkailija	5,8	5,6	4,8	4,3	3,0
Erikoiskirjastovirkailija		0,5	1,3	2,0	2,1
IT-pedagogi			0,1	0,1	0,1
Kirjastovirkailija, oppisopimus	0,8	0,8			
Harjoittelija	0,5				
Hanketyöntekijä	0,3				0,1
Kesätyöntekijä					0,2
Henkilötyövuodet yhteensä	15,6	14,2	12,4	12,4	12,7
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
toistaiseksi	13	12	13	14	12
määräaikaiset	2	1	2	1	2
Yhteensä	15	13	15	15	14

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kirjastojen määrä	5	5	5	5	5
Aukiolotunnit	6 560	5 741	10 142	6 600	12 042
Fyysiset käynnit	136 106	137 122	138 737	141 000	142 246
Verkkokäynnit	62 956	89 357	62 517	61 000	62 517
Lainojen kokonaismäärä	192 920	179 044	157 886	190 000	160 827
Lainaaajien määrä	5 426	5 200	5 259	5 500	5 375
Aineistomäärä	159 087	152 393	148 221	154 000	130 056
Hankintojen määrä	6 271	6 848	7 318	6 000	5 749
Tapahtumien määrä		172	156	150	170
Tapahtumien kävijämäärä		1 326	1 352	2 400	1 894
Käyttäjäkoulutusten määrä		111	107	150	99
Käyttäjäkoulutusten kävijämäärä		1 775	1 766	2 700	1 779
Mittarit					
Nettokustannus/asukas	64	77	79	80	79
Fyysiset käynnit / asukas	8,8	8,8	9	9	9,2
Lainojen kokonaismäärä / asukas	12,4	11,6	10,3	12,3	10,5
Lainaaaja asukkaista	0,36	0,33	0,34	0,35	0,35
Aineistomäärä/asukas	10,2	10,3	9,6	10,1	8,5

JOUKKOLIIKENNE

Sivistyslautakunta

Sivistysosasto

Ulrika Lundberg, opetuspäällikkö

Joukkoliikenne	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	19 470	22 000	0	22 000	21 063	95,7
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	180 011	173 000	0	173 000	163 095	94,3
Muut toimintatuotot	2 671	0	0	0	0	
Toimintatuotot	202 151	195 000	0	195 000	184 158	94,4
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0	
Palvelujen ostot	-583 965	-612 200	0	-612 200	-585 249	95,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-48	-3 000	0	-3 000	-2 800	93,3
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-22	
Toimintakulut	-584 013	-615 200	0	-615 200	-588 072	95,6
Toimintakate	-381 862	-420 200	0	-420 200	-403 914	96,1
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-381 862	-420 200	0	-420 200	-403 914	96,1

Talouden toteuma

Talousarvio alittui n. 16 000 euroa. Joukkoliikenteen matkustajamäärät vaihtelevat, joten kuluja on vaikea tarkalleen budjetoida.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Elokuussa koulujen alkaessa aloitettiin Paraisten ja Turun välisen pikavuorobussiyhteyden kahden vuoden pituinen kokeilu. Pikavuoro on otettu hyvin vastaan, mutta käyttöaste on ollut aika alhainen. Kokeilun kustannukset maksetaan elinkeinopalvelujen hankebudjetista ja ELY-keskus osallistuu kustannuksiin.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Paraisten kaupungin etujen valvominen joukkoliikenneasioissa	Yhteydenpito Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa	Ajantasainen tieto joukkoliikenneasioista	Myytyjen seutulippujen määrää, tehtyjä matkoja ja kustannuksia seurataan kuukausittain. ELY-keskuksen kanssa pidetty säännöllisesti yhteyttä.
Seutulippumatkustuksen lisääminen	Myytyjen seutulippujen ja seutulipulla tehtyjen matkojen määrä	2-5 % lisäys vuoden 2018 määriin	Seutulippuja on myyty hieman enemmän kuin vuonna 2018, mutta niillä tehtyjen matkojen määrä on laskenut. Turun toriparkkityön aiheuttamat liikennejärjestelyt Turun keskustassa ovat

			saattaneet vaikuttaa matkustukseen.
--	--	--	-------------------------------------

Mittarit ja suoritteet

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Seutulippu:					
myytyjen lippujen määrä	4 774	4 708	4 680	4 900	4 701
matkojen määrä	152 890	154 748	163 006	158 000	149 454

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
nettokustannus/asukas €	19	26	25	27	27

SOSIAALI- JA TERVEYSOSASTO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

SOSIAALI- JA TERVEYSHUOLTO YHTEENSÄ	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu TA 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	1 192 046	1 203 880	-36 447	1 167 433	1 218 692	104,4
Maksutuotot	4 356 261	4 530 200	30 000	4 560 200	4 353 699	95,5
Tuet ja avustukset	684 847	561 300	-36 700	524 600	714 031	136,1
Muut toimintatuotot	619 766	621 129	-13 033	608 096	546 024	89,8
Toimintatuotot	6 852 920	6 916 509	-56 180	6 860 329	6 832 445	99,6
Henkilöstökulut	-20 568 415	-20 824 572	-213 171	-21 037 743	-21 131 165	100,4
Palvelujen ostot	-32 680 686	-34 276 717	-2 217 252	-36 493 969	-36 021 451	98,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 660 285	-1 506 683	-154 708	-1 661 391	-1 742 414	104,9
Avustukset	-1 857 160	-1 808 526	-104 235	-1 912 761	-1 931 254	101,0
Muut toimintakulut	-4 135 151	-4 215 452	-99 454	-4 314 906	-4 210 410	97,6
Toimintakulut	-60 901 697	-62 631 950	-2 788 820	-65 420 770	-65 036 693	99,4
Toimintakate	-54 048 777	-55 715 441	-2 845 000	-58 560 441	-58 204 248	99,4
Suunnitelman mukaiset poistot	-458 551	-448 243	0	-448 243	-466 216	104,0
Laskennalliset erät	2 053 807	2 098 307	0	2 098 307	2 060 033	98,2
Nettokulut yhteensä	-52 453 521	-54 065 377	-2 845 000	-56 910 377	-56 610 431	99,5

SOSIAALI- JA TERVEYSHALLINTO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Sosiaali- ja terveyshallinto	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Henkilöstökulut	-123 636	-218 760	0	-218 760	-238 592	109,1
Palvelujen ostot	-24 835	-25 311	0	-25 311	-28 433	112,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 715	-1 800	0	-1 800	-5 625	312,5
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-20 197	-20 389	0	-20 389	-21 233	104,1
Toimintakulut	-171 383	-266 260	0	-266 260	-293 883	110,4
Toimintakate	-171 383	-266 260	0	-266 260	-293 883	110,4
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	12 305	12 628	0	12 628	12 628	100,0
Nettokulut yhteensä	-159 078	-253 632	0	-253 632	-281 255	110,9

Talouden toteuma

Talous kehittyi vuonna 2019 negatiivisesti ja sosiaali- ja terveysosastolle ennustettiin suuria ylityksiä. Kehitystä jarrutettiin jokaisessa yksikössä toteutetuilla aktiivisilla toimenpiteillä, mutta tästä huolimatta jouduttiin anomaan lisämäärärahaa 2 845 000 euroa, mikä ylittää vuoden 2019 hyväksytyn talousarvion 5,6 %:lla. Myös pyrkimykset talouskehityksen hillitsemiseksi on aloitettu.

Sosiaali- ja terveyshallinto palkkasi talousarvion mukaisesti toimistosihteerin maaliskuussa 2019 ja taloussuunnittelijan joulukuussa 2018. Materiaalikustannuksia nosti toimistotarvikkeiden hankkiminen. Sosiaali- ja terveyslautakunnan henkilöstöasioita pohtiva työryhmä on pitänyt kokouksia vuosina 2018 ja 2019. Näiden kokousten palkkiot on maksettu vuonna 2019 ja ne näkyvät henkilöstökuluissa.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Sosiaali- ja terveysosasto tuottaa lakisääteisiä ja muita sosiaali- ja terveyspalveluja kuntalaisille sekä muille hoidon ja tuen tarvitsijoille Paraisten kaupungissa. Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille lakisääteisiä palveluja tehokkaasti ja kansallisten linjausten ja direktiivien mukaisesti.

Alkuvuodesta selvisi, että sote-uudistus ei etene esitettyssä muodossa. Uudistustyö jatkuu maan uuden hallituksen johdolla.

Laatutyö, jonka tavoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan sertifiointi, edistyy. Koordinaattori johtaa työtä yhdessä laatutiimien kanssa.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Asiakslähtöisyys palvelujen tuottamisessa	Asiakslähtöiset palvelukuvaukset.	Palvelukuvaukset tehtyinä kaikilla osa-alueilla.	Palvelukuvauksia ei ole tehty. SHQS-ohjelman mukainen laatutyö ja prosessikuvausten laatiminen aloitettiin 8/2019 ja se jatkuu vuonna 2020.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Hallinnollinen henkilöstö	2,4	2,4	2,4	3	2,8
Henkilötyövuodet yhteensä	2,4	2,4	2,4	3,0	2,8
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
Toistaiseksi	2,0	2,0	2	3,0	3,0
Määräaikaiset	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2	2	2	3	3

Suoritteet ja mittarit

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Nettokustannus/asukas €	15,82	15,59	18,76	17,42	19,38

SOSIAALIPALVELUT

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Heidi Ulriksson, sosiaalipalvelupäällikkö

Sosiaalipalvelut	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	197 715	151 500	0	151 500	183 461	121,1
Maksutuotot	114 603	102 500	0	102 500	70 613	68,9
Tuet ja avustukset	351 891	304 300	0	304 300	350 493	115,2
Muut toimintatuotot	107 807	73 346	0	73 346	38 400	52,4
Toimintatuotot	772 016	631 646	0	631 646	642 966	101,8
Henkilöstökulut	-1 049 369	-1 186 492	-150 000	-1 336 492	-1 329 782	99,5
Palvelujen ostot	-5 902 692	-6 003 130	-545 000	-6 548 130	-6 398 099	97,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 169	-19 980	0	-19 980	-15 670	78,4
Avustukset	-1 263 562	-1 240 506	-110 000	-1 350 506	-1 336 776	99,0
Muut toimintakulut	-296 266	-307 573	0	-307 573	-224 755	73,1
Toimintakulut	-8 532 057	-8 757 681	-805 000	-9 562 681	-9 305 082	97,3
Toimintakate	-7 760 042	-8 126 035	-805 000	-8 931 035	-8 662 116	97,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-572	-572	0	-572	-572	99,9
Laskennalliset erät	126 501	128 646	0	128 646	90 372	70,2
Nettokulut yhteensä	-7 634 112	-7 997 961	-805 000	-8 802 961	-8 572 316	97,4

Talouden toteuma

Sosiaalipalvelujen talousarvio on lisätalousarvion jälkeen pysynyt talousarvion kehyksissä.

Sosiaalikeskuksen tiloissa sattui alkukesästä vesivahinko, minkä seurauksena suurin osa sosiaalipalveluyksikön henkilöstöstä ja toiminnasta jouduttiin siirtämään väistötiloihin TYKS:n entisiin psykiatrisen osaston tiloihin. Muutto takaisin kaupungintalolle tapahtuu vuoden 2020 alussa. Vakuutusyhtiö korvanee osan väistötilojen vuokratulua.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminta käsittää yksikön hallinnon sekä seuraavat osatoiminnot: ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki, kehitysvammahuolto, vammaispalvelut, kuntouttava työtoiminta, palkkatuki, alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuki, päihdehuolto, sosiaalihuollon tukiasuminen ja pakolaistoiminta.

Sosiaalipalveluyksikön tuottamat palvelut perustuvat sosiaalihuollon voimassa olevaan lainsäädäntöön. Subjektiviiseen oikeuteen perustuvia sosiaalipalveluja myönnetään lain edellyttämällä tavalla. Muita sosiaalipalveluja myönnetään harkinnanvaraisina ja osoitettujen määrärahojen mukaisessa laajuudessa. Tavoitteena on kuntalaisille tarjottavien sosiaalipalvelujen hoidon pitkäjännitteinen suunnittelu ja että henkilöstömitoitustas vastaa työmäärää.

Sosiaalipalvelujen organisaatio on rakenteeltaan sellainen, ettei sillä ole omaa palvelutuotantoa, vaan myönnetyt palvelut hoidetaan suurimmaksi osaksi ostopalveluina. Esimerkkinä voidaan mainita alle 65-vuotiaiden tukiasuminen, joka ostetaan kokonaisuudessaan, kuten myös vammaispalveluihin sisältyvät palvelut.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Mielenterveys- ja päihdetyön kehittämisen jatkaminen yhteistyössä terveydenhuollon kanssa	Organisaatiomallin rakentaminen Työnjaon optimointi päällekkäisyyksiä vähentämällä	Organisaatiomalli on tehty	Uuden organisaatiomallin rakentamista ei ole voitu aloittaa henkilöstötilanteen takia. Työ jatkuu tulevina vuosina eri muodossa.
Vammaispalvelutyön kehittäminen. Kehitysvammaisten henkilöiden palveluiden arvioinnin jatkaminen.	Vammaispalvelulain ja kehitysvammalain yhdistämisen valmistelu kunnassa Yhteistoiminnan kehittäminen kehitysvammapalveluita tuottavien palveluntuottajien kanssa	Osallistuminen koulutuspäiviin ja työryhmiin, joissa lakien yhteensovittamista käsitellään Asiakkaiden palvelutarpeen arviointi ja kustannusvertailu kieliryhmien välillä	Suunniteltu vammaispalvelulain ja kehitysvammalain yhdistäminen ei toteutunut vuonna 2019. Yhteistyötä erityishuollon kanssa on tehostettu monella tasolla.

Henkilöstö

Työvuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Hallinnollinen henkilöstö	3,6	3,2	2,8	3,2	3,2
Sosiaalityöntekijä	3,0	4,5	4,1	4,5	5,5
Ohjaaja	5,9	4,5	5,4	7,5	5,0
Koordinaattori	1,9	2	2	3	3,0
Lähihoitaja	1,0	1,0	1,3	1,5	1,0
Koulunkäynninohjaaja	1,0		1	1	0,5
Valvoja	1,0		1	1	1,0
Liikenneassistentti		0,2	0,2	0,2	1,0
Työvuodet yhteensä	17,4	17,4	17,8	21,9	20,2
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
toistaiseksi	16	17	20	24	23
määräaikaiset	3	3	3	0	1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	19	20	23	24	24

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Toimeentulotukea saavat taloudet	407	264	246	290	289
Kuljetuspalvelua saavat henkilöt	250	290	255	300	269
Kehitysvammahuolto/asiakasmäärä	79	82	84	80	79
Vammaispalvelu/asiakasmäärä	0	295	254	295	278
Omaishoidon saavat henkilöt 0-64 v	66	72	83	78	80

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Nettomeno/asukas €	462	497	508	532	571
Toimeentulotuki/asukas €	41	11	11	12	13
Toimeentulotuki/talous	1 563	613	687	638	672
Vammaispalvelu/asukas	125	147	149	160	162
Kehitysvammahuolto/asukas	171	195	206	208	231
Omaishoito/asukas	34	36	41	40	48

PERHEPALVELUT

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Sami Salmivirta, perheksikön päällikkö

Perhepalvelut	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	47 408	15 000	0	15 000	46 119	307,5
Maksutuotot	20 794	20 000	5 000	25 000	36 862	147,4
Tuet ja avustukset	88 800	82 000	9 000	91 000	103 531	113,8
Muut toimintatuotot	381	0	0	0	632	
Toimintatuotot	157 383	117 000	14 000	131 000	187 144	142,9
Henkilöstökulut	-1 208 011	-1 349 986	-64 500	-1 414 486	-1 447 310	102,3
Palvelujen ostot	-1 258 547	-937 318	-1 016 000	-1 953 318	-2 026 489	103,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 565	-21 720	0	-21 720	-24 889	114,6
Avustukset	-68 956	-57 000	5 765	-51 235	-45 332	88,5
Muut toimintakulut	-111 953	-113 458	-65 265	-178 723	-116 620	65,3
Toimintakulut	-2 671 032	-2 479 482	-1 140 000	-3 619 482	-3 660 640	101,1
Toimintakate	-2 513 649	-2 362 482	-1 126 000	-3 488 482	-3 473 496	99,6
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 123	-21 637	0	-21 637	-21 637	100,0
Laskennalliset erät	24 829	25 152	0	25 152	25 152	100,0
Nettokulut yhteensä	-2 510 943	-2 358 967	-1 126 000	-3 484 967	-3 469 981	99,6

Talouden toteuma

Talouden näkökulmasta vuosi 2019 oli erittäin haastava ja kaksi jakoinen. Toimintatuotot olivat korkeammat mitä talousarvioon oli budjetoitu. Toimintatuottojen hyvä kehitys on ollut seurausta perintätoiminnan tehostumisesta ja vuonna 2019 saavutettiin taso, jota voidaan pitää kiitettävänä perintötoimien osalta. Vuoden 2020 osalta ei vastaavaa parannusta enää ole odotettavissa.

Toimintakulujen osalta vuosi 2019 oli erityinen. Perheksikön kaikki virat ja toimet olivat lähes koko vuoden täytettyinä, joka mahdollisti asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaamisen kiitettävällä tasolla. Tavanomaisen palvelutarpeen kasvun lisäksi vuonna 2019 on jouduttu työskentelemään hyvin paljon aikaisemmin vaille palvelua jääneiden kanssa, josta on ollut merkittäviä taloudellisia seuraamuksia. Merkittävin yksittäinen tekijä kustannusten kasvulle on sijaishuollon hoitovuorokausien kasvu aikaisemmasta noin 30%. Se miten jatkossa sijaishuollon kustannukset tulevat kehittymään ratkaisee hyvin pitkälti sen, miten talousarvion raameissa pysytään.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toimintaan kuuluu sosiaalihuoltolain mukainen työ, lastensuojelu, perheneuvola, Aktiva sekä lastenvalvoja.

Henkilöstötilanne on juuri ja juuri saatu vakautettua sosiaalityöntekijöiden osalta siten, ettei tyhjiä virkoja ole ollut lastensuojelussa kuukautta kauemmin. Tilanne on kuitenkin erittäin haastava, koska osa sosiaalityöntekijöiden viroista on jouduttu täyttämään kelpoisuusehdot täyttävillä opiskelijoilla. Haasteet sitoutuneiden sosiaalityöntekijöiden osalta ovat merkittäviä. Sosiaalityöntekijöiden osalta oli käytössä sitouttamislisä, mutta oman arvioni mukaan se ei ole toimiva tapa sitouttaa sosiaalityöntekijöitä, vaan sitoutuminen tulisi tulla riittävän korkean peruspalkan sekä kohtuullisen työnkuormittavuuden kautta. Muiden työntekijäryhmien osalta ei ole ollut haasteita rekrytoinneissa.

Vuotta 2019 on leimannut ilmoitusten ja yhteydenottojen voimakas kasvu aikaisempiin vuosiin verrattuna. Tästä on seurannut se, ettei lakisääteisistä määräajoista ole pystytty pitämään kiinni lastensuojeluilmoitusten käsittelyn osalta

eikä palvelutarpeen arviointien osalta. Tähän asiaan ollaan kiinnitetty huomiota ja tilanne on jatkuvasti paranemassa ja tavoitteena on, että tilanne olisi mahdollisimman pian lain edellyttämällä tasolla.

Asiakassegmentoinnin seurauksena asiakkaat ovat pääsääntöisesti oikean palvelun/lainsäädännön alla, joskin kuormittuneesta työtilanteesta johtuen palveluissa ja niiden arvioinnissa on edelleen haasteita. Loppuvuodesta 2019 erityistä huomiota on kiinnitetty omien työntekijöiden työpanoksen hyödyntämiseen ostopalveluiden sijasta. Huomattavan suuri osuus asiakkaista on sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa, lastensuojelussa on jatkuvasti 90-100 asiakasta, joista sijaishuollossa on jatkuvasti 20-25.

Työntekijöiden koulutuksiin on panostettu ja työntekijät niihin koulutuksiin on pyritty osallistumaan, joista on ollut hyötyä työssä. Etäpäivien suosio on korkea ja niistä saatu palaute on positiivista.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
<p>Palvelutarpeen arviointiprosessin kehittäminen ja tehostaminen. Selkeän prosessin luominen, yhteistyökumppanien ja erityisesti perheen roolin korostaminen. Asiakassegmentointi. Tavoitteena on, että asiakkaat ohjattaisiin ja he saisivat tarvitsemansa palvelut mahdollisimman nopeasti ja riittävällä tasolla, jotta sosiaalihuoltoon ja lastensuojeluun kohdistuva kuormitus minimoituisi.</p>	<p>Tapahtuu viikoittain. Arviointiin ja kehittämiseen osallistuu koko perheyksikön henkilökunta. Tarkoitus on, että jatkossa kehittämis- ja arviointityöhön otettaisiin tiiviimmin mukaan yhteistyökumppanit ja asiakkaat.</p>	<p>Asiakasta pystyttäisiin tapaamaan samalla viikolla, kun ilmoitus tai yhteydenotto on saapunut. Asiakkaan tarvitsemat palvelut saataisiin käynnistettyä viimeistään kahden viikon sisällä ilmoituksen tai yhteydenoton saapumisesta.</p>	<p>Prosessin arviointi tapahtuu viikoittain. Asiakkaisiin pystytään olemaan nopeasti yhteydessä, akuutit tapaamiset saadaan kalentereihin viikon sisällä, mutta ei kiireellisiksi arvioidut tapaamiset voivat mennä useamman viikon päähän, jolloin lakisääteisissä aikatauluissa pysyminen on haastavaa. Lakisääteisistä aikatauluista ei olla pystytty pitämään kiinni loppuvuodesta 2019, johon Aluehallintovirasto tulee kiinnittämään huomiota. Joulukuussa 2019 hyväksytyt uudet vakanssit tulevat helpottamaan tilannetta kevään 2020 aikana.</p>
<p>Sosiaalihuoltolain mukaisten työskentelyprosessien luominen ja kehittäminen. Asiakassegmentointi. Tavoitteena on työskennellä tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on järjestää asiakkaalle ne palvelut, jotka hän tarvitsee, ja seurata ja arvioida työskentelyn vaikuttavuutta. Tavoitteena on, että yhä useampi</p>	<p>Tapahtuu viikoittain. Arviointiin ja kehittämiseen osallistuu koko perheyksikön henkilökunta. Tarkoitus on, että jatkossa kehittämis- ja arviointityöhön otettaisiin tiiviimmin mukaan yhteistyökumppanit ja asiakkaat.</p>	<p>Asiakkaita pystyttäisiin tapaamaan säännöllisesti kuukausittain. Asiakkuudessa on vain asiakkuutta tarvitsevia henkilöitä.</p>	<p>Asiakkuuksia pystytty siirtämään lastensuojelusta sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin. Siirrot vielä osittain tekemättä ruuhkautuneen työtilanteen vuoksi. Suuren asiakasmäärän vuoksi ei pystytty tekemään riittävän tavoitteellista ja suunnitelmallista työtä. Asiakkuuksissa pääsääntöisesti vain niitä, joiden on syytä olla asiakkuudessa. Palvelut joudutaan pääsääntöisesti tuottamaan</p>

lastensuojelun asiakas voitaisiin siirtää kevyempiin sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin.			ostopalveluina. Tilanne tulee kevään 2020 aikana helpottumaan uusien vakanssien kautta.
Lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuoltoprosessien yhtenäistäminen, kehittäminen ja tehostaminen. Asiakassegmentointi. Tavoitteena on työskennellä tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on järjestää asiakkaalle ne palvelut, jotka hän tarvitsee, ja seurata ja arvioida työskentelyn vaikuttavuutta. Tavoitteena on, että yhä useampi lastensuojelun asiakas voitaisiin siirtää kevyempiin sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin.	Tapahtuu viikoittain. Arviointiin ja kehittämiseen osallistuu koko perheyksikön henkilökunta. Tarkoitus on, että jatkossa kehittämis- ja arviointityöhön otettaisiin tiiviimmin mukaan yhteistyökumppanit ja asiakkaat.	Asiakasmäärien vähentäminen lastensuojelussa hallitusti. Mahdollisimman intensiivinen työskentely asiakkaiden kanssa tilanteen parantamiseksi.	Lastensuojelun asiakasmäärät supistuneet, asiakkaita keskimäärin hieman alle 30, kasvupaineita kuitenkin jatkuvasti. Asiakkaiden tilanteet työntekijöiden tiedossa, asiakkailla on pääsääntöisesti asiakassuunnitelmat, palveluita tuotetaan sekä omana työnä, että ostopalveluina. Sijaishuollon tarve ei ole vähenemässä. Työtilanne haastava, työntekijöiden sitouttamisessa haasteita.
Aktivian toiminnan kehittäminen nuorten tarpeiden mukaisesti.	Arviointi on jatkuvaa.	Yhä useampi nuori löytäisi paikkansa yhteiskunnasta.	Hyvä työllisyystilanne jatkuu, asiakkaat kuitenkin yhä haastavampia ja vaikeammin autettavia.

Henkilöstö

Työvuodet	2017	2018	TA 2019	2019
Hallinnollinen henkilöstö	3,0	3,0	3	3
Sosiaalityöntekijä	3,4	3,7	4	2
Lastensuojelun sosiaalityöntekijä				3
Lastenvalvoja	0,6	0,6	1	1
Perhetyö	5,3	4,0	6	6
Perheneuvoja	1,8	1,8	2	2
Toiminnanjohtaja		1,0		
Nuoriso-ohjaaja	4,0	3,0	4	4
Kanslisti	1			
Työvuodet yhteensä	18,1	17,1	20	21
Henkilöstön lukumäärä 31.12.				
toistaiseksi	14		21	19,4
määräaikaiset	3		0	1,9
Yhteensä 31.12.	17		21	21,3

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Laitoshoidon ja perhekotien hoitovuorokaudet (LsL)	2 026	3 205	4 005	2 315	5 884
Perhehoidon hoitovuorokaudet (LsL)	2 842	3 387	4 250	2 487	3 489
Lasten lukumäärä joille tehty palvelutarpeen arviointi	35	127	107	70	100
Lastensuojelun piirissä olleet lapset ja nuoret (LsL)	71	96	150	120	245
Ehkäisevän lastensuoj. piirissä olleet lapset ja nuoret (ShL)	26	36	81	70	263
Ilmoitukset lastensuojelulle		300	429	500	474

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas €	140	157	164	170	229
Perhehoidon hoitov./hoitovuorokausien kokonaismäärä (%)	58	51	51	52	37
Laitoshoito €/vuorokausi	313	233	173	256	208
Perhehoito €/vuorokausi	108	105	107	174	140

VANHUSTENHUOLTO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Camilla Bergman-Kärpijoki, vanhustyön päällikkö

Vanhustenhoidto	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	124 896	255 180	10 753	265 933	236 279	88,8
Maksutuotot	2 342 872	2 538 000	10 000	2 548 000	2 553 061	100,2
Tuet ja avustukset	140 373	130 000	-76 000	54 000	65 470	121,2
Muut toimintatuotot	507 782	543 033	-13 033	530 000	502 586	94,8
Toimintatuotot	3 115 923	3 466 213	-68 280	3 397 933	3 357 395	98,8
Henkilöstökulut	-8 472 550	-8 293 912	-314 118	-8 608 030	-8 755 887	101,7
Palvelujen ostot	-3 759 388	-4 393 516	-450 604	-4 844 120	-4 490 102	92,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-465 842	-425 323	-22 109	-447 432	-429 160	95,9
Avustukset	-524 642	-511 020	0	-511 020	-549 145	107,5
Muut toimintakulut	-1 828 501	-1 888 750	-889	-1 889 639	-1 910 184	101,1
Toimintakulut	-15 050 923	-15 512 521	-787 720	-16 300 241	-16 134 479	99,0
Toimintakate	-11 935 000	-12 046 308	-856 000	-12 902 308	-12 777 084	99,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-242 370	-248 708	0	-248 708	-242 709	97,6
Laskennalliset erät	915 456	937 735	0	937 735	937 735	100,0
Nettokulut yhteensä	-11 261 914	-11 357 281	-856 000	-12 213 281	-12 082 058	98,9

Talouden toteuma

Vuosi 2019 oli taloudellisesti haastava. Meillä on jatkossakin edessämme suuria haasteita johtuen demografisesta kehityksestä ja hoitoa ja hoivaa tarvitsevien ikääntyneiden määrän kasvusta. Lisätalousarvio oli välttämätön, koska henkilöstökulut ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 450 000 eurolla. Muun muassa pula kelpoisuusehdot täyttävästä henkilöstöstä ja asiakkaiden entistä suurempi hoitoisuus aiheuttavat enemmän sairauspoissaoloja, mikä nostaa henkilöstökuluja. Ostopalvelut ylittivät budjetoidun tason noin 91 000 eurolla, koska kaupungin piti ostaa budjetoitua määrää enemmän tehostetun palveluasumisen paikkoja. 856 000 euron lisätalousarvion jälkeen talousarvio pysyi kehyksissä.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vanhustenhoidto lisääntyy demografisen kehityksen myötä ja toiminnan on seurattava aikaansa vastatakseen olemassa oleviin tarpeisiin. Sosiaali- ja terveysministeriön tavoitteena on kotona asumisen mahdollisuuksien parantaminen. Sen myötä vuoden 2019 keskeisimpinä tavoitteina oli vahvistaa kotihoidon toimintaa ja kehittää prosesseja turvallisuuden lisäämiseksi ja potilasturvallisuuden parantamiseksi. Kotihoidon toimintaa on uudistettu ja käyttöön on otettu uusia työskentelymalleja. Kotihoidon tavoitteena on kotona asumisen tukeminen sekä vanhusten palveluasumisen tarpeen vähentäminen. Myös laadukkaaseen palveluasumiseen tulee kuitenkin olla mahdollisuus, kun sille on tarvetta.

Päivätoiminta on kotihoidolle tärkeä tukitoiminto ja sitä tulee kehittää entisestään. Muisti- ja mielenterveysongelmista kärsivien asiakkaiden määrä kasvaa, mikä asettaa toiminnalle entistä suuremmat vaatimukset. Vanhustenhoidtoon on suunniteltu tehokkaampaa ennaltaehkäisevää toimintaa ja kehittämistyö on käynnissä. Ennaltaehkäisevillä toimenpiteillä voidaan vähentää tehokkaasti hoidon ja huolenpidon tarvetta ja parantaa kotona asumisen mahdollisuuksia.

Näiden tavoitteiden ja strategioiden lisäksi vanhustenhoidto on pyrkinyt aktiivisesti edistämään esimiesten ja henkilöstön hyvinvointia. Ensiarvoisena visiona on pystyä tarjoamaan laadukasta vanhustenhoidtoa oikein resurssien

ja oikea-aikaisesti ja siten, että motivoitunut henkilöstö voi tuntea tyydytystä työssään. Vuoden aikana on luotu selkeämmät tavoitteet, toimintakriteerit, strategiat ja vastuualueet henkilöstölle. Vastuualueita on muutettu toiminnan tarpeiden mukaisesti asiakkaiden ja henkilöstön tyytyväisyyden edistämiseksi.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Osallisuuden ja sosiaalisen yhdessäolon mahdollisuuksien lisääminen yksinäisyyden vähentämiseksi	<p>Vanhusten osallisuuden vahvistaminen parantamalla tiedottamista ja neuvontaa sekä arvioimalla laatua.</p> <p>Laadun mittaus erilaisin mittarein.</p> <p>Sellaisen päivätoiminnan kehittäminen vanhuksille, joka ylläpitää/parantaa heidän fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja keventää omaisten kuormitusta.</p>	<p>Liikkuvan palvelupisteen järjestäminen. Etäyhteyden mahdollistavien laitteiden ja sovellusten käyttöön ottaminen ja käyttökoulutuksen järjestäminen.</p> <p>KomPAssi-hankkeessa toteutetaan mm. uusi neuvonnan ja tiedottamisen konsepti valtakunnallisen ruotsin- ja suomenkielisen puhelinpalvelun muodossa.</p> <p>Laatupelien käyttöön ottaminen kaupungin kaikissa vanhusten asumisyksiköissä ja omaistapaamisten järjestäminen säännöllisesti.</p> <p>Vanhusten päivätoimintapaikkojen määrän lisääminen. Päivätoiminnan roolin vahvistaminen kotiuttamisen yhteydessä sosiaalisten ja fyysisten aktiviteettien avulla. Tähän on olemassa tilat ja välineet (sisällä ja ulkona).</p> <p>Pilottihanke: Lumo-kuvaturvpuhelimien testaus turvattuuden ja yksinäisyyden tunteen vähentämiseksi.</p>	<p>KomPAssi-hanke jatkuu ja sen myötä palveluohjausohjelman käyttöönotto.</p> <p>Kotihoito on käynnistänyt uuden toimintamallinsa 16.9.2019 hyvin tuloksin. Uuden kotiuttamistiimin toiminta on vähentänyt kotihoidon tarvetta ja parantaa yksikkörajat ylittävää yhteistyötä. Työ jatkuu vuonna 2020. Kotihoidon uusi ment-tiimi on aloittanut ja hakee vielä toimintamuotoaan. Ment-tiimin työllä pyritään ehkäisemään yksinäisyyttä ja tukemaan erilaisissa mielenterveys- ja päihdeongelmissa.</p> <p>Yhteistyö SPR:n kanssa jatkuu, sen tavoitteena on ehkäistä yksinäisyyttä ja lisätä sosiaalista yhdessäoloa ja hyvinvointia.</p> <p>Päivätoimintaa pitää edelleen laajentaa sekä kanta-Paraisilla että saaristossa, mutta tiloista on puutetta.</p>
Kotihoidon vahvistaminen tulevia haasteita varten sekä kotipalvelun ja kotisairaanhoidon välisen yhteistyön parantaminen	<p>Ajankäytön parantaminen käyttämällä laajemmin erilaista nykutekniikkaa.</p> <p>Pilottihankkeiden arviointi muun muassa kyselykaavakkeiden ja tilastojen avulla.</p>	<p>Uuden optimointiohjelman käyttöön ottaminen.</p> <p>Automaattisen lääkannostelun pilottihanke, vapauttaa henkilöstöresursseja.</p>	<p>Kotihoidon toimintamalli muuttui 16.9.2019 alkaen. Kotihoidon ja kotisairaanhoidon välistä yhteistyötä on parannettu ja tehostettu. Automaattinen lääkannostelu kotihoidossa on</p>

		Pilottihanke, jossa lähihoitaja ja sairaanhoitaja työskentelevät yhdessä moduulina jollakin Paraisten keskustan alueella.	vapauttanut henkilöstöresurssija asiakastyöhön. Teknologiaa pitää tulevina vuosina soveltaa enemmän käytäntöön eri toiminnoissa.
Asiakkaiden päihde- ja mielenterveysongelmien vähentäminen	Henkilöstön kouluttaminen ja tilastojen seuraaminen.	Jokaisessa yksikössä on koulutettu päihde- ja mielenterveystyön asiantuntija. Neuvontakeskus tiedottaa asiasta vähintään kerran vuodessa. Yhdistykset osallistuvat ehkäisevään työhön. Kootaan kotihoitoon ns. ment-tiimi niin, että henkilöstö saa tukea toisistaan ja voi täyttää paremmin asiakkaiden tarpeet.	Ment-tiimi on aloittanut toimintansa. Tiimi tukee asiakkaita heidän kotonaan ja se tukee myös henkilökuntaa erilaisissa mielenterveys- ja päihdeongelmiin liittyvissä kysymyksissä.

Henkilöstö

Työvuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Hallinnollinen henkilöstö	2,2	2,8	2,2	2,7	2,7
Yksikön johtaja	8,0	7,3	9,0	9,0	9,0
Sosiaalityöntekijä	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Sairaanhoitaja	19,0	22,0	22,0	20,0	20,0
Lähihoitaja tai vastaava	117,5	150,2	144,1	124,5	124,5
Ohjaaja tai vastaava	4,5	4,2	5,0	5,0	5,0
Muistikoordinaattori	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Muut	3,5	2,6	4,0	4,0	4,0
Oppisopimusopiskelijat			5,0	10,0	10,0
Työvuodet yhteensä	156,2	190,6	192,8	176,7	176,7
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
toistaiseksi		145	162	162	143
määräaikaiset		73	65	65	72
Henkilöstön lukumäärä 31.12.		218	227	227	215

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kotihoidon käynnit (kotipalvelu+kotisairaanhoito)	89 759	101 068	96 263	100 000	103 489
Kotihoidon asiakasmäärä	753	786	733	795	658
Palveluasunnot	32	32	33	33	33
Tehostettu palveluasuminen	127	127	129	129	129
Kotikäynnit palveluasunnoissa ja tehostetussa palveluasumisessa	180 515	175 371	180 740	184 000	177 681
Omaishoito, asiakkaita	118	122	211	125	135

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
kustannus/asukas €	653	721	781	750	842
Kotihoito (kotipalvelu+kotisairaanhoido), €/käynti	33,6	30	36	32	31
Omaishoito, €/asiakas	4 770	4 568	4 689	5 209	4 823
Palveluasuminen €/asiakas	24 893	29 760	23 728	30 490	33 328
Kotona asuvien määrä ikäluokassa 75+			1507		1 548

TERVEYDENHUOLTO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Kenneth Wilson, ylilääkärin sijainen

Terveydenhuolto	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	822 026	782 200	-47 200	735 000	752 834	102,4
Maksutuotot	1 877 993	1 869 700	15 000	1 884 700	1 693 163	89,8
Tuet ja avustukset	76 598	45 000	30 300	75 300	62 292	82,7
Muut toimintatuotot	3 797	4 750	0	4 750	4 405	92,7
Toimintatuotot	2 780 413	2 701 650	-1 900	2 699 750	2 512 695	93,1
Henkilöstökulut	-9 493 110	-9 532 889	315 447	-9 217 442	-9 121 094	99,0
Palvelujen ostot	-3 097 010	-2 667 442	-205 648	-2 873 090	-3 000 822	104,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 147 995	-1 037 860	-132 599	-1 170 459	-1 267 071	108,3
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-1 878 234	-1 885 282	-33 300	-1 918 582	-1 937 617	101,0
Toimintakulut	-15 616 350	-15 123 473	-56 100	-15 179 573	-15 326 604	101,0
Toimintakate	-12 835 936	-12 421 823	-58 000	-12 479 823	-12 813 909	102,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-193 486	-177 326	0	-177 326	-201 298	113,5
Laskennalliset erät	974 716	994 146	0	994 146	994 146	100,0
Nettokulut yhteensä	-12 054 706	-11 605 003	-58 000	-11 663 003	-12 021 061	103,1

Talouden toteuma

Terveydenhuolto kokonaisuutena ylitti talousarvion kehyyksen hienoisesti johtuen siitä, että tuotot eivät yltäneet budjetoidulle tasolle.

Osastohoidon kustannukset olivat budjetoitua korkeammat, vaikka ne olivatkin selvästi edellisvuotta matalammat. Myöskään tulot eivät yltäneet tavoitetasolle.

Hammashoidon kustannukset pysyivät budjetoidulla tasolla, mutta myös hammashoidossa tulot näyttävät olevan arvioitu optimistisesti.

Avohoito kokonaisuutena saavutti budjetoidut tavoitteensa. Myös Paraisten lääkärinvastaanotto pysyi talousarviossa.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Pula lääkäriresursseista on vaikuttanut toimintaan ja ostopalvelujen tarve on ollut aikaisempaa suurempi. Geriatriinen poliklinikka on voitu avata jälleen viime kesänä. Lääkärintarkastusten tarvetta on yksilöity ja siitä on laadittu suuntaviivat, osa tarkastuksista on pystytty delegoimaan.

Osastotoiminnassa hoitajapula on ilmeinen eikä hoitopaikkojen määrä ole ollut aikaisemmalla tasolla.

Etävastaanoton kehittäminen on aloitettu.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Mielenterveys- ja päihdetyön kehittäminen yhdessä sosiaalipalvelujen kanssa	Organisaatiomallin rakentaminen Työnjaon optimointi	Valmis kuvaus organisaatiomallista tehty	Työtä ei ole vielä aloitettu.
Lääkärinvastaanoton toiminnan kehittäminen	Sähköisten palvelujen käytön lisääminen Lääkäriresurssien vapauttaminen Fysioterapeutin ilman lähetettä toimiva akuuttivastaanotto käytössä	Etävastaanoton käyttö lisääntynyt Kliinisellä asiantuntijasairaanhoitajalla ja reseptisairaanhoitajalla oma vastaanotto Fysioterapeutin akuuttivastaanotto aloitettu	Etävastaanottoa käytetään säännöllisesti entiseen tapaan. Paremmasta laitteistosta on pyydetty tarjouksia. Uusi nykyaikainen laitteisto tulee mahdollistamaan potilaiden tutkimisen paremmin etänä ja lisäämään käyttöä. Kliinisellä asiantuntijasairaanhoitajalla on oma vastaanotto, mikä on vapauttanut lääkäriresursseja. Koulutus fysioterapeutin akuuttivastaanottoa varten on vielä käynnissä.
Paraisten terveyskeskuksen saatavilla olevien tilojen tarkoituksenmukainen käyttäminen	Röntgenin tilojen uudelleen suunnittelu ja rakentaminen	Röntgenin tilojen hyödyntäminen muuhun toimintaan	Tilojen muutostöihin on varoja vasta vuonna 2020.

Henkilöstö

Työvuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Hallinto	3,0	3,1	3,1	3,1	4,3
Lääkäri	11,0	10,5	10,5	12,0	10,8
Hammaslääkäri	9,1	8,4	7,5	9,1	7,6
Psykologi	4,0	4,5	4,0	4,0	4,1
Sairaanhoitaja	31,5	39,5	33,0	36,0	32,0
Terveystenhoitaja	18,0	16,4	17,5	17,5	13,8
Kuntoutus	7,3	7,7	8,8	8,8	8,2
Avustava henkilökunta	84,5	108,0	84,3	86,8	80,6
Työvuodet yhteensä	168,4	198,1	168,6	177,3	161,4
Henkilöstön lukumäärä 31.12.					
toistaiseksi	163	167	168	177	169
määräaikaiset	10	47	24	15	26
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	173	214	192	192	195

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Lääkärikäynnit	22 496	22 007	21 619	22 000	20 460
Käynnit muun avohoitohenkilöstön vastaanotolla	44 571	52 378	62 264	60 000	52 800
Hammashoitokäynnit	18 739	18 087	15 397	18 000	16 488
Hoitovuorokaudet, vuodeosaston akuutti hoito	8 960	7984*	7 429	8 750	8 372
Hoitovuorokaudet, vuodeosaston pitkäaikaishoito (Malmkulla)	19 603	19 654	19 105	19 300	16 805

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Nettomeno, €/asukas	762	840	840	813	845
Kustannukset/hoito-vrk/akuutti hoito	204	251*	265	250	251
Kustannukset/hoito-vrk/pitkäaikaishoito	136	151	158	150	174
Kustannukset/hammashoidon käynti	71	77	92	80	91

ERIKOISSAIRAANHOITO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto

Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Kenneth Wilson, ylilääkärin sijainen

Erikoissairaanhoito	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	0	0	0	0	0	
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	27 185	0	0	0	132 245	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	27 185	0	0	0	132 245	
Henkilöstökulut	-221 739	-242 533	0	-242 533	-238 500	98,3
Palvelujen ostot	-18 638 214	-20 250 000	0	-20 250 000	-20 077 505	99,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-18 859 952	-20 492 533	0	-20 492 533	-20 316 006	99,1
Toimintakate	-18 832 767	-20 492 533	0	-20 492 533	-20 183 760	98,5
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-18 832 767	-20 492 533	0	-20 492 533	-20 183 760	98,5

Talouden toteuma

Erikoissairaanhoidon käyttö pysyi talousarvion kehyksissä, mutta kustannukset nousivat kuitenkin edellisvuoteen verrattuna. Sakkopäivien määrä nousi 140:aan, kun niitä vuonna 2018 oli 37. Turunmaan sairaalan käyttö väheni selvästi, kun taas TYKS:n hoitovuorokaudet ja poliklinikan käyttö lisääntyivät. Päivystyksen käyttö oli samalla tasolla kuin edellisvuonna. Myös psykiatrisen poliklinikan palvelujen käyttö oli samalla tasolla, kun taas hoitovuorokaudet vähenivät edelleen.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminta muodostuu tarvittavien erikoissairaanhoitopalvelujen hankkimisesta tarkoituksenmukaisista sairaaloista ja hoitolaitoksista. Kunnan asukkaiden tulee saada lääketieteellisesti oikeaa ja tehokasta erikoissairaanhoitoa. Erikoissairaanhoidon tarvetta voidaan tietyltä osin rajoittaa toimivan perusterveydenhuollon ja ennaltaehkäisevän hoidon avulla.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Yhteistyön lisääminen erikoissairaanhoidon kanssa	Joustava siirtyminen erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon Palveluprosessien yhtenäistäminen	Siirtoviivemaksujen minimoiminen Yhtenäiset hoitomallit	Selvästi enemmän sakkopäiviä kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2019 sakkopäiviä oli 140, kun niitä sitä edellisenä vuonna oli 37.
Erikoissairaanhoidon avopainotteisuuden lisääminen	Erikoissairaanhoidon prosessien seuranta	Hoitojaksojen väheneminen	Avohoidon palvelujen käyttö on lisääntynyt ja hoitojaksojen määrä vähentynyt. Kustannukset

			ovat nousseet 8,9 % edelliseen vuoteen verrattuna. Turun päivystyksen käyttö ei ole lisääntynyt.
--	--	--	--

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
TYKS, hoitajaksot	1 621	1 804	1 634	1 650	1 722
TYKS, käynnit	15 559	16 809	16 324	16 500	17 908
Turunmaan sairaala, hoitajaksot	423	386	316	350	157
Turunmaan sairaala, käynnit	8 865	8 313	8 454	8 400	7 843
TYKS, psykiatrinen yksikkö, hoitajaksot	109	108	95	85	68
TYKS, psykiatrinen yksikkö, käynnit	6 001	6 493	5 332	5 300	5 454
EPLL käynnit	2 589	3 218	3 201	3 300	3 155

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Nettokostnad/invånare €	1 270	1 326	1 118	1 300	1 330
Erikoissairaanhoidon avokäynnit asukasta kohden	2,19	2,3	2,2	2,3	2,3
Erikoissairaanhoidon hoitajaksot asukasta kohden	0,14	0,15	0,13	0,14	0,13
Psykiatrian käynnit asukasta kohden	0,44	0,42	0,35	0,35	0,36
Psykiatrian hoitajaksot asukasta kohden	0,01	0,01	0,006	0,006	0,004
Hinta/päivystyskäynti	450	430	465	465	470

YMPÄRISTÖOSASTO

Rakennus- ja ympäristölautakunta

YMPÄRISTÖ YHTEENSÄ	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu TA 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	158 265	138 500	0	138 500	123 505	89,2
Maksutuotot	710 954	715 000	0	715 000	784 761	109,8
Tuet ja avustukset	20 644	0	0	0	35 000	
Muut toimintatuotot	422 516	312 000	0	312 000	460 136	147,5
Toimintatuotot	1 312 379	1 165 500	0	1 165 500	1 403 402	120,4
Henkilöstökulut	-1 776 243	-1 913 512	0	-1 913 512	-1 900 368	99,3
Palvelujen ostot	-690 099	-728 617	0	-728 617	-635 660	87,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 871	-35 300	0	-35 300	-25 464	72,1
Avustukset	-1 045	-1 100	0	-1 100	-500	45,5
Muut toimintakulut	-283 199	-284 188	0	-284 188	-276 488	97,3
Toimintakulut	-2 780 457	-2 962 717	0	-2 962 717	-2 838 480	95,8
Toimintakate	-1 468 079	-1 797 217	0	-1 797 217	-1 435 078	79,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 818	-12 844	0	-12 844	-18 644	145,2
Laskennalliset erät	137 833	133 801	0	133 801	133 411	99,7
Nettokulut yhteensä	-1 337 064	-1 676 260	0	-1 676 260	-1 320 311	78,8

YMPÄRISTÖHALLINTO

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristöosasto

Carl-Sture Österman, ympäristönsuojelupäällikkö

Ympäristöhallinto	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	8 890	10 000	0	10 000	5 841	58,4
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	170 210	80 000	0	80 000	170 210	212,8
Toimintatuotot	179 100	90 000	0	90 000	176 051	195,6
Henkilöstökulut	-144 332	-172 263	0	-172 263	-159 188	92,4
Palvelujen ostot	-240 091	-191 367	0	-191 367	-238 195	124,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-683	-2 200	0	-2 200	-737	33,5
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-233 631	-231 988	0	-231 988	-225 180	97,1
Toimintakulut	-618 737	-597 818	0	-597 818	-623 301	104,3
Toimintakate	-439 637	-507 818	0	-507 818	-447 250	88,1
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 173	-12 844	0	-12 844	-444	3,5
Laskennalliset erät	137 833	133 801	0	133 801	133 411	99,7
Nettokulut yhteensä	-306 977	-386 861	0	-386 861	-314 283	81,2

Talouden toteuma

Vuosikatteeseen vaikutti se, että ympäristöosasto sopi LSJH:n kanssa, että jäteyhtiö maksoi myös vuonna 2019 budjetoimattoman 100 000 euron jälkihoitomaksun Rauhalan kaatopaikkaa varten. Kaupunki rahastoi kyseisen tulon kustantaakseen 2020-luvulla toteutettavaksi tulevan Rauhalan jälkihoidon.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Vastuualueeseen kuuluu lautakunnan ja osaston hallinto. Vuonna 2017 toteutetun organisaatiomuutoksen myötä monijäseninen toimielin, joka käsittelee kaavoitukseen, maapolitiikkaan, kaupungin rakentamattomien maa-alueiden hallinnointiin, rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun liittyvät asiat, on nyt rakennus- ja ympäristölautakunta.

Ympäristöhallinto vastaa ja huolehtii myös ympäristöosaston talous- ja henkilöstöasioista. Asioiden käsittelyssä pyritään joustavuuteen ja korkeaan laatuun yhteistyön ja synergian kautta. Vastuualue vastasi vielä vuonna 2019 koko ympäristöosaston IT-kuluista sekä sisäisistä siivous- ja vuokrakuluista.

Vastuualueen tavoitteena on antaa hyviä ja asiantuntevia palveluja sekä sisäisille että ulkoisille asiakkaille. Resursseja käytetään mahdollisimman joustavasti ja tehokkaasti.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Asiantuntevien palvelujen tarjoaminen sisäisille ja ulkoisille asiakkaille	Asiakaspalaute	Hyvät ja asiantuntevat palvelut	Sisäiset ja ulkoiset asiakkaat ovat saaneet asiantuntevia palveluja ja informaatiota.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kansliatoiminnot	3,2	2,6	2,6	2,9	2,6
Yhteensä	3,2	2,6	2,6	2,9	2,6
Henkilötyövuodet yhteensä	3,2	2,6	2,6	2,9	2,6
Henkilöstön lukumäärä 31.12					
Toistaiseksi	3	3	3	3	3
Määräaikaiset	0	0	0	0	0
Yhteensä	3	3	3	3	3

Suoritteet ja mittarit

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas, €			28,68	33,2	29,5

KAAVOITUS

Rakennus- ja ympäristölautakunta
Ympäristöosasto
Heidi Saaristo-Levin, kaavoituspäällikkö

Kaavoitus	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	1 240	0	0	0	0	
Maksutuotot	41 918	40 000	0	40 000	40 952	102,4
Tuet ja avustukset	20 000	0	0	0	35 000	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	63 158	40 000	0	40 000	75 952	189,9
Henkilöstökulut	-332 549	-390 000	0	-390 000	-418 049	107,2
Palvelujen ostot	-91 941	-140 600	0	-140 600	-89 269	63,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-634	-2 200	0	-2 200	-7 808	354,9
Avustukset	-545	-600	0	-600	0	0,0
Muut toimintakulut	-121	0	0	0	-162	
Toimintakulut	-425 791	-533 400	0	-533 400	-515 289	96,6
Toimintakate	-362 633	-493 400	0	-493 400	-439 338	89,0
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-362 633	-493 400	0	-493 400	-439 338	89,0

Talouden toteuma

Toimintatuotot olivat suuremmat sen ansiosta, että kaavoitusyksikkö sai valtiolta avustusta Jurmon maisemanhoitosuunnitelman laatimista varten, ja toimintakulut pienemmät, koska ns. Kylätalon suunnittelu ei edennyt alun perin ajattelussa tahdissa. Tulokseen vaikutti myös syksyllä 2019 annettu ostokieltokehoitus, ja Paraisten keskustan yleiskaavan uudistamiseen tarvittavia selvitystöitä on siirretty eteenpäin.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminta on pääasiassa ollut tavoitteiden ja kaupungin strategiaan sisältyvien toimenpiteiden mukaista.

Paraisten keskustassa sijaitsevan Vapparintien liikekorttelin asemakaava hyväksyttiin ja rakennustyöt uuden tieliittymän muodostamiseksi Saaristotielle sekä uuden satama-alueen muodostamiseksi liikekeskuksen yhteyteen voitiin aloittaa. LM-Instruments Oy:lle muutettiin asemakaava yrityksen kasvumahdollisuuksien turvaamiseksi Paraisilla. Alkuvuonna 2019 hyväksyttiin Korppoon Verkanin asemakaavamuutos, johon sisältyvät ratkaisut turvaavat kunta-alueen vedensaannin.

Vuoden aikana aloitettiin ns. Kylätalon, Lillholmenin sillan ja Paraisten Norrgårdsin asemakaavamuutokset. Paraisten keskustan yleiskaavan uudistaminen on jatkunut tarvittavien taustaselvitysten ja kaavaluonnoksen laatimisella. Korppoon Långvikenin Natura 2000 -arviointia on valmisteltu niin, että se voidaan ottaa käsiteltäväksi keväällä 2020. Jurmon maisemanhoitosuunnitelma valmistui syksyllä. Yksikkö on osallistunut kiinteistötyöryhmän työhön, jonka keskiössä ovat kaupungin koulu kiinteistöt.

Kaavoitusyksikkö on toiminut edunvalvojana seudullisissa asioissa, kuten MAL-sopimus, maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelu ja Paraistenväylä. Eduskunnan valtiovarainvaliokunta myönsi joulukuussa 200 000 euroa tiesuunnitteluun, mitä voidaan pitää vahvana valtakunnanpoliittisena tahdonilmauksena Paraistenväylän toteuttamisen puolesta. Yksikkö on osallistunut aktiivisesti myös uusien Kirjalansalmen, Hessundin ja Lillholmenin siltojen suunnitteluun.

Henkilöstövahvuutta on lisätty yhdellä kaavoittajalla ja yksikköön on rekrytoitu uusi kaavoitussihteeri. Vuonna 2019 kaavoitusyksikköä ovat kuormittaneet merkittävästi asukkailta tulleet tiedustelut valtion muuttuneista tulkinnoista saariston kiinteistöveron suhteen.

Se, etteivät kaikki kaavahankkeet (esim. Kirkkosalmenranta, Malminranta / Paraisten vierasvenesatama) ole edenneet, on johtunut etupäässä siitä, että asuntomarkkinoilla toimivien investoijien kiinnostus on ollut vähäistä.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tarvittavien selvitysten kokoaminen ja uuden keskustaseudun osayleiskaavan luonnoksen esitleminen	Aikataulu	Kaavaluonnos nähtävillä	Valmisteilla on selvityksiä (Rantatien ympäristö, kulttuuriympäristö). Keskustan asuntoalueiden erityispiirteitä koskeva selvitys on valmis.
Kaupunginhallituksen (hallintosäännön §:n 60 kohdan 17 mukaisesti) vuodelle 2019 hyväksymän kaavoitusohjelman toteuttaminen	Vuonna 2019 priorisoitavat asemakaavahankkeet: - Keskuspuiston ympäristön asemakaava ja asemakaavamuutos "kylätalon" toteuttamisen mahdollistamiseksi - Saaristotien, Norrbyn rantatien ja Kirkkoesplanadin risteyksen (ns. Reimarin risteyksen) asemakaavamuutos - Paraisten vierasvenesataman ympäristön asemakaavamuutos - Paraisten Norrgårdin asemakaavamuutos - Korppoon Verkanin asemakaavamuutos	Kaavoitusohjelman mukaisesti	Kylätalon asemakaava on vireillä. Norrgårdin asemakaava on valmisteilla. Lillholmenin sillan asemakaava on valmisteilla. Vapparintien liikekortteleiden asemakaava on kuulutettu voimassa olevaksi. Norrgårdsin asemakaavamuutos on nähtävillä. LM-Instrumentsin asemakaavamuutos on nähtävillä. Verkanin asemakaavamuutos on hyväksytty kaupunginvaltuustossa ja saanut lainvoiman. Korppoon Långvikenin Natura 2000 -arviointi valmisteilla.
Osallistuminen alueelliseen edunvalvontaan maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa	Tulokset		Aktiivista yhteistyötä Paraistenväylän tiimoilta, joulukuussa eduskunnan valtiovarainvaliokunnan päätös 200 000 euron varaamisesta tiesuunnitteluun. Aktiivista osallistumista MAL-työhön. Aktiivista osallistumista maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitteluun.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kaavoitusyksikkö	5,6	5,9	5,4	6,0	7,0
Yhteensä	5,6	5,9	5,4	6,0	7,0
Henkilötyövuodet yhteensä	5,6	5,9	5,4	6,0	7,0
Henkilöstön lukumäärä 31.12					
Toistaiseksi	5	5	5	6	6
Määräaikaiset	1	1	1	1	1
Yhteensä	6	6	6	7	7

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Asemakaavat	1	2	2	3	2
Ranta-asemakaavat	4	2	2	2	1
Osayleiskaavat, muutokset, täydennykset	8	2	1	1	1
Luvat, lausunnot ja ratkaisut	56	49	59	40	82

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas, €			28,1	32,9	29

MITTAUS

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristöosasto

Daniel Backman, kaupungingeodeetti

Mittaus	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	122 423	128 000	0	128 000	113 938	89,0
Maksutuotot	137 441	120 000	0	120 000	133 239	111,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	252 306	232 000	0	232 000	289 926	125,0
Toimintatuotot	512 170	480 000	0	480 000	537 103	111,9
Henkilöstökulut	-545 618	-551 662	0	-551 662	-501 395	90,9
Palvelujen ostot	-100 188	-101 200	0	-101 200	-86 615	85,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 231	-24 900	0	-24 900	-8 115	32,6
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-46 689	-50 700	0	-50 700	-46 955	92,6
Toimintakulut	-712 726	-728 462	0	-728 462	-643 080	88,3
Toimintakate	-200 556	-248 462	0	-248 462	-105 977	42,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 645	0	0	0	-18 200	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-202 201	-248 462	0	-248 462	-124 177	50,0

Talouden toteuma

Mittaustoimiston tuotot ovat olleet pääpiirteittäin samaa luokkaa kuin edellisvuosina, mutta talousluvut ovat epätavallisen hyvät johtuen osittain oikeusprosessista ja uhkasakosta saaduista ennakoimattomista korvaustuotoista sekä siitä, että yksikön henkilöstövahvuus on ollut vajaa. Syksyllä voimaan tullut ostokielto johti siihen, että suunnitellut palvelujen ja materiaalien ostot seisautettiin.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminta on kokonaisuutena jatkunut suunnitellusti, vaikka yksikön henkilöstövahvuus on ollut vuoden aikana vajaa sekä maastomittaus- että toimistopuolella. Henkilöstövajauksen seurauksena työ on osin kärsinyt eikä kehittämishankkeita ole voitu toteuttaa ja päivittäinen työ on sen sijaan jouduttu asettamaan etusijalle. Yksi kartanpiirtäjä ja tekninen palvelusihteeri (yhteensä 1,5 henkilötyövuotta) vaihtoivat keväällä työpaikkaa kaupungin sisällä ja paikkatietoinsinööriille myönnettiin puolen vuoden virkavapaa joulukuussa. Kartanpiirtäjän ja teknisen palvelusihteerin työtehtävät on yhdistetty uudeksi paikkatietokäsittelijän tehtäväksi. Työsopimus laaditaan alkavaksi tammikuussa 2020. Maastomittauspuolella toiminta on vuoden aikana kärsinyt siitä, että useat kartoittajista ovat eri syistä olleet poissa töistä.

Kaupungingeodeetista tuli vuoden alusta lukien yksikön esimies. Maankäyttöinsinööri on työskennellyt yhteistyön lisäämiseksi kaupungin elinkeinopalvelujen kanssa muun muassa teollisuustonttien ja koko Paraisten kaupungin markkinoinnissa. Paikkatietoinsinööri on työskennellyt muun muassa kaupungin verkkosivujen kautta kaikkien saavutettavissa olevan Paraisten kaupungin karttapalvelun parantamiseksi. Karttapalvelusta voi muun muassa tarkastaa kiinteistöjaon, mitatut rakennukset ja osoitteet sekä hakea yleisiä palveluja, kuten kouluja, paikallisia uimarantoja ja vastaavia. Karttapalveluun on lisätty uutuutena heinäkuussa 2019 päivitetty ajantasakaava, joka on Paraisten kaupungin voimassa olevien asemakaavojen yhdistelmä. Koska kaksi hallinnossa työskennellyttä henkilöä vaihtoi yksikköä, toimistohenkilöstön tehtävät jaettiin väliaikaisesti uudelleen. Kartanpiirtäjä ja kiinteistösihteeri ottivat työtehtävät vastaan ja ovat samalla kehittäneet karttapaketista yhtenäisemmän tuotteen sekä kehittäneet tilausprosessia ja työjonon toimivuutta. Rakennusvalvonnan myöntämiin lupiin ja kaavoitusyksikön myöntämiin poikkeamisiin liittyvät karttapaketit tullaan vuodesta 2020 lukien laskuttamaan näiden lupien laskutuksen yhteydessä,

eikä erikseen. Tämä tarkoittaa sitä, että asiakas saa kaupungilta vain yhden laskun, mikä tuo säästöä myös kaupungin talouspalveluille, kun laskujen määrä vähenee noin 1 000 kappaleella. Henkilöstövajeesta huolimatta maastomittauspuoli on ehtinyt tehdä kaikki tilatut rakennusten sijaintipaalutukset ja -katselmuksset. Tämä on vaatinut vankkaa panosta mittauspuolelta sekä sitä, että myös mittauspäällikkö on osallistunut maastotöihin. Tekemättä jääneitä töitä ovat kiinteistörajojen perusparannustyöt ja rakennusrekisterin päivittäminen sekä muut tarkastukset, jotka on tehtävä luotettavan pohjakartan ylläpitämiseksi.

Uutuudenviehätys on näkynyt tonttien myynnissä. Uusvanha Aurinkokaaren alue Kirkkolammen rannalla on tuonut kaupungille eniten näkyvyyttä ja kyseiseltä alueelta on luovutettu viisi omakotitonttia. Aurinkokaaren alueelle ei tehty kaavamuutosta, vaan rakennusvalvonnan ja kaavoitusyksikön kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen löydettiin ratkaisu, joka mahdollisti rakennuspaikkojen lohkomisen yksittäisiksi tonteiksi. Tämä muutos ja sen mahdollistama joustavuus on otettu vastaan myönteisesti ja se on tuottanut tulosta konkreettisten luovutusten muodossa. Lisäksi Valoniemestä on luovutettu yksi omakotitontti, Koivuhaan kaupunginosasta on varattu yksi rivitalotontti ja kaupungin rakennetuista kiinteistöistä on myyty Houtskarın terveystalo.

Muina asioina kaupungin maa-alueiden omistukseen liittyen on aloitettu maapoliittisen ohjelman laatiminen ja ohjelma valmistuu päätöksentekoa varten vuoden 2020 aikana. Teollisuustonttien myyntihintoja on päivitetty vastaamaan nykyisiä käypiä hintoja. Keskustasta on ostettu maa-alueita, jotta kaupungin ydinkeskustaa on tulevaisuudessa mahdollista tiivistää yhden kaupungin strategisen tavoitteen, "Lisää kaupunkimaisuutta", mukaisesti. Suurin vuonna 2019 toteutunut maa-alueen luovutus oli tontinosan (noin 10 800 m²) myynti Vapparintien liikekorttelia varten. FCG teki kesän aikana selvityksen, joka osoittaa tilarekisterissä olevan puutteita. Yksikkö sai selvityksen syksyllä ja pyysi sen perusteella tarjouksia koulutuksesta inventoinnin tekemiseksi ja rekisterin täydentämiseksi inventoinnin jälkeen. Tavoitteena on toteuttaa koulutus ja aloittaa inventointi maastossa vuoden 2020 aikana. Tämä vaatii riittäviä vapaita resursseja, mikä toteutuu, kun yksikössä on täysi henkilöstövahvuus.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Kaupungin oman rekisterin läpikäynti ja vertailu Verohallinnon rekisteriin rakennuskantaa koskevien tietojen osalta, joihin kiinteistövero perustuu. Rekisteritiedot käydään läpi ja korjataan vuonna 2020.	Rekisteröimättä olevien rakennusten/kiinteistöjen määrä	Eri kunnanosien keskeiset alueet	FCG teki kesän aikana selvityksen, joka osoittaa tilarekisterissä olevan puutteita. Yksikkö sai selvityksen syksyllä ja pyysi sen perusteella tarjouksia koulutuksesta inventoinnin tekemiseksi ja rekisterin täydentämiseksi inventoinnin jälkeen. Tavoitteena on toteuttaa koulutus ja aloittaa inventointi maastossa vuoden 2020 aikana. Tämä vaatii riittäviä resursseja, mikä toteutuu, kun yksikössä on täysi henkilöstövahvuus.
Maa-alueita hankittaessa ja myytäessä suurempi osa maakaupoista tehdään sähköisesti.	Kiinteistökauppojen määrä	50 % maakaupoista tehdään sähköisesti.	Asiaa ei ole resurssipulan takia valmisteltu päätöksentekoa varten.
Tonttimarkkinointia ja yhteistyötä kaupungin muiden markkinointielinten kanssa parannetaan.	Yhteisten kokousten ja hankkeiden määrä	Yksi kokous kuukaudessa	Yhteistyö on parantunut.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Mittaushallinto, kiinteistönmuodostus	7,2	6,2	7	7,8	6,5
Maastotyöt	4,0	4,0	3,8	3	3
Yhteensä	11,2	10,2	10,8	10,8	9,5
Henkilötyövuodet yhteensä	11,2	10,2	10,8	10,8	9,5
Henkilöstön lukumäärä 31.12					
Toistaiseksi	10	9	11	11	9
Määräaikaiset	1	1	0	0	1
Yhteensä	11	10	11	11	10

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Lohkomiset	20	19	12	20	5
Tonttijaot	10	0	8	8	2
Rakennuspaikan merkitsemiset + sijaintikatselmukset	130+150	83+443	107+210	120+120	95+197
Pohjakartta	4 400	3 900	3 500	3 500	0
Myydyt ja vuokratut tontit	12	10	7	15	6

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas, €				17,6	7

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristöosasto

Carl-Sture Österman, ympäristönsuojelupäällikkö

Ympäristönsuojelu	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	24 794	0	0	0	3 438	
Maksutuotot	27 040	35 000	0	35 000	39 937	114,1
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	51 835	35 000	0	35 000	43 375	123,9
Henkilöstökulut	-178 786	-192 901	0	-192 901	-195 994	101,6
Palvelujen ostot	-46 137	-39 150	0	-39 150	-25 211	64,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 080	-1 650	0	-1 650	-1 197	72,5
Avustukset	-500	-500	0	-500	-500	100,0
Muut toimintakulut	-287	0	0	0	-165	
Toimintakulut	-226 790	-234 201	0	-234 201	-223 067	95,2
Toimintakate	-174 955	-199 201	0	-199 201	-179 692	90,2
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-174 955	-199 201	0	-199 201	-179 692	90,2

Talouden toteuma

Tuotot ovat toteutuneet hieman budjetoitua suurempina. Palvelujen ostoihin varattuja määrärahoja ei ole jouduttu käyttämään kokonaisuudessaan. Muuten toiminta on ollut pääpiirteittäin tavoitteiden mukaista.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Ympäristönsuojeluviranomainen on kunnan lupa- ja valvontaviranomainen ympäristönsuojeluasioissa. Ympäristönsuojelutoimisto pyrkii tarjoamaan hyvää ympäristönsuojelua ja tarvetta vastaavaa viranomaistoimintaa.

Tavoitteena on tarjota kuntalaisille ja asiakkaille asianmukaista ja hyvää neuvontaa ympäristöasioissa ja myötävaikuttaa siihen, että kaupunki omassa toiminnassaan edistää hyviä ja fiksua energia- ja ympäristövalintoja.

Toiminnan rakenne perustuu hyväksytyyn valvontasuunnitelmaan 2015-2020, jota täydennetään vuosittain vahvistettavalla valvontaohjelmalla. Ohjelma, joka sisältää tiedot luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastuksista ja valvonnasta, systematisoi valvontaa.

Ympäristönsuojelutoimisto rekisteröi vuoden aikana 9 polttoaineen jakeluasemaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Jakeluaseman tietojen rekisteröinti korvaa toiminnan mahdollisen aikaisemman ympäristöluvan. Vuoden aikana oli nähtävissä, että tiedustelut, aktiivisuus, neuvonta ja lausunnot jätevesiasioihin liittyen lisääntyivät selvästi.

Ympäristönsuojelutoimisto toimii yhteistyössä kaupungin maapolitiikasta, kaavoituksesta ja viheralueista vastaavien yksiköiden kanssa parantaakseen kunnan mahdollisuuksia tarjota miellyttäviä luontoelämyksiä asukkailleen sekä luodakseen mahdollisuuksia merelliseen asumiseen ja virkistykseen. Vuoden aikana tehtiin suunnitelmia ja toteutettiin toimenpiteitä ulkoilualueiden saavutettavuuden parantamiseksi muun muassa Pettebyvikenin lintutornilla. Kaupunki haki myös Malmnäsissä omistamansa maa-alueen, ”Paraisten orkidea-alueen”, perustamista luonnonsuojelualueeksi.

Ympäristönsuojelutoimiston visiona on resurssien ja mahdollisuuksien luominen aikaisempaa laajamittaisempaan ehkäisevään toimintaan.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Tarkoituksenmukaisten palvelujen, neuvonnan ja viranomaistoiminnan tarjoaminen asiakkaille ympäristönsuojelun hallinnossa	Laatu, käsittelyajat, kustannustehokkuus	Oikein mitoitettut palvelut, jotka vastaavat tarpeita ja jotka voidaan suorittaa kohtuullisessa ajassa	Yksikkö on pystynyt tarjoamaan asiakkailleen tarkoituksenmukaisia palveluja, neuvontaa ja viranomaistoimintaa.
Hyvä ilman- ja vedenlaatu	Ilmanlaadun mittaamisen ja seurannan jatkaminen Paraissa, suurteollisuuden kanssa yhteistyössä tehtävä toimenpide Vesistöihin kohdistuvia päästöjä ehkäisevien innovatiivisten ratkaisujen edesauttaminen ja tukeminen, ympäristömessujen järjestäminen Paraisten päivien yhteydessä, Valonian jäsenyyden ylläpitäminen	Ilmanlaadun paraneminen, jatkuvana toimintana ympäristölainsäädännössä vahvistettujen vaatimusten täyttäminen ja kunnalliselle ympäristöviranomaiselle määrättyjen tehtävien hoitaminen Vedenlaadun paraneminen, puhtaampi Saaristomeri	Ilmanlaadun seuranta on jatkettu Kalkholmenin kiinteällä mittausasemalla. Jatkuvia toimenpiteitä yhteistyössä Valonian ja ELY-keskuksen kanssa paremman vedenlaadun saavuttamiseksi. Perinteiset ympäristömessut järjestettiin 7.-8.6. Paraisten päivien yhteydessä. Jätevesien käsittelystä informoitiin 10.8. Nauvossa järjestetyssä mökkiläisfoorumissa. Paraisten kaupunki lähti mukaan "Ravinneneutraali kunta, RANKU 3" -hankkeeseen ja loppuvuoden aikana on tehty toimenpiteitä tämän hankkeen puitteissa.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Ympäristönsuojelun hallinto	2,9	2,8	2,9	3	3
Yhteensä	2,9	2,8	2,9	3	3
Henkilötyövuodet yhteensä	2,9	2,8	2,9	3	3
Henkilöstön lukumäärä 31.12					
Toistaiseksi	2	3	3	3	3
Määräaikaiset	1	0	0	0	0
Yhteensä	3	3	3	3	3

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kunnallistekniikan ulkopuolisten kiinteistöjen jätevesihuoltoa koskevien lausuntojen määrä	200	169	187	200	253
Parainen	70	77	88	100	127
Saaristo	80	92	99	100	126
Ympäristölupa- ja maa-aineslupahakemuksia koskevien päätösten tai lausuntojen määrä	17	8	12	10	11

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas, €	12,6	12,8	11,5	13,0	11,9

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristöosasto

Carl-Sture Österman, ympäristönsuojelupäällikkö

Ympäristöterveydenhuolto	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	318	500	0	500	289	57,7
Maksutuotot	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	644	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	962	500	0	500	289	57,7
Henkilöstökulut	-19 443	-21 266	0	-21 266	-20 912	98,3
Palvelujen ostot	-167 896	-212 000	0	-212 000	-159 751	75,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	-0	
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-187 339	-233 266	0	-233 266	-180 663	77,4
Toimintakate	-186 377	-232 766	0	-232 766	-180 374	77,5
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-186 377	-232 766	0	-232 766	-180 374	77,5

Talouden toteuma

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto toteutetaan ostopalveluna alueelliselta organisaatiolta, jonka isäntäkuntana toimii Lieto. Vuosikate on positiivinen (suuremmat maksutuotot) isäntäkunnan vahvistamaan vuosibudjettiin verrattuna, Paraisille hyvitetään palautuksena ennakkoon maksettuja kuukausimaksuja vuoden 2019 osalta.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Toiminta toteutetaan sopimuksin ympäristöterveydenhuollon, elintarvikehygienian ja eläinlääkintähuollon alueellisena ostopalveluna Liedon kunnalta. Tavoitteena on hyvän ja palvelutarpeita vastaavan ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon tarjoaminen kuntalaisille ja yrittäjille.

Tavoitteena on toimia sen puolesta, että terveystarkastajat ja eläinlääkärinvastaanotto säilyvät Paraisilla, ja tällä tavoin taata täysipainoiset paikalliset palvelut kahdella kielellä.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Toimiva ympäristöterveydenhuolto, elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto/ostopalvelu	Maakuntauudistuksen toteutumisen sekä sen seuranta, miten palvelut aiotaan tuottaa toiminta-alueen muissa osissa	Tarkoituksenmukaiset ja oikein mitoitettut palvelut, jotka vastaavat tarvetta ja kysyntää	Toiminta on vastannut kysyntää. Palaute elintarvikehygienian, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palveluista, jotka tuotetaan paikallisesti alueellisena ostopalveluna (Liedolta), on ollut hyvää.

Suoritteet ja mittarit

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas, €	15,6	14,6	13,4	15,2	11,9

RAKENNUSVALVONTA

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Ympäristöosasto

Sanna Simonen, johtava rakennustarkastaja

Rakennusvalvonta	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	TA muutokset 2019	Muutettu ta 2019	Käyttö 31.12.2019	Käyttöaste %
Myyntituotot	600	0	0	0	0	
Maksutuotot	504 555	520 000	0	520 000	570 633	109,7
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	505 155	520 000	0	520 000	570 633	109,7
Henkilöstökulut	-555 514	-585 420	0	-585 420	-604 828	103,3
Palvelujen ostot	-43 847	-44 300	0	-44 300	-36 619	82,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 243	-4 350	0	-4 350	-7 607	174,9
Avustukset	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	-2 471	-1 500	0	-1 500	-4 025	268,4
Toimintakulut	-609 076	-635 570	0	-635 570	-653 080	102,8
Toimintakate	-103 921	-115 570	0	-115 570	-82 447	71,3
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	
Nettokulut yhteensä	-103 921	-115 570	0	-115 570	-82 447	71,3

Talouden toteuma

Rakennusvalvonnan tulot olivat budjetoitua suuremmat (50 633 €). Syynä ylitykseen oli rakennuslupamäärän kasvaminen verrattuna edellisiin vuosiin. Omakotitalojen määrä kasvoi 19 kpl 2018 -> 27 kpl 2019. Uusia vapaa-ajan asuntoja rakennettiin 2018 28 kpl ja vuonna 2019 36 kpl. Lupamäärä oli viimeksi näin korkea 2012. Lisäksi taksaan lisätty skannauskustannus, joka näkyy pienenä lisänä ja on tarkoitettu paikkaamaan toimistoon tätä varten tarvittavaa resurssia. Henkilöstöresursseissa näkyy kokonaisuena toimistupuolen työntekijä, joka oli syksyn kerran viikossa kiireapulaisena.

Toiminta ja strategiset toimenpiteet

Sähköisesti tullut lupamäärä on kasvanut, tällä hetkellä noin 44 % luvista on syntysähköisiä. Tämä aiheuttaa aikataulupaineita sähköisen arkistoinnin hankintaan. Sen pitäisi olla käytössä mahdollisimman pikaisesti. Jos lupamäärä jatkuu tätä vauhtia sähköisenä, se tarkoittaa vuoden lopussa noin 560 sähköistä lupapäätöstä liitteineen ja lisäksi vastaavan työnjohtajan päätöksiä n. 200-300 kpl. Asiakaspalvelun saatavuuteen on panostettu erityisesti keväällä ja kesällä palkkaamalla kesäsijaisia ajoissa. Rakennusvalvonnan henkilökunta on ollut saavutettavissa rakennusmessuilla. Maksutonta asiakaspalvelua saa puhelimitse, sähköpostilla taikka tilaamalla ajan toimistoon tai rakennuspaikalle. Ajanvarausmahdollisuus on kotisivuilla nettipalveluna, puhelimitse asiakaspalvelunumerossa sekä sähköpostilla.

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.
Asiakkaiden kehottaminen siirtymään sähköisen hakemuksen käyttöön sekä asiakkaiden informointi ja tukeminen sähköisen hakemuksen käyttöönotossa	Saapuneiden lupahakemusten seuranta	Vuoden aikana sähköisesti saapuvien hakemusten määrä on noin 50 %.	44 % luvista saapui sähköisen järjestelmän kautta.

Rakennusvalvonnan tuominen "läheemmäs" asiakasta, tekstien julkaiseminen ja sellaisten tilaisuuksien järjestäminen, joissa kuntalaiset ja vapaa-ajanasukkaat voivat tulla tapaamaan henkilökuntaa ilman ajanvarausta.	Seuranta, palautteen arviointi	Kolmen tilaisuuden järjestäminen vuoden aikana, rakennusvalvonnan kotisivujen aktiivinen päivittäminen	Rakennusvalvonta on käynyt kaikissa pyydytyissä tilaisuuksissa kertomassa ajankohtaisista asioista, rakennusmessuilla Turussa sekä vapaa-ajanasukkailla kohdistetussa tiedotustilaisuudessa. Järjestettäväksi suunniteltuun koulutustilaisuuteen ei valitettavasti tullut riittävästi osanottajia, joten se jouduttiin perumaan.
---	--------------------------------	--	--

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Tekninen henkilöstö	6,9	7,6	7,1	7,5	7,9
Toimistohenkilöstö	3,3	3,6	3,6	3,3	3,7
Yhteensä	10,2	11,2	10,7	10,8	11,6
Henkilötyövuodet yhteensä	10,2	11,2	10,7	10,8	11,6
Henkilöstön lukumäärä 31.12					
Toistaiseksi	9	10	10	11	11
Määräaikaiset	2	2	2	1	2
Yhteensä	11	12	12	12	13

Suoritteet ja mittarit

Suoritteet	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Myönnetyt rakennusluvut, ilmoitukset	1 127	1 141	1 058	1 300	1241
k-m ²	36 466	11 869	27 118	30 000	25 561
Toimitetut katselmukset	2 731	2 679	2 593	2 600	2 616

Mittarit	2016	2017	2018	TA 2019	2019
Kustannus/asukas, €	6,2	8,2	7,1	7,6	5,4

2.4. Käyttötalouden toteutuminen määrärahojen sitovuustasolla 2019

Sitovuustaso = netto

ulkoiset/sisäiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama %
Keskusvaalilautakunta					
1000 Vaalit	-19 487	0	-19 487	-13 962	71,6 %
Tarkastustoimi					
1200 Tilintarkastus	-56 009	0	-56 009	-46 484	83,0 %
Kaupunginhallitus					
1400 Keskushallinto	-1 260 482	-20 000	-1 280 482	-1 316 618	102,8 %
1440 Ikt-palvelut	-65 798	0	-65 798	-61 526	93,5 %
1475 Henkilöstöpalvelut	-845 308	0	-845 308	-759 750	89,9 %
2000 Talouspalvelut	-767 701	267 841	-499 860	-458 742	91,8 %
3000 Elinkeinopalvelut	-918 112	0	-918 112	-858 471	93,5 %
3100 Viestintä	-505 709	0	-505 709	-529 906	104,8 %
3200 Lähipalvelut	-17 344	0	-17 344	-16 310	94,0 %
3300 Maatalous	-96 475	0	-96 475	-92 163	95,5 %
3500 Hankkeet	-289 095	0	-289 095	-268 188	92,8 %
3900 Tekninen hallinto	-1 457 495	0	-1 457 495	-1 383 815	94,9 %
4000 Kiinteistöt	6 976 212	-380 000	6 596 212	6 327 422	95,9 %
4350 Paikallispankki	-59 334	0	-59 334	-117 977	198,8 %
4400 Palvelutoiminnot	18 572	0	18 572	69 705	375,3 %
7100 Liikenneväylät	-2 238 141	0	-2 238 141	-2 211 193	98,8 %
Konsernipalvelut	-1 526 210	-132 159	-1 658 369	-1 677 533	101,2 %
7700 Vesihuoltolaitos	1 208 151	0	1 208 151	1 494 159	123,7 %
Sivistyslautakunta					
5010 Varhaiskasvatus	-9 045 865	116 000	-8 929 865	-8 860 263	99,2 %
5200 Ruotsinkielinen koulutus	-13 745 244	-260 000	-14 005 244	-13 986 096	99,9 %
5400 Suomenkielinen koulutus	-8 861 149	-95 000	-8 956 149	-9 065 858	101,2 %
5600 Kulttuuri	-2 158 797	0	-2 158 797	-2 026 140	93,9 %
5700 Kirjasto	-1 258 441	0	-1 258 441	-1 218 427	96,8 %
5800 Joukkoliikenne	-420 200	0	-420 200	-403 914	96,1 %
Sivistys	-35 489 696	-239 000	-35 728 696	-35 560 697	99,5 %
Sosiaali- ja terveyslautakunta					
6000 Sosiaali- ja terveyshallinto	-266 260	0	-266 260	-293 883	110,4 %
6100 Sosiaalipalvelut	-8 126 035	-805 000	-8 931 035	-8 662 116	97,0 %
6200 Perhepalvelut	-2 362 482	-1 126 000	-3 488 482	-3 473 496	99,6 %
6300 Vanhustenhuolto	-12 046 308	-856 000	-12 902 308	-12 777 084	99,0 %
6500 Terveydenhuolto	-12 421 823	-58 000	-12 479 823	-12 813 909	102,7 %
6540 Erikoissairaanhoito	-20 492 533	0	-20 492 533	-20 183 760	98,5 %
Sosiaali- ja terveys	-55 715 441	-2 845 000	-58 560 441	-58 204 248	99,4 %
Ympäristölautakunta					
7000 Yhdyskuntasuunnittelu	-507 818	0	-507 818	-447 250	88,1 %
7010 Kaavoitus	-493 400	0	-493 400	-439 338	89,0 %
7015 Mittaus	-248 462	0	-248 462	-105 977	42,7 %
7400 Ympäristönsuojelu	-199 201	0	-199 201	-179 692	90,2 %
7500 Ympäristöterveydenhuolto	-232 766	0	-232 766	-180 374	77,5 %
7800 Rakennusvalvonta	-115 570	0	-115 570	-82 447	71,3 %
Ympäristö	-1 797 217	0	-1 797 217	-1 435 078	79,9 %
Käyttötalous yhteensä	-93 395 909	-3 216 159	-96 612 068	-95 443 843	98,8 %

2.5. Tuloslaskelma ulkoinen/sisäinen

	Talousarvio 2019	Muutettu talousarvio 2019	Toteutuma 2019	Poikkeama 2019
Toimintatuotot				
Myyntituotot	10 717 575	10 681 128	10 776 044	94 916
Maksutuotot	6 457 900	6 487 900	6 467 402	-20 498
Tuet ja avustukset	1 494 566	1 457 866	1 871 096	413 230
Muut toimintatuotot	14 932 334	15 187 142	15 231 772	44 630
	33 602 375	33 814 036	34 346 314	532 278
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-39 698 678	-40 028 944	-40 220 961	-192 017
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 263 715	-8 320 774	-8 528 513	-207 739
Muut henkilösivukulut	-1 603 426	-1 614 037	-1 443 485	170 552
Palvelujen ostot	-54 830 702	-57 584 189	-57 062 358	521 831
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 935 746	-6 089 454	-6 035 901	53 553
Avustukset	-2 960 421	-2 979 656	-2 992 858	-13 202
Muut toimintakulut	-13 705 596	-13 809 050	-13 506 080	302 970
	-126 998 284	-130 426 104	-129 790 157	635 947
Toimintakate	-93 395 909	-96 612 068	-95 443 843	1 168 225
Verotulot	68 839 000	68 839 000	67 047 047	-1 791 953
Valtionosuudet	28 159 795	28 159 795	28 656 462	496 667
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0	0	1 261	1 261
Muut rahoitustuotot	70 000	70 000	147 118	77 118
Korkokulut	-1 010 000	-1 010 000	-811 967	198 033
Muut rahoituskulut	-10 000	-10 000	-13 605	-3 605
	-950 000	-950 000	-677 194	272 806
Vuosikate	2 652 886	-563 273	-417 528	145 745
Poistot ja arvonalentumiset	-4 700 000	-4 700 000	-4 996 557	-296 557
Tilikauden tulos	-2 047 114	-5 263 273	-5 414 085	-150 813
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	41 680	41 680	41 680	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 005 434	-5 221 593	-5 372 406	-150 813

2.6. Investointiosan toteutuminen 31.12.2019

140 HALLINTOPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
1401 Runkovalokaapelin maakaapelointi yhteistyössä Carunan kanssa								
Menot	-169 728	77 %	-119 728	-50 000	0	-50 000	-10 505	-39 495
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-169 728	77 %	-119 728	-50 000	0	-50 000	-10 505	-39 495

Toteutuneet kulut 2019 ovat Carunan kanssa tehdyn yhteistyöprojektin kustannuksia. Pääosa hankkeesta toteutettiin vuonna 2018. Hankkeessa oli varauduttu myös jatkoprojektiin saaristossa, mikä ei kuitenkaan toteutunut.

1402 Kuitukaapeliverkko yhteistyössä Viestintäviraston ja Partelin kanssa

Menot	-600 000	50 %	0	-300 000	0	-300 000	-300 000	0
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-600 000	50 %	0	-300 000	0	-300 000	-300 000	0

Paraisten kaupungin osuus yhteistyöhankkeesta Varsinais-Suomen liiton ja Partelin kanssa toteutui suunnitelman mukaisesti.

HALLINTOPALVELUT YHTEENSÄ

Menot	-769 728	56 %	-119 728	-350 000	0	-350 000	-310 505	-39 495
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-769 728	56 %	-119 728	-350 000	0	-350 000	-310 505	-39 495

200 TALOUSPALVELUT

	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
1810 Osakeomistus Kaarea Oy:ssä								
Menot	-180 000	69 %	0	-180 000	0	-180 000	-123 600	-56 400
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-180 000	69 %	0	-180 000	0	-180 000	-123 600	-56 400

Osakkeiden arvo ja lukumäärä eivät toteutuneet alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

7201 Kiinteistöjen myynti

Menot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Tulot	166 179	101 %	0	0	166 179	166 179	167 890	-1 711
Netto	166 179	101 %	0	0	166 179	166 179	167 890	-1 711

Vuoden aikana myytiin viisi kiinteistöä sekä Houtskarint entinen terveystalo ja liiketontti (useampia kiinteistöjä) Vapparin korttelista.

TALOUSPALVELUT YHTEENSÄ

Menot	-180 000	69 %	0	-180 000	0	-180 000	-123 600	-56 400
Tulot	166 179	101 %	0	0	166 179	166 179	167 890	-1 711
Netto	-13 821	-320 %	0	-180 000	166 179	-13 821	44 289	-58 110

300 ELINKEINOPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
-----------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------	-----------

3320 Korppoo, esikuntatalo/hotelli, toiminnalliset muutokset

Menot	-120 000	57 %	0	-40 000	0	-40 000	-68 858	28 858
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-120 000	57 %	0	-40 000	0	-40 000	-68 858	28 858

Kustannukset ylittävät talousarvion johtuen vanhojen rakenteiden korjauksesta. Lopputulos vastaa suunniteltua tavoitetta. Aikataulua pidennettiin muutosten takia neljällä viikolla.

3323 Parainen, vierasvenesatama, laiturit ja rantarakenteet

Menot	-45 000	71 %	0	-45 000	0	-45 000	-32 094	-12 906
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-45 000	71 %	0	-45 000	0	-45 000	-32 094	-12 906

Rantamuurin ja laitureiden saneerauksen suunnittelu aloitettiin syksyllä 2019. Vesilain mukaista lupaa saneerausta ja sataman kehittämistä varten haetaan keväällä 2020. Poijut, ketjut ja painot uusittiin keväällä 2019.

3326 Nauvon vierasvenesatama / Family Ports -investointi

Menot	-266 000	81 %	-148 720	0	0	0	-65 792	65 792
Tulot	242 858	80 %	133 609	0	0	0	60 068	-60 068
Netto	-23 142	90 %	-15 111	0	0	0	-5 724	5 724

Uusi astianpesupaikka, laatoitus ja sähkölatausasema on hankittu Family Ports -hankkeen hankesuunnitelman mukaisesti.

3329 Nauvo, vierasvenesatama, laiturit ja rantarakenteet

Menot	-1 063 686	54 %	-63 686	-400 000	0	-400 000	-514 661	114 661
Tulot	700 000	52 %	0	280 000	0	280 000	366 720	-86 720
Netto	-363 686	58 %	-63 686	-120 000	0	-120 000	-147 941	27 941

Työvaiheet 1-3 kilpailutettiin keväällä 2019. Työvaihe 1 suoritettiin keväällä 2019. Työvaiheet 2 ja 3, joihin sisältyvät maa- ja vesirakennustyöt sekä uudet laiturit, aloitettiin syksyllä 2019, jotta ne valmistuisivat 30.4.2020. Kaupunki saa tukisumman, joka vastaa 70 %:a 1 miljoonan euron hankebudjetista. Nykyisten laitureiden purkukustannukset eivät ole tukikelpoisia.

ELINKEINOPALVELUT YHTEENSÄ

Menot	-1 494 686	60 %	-212 406	-485 000	0	-485 000	-681 404	196 404
Tulot	942 858	59 %	133 609	280 000	0	280 000	426 788	-146 788
Netto	-551 828	60 %	-78 797	-205 000	0	-205 000	-254 616	49 616

390 TEKNISET TUKIPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
---------------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------	-----------

3327 Solliden

Menot	-25 000	96 %	0	-25 000	0	-25 000	-23 947	-1 053
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-25 000	96 %	0	-25 000	0	-25 000	-23 947	-1 053

Kustannukset vastaavat talousarviota. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.

4008 Nauvon aluekonttori / maalämpö

Menot	-85 000	4 %	0	0	0	0	-2 984	2 984
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-85 000	4 %	0	0	0	0	-2 984	2 984

Maalämmön sähköliittymä aluekonttoriin. Hanke toteutetaan vuonna 2020.

4010 Houtskari, aluekonttori, toiminnalliset muutokset

Menot	-90 000	105 %	-52 950	-50 000	0	-50 000	-41 452	-8 548
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-90 000	105 %	-52 950	-50 000	0	-50 000	-41 452	-8 548

Kustannukset ylittävät talousarvion 4 400 eurolla suunnittelumuutoksen vuoksi. Työsuorite pienentynyt ja osa työn kuluista käyttötaloudesta. Tavoitteet toteutuivat. Päivitetty aikataulu toteutui.

4011 Folkhälsanhuset, hissituoli

Menot	-31 000	106 %	-3 000	-14 000	0	-14 000	-30 000	16 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-31 000	106 %	-3 000	-14 000	0	-14 000	-30 000	16 000

Kokonaiskustannukset ylittävät talousarvion 2 000 eurolla. Hanke on saatettu loppuun. Aikataulu on pidentynyt toimittajan toimitusvaikeuksien vuoksi.

4012 Kaupungintalo, tilamuutokset ja kalusteet

Menot	-120 000	10 %	0	-40 000	0	-40 000	-11 438	-28 562
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-120 000	10 %	0	-40 000	0	-40 000	-11 438	-28 562

Muutoksia on tehty kaavoitusyksikön tiloissa ja kokoustiloissa. Osa muutostöistä ja kalustuksesta on siirretty vuodelle 2020.

4013 Purkukohteet, liikekortteli

Menot	-173 000	31 %	0	-150 000	0	-150 000	-54 171	-95 829
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-173 000	31 %	0	-150 000	0	-150 000	-54 171	-95 829

Kustannukset vastaavat talousarviota suoritettujen töiden osalta. Osa purkukohteista on otettu pois talousarviosta. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.

4014 Iniön vanha päiväkotit asunnoksi

Menot	-50 000	110 %	0	-50 000	0	-50 000	-55 210	5 210
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	110 %	0	-50 000	0	-50 000	-55 210	5 210

Kustannukset ylittävät talousarvion 5 000 eurolla. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.

390 TEKNISET TUKIPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
---------------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------	-----------

7100 Parainen, matonpesupaikan siirto

Menot	-30 000	100 %	0	-30 000	0	-30 000	-30 000	0
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-30 000	100 %	0	-30 000	0	-30 000	-30 000	0

Matonpesupaikan muutoslupa myönnettiin vuonna 2019. Naapurikiinteistöt vastustivat kaavailtua matonpesupaikan sijaintia, joten sijaintia ei muuteta, vaan tehdään uusi sisääntuloväylä, pysäköintipaikka ja kuivauspaikka. Matonpesupaikka otetaan käyttöön kaudella 2020.

7101 Houtskari, matonpesupaikka

Menot	-10 000	120 %	0	-10 000	0	-10 000	-12 021	2 021
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	1 432	-1 432
Netto	-10 000	106 %	0	-10 000	0	-10 000	-10 589	589

Matonpesupaikka valmistui kaudelle 2019. Osa töistä tehtiin talkootöinä ja osa hankkeesta toteutettiin ulkoisen rahoituksen avulla.

7402 Kiertoliittymä, Saaristotie - Kirkkoesplanadi - Norrbyn rantatie

Menot	-45 000	0 %	0	-45 000	0	-45 000	0	-45 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-45 000	0 %	0	-45 000	0	-45 000	0	-45 000

Suunnittelu etenee rinnakkain alueen asemakaavoituksen kanssa. Hanketta ei ole aloitettu.

7406 Kevyen liikenteen väylä, Viola Renvallin polku - Rengastie sekä Skräbböentie

Menot	-327 015	85 %	-277 015	-50 000	0	-50 000	0	-50 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-327 015	85 %	-277 015	-50 000	0	-50 000	0	-50 000

Hanke valmistui vuonna 2018. Vuoden 2019 määrärahaa ei käytetty.

7408 Saneeraus, hulevesiviemärijärjestelmän laajentaminen ja täydentäminen suunnitelman mukaisesti

Menot	-359 289	10 %	-17 240	-50 000	0	-50 000	-17 534	-32 466
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-359 289	10 %	-17 240	-50 000	0	-50 000	-17 534	-32 466

Työt hulevesien hallinnan parantamiseksi Finbyn alueella tehtiin syksyllä 2019. Hulevesien hallinnan ja toimenpiteiden kokonaissuunnittelua lykättiin siihen asti, kunnes kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt ja vahvistanut kaupungin hulevesijärjestelmän vaikutusalueet. Ne hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2019.

7410 Kirkkosalmennrannan laiturit

Menot	-80 000	18 %	0	-55 000	0	-55 000	-14 613	-40 387
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-80 000	18 %	0	-55 000	0	-55 000	-14 613	-40 387

Rantamuuri toteutettiin kokonaisuudessaan siinä osassa Kirkkosalmennranta, joka on rakennettu. Osa hankkeesta tehtiin kaupungin omana työnä. Hanke on valmis ja se tuli suunniteltua halvemmaksi.

7411 Liikennejärjestelyt, Vapparintien liikekortteli

Menot	-1 848 790	40 %	-45 580	-746 000	0	-746 000	-695 039	-50 961
Tulot	728 000	31 %	0	271 000	0	271 000	224 208	46 792
Netto	-1 120 790	46 %	-45 580	-475 000	0	-475 000	-470 831	-4 169

Hanke aloitettiin syksyllä 2019, jotta se valmistuisi kesäksi 2020. Hankkeeseen sisältyy uusi liittymä Saaristotielle, uusi katu, yleinen pysäköintialue, uusi pienvenesatama ja viheralue. Sopimuksen mukaan TKU-Rakennus Oy osallistuu investointikustannuksiin hyväksytyyn rahoitussuunnitelman mukaisesti. Hanke toteutuu hyväksytyin aikataulun ja kustannusarvioiden mukaisesti.

390 TEKNISET TUKIPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
---------------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------	-----------

7414 Parainen, Rantatie, katusuunnitelman toteutus

Menot	-410 000	0 %	0	-35 000	0	-35 000	0	-35 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-410 000	0 %	0	-35 000	0	-35 000	0	-35 000

Rantatien saneerauksen/kehittämisen suunnittelu on lykätty. Keskuspuistoon sijoittuvaa Kylätaloa koskevat suunnitelmat vaikuttavat Rantatien pohjoisosan suunnitteluun, mikäli Kylätalo toteutuu.

7417 Kevyen liikenteen väylät

Menot	-35 000	16 %	0	-35 000	0	-35 000	-5 523	-29 477
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-35 000	16 %	0	-35 000	0	-35 000	-5 523	-29 477

Hanke perustuu kevyen liikenteen väylien kehittämistä strategiaan ja hankkeen toimenpiteet tukevat sitä.

7418 Kevyen liikenteen väylä, liikennejärjestelyt, Koivuhaan koulu

Menot	-390 000	4 %	0	-40 000	0	-40 000	-16 186	-23 814
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-390 000	4 %	0	-40 000	0	-40 000	-16 186	-23 814

Liikenne- ja pihajärjestelyjen suunnittelu Koivuhaan koulun ja päiväkodin läheisyydessä aloitettiin syksyllä 2019. Tavoitteena on nykyisen katusuunnitelman mukaisesti toteuttaa turvalliset ja käytännölliset liikennejärjestelyt ottaen huomioon toiminta ja ympäristö. Toteutukseen ei enää ole määrärahaa taloussuunnitelmassa.

7419 Jalankulku- ja pyöräilyväylä, Prosvik - Nauvon keskusta

Menot	-50 000	0 %	0	-50 000	0	-50 000	0	-50 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	0 %	0	-50 000	0	-50 000	0	-50 000

Vuonna 2010 tehtyjen suunnitelmien tarkistus ja päivitys eivät ole toteutuneet, koska hankkeen toteutuksen rahoituksesta ei ole tehty päätöstä.

7420 Kaupunkikuvan valaisu

Menot	-50 000	121 %	0	-50 000	0	-50 000	-60 391	10 391
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	121 %	0	-50 000	0	-50 000	-60 391	10 391

Hanke valmistui. Suntain reunus valaistiin; tavoitteena oli lisätä Suntain varren kävelyreittein käyttöä ja valaista Suntti.

7421 Nauvo, Eteläsataman uusi laituri päiväveneilijöille

Menot	-60 000	30 %	0	-60 000	0	-60 000	-17 897	-42 103
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-60 000	30 %	0	-60 000	0	-60 000	-17 897	-42 103

Uutta 28-paikkaista käyntilaituria, ruoppausta ja ruoppausmassojen maalle läjittämistä varten saatiin vesilain mukainen lupa syksyllä 2019. Ruoppaustöiden hankinta on suoritettu ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset luvat saatu. Hanke valmistuu määrärahojen puitteissa vuonna 2020.

7426 Liikenneturvallisuutta parantavat toimenpiteet (koulujen ja suojateiden läheisyydessä)

Menot	-65 000	35 %	-5 000	-10 000	0	-10 000	-17 873	7 873
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-65 000	35 %	-5 000	-10 000	0	-10 000	-17 873	7 873

Suojatiet ja jalankulku- ja pyöräilyväylä koulukeskuksen ja Koulukadun alueella valaistiin. Hanke toteutettiin yhdessä koulujen kanssa. Hanke ylittyi noin 8 000 eurolla, koska jouduttiin lisäämään uusia kaapeleita, mikä ei ollut suunnitelmassa.

390 TEKNISET TUKIPALVELUT	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
7461 Katu- ja pururatavalaistuksen saneeraus								
Menot	-578 771	100 %	-278 771	-300 000	0	-300 000	-299 216	-784
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-578 771	100 %	-278 771	-300 000	0	-300 000	-299 216	-784
Suunnitelman ja talousarvion mukaisesti. Valaistus keskusta-alueilla on uusittu ja korvattu LED-valaistuksella energiankulutuksen ja huoltotarpeen vähentämiseksi.								
7476 Nauvo, Eteläsatama, satamajärjestelyt, uusi laituri								
Menot	-110 493	99 %	-50 493	-60 000	0	-60 000	-59 084	-916
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-110 493	99 %	-50 493	-60 000	0	-60 000	-59 084	-916
Laiturit (2 kpl) uusittiin keväällä.								
7503 Kirkkosalmenranta								
Menot	-92 734	120 %	-53 737	-60 000	0	-60 000	-57 141	-2 859
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-92 734	120 %	-53 737	-60 000	0	-60 000	-57 141	-2 859
Suunnitelma on valmistunut ja asetettu nähtäville touko-kesäkuussa. Vaiheen 1 toteutus käynnistyi syksyllä 2019 ja se valmistuu keväällä 2020.								
7505 Keskuspuiston perhepuisto ja pihajärjestelyt (monitoimirakennus)								
Menot	-258 066	41 %	-48 066	-70 000	0	-70 000	-58 679	-11 321
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-258 066	41 %	-48 066	-70 000	0	-70 000	-58 679	-11 321
Kokonaissuunnitelma laadittiin kevään aikana ja se on asetettu yleisesti nähtäville. Syksyllä 2019 rakennettiin kipeilyteline.								
7506 Paraisten keskustan rantakävelyreitistö								
Menot	-50 000	20 %	-10 000	-50 000	0	-50 000	0	-50 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	20 %	-10 000	-50 000	0	-50 000	0	-50 000
Hanketta ei toteutettu vuonna 2019.								
7507 Padelkenttä								
Menot	-30 000	100 %	0	-30 000	0	-30 000	-30 000	0
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-30 000	100 %	0	-30 000	0	-30 000	-30 000	0
Archipelagia Golfin yhteyteen Finbyhyn sijoitettu padelkenttä on toteutettu Paraisten kaupungin, Archipelagia Golf Oy:n ja Pargas Kalkin tenniskerhon välisenä yhteistyönä ja sitä ylläpitää ParPadel Oy. Hanke on valmis.								
7508 Aitaus Malms skolan skeittiparkin ympärille								
Menot	-25 000	100 %	0	-25 000	0	-25 000	-25 000	0
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-25 000	100 %	0	-25 000	0	-25 000	-25 000	0
Suunnitelman ja talousarvion mukaisesti. Valaistus keskusta-alueilla on uusittu ja korvattu LED-valaistuksella energiankulutuksen ja huoltotarpeen vähentämiseksi.								
KIINTEISTÖT JA TEKNINEN YHTEENSÄ								
Menot	-5 479 158	45 %	-841 852	-2 190 000	0	-2 190 000	-1 635 397	-554 603
Tulot	728 000	31 %	0	271 000	0	271 000	225 640	45 360
Netto	-4 751 158	47 %	-841 852	-1 919 000	0	-1 919 000	-1 409 757	-509 243

770 VESIHUOLTOLAITOS	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
----------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------	-----------

7701 Parainen, vesi-, viemäri- ja pintavesiputkistojen ja kaivojen kohdesaneeraukset

Menot	-126 973	68 %	-46 973	-80 000	0	-80 000	-39 054	-40 946
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-126 973	68 %	-46 973	-80 000	0	-80 000	-39 054	-40 946

Lähinnä viemärikaivojen saneerauksia. Investointimäärärahaa ei voitu käyttää täysimääräisesti resurssivajeen takia.

7707 Saaristo, puhdistamojen automatisointi

Menot	-114 240	99 %	-87 465	-60 000	0	-60 000	-25 947	-34 053
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-114 240	99 %	-87 465	-60 000	0	-60 000	-25 947	-34 053

Hanketta ei voitu saattaa päätökseen resurssivajeen takia.

7717 Korppoo, raakavesipumpun muutostyöt, RO-laitos

Menot	-64 980	150 %	-44 980	-20 000	0	-20 000	-52 328	32 328
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-64 980	150 %	-44 980	-20 000	0	-20 000	-52 328	32 328

Merivesipumppaamo RO-vesilaitosta varten valmistunut.

7720 Korppoo, puhdistamon ja lietalaitoksen saneeraus

Menot	-75 499	77 %	-35 499	-10 000	0	-10 000	-22 444	12 444
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-75 499	77 %	-35 499	-10 000	0	-10 000	-22 444	12 444

Hanke on valmis.

7729 Nauvo, vesi- ja viemäriverkon laajennus, urheilukenttä - paloasema

Menot	-168 101	97 %	-111 588	-50 000	0	-50 000	-50 684	684
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-168 101	97 %	-111 588	-50 000	0	-50 000	-50 684	684

Vesi- ja viemäriverkon laajennushanke urheilukentän ja paloaseman alueelle valmistunut myönnetyn talousarvion puitteissa.

7730 Parainen, puhdistamon laajennus ja saneeraus

Menot	-500 411	35 %	-27 885	-430 000	0	-430 000	-144 988	-285 012
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-500 411	35 %	-27 885	-430 000	0	-430 000	-144 988	-285 012

Hanke käynnistyi lokakuussa kilpailutuksilla. Koko hanke viivästynyt vuodella. Hanke jatkuu vuonna 2020 ja sen arvioidaan valmistuvan vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä.

7731 Hessund - Kärkulla vesijohto ja paineviemäri (varayhde)

Menot	-30 000	116 %	0	-30 000	0	-30 000	-34 838	4 838
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-30 000	116 %	0	-30 000	0	-30 000	-34 838	4 838

Hanke valmis. Trollgärdan vesiosuuskunnan kytkentä vesi- ja viemäriverkkoon.

7732 Norrby, vesi- ja viemärijohtot

Menot	-10 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-10 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000

Hanketta ei ole aloitettu. Siirretään eteenpäin.

770 VESIHUOLTOLAITOS	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
----------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------	-----------

7733 Tennbyn mittakaivo

Menot	-52 000	0 %	0	-52 000	0	-52 000	0	-52 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-52 000	0 %	0	-52 000	0	-52 000	0	-52 000

Hanketta ei ole aloitettu. Se perutaan. Toinen tekninen vaihtoehto toteutetaan vuonna 2020 käyttötalousarviosta.

7734 Bläsnäs II, pumppu ja ohjaus

Menot	-17 500	95 %	0	-17 500	0	-17 500	-16 550	-950
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-17 500	95 %	0	-17 500	0	-17 500	-16 550	-950

Hanke saatettu loppuun talousarvion mukaisesti.

7735 Parainen, puhdistamon parannustyöt, ylivuotojen korjaus

Menot	-242 414	108 %	-122 414	-60 000	0	-60 000	-138 273	78 273
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-242 414	108 %	-122 414	-60 000	0	-60 000	-138 273	78 273

Puhdistamon saneeraus jatkuu vuoden 2020 loppuun asti ja vuonna 2019 tehtiin suunniteltua laajempia saneeraustöitä, koska puhdistamon laajennushanke lykkäytyi. Ylitys 78 273 euroa.

7738 Vapparintie, vesi- ja viemärijohtot

Menot	-12 487	100 %	-12 487	-100 000	0	-100 000	0	-100 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-12 487	100 %	-12 487	-100 000	0	-100 000	0	-100 000

Ei aloitettu. Siirretään myöhempään ajankohtaan. Rakennusurakoitsija rahoittaa tässä vaiheessa liikekeskuksen tontilla tarvittavat putkistomuutokset. Pääviemäriä ei vielä tarvitse siirtää Suntain satamahanketta varten. Viemäriin siirto tulee ajankohtaiseksi Suntain ruoppauksen yhteydessä. Muutostyöt siirretty vuodelle 2020. Investointivarat otetaan vesi- ja viemäriverkkojen kohdesaneeraushankkeesta.

7748 Parainen, toripumppaamon pumppu ja ohjaus

Menot	-20 000	176 %	0	-20 000	0	-20 000	-35 141	15 141
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-20 000	176 %	0	-20 000	0	-20 000	-35 141	15 141

Hanke saatettu päätökseen, ylitys noin 15 000 euroa.

VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ

Menot	-1 434 605	73 %	-489 292	-939 500	0	-939 500	-560 246	-379 254
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-1 434 605	73 %	-489 292	-939 500	0	-939 500	-560 246	-379 254

TEKNISET TUKIPALVELUT YHTEENSÄ

	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
Menot	-6 913 763	51 %	-1 331 144	-3 129 500	0	-3 129 500	-2 195 643	-933 857
Tulot	728 000	31 %	0	271 000	0	271 000	225 640	45 360
Netto	-6 185 763	53 %	-1 331 144	-2 858 500	0	-2 858 500	-1 970 003	-888 497

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
5101 Parainen, päivähoidon, esikoulun ja alkuopetuksen uudet tilat								
Menot	-10 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-10 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Suunnittelua on siirretty eteenpäin johtuen suurten investointien suunnittelusta, johon myös päiväkodit sisältyvät.								
5108 Iniö koulu, asunnot								
Menot	-270 000	212 %	-431 415	-90 000	0	-90 000	-141 675	51 675
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-270 000	212 %	-431 415	-90 000	0	-90 000	-141 675	51 675
Kustannukset alittavat talousarvion 51 000 eurolla veroista johtuen. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.								
5109 Nauvo, päivähoidon, esikoulun ja alkuopetuksen uudet tilat (Karusellen)								
Menot	-300 000	47 %	0	-50 000	0	-50 000	-139 788	89 788
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-300 000	47 %	0	-50 000	0	-50 000	-139 788	89 788
Kustannukset alittavat vuoden 2019 estimoidun talousarvion 120 000 eurolla. 50 000 euron määräraha on sisällytetty kokonaistalousarvioon. Työ jatkuu ja aikataulu on viivästynyt noin viidellä viikolla.								
5113 Tummelitie, päiväkodin pihan valmiiksi saattaminen + pihavarustus								
Menot	-45 000	45 %	0	-20 000	0	-20 000	-20 154	154
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-45 000	45 %	0	-20 000	0	-20 000	-20 154	154
Kustannukset vastaavat talousarviota. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.								
5114 Kota, korvaava tila Kirjalan päiväkodille								
Menot	-25 000	87 %	0	-25 000	0	-25 000	-21 797	-3 203
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-25 000	87 %	0	-25 000	0	-25 000	-21 797	-3 203
Kustannukset alittavat talousarvion. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.								
5115 Tummelitie, päiväkotiki, pihavarustus								
Menot	-20 000	83 %	0	-20 000	0	-20 000	-16 509	-3 491
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-20 000	83 %	0	-20 000	0	-20 000	-16 509	-3 491
Kustannukset vastaavat talousarviota. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.								
5307 Sunnanbergs skola, uusi rakennus ja suojellun rakennuksen peruskorjaus								
Menot	-33 446	25 %	-8 446	-25 000	0	-25 000	0	-25 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-33 446	25 %	-8 446	-25 000	0	-25 000	0	-25 000
Toimenpiteet on siirretty eteenpäin.								
5312 Koulukeskus, Sarlinska skolan, ilmanvaihto ja tekniikka								
Menot	-885 881	98 %	-705 881	-180 000	0	-180 000	-160 182	-19 818
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-885 881	98 %	-705 881	-180 000	0	-180 000	-160 182	-19 818
Kustannukset alittavat talousarvion. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.								

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
5313 Kyrkbackens skola / Simonkylän koulu, piha ja varusteet								
Menot	-153 551	129 %	-63 551	-120 000	0	-120 000	-134 228	14 228
Tulot	0	n.a.	0	30 000	0	30 000	42 000	-12 000
Netto	-153 551	101 %	-63 551	-90 000	0	-90 000	-92 228	2 228
Kustannukset vastaavat talousarviota. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti. Kokonaisuus vastaa tarvetta pitkällä aikavälillä.								
5321 Kirjala skola / vesiliittymä								
Menot	-12 053	100 %	0	0	0	0	-12 053	12 053
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-12 053	100 %	0	0	0	0	-12 053	12 053
Kustannustarve on syntynyt talousarviovuoden aikana. Veden tarve Kirjala skolassa vesiliittymän vuoksi.								
5337 Koivuhaan koulun piha								
Menot	-60 000	61 %	0	-40 000	0	-40 000	-36 315	-3 685
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-60 000	61 %	0	-40 000	0	-40 000	-36 315	-3 685
Kustannukset alittavat talousarvion. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.								
5338 Paraisten lukio, kokonaisuudistus joustavan tilaratkaisun mukaisesti								
Menot	-1 300 000	0 %	0	-1 300 000	0	-1 300 000	0	-1 300 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-1 300 000	0 %	0	-1 300 000	0	-1 300 000	0	-1 300 000
Toimenpiteet on siirretty eteenpäin.								
5339 Utön koulun korjaus								
Menot	-130 000	18 %	0	-50 000	0	-50 000	-23 030	-26 970
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-130 000	18 %	0	-50 000	0	-50 000	-23 030	-26 970
Kustannukset alittavat talousarvion. Tavoitteet toteutuivat kiireellisen osan osalta vuonna 2019. Päivitetty aikataulu toteutui.								
5340 Paraisten lukio, irtaimisto								
Menot	-50 000	0 %	0	-50 000	0	-50 000	0	-50 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	0 %	0	-50 000	0	-50 000	0	-50 000
Investointia ei toteuteta.								
5503 Houtskari, kirjasto, irtaimisto								
Menot	-40 000	103 %	0	-40 000	0	-40 000	-41 178	1 178
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-40 000	103 %	0	-40 000	0	-40 000	-41 178	1 178
Investointi on toteutunut suunnitelman mukaisesti. Ylitys johtuu siitä, että osa irtaimistosta oli kustannuksiltaan suurempi kuin budjetoitaessa.								
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ								
Menot	-3 334 931	59 %	-1 209 292	-2 020 000	0	-2 020 000	-746 909	-1 273 091
Tulot	0	n.a.	0	30 000	0	30 000	42 000	-12 000
Netto	-3 334 931	57 %	-1 209 292	-1 990 000	0	-1 990 000	-704 909	-1 285 091

40 SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
-----------------------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------	-----------

6328 Palveluasumisen yksikkö, Furubo/Grannas

Menot	-25 000	0 %	0	-25 000	0	-25 000	0	-25 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-25 000	0 %	0	-25 000	0	-25 000	0	-25 000

Toimenpiteet on siirretty eteenpäin.

6331 Palveluasuntojen jäähdytys

Menot	-240 000	29 %	0	-80 000	0	-80 000	-69 105	-10 895
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-240 000	29 %	0	-80 000	0	-80 000	-69 105	-10 895

Kustannukset alittavat talousarvion 11 000 eurolla. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.

6332 Seniorituvan valaistus ja inva-varustelu

Menot	-15 000	39 %	0	-15 000	0	-15 000	-5 873	-9 127
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-15 000	39 %	0	-15 000	0	-15 000	-5 873	-9 127

Kustannukset alittavat talousarvion 9 000 eurolla. Tavoitteet toteutuivat. Aikataulu toteutui suunnitellusti.

6400 Parainen, terveyskeskus, jakelukeittiö, hallintotilat

Menot	-150 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-150 000	0 %	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000

Lämpöpumppu ja pieniä kuluja on siirretty käyttötalouteen.

6405 Parainen, terveyskeskus, röntgentilojen muutos vastaanottotiloiksi

Menot	-120 000	0 %	0	-120 000	0	-120 000	0	-120 000
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-120 000	0 %	0	-120 000	0	-120 000	0	-120 000

Toimenpiteet on siirretty eteenpäin käyttäjän suunnittelun vuoksi.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Menot	-550 000	14 %	0	-250 000	0	-250 000	-74 979	-175 022
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-550 000	14 %	0	-250 000	0	-250 000	-74 979	-175 022

50 RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
-------------------------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------	-----------

7200 Maa- ja vesialueiden ostot

Menot	-300 000	48 %	0	-300 000	0	-300 000	-143 200	-156 800
Tulot	0	n.a.	0	0	0	0	0	0
Netto	-300 000	48 %	0	-300 000	0	-300 000	-143 200	-156 800

KOKO KAUPUNKI YHTEENSÄ	Kustannusarvio yhteensä	Josta käytetty 31.12.2019	Edellisten vuosien käyttö	Talousarvio 2019	Talousarvio-muutokset 2019	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2019	Poikkeama
------------------------	-------------------------	---------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------	-----------

Menot	-13 543 108	53 %	-2 872 570	-6 714 500	0	-6 714 500	-4 276 240	-2 438 260
Tulot	1 837 037	54 %	133 609	581 000	166 179	747 179	862 318	-115 139
Netto	-11 706 071	53 %	-2 738 961	-6 133 500	166 179	-5 967 321	-3 413 922	-2 553 399

2.7. Rahoituslaskelma

	Talousarvio	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama
	2019	2019	2019	2019
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 652 886	-563 273	-417 528	145 745
Tulorahoituksen korjauuserät	-240 000	-507 841	-424 851	82 990
	2 412 886	-1 071 114	-842 379	228 735
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-6 714 500	-6 714 500	-4 266 240	2 448 260
Rahoitusosuudet investointimenoihin	581 000	581 000	694 428	113 428
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	240 000	674 020	692 741	18 721
	-5 893 500	-5 459 480	-2 879 071	2 580 409
Toiminnan ja investointien kassavirta	-3 480 614	-6 530 594	-3 721 451	2 809 143
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			-2 223 743	-2 223 743
Lyhytaikaisten lainojen muutokset			5 899 807	5 899 807
	0	0	3 676 064	3 676 064
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset			273 981	273 981
Vaihto-omaisuuden muutos			4 210	4 210
Saamisten muutos			-1 130 431	-1 130 431
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos			77 772	77 772
	0	0	-774 468	-774 468
Rahoituksen rahavirta			2 901 597	2 901 597
Rahavarojen muutos	-3 480 614	-6 530 594	-819 854	
Rahavarat 31.12.			3 000 172	
Rahavarat 01.01.			<u>-3 820 026</u>	
			-819 854	

3.1. Tuloslaskelma ulkoinen

	Kaupunki		Konserni	
	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2018
Toimintatuotot				
Myyntituotot	4 775 191,07	4 906 798,80		
Maksutuotot	6 440 059,25	6 296 457,97		
Tuet ja avustukset	1 871 096,45	1 765 475,67		
Muut toimintatuotot	3 858 982,79	3 540 318,20		
	16 945 329,56	16 509 050,64	52 148 383,32	50 825 823,84
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-40 220 960,71	-39 125 888,40		
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 528 512,91	-8 413 226,55		
Muut henkilösivukulut	-1 443 485,30	-1 536 542,28		
Palvelujen ostot	-51 168 383,54	-47 444 147,36		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 891 129,87	-5 640 790,01		
Avustukset	-2 992 858,01	-3 010 342,04		
Muut toimintakulut	-2 143 842,29	-1 897 514,18		
	-112 389 172,63	-107 068 450,82	-145 158 365,04	-138 491 663,17
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			22 052,58	-10 393,18
Toimintakate	-95 443 843,07	-90 559 400,18	-92 987 929,14	-87 676 232,51
Verotulot	67 047 046,71	65 688 549,35	67 047 046,71	65 688 549,35
Valtionosuudet	28 656 462,00	28 594 662,00	28 656 462,00	28 594 662,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1 260,58	5 452,85	2 732,96	7 129,13
Muut rahoitustuotot	147 117,62	148 760,36	57 080,82	94 038,73
Korkokulut	-811 966,89	-863 043,61	-963 692,16	-1 022 403,35
Muut rahoituskulut	-13 605,21	-9 565,92	-17 746,06	-14 157,78
	-677 193,90	-718 396,32	-921 624,44	-935 393,27
Vuosikate	-417 528,26	3 005 414,85	1 793 955,13	5 671 585,57
Poistot ja arvonalentumiset	-4 996 557,24	-4 959 458,52	-7 248 776,55	-7 321 538,87
Omistuksen eliminointierot			4 911,46	8 697,01
Tilikauden tulos	-5 414 085,50	-1 954 043,67	-5 449 909,96	-1 641 256,29
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	41 679,59	41 679,59		
Tilikauden verot			-79 762,24	-81 619,70
Laskennalliset verot			46 527,63	22 009,45
Vähemmistöosuudet			11 822,79	6 040,62
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-5 372 405,91	-1 912 364,08	-5 471 321,78	-1 694 825,92

3.2. Tase

VASTAAVA	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	116 466 350,36	118 058 985,11	130 979 755,96	133 125 022,57
Aineettomat hyödykkeet	419 582,54	302 448,20	668 129,15	554 821,60
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	22 727,37	22 772,23
Muut pitkävaikutteiset menot	419 582,54	302 448,20	645 401,78	532 049,37
Aineelliset hyödykkeet	98 183 919,77	100 047 289,22	124 076 108,99	126 510 589,88
Maa- ja vesialueet	15 149 064,40	15 068 884,42	15 759 059,08	15 620 149,00
Rakennukset	49 347 846,92	50 958 171,69	69 299 920,54	71 611 116,74
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 313 247,72	31 366 656,33	31 400 665,14	31 460 484,27
Koneet ja kalusto	714 499,43	1 274 055,56	3 338 127,30	4 275 920,02
Muut aineelliset hyödykkeet	9 849,40	9 849,40	1 417 097,28	1 427 214,38
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 649 411,90	1 369 671,82	2 861 239,65	2 115 705,47
Sijoitukset	17 862 848,05	17 709 247,69	6 235 517,82	6 059 611,09
Osakkuusyhteisöosuudet			189 449,11	176 956,05
Osakeet ja osuudet	17 819 019,87	17 665 419,51	5 960 916,19	5 797 041,14
Lainasaamiset	43 828,18	43 828,18	35 000,00	35 000,00
Muut sijoitukset	0,00	0,00	50 152,52	50 613,90
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	196 610,02	216 518,01	619 062,05	605 967,48
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	106 986,97	194 033,20
Muut toimeksiantojen varat	196 610,02	216 518,01	512 075,08	411 934,28
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 254 363,04	8 947 995,82	15 797 551,45	15 476 088,31
Vaihto-omaisuus	160 257,97	164 467,67	559 517,53	619 223,40
Aineet ja tarvikkeet	160 257,97	164 467,67	555 554,77	615 631,75
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	3 962,76	3 570,09
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	21,56
Saamiset	6 093 932,65	4 963 501,87	9 747 016,52	8 263 860,54
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	2 884 020,40	2 936 051,60	4 570 968,84	4 547 857,97
Lainasaamiset	16 000,00	16 000,00	16 000,00	16 000,00
Muut saamiset	1 070 320,92	822 883,33	1 632 869,01	1 366 372,37
Siirtosaamiset	2 123 591,33	1 188 566,94	3 527 178,67	2 333 630,20
Rahoitusarvopaperit	6 702,73	6 702,73	258 014,34	287 022,08
Osakkeet ja osuudet	6 702,73	6 702,73	6 719,67	6 719,67
Muut arvopaperit	0,00	0,00	251 294,67	280 302,41
Rahat ja pankkisaamiset	2 993 469,69	3 813 323,55	5 233 003,06	6 305 982,29
	125 917 323,42	127 223 498,94	147 396 369,46	149 207 078,36

VASTATTAVAA	2019	2018	2019	2018
OMA PÄÄOMA	63 161 843,31	68 534 249,22	66 774 074,64	72 299 168,79
Peruspääoma	57 597 745,91	57 597 745,91	57 597 745,91	57 597 745,91
Peruspääoma säätiöissä	0,00	0,00	1 518,56	0,00
Muut omat rahastot	124 034,45	124 034,45	299 667,05	308 161,74
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10 812 468,86	12 724 832,94	14 346 464,90	16 088 087,06
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 372 405,91	-1 912 364,08	-5 471 321,78	-1 694 825,92
VÄHEMMISTÖSUUS			443 153,58	440 659,61
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	758 683,15	800 362,74	0,00	0,00
Kertynyt poistoero	758 683,15	800 362,74	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	1 163 347,61	1 063 347,61	2 437 633,14	2 351 092,95
Eläkevaraukset	0,00	0,00	4 384,44	6 132,44
Pakolliset varaukset	1 163 347,61	1 063 347,61	2 433 248,70	2 344 960,51
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 744 038,90	1 489 965,50	2 176 581,59	1 886 221,69
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	106 986,97	194 033,20
Muut toimeksiantojen pääomat	1 744 038,90	1 489 965,50	2 069 594,62	1 692 188,49
VIERAS PÄÄOMA	59 089 410,45	55 335 573,87	75 564 926,51	72 229 935,32
Pitkäaikainen	12 475 172,24	14 702 661,10	21 294 595,91	24 500 706,06
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 341 304,00	14 551 661,60	21 013 480,89	24 138 068,95
Lainat julkisyhteisöiltä	27 698,94	41 306,58	72 980,24	109 320,09
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	2 971,13	2 971,13
Saadut ennakot	8 398,67	10 812,29	8 398,67	10 812,29
Muut pitkäaikaiset velat	97 770,63	98 880,63	97 770,63	98 880,63
Laskennalliset verovelat			98 994,35	140 652,97
Lyhytaikainen	46 614 238,21	40 632 912,77	54 270 330,60	47 729 229,26
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	24 000 000,00	30 000 000,00	24 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 210 357,60	2 210 357,60	3 569 456,99	3 544 935,36
Lainat julkisyhteisöiltä	13 607,66	13 385,01	13 607,66	13 385,01
Lainat muilta luotonantajilta	366 427,03	466 620,04	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	199 613,00	160 004,95
Ostovelat	5 665 664,00	5 552 450,36	7 629 174,35	7 080 481,68
Muut lyhytaikaiset velat	1 192 710,06	1 859 916,89	1 654 996,01	2 498 731,79
Siirtovelat	7 165 471,86	6 530 182,87	11 203 482,59	10 431 690,47
	125 917 323,42	127 223 498,94	147 396 369,46	149 207 078,36

3.3. Rahoituslaskelma

	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	-417 528,26	3 005 414,85	1 793 955,13	5 671 585,57
Tilikauden verot			-79 762,24	-81 619,70
Tulorahoituksen korjaukset	-424 851,03	-110 993,91	-433 448,52	-440 488,35
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-4 266 240,24	-5 171 528,37	-6 070 789,09	-7 522 105,40
Rahoitusosuudet investointimenoihin	694 427,99	423 578,26	728 946,43	947 565,53
Käyttöomaisuuden myyntitulot	692 740,79	396 142,00	761 704,68	490 098,53
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-3 721 450,75	-1 457 387,17	-3 299 393,61	-934 963,82
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset	0,00	0,00	0,00	-140,85
Antolainauksen vähennykset	0,00	0,00	140,85	122,36
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	502 329,04	1 227 498,99
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 223 742,59	-2 428 755,99	-3 685 408,19	-4 280 151,49
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	5 899 806,99	-191 214,56	5 902 199,95	-170 400,59
Oman pääoman muutokset	0,00	-4 912,58	0,00	-39 008,63
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	273 981,39	321 918,92	277 265,32	313 781,07
Vaihto-omaisuuden muutos	4 209,70	-24 607,82	71 387,14	-38 956,68
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-1 130 430,78	821 645,13	-1 485 192,41	536 047,82
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	77 772,18	512 234,82	614 684,94	290 542,90
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	2 901 596,89	-993 692,08	2 197 406,64	-2 160 665,10
Kassavarojen muutos	-819 853,86	-2 451 079,25	-1 101 986,97	-3 095 628,92
Kassavarat 31.12.	3 000 172,42	3 820 026,28	5 491 017,40	6 593 004,37
Kassavarat 01.01.	-3 820 026,28	-6 271 105,53	-6 593 004,37	-9 688 633,29
	-819 853,86	-2 451 079,25	-1 101 986,97	-3 095 628,92

3.4. Liitetiedot

Yleiset liitetiedot

- 3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tuloslaskelman liitetiedot

- 3.4.2. Toimintatuotot
- 3.4.3. Verotulojen erittely
- 3.4.4. Valtionosuuksien erittely
- 3.4.5. Palvelujen ostojen erittely
- 3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet
- 3.4.7. Pakollisten varausten erittely
- 3.4.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot
- 3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

- 3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet
- 3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset
- 3.4.12. Omistukset muissa yhteisöissä
- 3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöiltä
- 3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

- 3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista
- 3.4.16. Selvitys poistoeron muutoksista
- 3.4.17. Pitkäaikaiset velat
- 3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisyhteisöille
- 3.4.19. Sekkilimiitti
- 3.4.20. Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely
- 3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

- 3.4.22. Vakuudet
- 3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut
- 3.4.24. Takausvastuut
- 3.4.25. Korkosuojaukset

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

- 3.4.26. Tilikauden henkilöstökulut
- 3.4.27. Henkilöstön lukumäärä
- 3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut
- 3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolakia ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia ohjeita noudattaen.

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu suoriteperiaatetta, verotuotot on kirjattu tilitysten perusteella.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki Paraisten kaupungin tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja osuudet kuntayhtymissä. Luettelo kaupungin osuuksista tytäryhtiöissä, osakkuusyhtymissä ja kuntayhtymissä on liitetiedossa 3.4.12.

Tytäryhtiöt on yhdistelty ohjeistuksen mukaista helpotettua hankintamenomenetelmää noudattaen, osakkuusyhtiöosuudet on sisällytetty pääomaosuusmenetelmää käyttäen ja osuudet kuntayhtymissä on sisällytetty konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa.

Vähemmistöosuudet on eroteltu omaksi eräkseen konsernitaseessa. Vähemmistöosuuksien laskennassa on huomioitu poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset sekä niiden muutos, nämä on jaettu ennen yhdistelyä laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan.

Konsernin sisäisten erien vaikutus on eliminoitu, niihin ei ole sisällytetty merkittäviä sisäisiä katteita.

Kertyneet poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen omaan pääomaan ja laskennallisiin verovelkoihin jaettuna. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos on jaettu laskennallisen verovelan tai -saatavan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Pysyvien vastaavien omaisuuserien arvostus

Pitkävaikutteiset omaisuuserät on arvostettu suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn nettohankintamenoon tai sitä pienempään todennäköiseen arvoon. Omaisuuserän arvo perustuu sen käyttöarvoon tai milloin erä ei ole kaupungin omassa käytössä, sen todennäköiseen käypään arvoon.

Nettohankintameno on sisällytetty omaisuuserän suorat hankintakustannukset rahoitusosuuksilla vähennettynä. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymän kulloinkin voimassaolevan poistosuunnitelman mukaan.

Aktivoiduissa omaisuuserissä noudatetaan niitä poistoaikoja jotka olivat voimassa aktivointihetkellä.

Vaihtuvien vastaavien arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoonsa FIFO-periaatteen mukaisesti tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa. Saamiset ja rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen alkuperäiseen arvoonsa tai sitä pienempään todennäköiseen arvoonsa.

Korkosuojausinstrumentit

Rahoituspolitiikkansa mukaisesti kaupunki käyttää johdannaisopimuksia korkoriskiltä suojautuakseen. Kaupunki on tehnyt rahoituslaitosten kanssa koronvaihtosopimuksia, joiden tarkoitus on suojata kaupunkia koronmuutoksilta. Instrumentit on hankittu tarkoituksena pitää ne eräpäivään asti ja niiden määrä alittaa suojatun lainamäärän. Suojaukset on arvioitu tehokkaiksi ja suojausinstrumenteista aiheutuneet kulut on esitetty ajan kulumiseen perustuen korkokuluihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ei ole.

3.4.2. Ulkoiset toimintatuotot

		Kaupunki		Konserni	
		2019	2018	2019	2018
Hallintopalvelut	Valtiolliset/Kunnalliset vaalit	52 741	26 396	52 741	26 396
	Hallinto	12 315	2 761	193 477	176 264
	Ikt-palvelut	1 152	1 152	1 152	1 152
Henkilöstöpalvelut	Henkilöstö	141 665	123 593	141 665	123 593
Talouspalvelut	Talous	4 394	5 420	4 394	5 420
	Omaisuuksien myynti	519 690	211 751	519 690	211 751
Elinkeinopalvelut	Elinkeinoelämä	167 716	172 382	167 716	172 382
	Viestintä	19 108	16 647	19 108	16 647
	Hankkeet	681 761	632 182	794 933	811 682
Tekniset tukipalvelut	Tekninen hallinto	1 200	1 200	1 200	1 200
	Kiinteistöt	1 151 449	1 146 142	1 874 719	1 906 614
	Palvelutoiminnot	47 394	47 836	43 686	3 679
	Liikenneväylät	107 437	107 351	107 437	107 351
	Vesipalvelut	3 859 772	3 995 931	3 733 809	3 753 460
	Energiapalvelut	0	0	2 068 994	2 095 340
Sivistys	Varhaiskasvatus	1 087 875	1 106 195	1 087 875	1 106 195
	Ruotsinkielinenkielinen koulutus	333 730	333 152	333 730	333 152
	Suomenkielinen koulutus	455 425	397 650	1 042 964	972 594
	Kulttuuri	196 019	128 589	261 279	154 220
	Kirjasto	21 599	13 086	21 599	13 086
	Joukkoliikenne	163 095	182 682	163 095	182 682
Sosiaali- ja terveysosasto	Sosiaalipalvelut	642 966	772 016	3 283 114	3 329 516
	Perhepalvelut	187 144	157 383	187 065	157 383
	Vanhustenhuolto	3 330 535	3 110 210	3 330 535	3 110 210
	Terveydenhuolto	2 254 630	2 508 988	2 250 752	2 504 588
	Erikoissairaanhoido	132 245	27 185	29 112 437	28 280 584
Ympäristösosasto	Yhdyskuntasuunnittelu	782 728	745 338	761 636	734 594
	Ympäristönsuojelu	43 325	51 785	43 325	51 785
	Ympäristöterveydenhuolto	289	962	289	962
	Rakennusluvat	545 931	483 088	543 968	481 345
Yhteensä		16 945 330	16 509 051	52 148 383	50 825 824

3.4.3. Verotulojen erittely

	2019	2018
Kunnan tulovero	55 113 994	54 275 646
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 533 826	2 303 776
Kiinteistövero	9 399 227	9 109 127
Yhteensä	67 047 047	65 688 549

3.4.4. Valtionosuuksien erittely

	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	29 297 900	29 336 687
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	498 137	733 307
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-641 438	-742 025
Sammanlagt	28 656 462	28 594 662

3.4.5. Palvelujen ostojen erittely

	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	32 538 074	29 771 094
Muiden palvelujen ostot	18 630 310	17 673 054
Yhteensä	51 168 384	47 444 147

3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuus, josta tehdään poistoja, on vahvistettu etukäteen laaditulla poistosuunnitelmalla. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioitun taloudellisen pitoajan mukaan.

Käyttöomaisuudelle joka kuntayhdistymisen kautta siirtyi Paraisten, Nauvon, Korppoon, Houtskarın ja Iniön kunnista tehdään poistoja aikaisempien kuntien poistosuunnitelmien mukaan. Käyttöomaisuus joka otettiin käyttöön 1.1.2009 poistetaan uuden poistosuunnitelman mukaan, joka vahvistettiin uudelle kaupungille. 1.1.2015 tuli voimaan poistosuunnitelman muutos, joka lyhensi poistoaikoja. Seuraava muutos astui voimaan 1.1.2017 jolloin myös poistoaikoja lyhennettiin ja uusia ryhmittelyjä otettiin käyttöön. 1.1.2017 jälkeen otettu käyttöomaisuus poistetaan seuraavan poistosuunnitelman mukaan.

Aineettomat hyödykkeet	suositus	poistoaika/vuosi
Aineettomat oikeudet	5-20	oikeuden voimassaoloaika
Liikearvo	2-5	5
Muut pitkävaikutteiset menot		
Lisenssit		lisenssin voimassaoloaika
Atk-ohjelmat	2-5	4
Muut	2-5	5
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50	40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30	20
Talousrakennukset	10-20	20
Vapaa-ajan rakennukset	20-30	30
Asuinrakennukset	30-50	40
Kevytrakenteiset rakennukset ja rakenteet		10
Rakennusten peruskorjaukset		20
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20	20
Sillat, laituri ja uimalat	10-30	15
Muut maa- ja vesirakenteet	15-30	20
Vedenjakeluverkosto	30-40	30
Viemäriverkko	30-40	30
Kaukolämpöverkko	20-30	30
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15-20	20
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10-12	10
Maakaasuverkko	20-25	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15-20	15
Sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	10-20	15
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-20	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10-15	15
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15	15
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15-20	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8-15	15
Muut kuljetusvälineet	4-7	5
Muut liikkuvat työkoneet	5-10	5
Muut raskaat koneet	10-15	10
Muut kevyet koneet	5-10	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	5-15	10
Muut laitteet ja kalusteet	3-5	4
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa

3.4.7. Pakollisten varausten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Kaatopaikan maisemointi 1.1.	1 063 348	963 348	1 063 348	963 348
Varausten lisäys	100 000	100 000	100 000	100 000
Istāndsättānde av avstjālplningsplatsen 31.12.	1 163 348	1 063 348	1 163 348	1 063 348
Elākevastuu 1.1.	0	0	6 132	6 746
Varausten lisāys/vāhennys	0	0	-1 748	-614
Elākevastuu 31.12.	0	0	4 384	6 132
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 1.1.			1 281 613	1 175 945
Varausten lisāys			-11 712	105 668
Potilasvakuutuksen vastuuvaraus 31.12.			1 269 901	1 281 613
Pakolliset varaukset yhteensā	1 163 348	1 063 348	2 437 633	2 351 093

3.4.8. Pysyvien vastaavien hyōdykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot	515			
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	066	210 242	515 066	515 066
Rakennusten myyntivoitot	4 624	100	6 003	20 463
Muut myyntivoitot	5 161	652	11 927	13 671
Myyntivoitot yhteensā	524 851	210 994	532 996	549 200
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0	-757	0	0
Rakennusten myyntitappiot	0	0	-25 759	-1 858
Muut myyntitappiot	0	0	-751	-5 216
Myyntitappiot yhteensā	0	-757	-26 510	-7 074

3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspāāoman korkotuottojen erittely

	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteistōistā	124 918	126 061
Peruspāāoman korot kuntayhtymiltā	912	912
Yhteensā	125 830	126 973

3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet										
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet							Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	302 448	302 448	14 859 869	209 016	50 958 172	31 366 656	1 274 056	1 369 672	9 849	100 047 289
Lisäykset tilikauden aikana	171 420	171 420	197 371	23 650	419 962	1 344 716	76 319	1 889 202	0	3 951 220
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	-60 068	-43 432	0	-590 928	0	-694 428
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-140 841	0	-27 049	0	0	-10 000	0	-177 890
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	55 429	953 104	0	-1 008 534	0	0
Tilikauden poisto	-54 286	-54 286	0	0	-1 998 600	-2 307 797	-635 875	0	0	-4 942 272
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	419 583	419 583	14 916 399	232 666	49 347 847	31 313 248	714 499	1 649 412	9 849	98 183 920

3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet tytäryhtiöt	Osakkeet omistusyhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.	5 935 985	135 829	6 682 914	4 910 692	17 665 420
Lisäykset	0	0	0	153 600	153 600
Vähennykset	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 935 985	135 829	6 682 914	5 064 292	17 819 020

3.4.12. Konsernin tytäryhtiöt, kuntayhtymäosuudet ja osakkuusyhteisöt

Nimi	Kunnan Kotipaikk.	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus		Tilikauden voitosta/ tappiosta
				oma pääomasta	vierasta pääomasta	
Tytäryhtiöt						
Paraisten Kaukolämpö Oy	Parainen	100,00 %	100,00 %	3 091 951	919 652	318 798
Paraisten Nuoris- ja Urheilutalo Oy	Parainen	84,70 %	84,70 %	1 691 894	50 550	-23 706
Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy	Parainen	100,00 %	100,00 %	3 293 081	1 124 343	-29 388
Fastighet Ab Brinkhaga Kiinteistö Oy	Parainen		100,00 %	524 269	759 680	4
Bostads Ab Nagu Millennium	Parainen		66,60 %	451 209	43 078	-1 677
Bostads Ab Korpo Verknäs	Parainen		100,00 %	9 689	62 391	27
Bostads Ab Houtskärs Strandbrink	Parainen		100,00 %	336 142	1 978	23
Paraisten Vesi Oy	Parainen	100 %	100,00 %	116 634	5 248	-57 683
			Yhteensä	9 514 869	2 966 921	206 397
Kuntayhtymät						
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiriin ky	Turku	3,611568 %	3,611568 %	6 753 195	11 939 117	11 158
Kärkulla skn	Parainen	4,14604 %	4,14604 %	469 095	1 580 527	7 917
V-S Erytishuoltopiiri ky	Turku	0,9125 %	0,9125 %	51 417	213 161	6 150
Varsinais-Suomen liitto	Turku	3,47452 %	3,47452 %	63 485	47 544	24 722
Peimarin Koulutus kuntayhtymä	Kaarina	4,89435 %	4,89435 %	750 759	73 470	5 633
			Yhteensä	8 087 951	13 853 820	55 581
Seuraava osakkuusyhteisö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä						
Ab Paris Oy	Parainen	35,10 %	35,10 %	67 404	66 436	-6 123

3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä

	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	92 908	0	144 213
Lainasaamiset	8 828	0	8 828	0
Yhteensä	8 828	92 908	8 828	144 213
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	53 617	0	52 096
Siirtosaamiset	0	341 395	0	0
Yhteensä	0	395 012	0	52 096
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	8 828	487 920	8 828	196 308

3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Tammikuun palkat maksettu joulukuussa	549 307	513 520	552 451	517 503
Liikaa maksetut/jaksotetut vakuutusmaksut	1 372	16 225	1 372	16 225
Jaksotetut hankerahoitukset	861 722	206 293	1 660 011	886 236
Jaksotetut korot	0	0	719	793
Jaksotetut eläkemaksut	1 237	18 682	1 237	19 119
Kelan korvaus työterveyshuollosta	108 413	211 253	250 275	285 887
Muut saamiset	601 540	222 594	1 061 114	607 868
Yhteensä	2 123 591	1 188 567	3 527 179	2 333 630

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista

	Kaupunki	
	2019	2018
Peruspääoma	57 597 746	57 597 746
Vahinkorahasto		
Rahaston pääoma 1.1.	124 034	124 034
Rahaston käyttö tilikaudella	0	0
Rahaston pääoma 31.12	124 034	124 034
Henkilöstörahasto		
Rahaston pääoma 1.1.	0	4 913
Rahaston käyttö tilikaudella	0	-4 913
Rahaston pääoma 31.12	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10 812 469	12 724 833
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauserät	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	10 812 469	12 724 833
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-5 372 406	-1 912 364
OMA PÄÄOMA	63 161 843	68 534 249

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista

	Konserni	
	2019	2018
Peruspääoma	57 597 746	57 597 746
Peruspääoma säätiöissä	1 519	0
Muut omat rahastot		
Rahaston pääoma 1.1.	308 161	317 130
Rahaston käyttö tilikaudella	0	-8 968
Edellisten tilikausien korjauserät	-8 494	0
Rahaston pääoma 31.12	299 667	308 161
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	14 393 261	16 087 874
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauserät	-46 796	213

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	14 346 465	16 088 087
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-5 471 322	-1 694 826
OMA PÄÄOMA	66 774 075	72 299 168

3.4.16. Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

Poistoero	2019	2018
Investointivarausten perusteella kirjattu poistoero 1.1.	800 363	842 042
Poistoeron muutos	-41 680	-41 680
Poistoero 31.12.	758 683	800 363

3.4.17. Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset lainat jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 735 000	6 352 500
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Yhteensä	4 735 000	6 352 500

3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille

	2019 Lyhytaikaiset	2018 Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	78 839	88 368
Yhteensä	78 839	88 368
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	167 329	53 725
Yhteensä	167 329	53 725
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille		
Ostovelat	405	540
Yhteensä	405	540
Velat yhteensä	246 573	142 633

3.4.19. Shekkilimiitti

	2019	2018
Luotollisen shekkitilin limiitti 31.12.	0	0
- siitä käyttämättä oleva määrä	1 500 000	1 500 000

3.4.20. Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Liittymismaksut	72 643	72 643	72 643	72 643
Muut velat	25 128	26 238	25 128	26 238
Yhteensä	97 771	98 881	97 771	98 881

3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	6 097 907	5 758 616	9 091 279	8 660 829
Korkojaksotukset	207 835	216 111	211 565	221 758
Hankkeiden siirtovelat	776 131	406 603	1 258 614	869 559
Muut siirtovelat muille	83 600	148 852	642 025	679 544
Yhteensä	7 165 472	6 530 183	11 203 483	10 431 690

3.4.22. Vakuudet

	Konserni	
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinityksiä kiinteistöihin	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 833 730	1 923 657
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 538 673	1 538 673

3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut

	Kaupunki		Konserni	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	270 237	262 529	699 672	534 650
Myöhemmin maksettavat	829 575	960 440	5 870 016	4 580 491
Yhteensä	1 099 813	1 222 969	6 569 688	5 115 141

Leasingvastuut yhteensä

Seuraavalla tilikaudella maksettavat	474 158	383 537	578 828	446 157
Myöhemmin maksettavat	665 802	565 284	889 032	843 954
Yhteensä	1 139 960	948 822	1 467 860	1 290 111

Työ- ja muut sopimusvakuudet

Ympäristöosasto	169 700	154 700		
Palvelutoiminnot	392 561	399 782		
Yhteensä	562 261	554 482		

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on vuokralle antamiinsa omakotitontteihin liittyvä lunastusvastuu. Ellei vuokralainen lunasta tonttia ja vuokrasopimus katkeaa tai sitä ei uusita, kaupunki lunastaa rakennusmassan lunastussummalla, joka lasketaan kaupunginvaltuuston hyväksymien sääntöjen mukaisesti. Kaupunki on 31.12.2019 mennessä tehnyt 13 vuokrasopimusta, joista voi seurata tällainen vastuu. Kaupunki on tehnyt myös asuntoyhtiöiden kanssa tonttimaata koskevia vuokrasopimuksia, joihin sisältyy vastaava lunastuslauseke rakennusten osalta.

Kaupunki on vuokrannut elinkeinonharjoittajille kiinteistöjä ja laitoksia vierasvenesatamiksi ja matkailuelinkeinotoiminnassa käytettäviksi rakennuksiksi. Sopimukseen sisältyy tavallisesti osapuolten keskinäinen sopimus siitä, korvataanko elinkeinonharjoittajan vuokra-aikana kiinteisiin rakenteisiin tekemät investoinnit vuokra-ajan päättyessä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt nämä sopimukset. Kaupungilla on tällaiset vastuut Paraisten, Nauvon, Houtskarlin ja Iniön vierasvenesatamien ja Sollidenin leirintäalueen osalta.

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarinan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. Sopimusten mukaan kaupunki maksaa TSV:lle lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Paraisten kaupunki on ottanut korkoturvan suojautuakseen lainan korkotason muutoksilta. Vastuu poistoista (= laina) on 5,1 miljoonaa euroa 31.12.2019.

Kilpailuvirasto selvittää kaupungin Arkean kanssa vuonna 2017 tekemää ruokapalvelusopimusta. Kilpailuvirasto on esittänyt kysymyksiä perusteista, joilla kaupunki on päättänyt hankkia ruoan Arkealta ilman kilpailutusta. Kaupunki on vastannut kaikkiin esitettyihin kysymyksiin ja lähtee siitä, että kesällä 2017 toteutettu toiminnan luovutus on ollut merkittävin osa kauppa ja sopimusta. Kaupungin lähtökohtana on ollut, että hankintalaki ei koske liiketoiminnan luovutussopimuksia.

Kilpailuvirasto puolestaan tulkitsee sopimuksen käyttöoikeussopimukseksi. Se on vienyt asian markkinaoikeuteen ja vaatii sopimuksen purkamista ja kaupungille 200 000 euron sakkoja. Asia on edelleen markkinaoikeuden käsiteltävänä. Arkea Oy:n yhtiökokouksessa 23.11.2018 yhtiö päätettiin jakaa kahdeksi itsenäiseksi yhtiöksi 1.1.2019 alkaen. Kaarea Oy toimii Arkean sidosyksikkönä. Paraisten kaupunki ostaa siten ruokapalvelunsa Kaarea Oy:ltä 1.1.2019 alkaen. Kaupunginvaltuusto päätti 11.12.2018, että kaupunki ostaa Kaarea Oy:n osakkeita. Kaarea Oy:n osakkeita ostettiin 123 600 euron arvosta vuonna 2019.

3.4.24. Takaukset

	Kaupunki	
	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	9 083 214	9 233 384
Jäljellä oleva pääoma	1 955 195	2 750 707
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	16 023 000	15 984 000
Jäljellä oleva pääoma	11 181 547	9 590 424

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kaupunki	
	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	91 610 823	87 260 943
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	60 274	56 061

3.4.25. Korkosuojaukset

Voimassa olevat johdannaisopimukset	Juoksuaika	Alku	Loppu	Korko	Pääoma- tyyppi*	31.12.2019		31.12.2018	
						Pääoma	Markkina-arvo	Pääoma	Markkina-arvo
Koronvaihtosopimus yksittäiselle lainalle			1.11.2022	4,020 %	TV	1 729 167	-111 980	2 322 024	-189 564
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	2015	11.4.2045	1,466 %	TV	5 100 000	-671 602	5 300 000	-238 119
Lainakohtaiset suojaukset						6 829 167	-783 582	7 622 024	-427 683
Koronvaihtosopimus	30 v	2016	9.4.2046	2,750 %	B	10 000 000	-5 534 171	10 000 000	-3 604 545
Koronvaihtosopimus	10 v	2013	14.2.2023	1,841 %	B	8 000 000	-596 903	8 000 000	-657 507
Koronvaihtosopimus	5 v	2015	1.4.2020	1,818 %	B	4 000 000	-44 682	4 000 000	-125 197
Rahoituslainausta suojaavat sopimukset yhteensä						28 829 167	-6 959 338	29 622 024	-4 814 932
Koronvaihtosopimus	10 v	2.1.2020	1.1.2030	1,327 %	B F	5 000 000	-780 711	5 000 000	-160 478
Koronvaihtosopimus	10 v	1.4.2020	1.4.2030	1,367 %	B F	5 000 000	-589 389	5 000 000	-154 836
Johdannaisopimukset jotka suojaavat kaupungin rahoitusta myöhemmässä ajankohdassa						10 000 000	-1 370 100	10 000 000	-315 314

*TV = Tasaisesti vähenevä, B = bullet, B F = bullet joka on voimassa vasta myöhemmässä ajankohdassa

Korkosuojaukset yhteensä (kaupunki) per 31.12.

Kaupungin vaihtuvakorkoinen lainakanta 31.12.

Suojausaste 31.12.

23 729 167

44 551 662

53,3 %

24 322 024

43 014 877

56,5 %

Kaupungin rahoitusperiaatteiden mukainen tavoite on, että kaupungin suojausaste on vähintään 30 % ja enintään 90%.

1) Vesilaitoksen 5,1 miljoonan euron koronvaihtosopimus suojaaa kaupungin korkositoumusta liittyen vastaavaan lainaan Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa.

Periaatteet

Kaupunki suojaaa olemassa olevan ja odotettavissa olevan lainakantansa. Rahoitusperiaatteiden mukaan kaupunki ei missään olosuhteissa tee spekulatiivisia rahoitusjärjestelyjä. Kaupunki haluaa korkosuojauksensa olevan tehokasta.

7,6 miljoonaa euroa korkosuojauksesta on tehty tiettyjä lainoja vastaan niin, että suojauksen pääoma vastaa lainan pääomaa ja korkosuojauksen vaihtuva korko vastaa lainan vaihtuvaa korkoa. 24 miljoonaa euroa kaupungin rahoituksesta 31.12. muodostuu kuntatodistusten myyntiin perustuvasta lyhytaikaisesta rahoituksesta, jossa korko on aina vaihtuva markkinakorko.

Konserni

Konserniyhteisöistä Kärkulla ja Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiri ovat tehneet korkosuojaussopimuksia. Yhteisöjen periaatteet vastaavat kaupungin omia periaatteita ja korkosuojaussopimuksia on tehty yksittäisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseksi.

3.4.26. Tilikauden henkilöstökulut

	2019	2018
Rahapalkka	40 827 347	39 762 108
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-606 386	-636 220
Tuloslaskelman palkat	40 220 961	39 125 888
Eläkekulut	8 528 513	8 413 227
Muut henkilösivukulut (Sotu, tapaturma-,työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	1 443 485	1 536 542
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	50 192 959	49 075 657
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0	0
Yhteensä henkilöstökulut	50 192 959	49 075 657

3.4.27. Henkilöstön lukumäärä

Osasto	2019	2018
Konsernipalvelut	44	44
Tekniset tukipalvelut	56	56
Sivistysosasto	381	380
Sosiaali- ja terveysosasto	353	338
Ympäristösosasto	32	32
Yhteensä	866	850

3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2019	2018
Paraisten keskusta ry	604	652
Paraisten kokoomus ry	2 808	3 229
Pargas svenska socialdemokraterna	1 760	1 753
Suomen sosiaalidemokraatit	501	517
Svenska folkpartiet i Finland	9 837	13 067
Vänsterförbundet i Pargas	916	925
Åbonejdens Gröna rf	2 987	3 211
Yhteensä	19 412	23 353

3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

	2019	2018
BDO AUDIATOR OY		
Tilintarkastuspalkkiot	28 539	33 877
Tilintarkastajanlausunnot	0	586
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	8 910	2 817
Muut palkkiot	1 116	6 857
Yhteensä	38 565	44 137

4.1. Vesilaitos

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN TULOSLASKELMA

	01.01.-31.12.2019	01.01.-31.12.2018
Liikevaihto	3 121 211	3 297 820
Liiketoiminnan muut tuotot	1 048 881	996 748
Aineet ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-546 898	-497 475
Palvelujen ostot	-710 312	-662 005
Muut toimintakulut	-677 178	-710 157
Aineet ja palvelut	-1 934 388	-1 869 636
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-594 953	-783 139
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-130 325	-158 564
Muut henkilösivukulut	-16 268	-33 511
Henkilöstökulut	-741 545	-975 215
Poistot		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 201 326	-1 161 201
Poistot	-1 201 326	-1 161 201
LIIKEVOITTO	292 833	288 516
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot	583	5 065
Muille maksetut korkokulut	-91 928	-95 144
Rahoitustuotot ja -kulut	-91 344	-90 079
Poistoerojen lisäys/vähennys	2 860	2 860
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	204 348	201 297

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN TASE

	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	26 327	42 273
Muut pitkävaikutteiset menot	26 327	42 273
AINEELLISET HYÖDYKKEET	13 626 156	14 251 290
Maa- ja vesialueet	156 344	156 344
Rakennukset	1 392 886	1 529 174
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 510 676	11 570 343
Koneet ja kalusto	263 414	541 636
Keskenäiset hankkeet	302 835	453 793
VAIHTO-OMAISUUS		
LYHYTAIKAISET SAAMISET	989 689	883 320
Myyntisaamiset	989 689	883 320
VASTAAVAA	14 642 172	15 176 883
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	7 984 287	7 779 939
Jäänöspääoma	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-3 302 848	-3 504 144
Tilikauden yli- / alijäämä	204 348	201 297
POISTOERO	56 872	59 732
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	5 971 736	6 771 901
Pitkäaikainen laina (sisäinen täsmäytyserä)	5 899 093	6 699 258
Liittymismaksut	72 643	72 643
LYHYTAIKAINEN	629 277	565 311
Ostovelat	492 971	413 548
Siirtovelat	136 305	151 763
VASTATTAVAA	14 642 172	15 176 883

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2019	2018
Tulorahoitus		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	292 833	288 516
Poistot ja arvonalentumiset	1 201 326	1 161 201
Rahoitustuotot ja -kulut	-91 928	-92 610
	1 402 231	1 357 107
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-560 246	-552 597
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	163 617
	-560 246	-388 980
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	841 985	968 127
Rahoitustoiminta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys/vähennys	-800 165	-739 865
	-800 165	-739 865
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-106 369	26 786
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	63 965	-257 579
	-42 404	-230 793
Rahoitustoiminta netto	-842 569	-970 659

4.1.4 Liitetiedot**Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet**

Vesilaitoksen tilinpäätös on laadittu kaupungin tilinpäätösperiaatteita noudattaen (kts kaupungin liitetiedot kohta 3.4.1.)

Pysyvät vastaavat koostuvat vesilaitoksen toimintaan kuuluvasta käyttöomaisuudesta kaupungin taseessa. Vaihtuviin vastaaviin sisältyvät vesilaitoksen myyntisaamiset. Oma pääoma vesilaitoksen taseessa on lähtöajankohtana vuonna 2012 vastannut oman pääoman osuutta kaupungin taseessa. Pitkäaikaiset lainat ovat syntyneet taseen loppusumman, oman pääoman ja vuonna 2012 vesilaitoksen toimintaan kuuluneiden velkojen tasuseränä. Sisäisestä lainasta ei ole veloitettu korkoa.

Hulevedet

Aiempina vuosina Paraisten kaupungin hulevesikustannukset on suurimmaksi osaksi kirjattu liikenneväylien yksikölle. Yksikkö on vuodesta 2010 lähtien hoitanut hulevesiverkkoinvestoinnit ja myös kunnossapitokustannukset on kirjattu yksikölle. Hulevesikustannusten selkeyttämiseksi ja havainnollistamiseksi hulevesitoimintaa varten on vuonna 2018 alkaen avattu uusi kustannuspaikka liikenneväylien yksikön alaisuuteen. Hulevesikustannukset kirjataan siten vuodesta 2018 lukien omalle kustannuspaikalleen ja näin ollen ei enää kuormita vesilaitosta.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	42 273	42 273	128 775	27 569	1 529 174	11 570 343	541 636	453 793	14 251 290
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	337 620	35 141	187 485	560 246
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	338 443	0	-338 443	0
Tilikauden poisto	-15 946	-15 946	0	0	-136 288	-735 729	-313 363	0	-1 185 380
Kirjanpitoarvo 31.12.	26 327	26 327	128 775	27 569	1 392 886	11 510 676	263 414	302 835	13 626 156

Selvitys oman pääoman muutoksista

	2019	2018
Jäännöspääoma 1.1.	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-3 302 848	-3 504 144
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	204 348	201 297
OMA PÄÄOMA 31.12.	7 984 287	7 779 939

Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

	2019	2018
Poistoero		
Investointivaruksen perusteella kirjattu poistoero 1.1.	59 732	62 592
Poistoeron muutos	-2 860	-2 860
Poistoero 31.12.	56 872	59 732

Selvitys pitkäaikaisen vieraan pääoman muutoksista

	2019	2018
Laina (sisäinen täsmäytyserä)	5 899 093	6 699 258
Muut pitkäaikaiset velat		
Liittymismaksut	72 643	72 643
Yhteensä	5 971 736	6 771 901

Siirtovelkojen erittely

	2019	2018
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	136 305	151 763
Yhteensä	136 305	151 763

Korkosuojaukset						31.12.2019		31.12.2018	
Voimassa olevat johdannaissopimukset	Juoksuaika	Alku	Loppu	Korko	Pääomatyyppi	Pääoma	Markkina-arvo	Pääoma	Markkina-arvo
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	2015	2045		TV	5 100 000	-671 602	5 300 000	-238 119
Lainakohtaiset suojaukset						5 100 000	-671 602	5 300 000	-238 119

TV = Tasaisesti vähenevä

1) Koronvaihtosopimus -vesilaitos 5,1 milj. euro suojaa kaupungin vastuulla Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa olevan vastaavan kokoisen vaihtuvakorkoisen lainan korkoriskiä

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarinan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. TSV on tehnyt investointeja ja ottanut vaihtuvakorkoisen lainan kustannusten kattamiseksi. Sopimusten mukaan kaupungin TSV:lle maksamiin kustannuksiin sisältyy lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Vastuu poistosta (=laina) on 5,1 miljoonaa euroa 31.12.2019.

Tilikauden henkilöstökulut

	2019	2018
Rahapalkka	594 953	783 139
Tuloslaskelman palkat	594 953	783 139
Eläkekulut	130 325	158 564
Muut henkilösivukulut (sotu, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	16 268	33 511
Yhteensä tuloslaskelma mukaan	741 545	975 215
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0	0
Yhteensä henkilöstökulut	741 545	975 215

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2019	2018
Vakinainen henkilöstö	14	16
Osa-aikainen henkilöstö	1	1
Yhteensä	15	17

4.2. Työterveyshuolto

Kunnan on lain mukaan tarjottava työterveyshuollon palveluja kunta-alueen elinkeinonharjoittajille. 1.1.2019 tuli voimaan uusi laki työterveyshuollon osalta. Paraisten kaupunki ei ole yhtiöittänyt työterveyshuollon palvelujaan vuoden aikana. Kaupunki tarjoaa vuodesta 2019 alkaen ulkoisille asiakkailleen ainoastaan ehkäisevää terveydenhuoltoa. Sairaanhoidoksi luokiteltavia palveluja ei tarjota ulkoisille asiakkaille 1.1.2019 alkaen.

Työterveyshuollon tuotot ja kulut merkitään erilliselle kustannuspaikalle, tuotot kirjataan tilille 3130, Työterveyshuollon maksut, ja sisäiset myyntituotot kirjataan erikseen. Toiminnan tuotot ja kulut kirjataan kustannuspaikalle 6518, Työterveyshuolto. Tuotot ovat työterveyshuollon myyntituottoja. Kuluihin sisältyvät työterveyshuollon henkilöstön henkilöstökulut, toimintaa varten ostetut ja toiminnassa käytetyt palvelut ja tavarat sekä toiminnassa käytettävien toimitilojen vuokrat.

Sisäisen työterveyshuollon osuus on suuri. 303 000 euron tuotoista 197 000 euroa eli 65,0 % on sisäisiä. Näin ollen se osa työterveyshuoltoa, jota voidaan pitää markkinaehtoisena, vastaa 106 000 euroa vuonna 2019.

Työterveyshuollon toimintakate, kaupungin oma työterveyshuolto mukaan lukien

	TA 2019	2019	2018
Tuotot	332 000	302 501	348 279
Kulut	387 701	299 641	372 253
Toimintakate	-55 701	2 860	-23 974

5.1. Tilinpäätöksen allekirjoitukset

5.2. Tilinpäätösmerkinnät

6. Luettelot ja selonteot

Luettelo kirjanpitokirjoista ja säilytystavasta

Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	Sähköinen arkisto
Tasekirja	Erikseen sidottu
Tase-erittelyt	Erikseen sidottu

Luettelo käytetyistä tosittelajeista

	Tositelaji	Säilytystapa
Alkusaldot	1	Paperitosite
Talousarvio	2	Paperitosite
Lisämääräraha	3	Paperitosite
Muistiotosite/ulkoinen, Raindance	10	Paperitosite
Matkalasku	11	Paperitosite
Sosiaalityö/ProConsona	12	Paperitosite
Muistiotosite/ulkoinen, Rondo	15	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/sisäinen, Raindance	20	Paperitosite
Muistiotosite/sisäinen, Rondo	25	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/tilinpäätös	32	Paperitosite
Käyttöomaisuus	34	Paperitosite
Sisäiset laskut/Rondo	40	Sähköinen arkisto
Kassatosite	30	Paperitosite
Myyntilaskut	100, 110-990	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/manuaaliset kirjaukset	511	Paperitosite
Myyntireskontra/viitesuoritukset	521	Paperitosite
Myyntireskontra/hyvityslaskujen kuittaus	531	Paperitosite
Myyntireskontra/saatavien poistot	541	Paperitosite
Pankkitosite	101	Paperitosite
Palkkatosite	102	Paperitosite
Ostolaskut	803	Sähköinen arkisto
Ostomaksut	899	Paperitosite